

ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ – ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ

**"Η Εκπαίδευση στον χώρο της Διοίκησης Μονάδων
Υγείας και Πρόνοιας σε Προπτυχιακό
και Μεταπτυχιακό επίπεδο. Βασικές Διαπιστώσεις"**



*Σπουδάστριες: Λαχανίδου Αναστασία
Νικολάου Μαγδαληνή*

Εισηγητής: Μαυρέας Κωνσταντίνος

Τ Ε Ι Κ Α Λ Α Μ Α Τ Α Σ
Τ Μ Η Μ Α
Ε Κ Δ Ο Σ Ε Ω Ν & Β Ι Β Λ Ι Ο Θ Η Κ Η Σ

Αφιερώνεται στους γονείς μας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Εισαγωγή	1
Α΄ ΜΕΡΟΣ	
ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΩΣ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο	7
Η ύπαρξη Κράτους – Πρόνοιας στην Ελλάδα	
1.1 Η έννοια του κράτους – πρόνοιας και τα στάδια ανάπτυξής του.	7
1.2 Η ανάπτυξη του κράτους – πρόνοιας στην Ελλάδα	9
1.3 Δραστηριότητες του κράτους – πρόνοιας	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο	12
Εκπαιδευτικές πολιτικές – Εκπαιδευτικό σύστημα	
2.1 Η εκπαίδευση ως δραστηριότητα του κοινωνικού κράτους	12
2.2 Οι εκπαιδευτικές πολιτικές των δυτικών χωρών μετά το 2 ^ο Παγκόσμιο Πόλεμο.	15
2.3 Βαθμίδες της εκπαίδευσης	18
2.4 Η αποστολή των Τριτοβάθμιων Ιδρυμάτων	19
Β΄ ΜΕΡΟΣ	
Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΕΤΑΙ ΣΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΣΕ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο	23
Πανεπιστήμιο Θράκης – Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής	
3.1 Ίδρυση και λειτουργία του τμήματος	23
3.2 Επαγγελματικές προοπτικές των πτυχιούχων του τμήματος	25
3.3 Διάρθρωση Προγράμματος Σπουδών του τμήματος και ανάλυση αυτού	26

3.4 Παρουσίαση περιγραμμάτων των μαθημάτων κατεύθυνσης κοινωνικής διοίκησης και πολιτικής	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο	39
ΤΕΙ Αθήνας και Καλαμάτας – Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας	
4.1 Ίδρυση και λειτουργία του τμήματος	39
4.2 Το περιεχόμενο σπουδών του τμήματος	42
4.3 Παρουσίαση προγραμμάτων σπουδών του τμήματος	46
4.3.1 Παρουσίαση προγράμματος σπουδών τμήματος ΔΜΥΠ στο ΤΕΙ Αθήνας	46
4.3.2 Παρουσίαση προγράμματος σπουδών τμήματος ΔΜΥΠ στο ΤΕΙ Καλαμάτας	51
4.4 Περίγραμμα μαθημάτων ειδικότητας του τμήματος – πτυχιακή εργασία	56
4.4.1 Περίγραμμα μαθημάτων ειδικότητας τμήματος ΔΜΥΠ στο ΤΕΙ Αθήνας – Πτυχιακή εργασία	56
4.4.2 Περίγραμμα μαθημάτων ειδικότητας τμήματος ΔΜΥΠ στο ΤΕΙ Καλαμάτας – Πτυχιακή εργασία	60
4.5 Η πρακτική άσκηση σπουδαστών του τμήματος	66
4.6 Η επαγγελματική κατοχύρωση των πτυχιούχων του τμήματος Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας	68
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο	70
Βασικές διαπιστώσεις μεταξύ τμημάτων προπτυχιακού επιπέδου	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο	74
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (ΕΑΠ) – Σχολή Κοινωνικών Επιστημών – Πρόγραμμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας	
6.1 Αποστολή και διάρθρωση του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.)	74
6.2 Διαδικασία εγγραφής, σπουδές και τίτλοι σπουδών στο ΕΑΠ	76

6.3 Το εκπαιδευτικό υλικό του Ε.Α.Π. και η χρησιμότητά του	79
6.4 Σκοπός του προγράμματος Διοίκησης Μονάδων Υγείας και οι θεματικές του ενότητες	81
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο	84
Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης – Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης – Πρόγραμμα Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας	
7.1 Διαδικασία εισαγωγής σπουδαστών στην Ε.Σ.Δ.Δ.	84
7.2 Η διαδικασία εκπαίδευσης στο πρόγραμμα διοίκησης υπηρεσιών υγείας της Ε.Σ.Δ.Δ.	88
7.3 Υποχρεώσεις και πειθαρχικές ποινές των εκπαιδευομένων	96
7.4 Περιγράμματα μαθημάτων ειδικής φάσης σπουδών του προγράμματος Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας	98
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο	107
Βασικές διαπιστώσεις μεταξύ των τμημάτων μεταπτυχιακού επιπέδου ΜΕΡΟΣ Γ'	
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΟΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΠΟΥ ΙΣΧΥΟΥΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΠΟΥ ΙΣΧΥΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο	110
Προπτυχιακά και μεταπτυχιακά τμήματα προγράμματα σπουδών που ισχύουν σήμερα στο εξωτερικό, στον εξειδικευμένο χώρο της Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας	
9.1 Εισαγωγή	110
9.2 Προπτυχιακά προγράμματα σπουδών	113
9.2.1 Μ. Βρετανία	113
9.2.2 Γαλλία	114
9.2.3 Βέλγιο	117

9.2.4 Καναδάς	120
9.2.5 Η.Π.Α.	121
9.3 Μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών	124
9.3.1 Μ. Βρετανία	124
9.3.2 Καναδάς	125
9.3.3 Η.Π.Α.	126
9.4 Βασικές διαπιστώσεις – Συγκρίσεις και συμπεράσματα	128
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	133
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	138

ΠΙΝΑΚΕΣ

	Σελ.
1. Ενδεικτική κατανομή μαθημάτων	28
2. Πρόγραμμα διδασκαλίας μαθημάτων Α΄ κύκλου σπουδών	30
3. Υποχρεωτικά Μαθήματα Β΄ κύκλου σπουδών κατεύθυνσης Κοινωνικής διοίκησης και Πολιτικής	31
4. Μαθήματα Υποχρεωτικά Επιλογής (Κοινά και για τις δύο κατευθύνσεις)	32
5. Πρόγραμμα Σπουδών του τμήματος Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας	47
6. Πρόγραμμα Σπουδών του τμήματος Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας στο ΤΕΙ Καλαμάτας	52
7. Κατάλογος κατ' επιλογής Υποχρεωτικών Μαθημάτων	53
8. Θεματικές Ενότητες Προγράμματος Διοίκησης Μονάδων Υγείας με τα Μαθήματά τους.	83
9. Μαθήματα Α΄ και Β΄ Τριμήνου Κοινής Φάσης Σπουδών	90
10. Μαθήματα και Σεμινάρια Εξειδίκευσης Προγράμματος Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας της Ε.Σ.Δ.Δ.	93

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

	ΣΕΛ.
1. Προαπαιτούμενα και εξαρτώμενα μαθήματα του τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. στο ΤΕΙ Αθήνας	50
2. Προαπαιτούμενα και εξαρτώμενα μαθήματα του τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. στο ΤΕΙ Καλαμάτας	55

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Α.Ε.Ι.	Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
B.Sc	Bachelor of Science
Δ.Ε.Π.	Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό
Δ.Ι.Κ.Α.Τ.Σ.Α	Διεπιστημονικό Κέντρο Αναγνώρισεων Τίτλων Σπουδών Αλλοδαπών
Δ.Μ.Υ.Π.	Διοίκηση Μονάδων Υγείας Πρόνοιας
Ε.Α.Π.	Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Ε.Ο.Π.	Εθνικός Οργανισμός Πρόνοιας
Ε.Σ.Υ.	Εθνικό Σύστημα Υγείας
Ε.Σ.Δ.Δ.	Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης
Η.Π.Α.	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
Η/Υ	Ηλεκτρονικός Υπολογιστής
Θ.Ε.	Θεματική Ενότητα
Ι.Κ.Α.	Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Κ.Ε.Ε.	Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων
Κ.Δ.Π.	Κοινωνική Διοίκηση και Πολιτική
Μ.Μ.Ε.	Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
Μ.Υ.Π.	Μονάδα Υγείας και Πρόνοιας
Ν.Α.Τ.	Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο
Ν.Π.Δ.Δ.	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
Ο.Γ.Α.	Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων
Ο.Δ.Μ.Υ.	Οργάνωση και Διοίκηση Μονάδων Υγείας
Ο.Δ.Μ.Υ. Κ.Π.	Οργάνωση και Διοίκηση Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας
Ο.Η.Ε.	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
Ο.Σ.Σ.	Ομαδικές Συμβουλευτικές Συναντήσεις
Ο.Τ.Α.	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα

Π.Ι.Κ.Π.Α.	Πατριωτικό Ίδρυμα Κοινωνικής Προστασίας και Αντιλήψεως
Π.Σ.Δ.	Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης
Σ.Α.Π.	Συμβούλιο Ανώτατης Παιδείας
Σ.Δ.Ο.	Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας
Σ.Ε.Π.	Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό
Τ.Ε.Ε.	Τεχνικά Επαγγελματικά Εκπαιδευτήρια
Τ.Ε.Ι.	Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πτυχιακή αυτή εργασία διαπραγματεύεται το ζήτημα της εκπαίδευσης που παρέχεται στον χώρο της *Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας* στην Ελλάδα, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο.

Εκπαίδευση είναι η θεσμοποιημένη μορφή παιδείας την οποία αποφασίζει και διοχετεύει η Πολιτεία προς τους πολίτες της, άμεσα ως Κράτος και έμμεσα με ιδιωτικούς φορείς μέσα στα κάθε λογής σχολεία από τα νηπιαγωγεία ως τα Πανεπιστήμια¹. Η σημασία της έγινε πολύ νωρίς αντιληπτή και συνειδητοποιήθηκαν οι κίνδυνοι που εγκυμονούσε η αδιαφορία γι' αυτήν, δεδομένου ότι ο υποχρεωτικός, συστηματικός και μεθοδευμένος τρόπος αγωγής των νέων ανθρώπων μέσα σε ειδικά ιδρύματα με κατάλληλο προγράμματα και βιβλία και από ειδικά καταρτισμένους δασκάλους εξασφαλίζει όχι μόνο την ατομική ολοκλήρωση κάθε εκπαιδευόμενου αλλά και την συνεχή επιβίωση της κοινωνίας. Χάρη στην ανάπτυξη και στην διαφοροποίηση των κοινωνικών δυνάμεων η εκπαίδευση αποτελεί σήμερα σημαντικότερη ειδική κοινωνική λειτουργία ταγμένη στην υπηρεσία του κοινωνικού συνόλου και για το λόγο αυτό η Πολιτεία την οργανώνει, την ενισχύει ηθικά, την επιχορηγεί οικονομικά και κατά συνέπεια την ελέγχει².

Η εκπαίδευση χωρίζεται σε τρεις (3) βαθμίδες:

- Στην στοιχειώδη ή Βασική ή *Πρωτοβάθμια εκπαίδευση*.
- Στην *Δευτεροβάθμια εκπαίδευση*.
- Στην *Τριτοβάθμια εκπαίδευση*.

Με την εργασία αυτή ασχολούμαστε με την λειτουργία και οργάνωση των τριτοβάθμιων ιδρυμάτων της χώρας μας που περιέχουν τμήματα εξειδικευμένα στον χώρο της Διοίκησης Μονάδων Υγείας – Πρόνοιας είτε σε προπτυχιακό είτε σε μεταπτυχιακό επίπεδο και γίνεται προσπάθεια να

¹ Α. Ανδρέου, *Ιστορία της Παιδείας και της εκπαίδευσης*, περ. θέσεις, αρ. 45, 1998, σελ. 13

² Εγκυκλοπαίδεια «Πάπυρος Λαρούς – Μπριτάνικα», τόμος 22^{ος}, 1984, σελ. 253.

αναλύσουμε – όσο το δυνατόν – την εκπαίδευση που παρέχεται στους φοιτητές των τμημάτων αυτών. Επίσης γίνεται προσπάθεια σύγκρισης των τμημάτων με τα ανάλογα τμήματα που ισχύουν στο εξωτερικό, τόσο στις χώρες της Ευρώπης όσο και στις ΗΠΑ.

Επομένως, στόχος της συγκεκριμένης εργασίας είναι:

- Να παρουσιάσει και να αναλύσει την παρεχόμενη εκπαίδευση στα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα στον χώρο της Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας, καθώς και την παροχή εκπαίδευσης σε μεταπτυχιακό επίπεδο, σύμφωνα με τα ισχύοντα προγράμματα σπουδών της κάθε σχολής.
- Να εντοπιστούν τυχόν ομοιότητες ή διαφορές μεταξύ των Ελληνικών Τριτοβάθμιων Ιδρυμάτων σε σύγκριση με ανάλογα ιδρύματα του εξωτερικού στον χώρο της Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας.

Κάθε Μονάδα Υγείας και Πρόνοιας αποτελεί έναν πολύπλοκο οργανισμό, ο οποίος για την ομαλή λειτουργία του απαιτεί διοικητικά στελέχη που θα διαθέτουν ένα ευρύ φάσμα γνώσεων και δεξιοτήτων. Με την εργασία μας αυτή γίνεται προσπάθεια να εξακριβωθεί κατά πόσο οι απόφοιτοι τμημάτων που αφορούν τον χώρο της Διοίκησης Μονάδων Υγείας – Πρόνοιας στην Ελλάδα, είναι εφοδιασμένοι με τις κατάλληλες γνώσεις και δεξιότητες που πρέπει να διαθέτει ένα ικανό και παραγωγικό διοικητικό στέλεχος σε συνεργασία με το λοιπό προσωπικό. Ελπίζουμε ότι η παρούσα εργασία θα αποτελέσει αφετηρία από τους σπουδαστές για την ανάλυση άλλων ειδικοτήτων των επαγγελματιών υγείας που συγκροτούν μια Μονάδα Υγείας και Πρόνοιας.

Στην Ελλάδα σε *προπτυχιακό επίπεδο* λειτουργούν τα εξής τμήματα:

- ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ: «Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής».
- ΤΕΙ ΑΘΗΝΩΝ: «Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας».
- ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ: «Τμήμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας».

Και σε *μεταπτυχιακό επίπεδο* λειτουργούν τα εξής τμήματα:

- ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΧΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ: «Πρόγραμμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας».
- ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ: «Τμήμα Διευθυντικών Στελεχών νοσοκομείου».

Βασική πηγή της έρευνάς μας αποτέλεσαν οι οδηγοί σπουδών (προγράμματα σπουδών) των παραπάνω τμημάτων, καθώς και η έρευνα του ΤΕΙ – Καλαμάτας που αφορά την αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών του και στην οποία παρουσιάζονται Προγράμματα Σπουδών στον εξειδικευμένο χώρο της Διοίκησης Μονάδων Υγείας – Πρόνοιας, που εφαρμόζονται σε χώρες του εξωτερικού.

Η παρούσα εργασία αποτελείται από τρία μέρη:

Το **Α' μέρος**, στο οποίο περιέχονται το 1^ο και το 2^ο κεφάλαιο. Εκεί αναφέρεται η έννοια του κράτους – πρόνοιας και η σχέση του με την εκπαίδευση ως μέρος της Κοινωνικής Πολιτικής.

Το **Β' μέρος** περιέχει το 3^ο, 4^ο, 5^ο, 6^ο, 7^ο και 8^ο κεφάλαιο στα οποία γίνεται αναφορά στα τμήματα του τομέα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου και αναλύεται η εκπαίδευση που παρέχεται στους φοιτητές – σπουδαστές των τμημάτων αυτών, μέσα από τα περιγράμματα των μαθημάτων. Επίσης στο μέρος αυτό περιέχονται διαπιστώσεις, οι οποίες πηγάζουν μέσα από τη σύγκριση των τμημάτων αυτών μεταξύ τους.

Το **Γ' μέρος** περιέχει το 9^ο κεφάλαιο που αποτελεί και το τελευταίο μέρος της εργασίας μας. Εδώ αναλύονται τα προγράμματα σπουδών σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο που ισχύουν σε Ευρωπαϊκές χώρες δηλαδή στη Μεγάλη Βρετανία, στη Γαλλία και στο Βέλγιο καθώς επίσης στον Καναδά και στις ΗΠΑ. Επίσης γίνεται σύγκριση, μέσα από την οποία προκύπτουν τυχόν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των τμημάτων του εξωτερικού και των τμημάτων στον ελλαδικό χώρο.

Η συγγραφή του 1^{ου} και 2^{ου} κεφαλαίου στηρίχτηκε σε σχετική βιβλιογραφία που αναφέρεται στην έννοια του κράτους Πρόνοιας και την σχέση του με την εκπαίδευση. Η βιβλιογραφία αυτή είναι αρκετά μεγάλη, εμπλουτισμένη με βιβλία από καταξιωμένους συγγραφείς. Η συγγραφή του 3^{ου} και 4^{ου} κεφαλαίου στηρίχθηκε στους οδηγούς σπουδών των τμημάτων Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής του Πανεπιστημίου Θράκης και Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας του ΤΕΙ Αθήνας και Καλαμάτας. Η συγγραφή του 6^{ου} κεφαλαίου στηρίχθηκε στο φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (Φ.Ε.Κ.) ίδρυσης και λειτουργίας του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.) καθώς και σε πληροφορίες από την σελίδα του Ε.Α.Π. στο Internet για το Πρόγραμμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας. Η συγγραφή του 8^{ου} κεφαλαίου στηρίχθηκε σε στοιχεία του οδηγού σπουδών του τμήματος Διευθυντικών Στελεχών νοσοκομείου της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και τέλος η συγγραφή του 9^{ου} κεφαλαίου στηρίχθηκε σε στοιχεία από την έρευνα του ΤΕΙ Καλαμάτας στην οποία παρουσιάζονται Προγράμματα Σπουδών που ισχύουν στο εξωτερικό της Διοίκησης Μονάδων Υγείας.

Στην παρούσα μελέτη δεν παρουσιάζονται τα περιγράμματα μαθημάτων του Προγράμματος Διοίκησης Μονάδων Υγείας του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.) διότι το συγκεκριμένο μεταπτυχιακό πρόγραμμα αρχίζει την λειτουργία του τον Απρίλιο του 2000 και τα διδακτικά εγχειρίδια βρίσκονται ακόμα στο στάδιο ολοκλήρωσής τους. Έτσι δεν ήταν δυνατή η περαιτέρω ανάλυση του τμήματος.

Τέλος θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε για την πραγματοποίηση της εργασίας μας τις γραμματείες των τμημάτων για την παραχώρηση των οδηγών σπουδών τους, τον Κο Χρήστο Μπουρσανίδη Αναπληρωτή Διευθυντή της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και Επιστημονικό Υπεύθυνο του τμήματος «Κοινωνικής Διοίκησης», για τον χρόνο που μας διέθεσε δίνοντάς μας χρήσιμες πληροφορίες και συμβουλές, τον Κο Φώτη Δρούμπαλη,

Προϊστάμενο του Τμήματος Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας για την παραχώρηση στοιχείων που αφορούν τα Σύγχρονα Προγράμματα Σπουδών του εξωτερικού, καθώς και τον καθηγητή μας Κο Κωνσταντίνο Μαυρέα για την πολύτιμη βοήθεια και την άψογη συνεργασία που είχαμε μαζί του.

A' ΜΕΡΟΣ

«Το Κράτος Πρόνοιας και η εκπαίδευση
ως μέρος της Κοινωνικής Πολιτικής»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Η ύπαρξη του Κράτους – Πρόνοιας στην Ελλάδα

1.1 Η έννοια του Κράτους – Πρόνοιας και τα στάδια ανάπτυξής του.

Η ανάπτυξη του Κοινωνικού Κράτους ή Κράτους Πρόνοιας με την σημερινή μορφή, έκταση και λειτουργίες, ιδιαίτερα στις δυτικές οικονομίες λαμβάνει χώρα μετά το Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο. «Με τον όρο Κοινωνική Πολιτική ή *Κοινωνικό Κράτος* εννοούμε ολόκληρο το σύστημα ή πλέγμα μέσων και μέτρων που χρησιμοποιεί το κράτος παρεμβαίνοντας στην οικονομία και κοινωνία μιας χώρας με σκοπό να προστατεύσει και να βελτιώσει την κοινωνική ευημερία για το σύνολο της κοινωνίας και ιδιαίτερα για ορισμένα άτομα και κοινωνικές ομάδες σύμφωνα με αρχές και αξίες περισσότερο ανθρώπινες και συχνά διαφορετικές από αυτές που απορρέουν από τους νόμους»³.

Διακρίνουμε δύο (2) μεγάλες περιόδους ανάπτυξης της κοινωνικής λειτουργίας του κράτους στην διάρκεια των οποίων το Κράτος – Πρόνοιας περνάει διάφορα στάδια από την αρχική διερεύνηση της κοινωνικής λειτουργίας του στην οργανωμένη ανάπτυξη και κρίση. Η δεύτερη περίοδος περιλαμβάνει τρία (3) επιμέρους στάδια τα οποία καθορίζονται ανάλογα με την έκταση και τον χαρακτήρα των διαφόρων μέτρων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

³ Σ. Θεοδωροπούλος, *Το κοινωνικό κράτος σήμερα Ρόλος, προβλήματα και προοπτικές. Η ελληνική εμπειρία*, στο Ίδρυμα Σ. Καράγιωργα, *Διαστάσεις της Κοινωνικής Πολιτικής Σήμερα*, Αθήνα 1993, σελ. 318.

Πρώτη περίοδος (τέλος 18^{ου} αιώνα – Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος)

Πρόκειται για την περίοδο αρχικής διερεύνησης της κοινωνικής λειτουργίας του κράτους και της αποσπασματικής ανάπτυξης συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, υγείας, εκπαίδευσης και εργατικής κατοικίας.

Δεύτερη περίοδος (Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος – σήμερα)

- **1^ο στάδιο** «Χρυσής εποχής» (1944-1969) ή του «κλασικού κράτους πρόνοιας» το οποίο χαρακτηρίζεται από ευρεία αποδοχή του θεσμικού μοντέλου, ανάπτυξη οργανωμένων συστημάτων και μεθόδων κοινωνικού σχεδιασμού και μεγάλη διερεύνηση στους τομείς των προσωπικών υπηρεσιών του περιβάλλοντος και του ελεύθερου χρόνου. Κυριαρχεί ο προβληματισμός για την ευρύτερη κοινωνική αναπαραγωγή.
- **2^ο στάδιο** «στάδιο κρίσης» (τέλος δεκαετίας 1960 – τέλος δεκαετίας 1980) αμφισβήτησης και έντονης κριτικής στην ιδεολογία και την έμπρακτη εφαρμογή συστημάτων κρατών – πρόνοιας. Κυριαρχεί η νεοφιλελεύθερη επίθεση που καταγγέλει την κρίση του Κράτους – Πρόνοιας και επιμένει στην ανάγκη συρρίκνωσής του με έμφαση στην ιδιωτικοποίηση των κοινωνικών υπηρεσιών, και η κριτική από πλευράς μαρξισμού, φεμινισμού και αντιρατσιστικού αγώνα.
- **3^ο στάδιο** «στάδιο σύγχρονου πλουραλισμού» της αναδιάρθρωσης των μηχανισμών του κοινωνικού κράτους και της αναζήτησης νέων σχέσεων στην κάλυψη αναγκών με στόχο την οικοδόμηση μιας γνήσιας «κοινωνίας της φροντίδας» (Caring Society)⁴.

⁴ Ο. Στασινοπούλου, *Κράτος Πρόνοιας. Ιστορική εξέλιξη – Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις*, Αθήνα 1992, σελ. 42-43.

1.2 Η ανάπτυξη του Κράτους – Πρόνοιας στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα, το Κράτος Πρόνοιας δεν υπήρξε με την μορφή που συναντιέται σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μια μάλλον στοιχειώδη μορφή του παρουσιάστηκε στην Ελλάδα, αλλά από αργότερα (μετά το 1974). Μια σειρά στοιχείων όπως είναι η περιορισμένη εκβιομηχάνιση, το χαμηλό ποσοστό μισθωτής εργασίας, ο διευρυμένος ρόλος της οικογένειας, η περιορισμένη συγκέντρωση κεφαλαίου, η μη ύπαρξη του εργατικού κινήματος, η ύπαρξη ατομικιστών σε μεγάλο μέρος του πληθυσμού καθώς και η αγροτική δομή του πληθυσμού του ελληνικού κράτους εμπόδισαν την ανάπτυξή του.

Το ελληνικό κράτος από την σύστασή του (1828) ήταν κράτος «φτωχό» και κάτω από την κυριαρχία ξένων δυνάμεων για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Αυτός υπήρξε ένας ακόμα λόγος μη ανάπτυξης του Κράτους – Πρόνοιας στην Ελλάδα. Ειδικότερα το Ελληνικό Κράτος προσπαθούσε να ξεπληρώσει τα δάνεια που χρωστούσε στις ξένες δυνάμεις. Σε όλο το 19^ο αιώνα την πρόνοια έχουν αναλάβει η εκκλησία και οι εθελοντικοί φορείς (ιδιώτες). Η εκκλησία είχε αναλάβει μεγάλο μέρος ίδρυσης νοσοκομείων, ασκούσε φιλανθρωπία ίδρυε ιδρύματα. Ακόμα και η κοινωνική εξέλιξη της χώρας είναι εξέλιξη που έχει περάσει από πολλές αστάθειες (πόλεμοι). Οι ανάγκες ήταν πολλές για τον αγροτικό πληθυσμό και από το 1922 υπήρξε το πρόβλημα των προσφύγων της Μικρασιατικής Καταστροφής, όπου γίνεται προσπάθεια αποκατάστασής τους από τις ξένες δυνάμεις.

Η παρέμβαση του κράτους στην υγεία και την Πρόνοια γίνεται το 1918 με την ίδρυση του υπουργείου Περιθάλψεως. Μετά το 1950 και μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1970 συνεχίζεται η ίδια κατάσταση. Μεγάλο μέρος της πρόνοιας εξακολουθεί να παρέχεται από την εκκλησία, τις ξένες χώρες, τις ξένες οργανώσεις (ΟΗΕ, Ερυθρός Σταυρός) και το ελληνικό κράτος σέρνεται

σε μια κακή οργάνωση πρόνοιας και υγείας από ξένες χώρες. Ιδρύεται το ΠΙΚΠΑ, το ΕΟΠ, το ίδρυμα ΜΗΤΕΡΑ και ο ΟΓΑ που ιδρύθηκε το 1955 για την ασφάλιση του αγροτικού πληθυσμού.

Όλοι αυτοί οι παράγοντες, όχι μόνο καθυστέρησαν την εμφάνιση του Κράτους – Πρόνοιας στην Ελλάδα και σε συνδυασμοί με την Διεθνή κατάσταση εμπόδισαν την πλήρη ανάπτυξή του. Έτσι το Κράτος Πρόνοιας στην Ελλάδα πέρασε από την υπανάπτυξη στην κρίση. Αποδεικτικό στοιχείο αποτελεί η μη ολοκληρωμένη λειτουργία βασικών υπηρεσιών που το χαρακτηρίζουν⁵.

1.3 Δραστηριότητες του Κράτους – Πρόνοιας

Σχεδόν σε ολόκληρη την ιστορία της ανθρωπότητας υπήρξε πάντοτε κάποιος είδος και μορφή κοινωνικής πολιτικής. Σ' ολόκληρη την προκαπιταλιστική περίοδο και ιδιαίτερα στην περίοδο της Φεουδαρχίας η Κοινωνική Πολιτική εκδηλώνεται με υποτυπώδεις και περιστασιακές μορφές, αποσκοπώντας στην βοήθεια ή προστασία των φτωχών που υπήρχαν και υπάρχουν σ' όλες τις ταξικές κοινωνίες.

Περισσότερο όμως συστηματική και οργανωμένη μορφή, κυρίως σαν αποτέλεσμα αντίστασης της εργατικής τάξης απέναντι στην υπερεκμετάλλευση και την εξαθλίωση, λαμβάνει στην Περίοδο της Καπιταλιστικής ανάπτυξης. Δείγματα μιας τέτοιας κοινωνικής προστασίας στο αρχικό ανταγωνιστικό στάδιο του καπιταλισμού, αποτελούν οι εργοστασιακοί νόμοι στην Αγγλία, και αργότερα στο τέλος του προηγούμενου αιώνα, η κοινωνική πολιτική του Bismarck στην Γερμανία, που περιλάμβανε κυρίως ασφάλειες λόγω ασθενειας και ατυχημάτων, καθώς και

⁵ Εισηγήση του καθηγητή Κου Κωνσταντίνου Μαυρέα στα πλαίσια του μαθήματος *Κοινωνική Πρόνοια και Ασφάλιση* κατά το Ακαδημαϊκό έτος 1998-1999.

συνταξιοδότησης λόγω ηλικίας η οποία σταδιακά διαδόθηκε με διάφορες μορφές και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Οι δραστηριότητες του Κοινωνικού Κράτους λοιπόν το οποίο εξαπλώνεται σ' ολόκληρο τον ευρωπαϊκό χώρο έστω και με διαφορετικούς ρυθμούς μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, θα μπορούσαν να διακριθούν σε 2 κατηγορίες:

α) Την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών σε άτομα ή οικογένειες θέτοντας ορισμένους όρους ή προϋποθέσεις που περιλαμβάνουν την κοινωνική ασφάλιση, την υγεία, την πρόνοια, παιδεία – εκπαίδευση, στεγαστική συνδρομή, προστασία από την ανεργία και β) το πλέγμα των φορολογικών απαλλαγών και επιδοτήσεων με διάφορες μορφές, καθώς και μέσα από κρατικές ρυθμίσεις – παρεμβάσεις, στην τιμολογιακή πολιτική δημοσίων ή ακόμη και ιδιωτικών επιχειρήσεων⁶.

⁶ Σ. Θεοδωρόπουλος *Το κοινωνικό κράτος σήμερα. Ρόλος προβλήματα και προοπτικές. Η ελληνική εμπειρία στο Ίδρυμα Σ. Καράγωργα. Διαστάσεις της Κοινωνικής Σήμερα*, Αθήνα 1993, σελ. 319.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Εκπαιδευτικές Πολιτικές – Εκπαιδευτικό Σύστημα

2.1 Η εκπαίδευση ως δραστηριότητα του Κοινωνικού Κράτους

Μια από τις σημαντικότερες δραστηριότητες του κοινωνικού κράτους αποτελεί η παρέμβασή του στην εκπαίδευση. *«Εκπαίδευση ορίζεται ως η θεσμοποιημένη μορφή παιδείας την οποία αποφασίζει και διοχετεύει η Πολιτεία στους πολίτες της, άμεσα ως Κράτος και έμμεσα με ιδιωτικούς φορείς μέσα στα κάθε λογής σχολεία από τα νηπιαγωγεία ως τα Πανεπιστήμια»⁷.*

Η έννοια της εκπαίδευσης ως δημόσιας λειτουργίας συνδέεται ιστορικά με την εμφάνιση των εκπαιδευτικών συστημάτων. Η εκπαίδευση η οποία στις προκαπιταλιστικές κοινωνίες αποτελούσε κατά κύριο λόγο αντικείμενο παραδοσιακών κοινωνικών θεσμών όπως η οικογένεια και η εκκλησία, με την ανάπτυξη της βιομηχανικής παραγωγής και την εξέλιξη του κοινωνικού καταμερισμού της εργασίας περνάει σταδιακά στην αρμοδιότητα του κράτους και γίνεται αντικείμενο των ειδικών.

Τα σύγχρονα εκπαιδευτικά συστήματα έχουν τις ρίζες τους στην δωρεάν παροχή της βασικής εκπαίδευσης και στην καθιέρωσή της ως υποχρεωτική, πολιτικές οι οποίες εμφανίζονται από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα έως τις αρχές του 20ου αιώνα. Οι αυξημένες ανάγκες της καπιταλιστικής παραγωγής σε εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό, αλλά και η τάση των κατώτερων και μεσαίων στρωμάτων για κοινωνική άνοδο, δημιούργησαν μεταπολεμικά την λεγόμενη «εκπαιδευτική έκρηξη» με άμεσο επακόλουθο την διερεύνηση των εκπαιδευτικών θεσμών και την αύξηση των δημοσίων εκπαιδευτικών παροχών. Η συγκρότηση του μεταπολεμικού κράτους πρόνοιας στις δυτικές κοινωνίες και στο χώρο της εκπαίδευσης βασίστηκε σε

⁷ Α. Ανδρέου, *Ιστορία της παιδείας και της εκπαίδευσης*, περ. Θέσεις αρ. 45. σελ. 13.

μια νέα κοινωνική συμφωνία που δημιούργησε συνθήκες ευρύτερων συναινέσεων στην άσκηση των εκπαιδευτικών πολιτικών.

Βασικός στόχος των προνοιακών εκπαιδευτικών πολιτικών ήταν η ισότητα των εκπαιδευτικών ευκαιριών, μέσα από την δημόσια παροχή και έλεγχο των εκπαιδευτικών αγαθών, και η εξασφάλιση κάποιων *minimum* εκπαιδευτικών standards για όλους. Οι *προνοιακές προσεγγίσεις* κατανοούν την εκπαίδευση ως αντικείμενο δημοσίου συμφέροντος που εξασφαλίζει ουσιώδεις προϋποθέσεις κοινωνικής συναίνεσης και αναπαραγωγής του πολιτικού συστήματος. Έτσι παραπέμπουν σε πολιτικές διερεύνησης του δημοσίου χαρακτήρα του εκπαιδευτικού συστήματος, επέκτασης της χρονικής διάρκειας της υποχρεωτικής εκπαίδευσης (π.χ. δευτεροβάθμια εκπαίδευση για όλους), κατάργησης των φραγμών μεταξύ των εκπαιδευτικών βαθμίδων και διαπερατότητα μεταξύ των σχολικών δικτύων, καθώς και αντισταθμιστικές πολιτικές με στόχους εξασφάλισης μεγαλύτερης κοινωνικής δικαιοσύνης.

Ισχυρή κριτική στο προνοιακό επιχείρημα έχει ασκηθεί από την πλευρά των νεοφιλελεύθερων προσεγγίσεων, οι οποίες από τα τέλη της δεκαετίας του 1970 κυριάρχησαν και στο επίπεδο της άσκησης των πολιτικών. Οι νεοφιλελεύθερες προσεγγίσεις θεωρούν την εκπαίδευση ως ατομικό δικαίωμα. Η εκπαίδευση είναι ένα από εκείνα τα δημόσια αγαθά που βελτιώνει την θέση των ατόμων στην αγορά εργασίας, αποτελεί μια «επένδυση στο άτομο». Επειδή όμως η απόκτηση των βασικών εκπαιδευτικών αγαθών γίνεται σε μια ηλικία όπου το άτομο δεν είναι ικανό να κρίνει για λογαριασμό του τι θα του είναι χρήσιμο, νομιμοποιείται ένας στοιχειώδης κυβερνητικός παρεμβατισμός προκειμένου να εξασφαλιστεί η απόκτηση της βασικής εκπαίδευσης.

Οι *νεοφιλελεύθερες προσεγγίσεις* υποστηρίζουν την εξυγίανση των εκπαιδευτικών θεσμών μέσω της εισαγωγής των μηχανισμών της αγοράς και στην εκπαίδευση. Έτσι προτείνουν την απόδοση της εκπαιδευτικής εξουσίας στους γονείς. Οι γονείς θεωρούνται ως οι καταναλωτές των εκπαιδευτικών υπηρεσιών, οι οποίοι έχουν και το δικαίωμα να κρίνουν και ν' αποφασίζουν

για το είδος και την ποιότητα της εκπαίδευσης που θα παρασχεθεί στα παιδιά τους. Τέλος οι νεοφιλελεύθερες εκπαιδευτικές πολιτικές προσανατολίζονται σε μορφές ιδιωτικοποίησης της εκπαίδευσης και περιορισμό της κρατικής χρηματοδότησης των εκπαιδευτικών υπηρεσιών.

Οι *μαρξιστικές προσεγγίσεις* ερμηνεύουν την εκπαίδευση ως κρατική δραστηριότητα σε αναφορά με την εξέλιξη του κοινωνικού καταμερισμού της εργασίας στις καπιταλιστικές κοινωνίες. Η παρέμβαση του κράτους στην εκπαίδευση και η δημιουργία των εκπαιδευτικών συστημάτων ερμηνεύεται ως ανταπόκριση στις νέες ανάγκες που προκύπτουν με την εκβιομηχάνιση που συντελείται από τα μέσα του 18^{ου} αιώνα στην Ευρώπη και την Αμερική. Έτσι η εκπαίδευση θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την εξασφάλιση εξειδικευμένης εργατικής δύναμης για τις νέες ανάγκες της παραγωγής.

Παρά τις μεγάλες διαφορές και συγκρούσεις μεταξύ των επιμέρους προσεγγίσεων επισημαίνονται ορισμένα ουσιώδη σημεία για την κατανόηση της σημερινής κρίσης του προνοιακού χαρακτήρα της εκπαίδευσης. Η εκπαίδευση αποτελεί έναν θεσμό γύρω από τον οποίο συγκροτείται δημόσιο συμφέρον γιατί αναφέρεται όχι απλώς στην διασφάλιση της ατομικής ευημερίας αλλά σε στοιχειώδεις όρους κοινωνικής αναπαραγωγής. Η εξυπηρέτηση και διασφάλιση αυτών του δημοσίου συμφέροντος προϋποθέτει κρατικό παρεμβατισμό. Στις σύγχρονες κοινωνίες η εκπαίδευση δεν θα πρέπει να κατανοείται απλώς ως «ατομικό δικαίωμα» με την έννοια ότι παρέχεται σε όλους τους πολίτες – όπως το θέτουν οι φιλελεύθερες προσεγγίσεις – αλλά τίθεται ταυτόχρονα ως «υποχρεωτική» διαδικασία ακριβώς διότι συγκροτεί δημόσιο όφελος⁸.

⁸ Ε. Ζαμπέτα, *Η εκπαίδευση ως κοινωνική πολιτική του κράτους – Σηκρότηση και επαναδιαπραγμάτευση πολιτικών* στο Π. Γετίμης – Δ. Γράβαρης, *Κοινωνικό Κράτος και Κοινωνική Πολιτική. Η σύγχρονη προβληματική*, Θεμέλιο 1993, σελ. 223-234.

2.2 Οι εκπαιδευτικές πολιτικές των δυτικών χωρών μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Στις δυτικές χώρες κατά τις δεκαετίες 1960 και 1970 η εκπαιδευτική πολιτική χαρακτηρίζεται κυρίως από το άνοιγμα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τα μικροαστικά και ευρύτερα λαϊκά στρώματα και την επέκταση της υποχρεωτικής φοίτησης μέχρι τον Α΄ κύκλο της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δηλαδή μέχρι τα 16 χρόνια περίπου. Η πολιτική αυτή συνοδεύεται από την κατάργηση του φάσματος των εξετάσεων για το πέρασμα από την πρωτοβάθμια στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση, γεγονός που συμβάλει και στην εφαρμογή της υποχρεωτικής φοίτησης. Ταυτόχρονα, ο Β΄ κύκλος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αναπτύσσεται σε διαφοροποιημένα δίκτυα σπουδών που διαχωρίζουν πλήρως την ακαδημαϊκή από την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση. Σε ορισμένες μόνο χώρες γίνονται προσπάθειες συνδυασμού των δύο δικτύων σε έναν σχολικό θεσμό, το ενιαίο σχολείο. Έτσι πλέον η επαγγελματική εξειδίκευση περνάει από τις μορφές της μαθητείας στο επάγγελμα ή τις διάφορες επαγγελματικές σχολές μέσα στο επίσημο σύστημα της γενικής εκπαίδευσης.

Το άνοιγμα της εκπαίδευσης σε μεγάλο βαθμό εκφράζεται και στο επίπεδο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Προκειμένου όμως να αντιμετωπιστεί το μεγάλο κύμα των υποψηφίων που έχοντας πια τελειώσει την μέση εκπαίδευση χτυπούν τις πύλες της τριτοβάθμιας, θεσπίζονται μηχανισμοί ελέγχου και επιλογής, είτε με την μορφή των εξετάσεων είτε του προαπαιτούμενου ακαδημαϊκού απολυτηρίου. Επίσης δημιουργούνται διαφοροποιήσεις και στο εσωτερικό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με την ίδρυση τεχνικών – επαγγελματικών σχολών (διετούς έως και τετραετούς φοίτησης) για την κατάρτιση του μέσου και ανώτερου εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού και οι οποίες προορίζονται ν' απορροφήσουν το τμήμα

εκείνο των υποψηφίων που προέρχονται από τα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα.

Η κρίση των προνοιακών εκπαιδευτικών πολιτικών, εμφανίζεται ήδη από την δεκαετία του 1970 και κορυφώνεται κατά την δεκαετία του 1980, οπότε αρχίζουν σταδιακά να κερδίζουν έδαφος οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές. Αυτές δίνουν έμφαση στην απορύθμιση του δημοσίου χαρακτήρα της εκπαίδευσης. Με βασικό επιχείρημα «την απόδοση λόγους στους γονείς» την παράκαμψη της γραφειοκρατίας και την ενίσχυση της «γονικής επιλογής», προωθούνται πολιτικές ιδιωτικοποίησης, οι οποίες δεν αναφέρονται μόνο στις διαδικασίες χρηματοδότησης της εκπαίδευσης αλλά και στην εισαγωγή μορφών ανταγωνισμού ακόμα και μέσα στα πλαίσια του δημοσίου εκπαιδευτικού συστήματος.

Τα σχολεία λοιπόν, προκειμένου να επιβιώσουν μέσα σε συνθήκες γενικής αμφισβήτησης της ποιότητας της δημόσιας εκπαίδευσης, αναγκάζονται να μπουν σε μια λογική ανταγωνισμού και προβολής του έργου τους. Είναι δε επόμενο, περιεχόμενο αυτού του έργου να προσαρμόζεται περισσότερο σ' αυτό που κάθε φορά εκτιμάται ότι ζητείται από την αγορά, και λιγότερο να διαμορφώνεται με βάση εκπαιδευτικά κριτήρια.

Με την είσοδο της δεκαετίας του 1990, οι αξίες που εξυπηρετεί το σχολείο είναι η ικανοποίηση των αποκτήσεων της αγοράς, η καλύτερη σύνδεσή του με τις ανάγκες της οικονομίας και της παραγωγής, η αποτελεσματικότητα, ο έλεγχος και η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων. Έτσι αντί των αντισταθμιστικών πολιτικών του κράτους – πρόνοιας επανέρχονται και πάλι διάφορες μορφές εξετάσεων, διαγωνισμών και tests. Το σχολείο της δεκαετίας του 1990 λοιπόν μπορεί να είναι «ανοιχτό» για όλους είναι όμως ένα σχολείο διαβαθμισμένο και ιεραρχημένο αυστηρά επιλεκτικό και ταξικό, που αναπαράγει κοινωνικούς διαχωρισμούς.

Αντίστοιχες πολιτικές εφαρμόζονται και στην ελληνική εκπαίδευση αλλά με κάποια χρονική καθυστέρηση. Κατά την δεκαετία του 1970 και

ιδιαίτερα από την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, θεσπίζονται τα βασικά μέτρα εκσυγχρονισμού της ελληνικής εκπαίδευσης. Με το Σύνταγμα του 1975 ορίζεται η εκπαίδευση ως βασική αποστολή του κράτους που οφείλει να παρέχεται αδιακρίτως σε όλους τους Έλληνες και σε όλες τις βαθμίδες. Ταυτόχρονα επεκτείνει την υποχρεωτική φοίτηση από 6 σε 9 χρόνια. Το 1976 καταργούνται οι εξετάσεις για την εισαγωγή στο λύκειο. Παράλληλα λύνεται το γλωσσικό ζήτημα, που ιστορικά αποτέλεσε το πρόσχημα για την αναστολή κάθε μεταρρυθμιστικής προσπάθειας στην ελληνική εκπαίδευση για 1 περίπου αιώνα και δημιουργείται κλάδος τεχνικής – επαγγελματικής εκπαίδευσης στο λύκειο. Η εκσυγχρονιστική αυτή πολιτική συνεχίζεται μέχρι το 1985 με ορισμένα μέτρα εκδημοκρατισμού του θεσμικού πλαισίου και ανανέωσης των αναλυτικών προγραμμάτων. Καταργούνται οι εισαγωγικές εξετάσεις στο δημοτικό και στο γυμνάσιο, δημιουργείται το ενιαίο πολυκλαδικό λύκειο και θεσπίζονται ορισμένοι θεσμοί κοινωνικής συμμετοχής, οι οποίοι όμως δεν έχουν ουσιαστικές αρμοδιότητες.

Παράλληλα, ορισμένες εκσυγχρονιστικές πολιτικές ακολουθούνται και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση με την κατάργηση το 1982 της προσωπαγούς καθηγητικής, τη θέσπιση συλλογικών οργάνων διοίκησης των Πανεπιστημίων με ένα ποσοστό φοιτητικής συμμετοχής σ' αυτά.

Κατά την δεκαετία 1975-1985 η νεολαία κατανέμεται σε διαφοροποιημένα και ιεραρχημένα δίκτυα σπουδών, μορφώνεται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, αλλά η ανταλλακτική αξία των πτυχίων είναι μικρή και συνήθως οδηγεί στην ανεργία. Ο αριθμός των εισαγόμενων στο Πανεπιστήμιο αυξάνεται σημαντικά, αλλά παραμένει μικρός σε σχέση με την ζήτηση των νέων για ανώτατη εκπαίδευση, με αποτέλεσμα πολλοί να καταφεύγουν σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Η φιλελεύθερη κυβέρνηση μετά το 1990 ενοχοποιεί το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα για την κρίση της εκπαίδευσης. Στόχος η δημιουργία ιδιωτικών Πανεπιστημίων, που όμως αναστέλλεται λόγω Συνταγματικού

κωλύματος. Η πολιτική αυτή ξεκινά με επαναφορά των προαγωγικών εξετάσεων με την μορφή επαναλαμβανόμενων tests στο δημοτικό και το γυμνάσιο, της αριθμητικής βαθμολογίας και της ανακίνησης του γλωσσικού ζητήματος, με αιχμή στη διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών στο γυμνάσιο, που η ίδια παράταξη το 1976 είχε καταργήσει⁹.

Τέλος στα τέλη της δεκαετίας του 1990 εκπαιδευτική μεταρρύθμιση κατάργησε τα Γενικά και Τεχνικά – Επαγγελματικά Λύκεια και δημιούργησε το ενιαίο λύκειο καθώς και τα Τεχνικά – Επαγγελματικά εκπαιδευτήρια (Τ.Ε.Ε.).

2.3 Βαθμίδες της εκπαίδευσης

Η εκπαίδευση χωρίζεται σε 3 βαθμίδες ανάλογα με την ηλικία των παιδιών που παρακολουθούν τα μαθήματα: α) Η **Βασική ή Πρωτοβάθμια εκπαίδευση** είναι η Πρώτη Βαθμίδα της Παραδοσιακής εκπαίδευσης. Ανάλογα με την χώρα αρχίζει στα 5-7 έτη και τελειώνει στα 11-13 έτη. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, και σε ορισμένες άλλες χώρες, ο όρος στοιχειώδης εκπαίδευση έχει αντικατασταθεί από τον όρο βασική. Στις ΗΠΑ με τον όρο βασική εκπαίδευση εννοούν μόνο τις 3 πρώτες τάξεις της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το σχολείο που αντιστοιχεί στην εκπαιδευτική αυτή βαθμίδα ονομάζεται «δημοτικό σχολείο» και στην Ελλάδα είναι εξατάξιο.

β) Η **Δευτεροβάθμια εκπαίδευση** αρχίζει στα 11-13 και τελειώνει συνήθως στα 15-18 έτη δηλαδή οι νέοι φοιτούν σ' αυτήν μέχρι την εφηβεία τους. Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση χωρίζεται σε δύο επιμέρους βαθμίδες: το γυμνάσιο και το λύκειο. Το γυμνάσιο προεκτείνει και διευρύνει την παρεχόμενη από το δημοτικό σχολείο μόρφωση ενώ το λύκειο οδηγεί το μαθητή σε βαθύτερη γνωριμία με τους διάφορους γνωστικούς τομείς, και ταυτόχρονα τον προετοιμάζει για τις Ανώτερες και Ανώτατες Σχολές.

⁹ Στο ίδιο σελ. 236-245

γ) Η *ανώτατη ή Τριτοβάθμια εκπαίδευση* παρέχεται στα Πανεπιστήμια, Πολυτεχνεία, Τ.Ε.Ι. (Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα) και άλλα ισότιμα ιδρύματα. Εδώ οι φοιτητές σπουδάζουν σε βάθος ένα συγκεκριμένο γνωστικό τομέα και παράλληλα μυσούνται στην επιστημονική έρευνα δηλαδή στην συστηματική και μεθοδευμένη προσπάθεια για την παραγωγή έγκυρης γνώσης. Τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα αυτοδιοικούνται μέσα σε πνεύμα συνεργασίας διδασκόντων και διδασκομένων και αποτελούν χώρο ελεύθερης κίνησης και έκφρασης των ιδεών¹⁰.

2.4 Η αποστολή των Τριτοβάθμιων ιδρυμάτων

Στην Ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση ανήκουν τα Πανεπιστήμια και τα Τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.). Το Πανεπιστήμιο έχει ως αποστολή:

- Να παράγει και να μεταδίδει τη γνώση, με την έρευνα και την διδασκαλία και να καλλιεργεί τις τέχνες.
- Να συντείνει στην διαμόρφωση υπεύθυνων ανθρώπων με επιστημονική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική συνείδηση και να παρέχει τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίσουν την άρτια κατάρτισή τους για επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία.
- Να συμβάλλει στην αντιμετώπιση των Κοινωνικών πολιτιστικών και αναπτυξιακών αναγκών του τύπου¹¹.

Τα Τ.Ε.Ι. έχουν σαν αποστολή:

- Να παρέχουν θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση, επαρκή για την εφαρμογή επιστημονικών, τεχνολογικών, καλλιτεχνικών ή άλλων γνώσεων και δεξιοτήτων στο επάγγελμα.

¹⁰ Εγκυκλοπαιδεία «Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα», τόμος 22^{ος}, 1984, σελ. 253.

¹¹ Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, *Οδηγός Σπουδών*, 1999, σελ. 7.

- Να συμβάλλουν στην δημιουργία υπεύθυνων πολιτών, ικανών να συνεισφέρουν ως στελέχη εφαρμογής στα πλαίσια του δημοκρατικού προγραμματισμού, στην οικονομική κοινωνική και πολιτική ανάπτυξη της χώρας.
- Να υλοποιήσουν το δικαίωμα «δωρεάν» παιδείας κάθε Έλληνα ανάλογα με τις κλίσεις του και με όσα προβλέπουν οι σχετικοί νόμοι.
- Να συμβάλλουν στον επαγγελματικό προσανατολισμό, τόσο των σπουδαστών όσο και των νέων γενικότερα.
- Να διατηρούν αμφίδρομη σχέση με τις αντίστοιχες παραγωγικές μονάδες και τους οργανωμένους κλάδους της οικονομίας της περιφέρειάς τους.
- Να συνεργάζονται μεταξύ τους ή με άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα ή φορείς ή υπηρεσίες του εσωτερικού ή του εξωτερικού για την επίτευξη της αποστολής τους.
- Να υπηρετούν την ανάγκη για συνεχιζόμενη εκπαίδευση των αποφοίτων τους και για διαρκή επιμόρφωση του ελληνικού λαού.
- Να ενημερώνουν την κοινή γνώμη για την πορεία, πραγματοποίησης των στόχων τους.
- Να συντονίζουν τις επιδιώξεις τους με εκείνες των ΑΕΙ για μια αυτοδύναμη οικονομική ανάπτυξη του τύπου.
- Να παίρνουν μέρος σε ερευνητικά προγράμματα πάνω σε θέματα εφαρμογής της τεχνολογίας¹².

¹² ΤΕΙ Καλαμάτας, *Οδηγός Σπουδών*, 1999, σελ. 1.

Β' ΜΕΡΟΣ

Η εκπαίδευση που παρέχεται στα τμήματα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας σε Προπτυχιακό και Μεταπτυχιακό επίπεδο.

*«Με κακούς Νόμους και Καλούς Υπαλλήλους
μπορείς να κυβερνήσεις,
με Κακούς Υπαλλήλους όμως
δεν μας φτάνουν ακόμη και οι καλύτεροι Νόμοι, τίποτε»*

Otto von Bismarck

ΒΙ ΣΕ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Πανεπιστήμιο Θράκης – Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής

3.1 Ίδρυση και λειτουργία του τμήματος

Το 1989 προωθήθηκε στο Συμβούλιο Ανώτατης Παιδείας (ΣΑΠ) σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος για την ίδρυση τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης με έδρα την πόλη της Κομοτηνής, το οποίο εγκρίθηκε με το Π.Δ. 304/94. Το τμήμα άρχισε να λειτουργεί το ακαδημαϊκό έτος 1996-97 με την εισαγωγή των 80 πρώτων φοιτητών από την 4^η δέσμη των Πανελλαδικών εξετάσεων. Η ίδρυση του νέου τμήματος φιλοδοξεί να καλύψει ένα κενό στην Πανεπιστημιακή εκπαίδευση στους τομείς της Κοινωνικής Πολιτικής, της Κοινωνικής Διοίκησης και της Κοινωνικής εργασίας. Είναι το πρώτο τμήμα στη χώρα μας που παρέχει πανεπιστημιακή εκπαίδευση στην κοινωνική εργασία σε συνδυασμό με τα γνωστικά αντικείμενα της κοινωνικής πολιτικής και διοίκησης.

Σύμφωνα με το ιδρυτικό Π.Δ. 304/94 το τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης έχει ως αποστολή:

- Να καλλιεργεί και να προάγει την επιστήμη της Κοινωνικής Διοίκησης, Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής εργασίας με την ακαδημαϊκή και την εφαρμοσμένη διδασκαλία και έρευνα.

- Να παρέχει στους πτυχιούχους του τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίσουν την άρτια κατάρτισή τους για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία.
- Να συμβάλλει στην εμπέδωση του αισθήματος Κοινωνικής αλληλεγγύης και στη βελτίωση του επιπέδου των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών.
- Να καταρτίζει στελέχη διοίκησης και προγραμματισμού με προσανατολισμό την κοινωνική διοίκηση και την κοινωνική εργασία, ικανά να σχεδιάζουν, να εφαρμόζουν και να αξιολογούν προγράμματα κοινωνικής πολιτικής.

Το ενιαίο πτυχίο του τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης προσδιορίζεται από τις κατευθύνσεις: α) Κοινωνικής διοίκησης και β) Κοινωνικής εργασίας. Το εξάμηνο έναρξης των κατευθύνσεων καθορίζεται με το πρόγραμμα σπουδών. Η επιλογή της κατεύθυνσης από τους φοιτητές γίνεται με τη δήλωσή τους στην γραμματεία του τμήματος. Για όσους δεν υποβάλλουν δήλωση προτίμησης μέσα στην προθεσμία που ορίζεται από το τμήμα αποφασίζει η Γενική Συνέλευση. Η ελάχιστη διάρκεια φοίτησης για την λήψη του πτυχίου ορίζεται σε οχτώ (8) εξάμηνα. Η κατανομή των μαθημάτων σε εξάμηνα είναι ενδεικτική και όχι υποχρεωτική για τους φοιτητές/τριες. Ανταποκρίνεται πάντως σε συνθήκες κανονικής φοίτησης, προσαρμοσμένη στον ελάχιστο δυνατό αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για την λήψη του πτυχίου. Με την διδασκαλία κατάρτισης του προγράμματος σπουδών ορίζονται τα προαπαιτούμενα και τα εξαρτώμενα μαθήματα. Ο φοιτητής\τρια υποβάλλει δήλωση προτίμησης στην γραμματεία του τμήματος στην αρχή κάθε εξαμήνου.

Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλία. Οι εξεταστικές περίοδοι είναι τρεις (3), του Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου, του Ιουνίου και του Σεπτεμβρίου. Ο φοιτητής\τρια δικαιούται να εξεταστεί κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου στα μαθήματα και των δύο (χειμερινού – εαρινού) εξαμήνων, ενώ κατά την

περίοδο του Ιουνίου στα μαθήματα μόνο των εαρινών εξαμήνων και κατά την περίοδο Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου στα μαθήματα μόνο των χειμερινών εξαμήνων. Αμέσως μετά την ολοκλήρωση του κύκλου σπουδών του κάθε φοιτητής/τρια έχει την δυνατότητα να εξετάζεται σε κάθε εξεταστική περίοδο σε όλα τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών του τμήματος, ανεξάρτητα από το αν διδάσκονται σε χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο. Η βαθμολογία σε κάθε μάθημα καθορίζεται από τον διδάσκοντα, ο οποίος υποχρεώνεται να οργανώσει κατά την κρίση του γραπτές ή προφορικές εξετάσεις ή και να στηριχτεί σε θέματα ή Εργαστηριακές ασκήσεις.

Μετά το τέλος του 6^{ου} έτους (δηλαδή σύμφωνα με το Νόμο, μετά το τέλος του προβλεπόμενου για το τμήμα τετραετούς κύκλου προπτυχιακών σπουδών, προαυξανόμενου κατά δύο έτη, διακόπτεται η χορήγηση της πάσης φύσεως παροχών προς τους φοιτητές όπως: ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη, υποτροφίες επίδοσης, δάνεια ενίσχυσης, δωρεάν σίτιση – στέγαση, παροχή διδακτικών βιβλίων κ.α.¹³

3.2 Επαγγελματικές προοπτικές των πτυχιούχων του τμήματος

Οι επαγγελματικές δυνατότητες που προσφέρονται στους αποφοίτους του τμήματος κοινωνικής διοίκησης αφορούν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων όπως η διοίκηση των κοινωνικών υπηρεσιών, η διεξαγωγή κοινωνικής έρευνας καθώς και όλοι οι τομείς της κοινωνικής εργασίας. Ειδικότερα οι απόφοιτοι του τμήματος μπορούν ν' απασχοληθούν:

- Στις διάφορες βαθμίδες της διοίκησης κοινωνικών υπηρεσιών (του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα), σε τομείς όπως η κοινωνική ασφάλεια, η κοινωνική πρόνοια, η υγεία, η στεγαστική πολιτική και η προστασία του περιβάλλοντος.

¹³ Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, *οδηγός σπουδών*, 1999, σελ. 13-15.

- Σε επιτελικές θέσεις χάραξης κοινωνικής πολιτικής, σχεδιασμού και αξιολόγησης προγραμμάτων κοινωνικής παρέμβασης που αφορούν ομάδες ή κοινότητες, στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής του κράτους.
- Σε εξειδικευμένους φορείς του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα για την κατάρτιση και εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής ιδίως σε θέματα προστασίας του παιδιού, των υπερηλίκων και άλλων ευπαθών ή κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων.
- Σε όλους τους φορείς κοινωνικής παρέμβασης διαμέσου της κοινωνικής εργασίας.
- Στην προληπτική θεραπευτική εργασία και την εφαρμογή προγραμμάτων επανένταξης ατόμων σε χώρους όπως Κέντρα φυσικής υγιεινής, νοσοκομεία, φυλακές κ.α.
- Στην παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης στον τομέα της κοινωνικής εργασίας και της κοινωνικής πολιτικής σε Ι.Ε.Κ., εργαστήρια ελευθέρων σπουδών κ.α.
- Ως ερευνητές στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής και διοίκησης και της κοινωνικής εργασίας σε δημόσια και ιδιωτικά ερευνητικά κέντρα που διεξάγουν έρευνα σε εθνικό, ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο.¹⁴

3.3 Διάρθρωση Προγράμματος Σπουδών του τμήματος και ανάλυση αυτού.

Κύριοι στόχοι του Προγράμματος Σπουδών είναι η μελέτη της κοινωνικής προστασίας μέσα από ένα ευρύ φάσμα προοπτικών, ένας ισχυρός διεπιστημονικός προσανατολισμός, εστίαση της μελέτης των κοινωνικών μεταρρυθμίσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ανάπτυξη ενός κύκλου σπουδών κατάλληλου για την ανάλυση των ζητημάτων κοινωνικής πολιτικής σε ένα ευρύ πολυ-πολιτισμικό περιβάλλον και απόκτηση από τους φοιτητές και τις

¹⁴ Στο ίδιο σελ. 15-16.

φοιτήτριες της επιστημονικής παιδείας και των ικανοτήτων εκείνων που απαιτούνται για την επιτυχή άσκηση του επαγγέλματος του ειδικού στην κοινωνική, πολιτική διοίκηση.

Τα μαθήματα του Προγράμματος σπουδών κατανέμονται σε τρεις (3) κατηγορίες:

- α) Υποχρεωτικά μαθήματα κορμού.
- β) Υποχρεωτικά μαθήματα κατεύθυνσης.
- γ) Υποχρεωτικά μαθήματα επιλογής.

Το σύνολο των μαθημάτων για την χορήγηση πτυχίου είναι πενήντα (50) εξαμηνιαία μαθήματα από τα οποία τα εικοσιτέσσερα (24) είναι υποχρεωτικά κορμού, τα δεκατέσσερα (14) υποχρεωτικά κατεύθυνσης και δώδεκα (12) επιλογής. Σε αυτά δεν συμπεριλαμβάνονται τέσσερα (4) εξαμηνιαία μαθήματα ξένης γλώσσας.¹⁵

Η φοίτηση στο τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης χωρίζεται σε κύκλους σπουδών. Ο *Α΄ κύκλος* περιλαμβάνει τα τέσσερα (4) πρώτα εξάμηνα των σπουδών (Α΄, Β΄, Γ΄, Δ΄ εξάμηνο). Στο Α΄ εξάμηνο οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν έξι (6) υποχρεωτικά μαθήματα κορμού και κατεύθυνσης συν ένα (1) μάθημα ξένης γλώσσας, και δύο (2) μαθήματα υποχρεωτικά επιλογής. Στο Β΄ εξάμηνο παρακολουθούν επίσης έξι (6) μαθήματα υποχρεωτικά κορμού και κατεύθυνσης συν ένα (1) μάθημα ξένης γλώσσας και ένα (1) υποχρεωτικό επιλογής μάθημα. Στο Γ΄ εξάμηνο παρακολουθούν έξι (6) υποχρεωτικά μαθήματα κορμού και κατεύθυνσης συν ένα (1) μάθημα ξένης γλώσσας και δύο (2) μαθήματα υποχρεωτικά επιλογής. Τέλος στο Δ΄ εξάμηνο παρακολουθούν έξι (6) μαθήματα υποχρεωτικά κορμού και κατεύθυνσης συν ένα (1) μάθημα ξένης γλώσσας και ένα (1) υποχρεωτικό επιλογής.

Ο *Β΄ κύκλος* σπουδών περιλαμβάνει τα τέσσερα (4) τελευταία εξάμηνα σπουδών του τμήματος (Ε΄, ΣΤ΄, Ι΄, Η΄ εξάμηνο).

¹⁵ Στο ίδιο σελ. 19.

Στο Ε΄ εξάμηνο οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν τέσσερα (4) μαθήματα υποχρεωτικά κορμού και κατεύθυνσης και δύο (2) υποχρεωτικά επιλογής. Στο ΣΤ΄ εξάμηνο παρακολουθούν τέσσερα (4) μαθήματα υποχρεωτικά επιλογής. Στο Ι΄ εξάμηνο παρακολουθούν τρία (3) μαθήματα υποχρεωτικά κορμού και κατεύθυνσης και δύο (2) υποχρεωτικά επιλογής. Τέλος στο Η΄ εξάμηνο παρακολουθούν τρία (3) μαθήματα υποχρεωτικά κορμού και ένα (1) υποχρεωτικά επιλογής (βλέπε πίνακα 1).¹⁶

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

	Υποχρεωτικά Κορμού & Κατεύθυνσης	Υποχρεωτικά Επιλογής
1^{ος} Κύκλος Σπουδών		
Α΄ εξάμηνο	6 + ξένη γλώσσα	2
Β΄ εξάμηνο	6 + ξένη γλώσσα	1
Γ΄ εξάμηνο	6 + ξένη γλώσσα	2
Δ΄ εξάμηνο	6 + ξένη γλώσσα	1
2^{ος} Κύκλος Σπουδών		
Ε΄ εξάμηνο	4	2
ΣΤ΄ εξάμηνο	4	1
Ι΄ εξάμηνο	3	2
Η΄ εξάμηνο	3	1
Σύνολο εξαμηνιαίων μαθημάτων για την λήψη πτυχίου.	38 Υποχρεωτικά (24 κορμού και 14 κατεύθυνσης)	12 Υποχρεωτικά Επιλο- γής

ΠΗΓΗ: Οδηγός Σπουδών τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης, Κομοτηνή 1999.

¹⁶ Στο ίδιο σελ. 24.

Στον Α΄ κύκλο σπουδών (κοινός και για τις δύο κατευθύνσεις) τα υποχρεωτικά μαθήματα Α΄ εξαμήνου είναι: 1. Εισαγωγή στην Κοινωνική Πολιτική και Διοίκηση. 2. Εισαγωγή στη Θεωρία και Πρακτικής της Κοινωνικής εργασίας. 3. Ιστορία των Μορφών Κοινωνικής πρόνοιας και Κοινωνικής Πολιτικής. 4. Οργάνωση και δυναμική της κοινωνίας. 5. Εισαγωγή στην Οικονομική Θεωρία και Πολιτική Ι. 6. Εισαγωγή στο Δημόσιο δίκαιο και ανήκουν στην κατηγορία μαθημάτων κορμού. Τα μαθήματα του Β΄ εξαμήνου είναι: 1. Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία της Ελλάδος 19^{ος} και 20ος αιώνας. 2. Εισαγωγή στην Οικονομική Θεωρία και Πολιτική ΙΙ. 3. Εισαγωγή στις μεθόδους της κοινωνικής έρευνας και κοινωνικής εργασίας. 4. Φορείς γενικής πολιτικής και προνοιακής προστασίας στην Ελλάδα. 5. Οργάνωση και λειτουργία του Κράτους (Συνταγματικό δίκαιο Ι). 6. Εγκληματολογία και αντεγκληματική πολιτική ανήκουν επίσης στα μαθήματα κορμού. Τα μαθήματα του Γ΄ εξαμήνου είναι 1. Δημόσια Οικονομική Ι. 2. Οργάνωση και λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. 3. Η οργάνωση της Δημόσιας Διοίκησης (Διοικητικό Δίκαιο Ι). 4. Κοινωνικές αξίες και Κοινωνικές ανάγκες. 5. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, Τοπική Αυτοδιοίκηση και Κοινωνική προστασία – Κοινοτισμός που ανήκουν στα μαθήματα κορμού. Τέλος τα μαθήματα του Δ΄ εξαμήνου είναι 1. Κοινωνική Στατιστική (Περιγραφική Στατιστική). 2. Ανάλυση κοινωνικής πολιτικής Ι: Σχεδιασμός – Εφαρμογή – έλεγχος – αξιολόγηση. 3. Η κοινωνική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. 4. Συγκριτική κοινωνική πολιτική. 5. Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα (Συνταγματικό δίκαιο ΙΙ) και ανήκουν επίσης σε μαθήματα κορμού (βλέπε πίνακα 2).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ Α΄ ΚΥΚΛΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΚΟΙΝΟΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΥΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ)

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟΥ
<ol style="list-style-type: none">1. Εισαγωγή στην Κοινωνική Πολιτική και Διοίκηση2. Εισαγωγή στην Θεωρία και Πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας.3. Ιστορία των Μορφών Κοινωνικής Πρόνοιας και Κοινωνικής Πολιτικής.4. Οργάνωση και Δυναμική της Κοινωνίας.5. Εισαγωγή στην Οικονομική θεωρία και Πολιτική Ι.6. Εισαγωγή στο Δημόσιο Δίκαιο.
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟΥ
<ol style="list-style-type: none">1. Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία της Ελλάδος (19^{ος} & 20^{ος} αιώνας)2. Εισαγωγή στην Οικονομία, Θεωρία και Πολιτική ΙΙ.3. Εισαγωγή στις Μεθόδους της Κοινωνικής Έρευνας & Κοινωνικής Εργασίας.4. Φορείς Γεν.ς Κοινωνικής Πολιτικής & Πρόνοιακής Προστασίας στην Ελλάδα.5. Οργάνωση και λειτουργία του Κράτους (Συνταγματικό δίκαιο Ι).6. Εγκληματολογία και Αντεγκληματική Πολιτική.
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟΥ
<ol style="list-style-type: none">1. Δημόσια Οικονομική Ι.2. Οργάνωση και Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.3. Η Οργάνωση της Δημόσιας Διοίκησης (Διοικητικό Δίκαιο Ι).4. Κοινωνικές Αξίες και Κοινωνικές Ανάγκες.5. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, Τοπική Αυτοδιοίκηση και Κοινωνική Προστασία.
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ Δ΄ ΕΞΑΜΗΝΟΥ
<ol style="list-style-type: none">1. Κοινωνική Στατιστική (περιγραφή στατιστική)2. Ανάλυση της Κοινωνικής Πολιτικής Ι3. Η Κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.4. Συγκριτική Κοινωνική Πολιτική.5. Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα (Συνταγματικό Δίκαιο ΙΙ).

ΠΗΓΗ: Οδηγός Σπουδών τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης, Κομοτηνή 1999.

Στο Β΄ κύκλο Σπουδών υπάρχουν κάποια κοινά μαθήματα και για τις δύο κατευθύνσεις τα οποία διδάσκονται στο Ε΄ και ΣΤ΄ εξαμήνο και είναι: 1. Διοικητικές πράξεις και Διοικητικές διαφορές. 2. Θεωρίες κοινωνικής μεταβολής και κοινωνικής ανάπτυξης.

Ειδικότερα στην κατεύθυνση Κοινωνικής διοίκησης και πολιτικής (η οποία αποτελεί και αντικείμενο της εργασίας μας) τα μαθήματα του Ε΄ εξαμήνου είναι: 1. Ανάλυση της Κοινωνικής Πολιτικής II: Αξιολόγηση Προγραμμάτων Κοινωνικής Πολιτικής. 2. Πολιτική Υγείας. 3. Συστήματα Κοινωνικής Ασφάλειας. 4. Κοινωνικά Δικαιώματα στην Ευρώπη. Τα μαθήματα του ΣΤ΄ εξαμήνου είναι: 1. Δίκαιο της Κοινωνικής ασφάλειας. 2. Κοινωνική δημογραφία. 3. Συγχρονιστικό σύστημα και κοινωνική πολιτική. 4. Μετανάστευση και Μεταναστευτική Πολιτική. Τέλος τα μαθήματα του Ι΄ εξαμήνου είναι: 1. Κοινωνικός αποκλεισμός και πολιτικές κοινωνικής ενσωμάτωσης. 2. Εργατικό δίκαιο. 3. Οικονομικά της Κοινωνικής Προστασίας. 4. Αγορές εργασίας και πολιτική απασχόλησης. 5. Περιβαντολογική πολιτική. 6. Διαχείριση ανθρωπίνων πόρων (βλέπε πίνακα 3).¹⁷

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ Β΄ ΚΥΚΛΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟΥ
1. Ανάλυση της Κοινωνικής Πολιτικής II: Αξιολόγηση Προγραμμάτων Κοινωνικής Πολιτικής.
2. Πολιτική Υγείας.
3. Συστήματα Κοινωνικής Ασφάλειας.
4. Κοινωνικά Δικαιώματα στην Ευρώπη.
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΣΤ΄ ΕΞΑΜΗΝΟΥ
1. Δίκαιο της Κοινωνικής Ασφάλειας.
2. Κοινωνική Δημογραφία.
3. Σωφρονιστικό Σύστημα και Κοινωνική Πολιτική.
4. Μετανάστευση και Μεταναστευτική Πολιτική.
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ Ζ΄-Η΄ ΕΞΑΜΗΝΟΥ
1. Κοινωνικός αποκλεισμός και Πολιτικές Κοινωνικής Ενσωμάτωσης.
2. Εργατικό Δίκαιο.
3. Οικονομικά της Κοινωνικής Προστασίας.
4. Αγορές Εργασίας και Πολιτικής Απασχόλησης.
5. Περιβαντολογική πολιτική.
6. Διαχείριση ανθρωπίνων σχέσεων.

ΠΗΓΗ: Οδηγός Σπουδών τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής, Κομοτηνή 1999.

¹⁷ Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, *Οδηγός Σπουδών*, 1999, σελ. 25-26.

Επίσης οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους και δώδεκα (12) μαθήματα υποχρεωτικά επιλογής κατανεμημένα ως εξής: Στο Α', Γ', Ε', Ι' εξαμήνο παρακολουθούν από δύο (2) μαθήματα και στο Β', Δ', ΣΤ' και Η' εξάμηνο από ένα μάθημα. Τα μαθήματα αυτά τα επιλέγουν από λίστα εικοσιπέντε (25) μαθημάτων συνολικά (βλέπε πίνακα 4).

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ **(ΚΟΙΝΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΥΟ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ)**

1. Ιστορία Κοινωνιολογικών θεωριών.
2. Εισαγωγή στην Κοινωνική Ανθρωπολογία.
3. Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία.
4. Κοινωνία και Περιβάλλον.
5. Ευρωπαϊκή Κοινωνική και Οικονομική Ιστορία (19^{ος} – 20ος αιώνας).
6. Οικογένεια, φύλο και Κοινωνική Πολιτική.
7. Διαπολιτισμικές σχέσεις και Κοινωνική Πολιτική.
8. Κοινωνιολογία Αποκλίνουσας Συμπεριφοράς.
9. Ιδρυματικοί Χώροι.
10. Δημόσια Οικονομική ΙΙ.
11. Ειδικά Φροντιστηριακά Μαθήματα Δημόσιας Οικονομικής και Δημοσιονομικού Δικαίου.
12. Αστική Ανάπτυξη και Αστικός Σχεδιασμός.
13. Οικιστική και Στεγαστική Πολιτική.
14. Πολιτική για την Ισότητα Ευκαιριών σε Εθνικό και Υπερεθνικό επίπεδο.
15. Εργασιακές Σχέσεις και Κοινωνικός Διάλογος στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση.
16. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και Πολιτική Σύγκλισης.
17. Κοινωνική Στατιστική ΙΙ (Εισαγωγική Στατιστική).
18. Πληροφορική Τεχνολογία και Εφαρμογή στην Κοινωνική Πολιτική και Διοίκηση.
19. Σεμινάριο: Μειονότητες, ρατσισμός, ξενοφοβία.
20. Σεμινάριο: Ευρωπαϊκή Ένωση και Αστυνόμευση.
21. Πτυχιακή Εργασία (μόνο για την κατεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής).

ΠΗΓΗ: Οδηγός Σπουδών του τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής, Κομοτηνή 1999.

Μεταξύ των υποχρεωτικών μαθημάτων επιλογής ανήκει και η Πτυχιακή Εργασία η οποία είναι προαιρετική και αντικαθιστά δύο (2) υποχρεωτικά κατ'επιλογήν μαθήματα.¹⁸

3.4 Παρουσίαση Περιγραμμάτων των μαθημάτων κατεύθυνσης Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής.

Σύμφωνα με τον οδηγό σπουδών του τμήματος τα υποχρεωτικά μαθήματα κατεύθυνσης, όπως έχουμε προαναφέρει είναι δεκατέσσερα (14) και διδάσκονται στον Β' κύκλο σπουδών δηλαδή μετά τα δυο (2) πρώτα έτη. Η παρουσίασή τους όμως περιορίζεται μέχρι και στα μαθήματα για τα οποία έχει ήδη ανατεθεί η διδασκαλία τους σε επιστημονικούς συνεργάτες του τμήματος. Δεν παρουσιάζονται επομένως συνεργάτες του τμήματος. Δεν παρουσιάζονται επομένως αναλυτικά προγράμματα για τα μαθήματα τα οποία έχουν περιληφθεί στο πρόγραμμα σπουδών αλλά δεν διδάσκονται ακόμα, για λόγους που έχουν σχέση με τις τυπικές διαδικασίες πρόσληψης επιστημονικού προσωπικού και άλλων κατηγοριών επιστημονικών συνεργατών.

Έτσι λοιπόν στόχος του μαθήματος *Ανάλυση της Κοινωνικής Πολιτικής II* είναι η εξέταση των κυριότερων προσεγγίσεων στο θέμα της αξιολόγησης της κοινωνικής πολιτικής και ανάπτυξη από τους φοιτητές/τριες της ικανότητας να εφαρμόζουν κατάλληλα τις προσεγγίσεις αυτές σε συγκεκριμένα Προγράμματα Κοινωνικής Πολιτικής. Οι θεματικές ενότητες του μαθήματος είναι:

1. Διαφορετικοί ορισμοί της αξιολόγησης. Στόχοι και περιορισμοί (πολιτική, τεχνική) – πλαίσιο, διαδικασία και αποτέλεσμα.
2. Εναλλακτικές μέθοδοι αξιολόγησης.

¹⁸ Στο ίδιο, σελ. 27-28.

3. Δείκτες απόδοσης και εκτίμηση ποιότητας σε επιλεγμένους τομείς Κοινωνικής πολιτικής.
4. «Ερμηνευτική αξιολόγηση».
5. «Η αξιολόγηση της καινοτομίας» (αξιολόγηση στο πλαίσιο διαδικασιών μεταβολής της Κοινωνικής Πολιτικής, αυτο-αξιολόγηση των διαδικασιών μεταβολής).
6. Το θεσμικό και πολιτικό μέσο της αξιολόγησης (ο ρόλος των δημόσιων φορέων που έχουν την ευθύνη αξιολόγησης της απόδοσης προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής).
7. Η πρακτική αξιολόγησης (εμπειρική εφαρμογή σε επιλεγμένο τομέα Κοινωνικής Πολιτικής).

Επίσης το μάθημα *Πολιτική Υγείας* έχει ως σκοπό την παρουσίαση βασικών θεμάτων που εμπλέκονται στην Οργάνωση και διοίκηση των υπηρεσιών Υγείας – χρησιμοποιώντας παραδείγματα από την σχετική εμπειρία στην Βρετανία και την Ελλάδα, καθώς και της ευρύτερης έννοιας που έχει σήμερα αποκτήσει η Πολιτική Υγείας. Οι θεματικές του ενότητες είναι:

1. Θεωρητική προσέγγιση της έννοιας της υγείας και των παραμέτρων που συνθέτουν το περιεχόμενο καθώς και την αξιολόγησή τους.
2. Σύστημα υγείας. Προγραμματισμός, οργάνωση, διοίκηση και χρηματοδότηση Υπηρεσιών Υγείας. Η βιομηχανία του φαρμάκου. Μέθοδοι αξιολόγησης Υπηρεσιών Υγείας.
3. Πολιτική Υγείας – Ανισότητες στην υγεία και την περίθαλψη, τα οικονομικά της υγείας και οι τάσεις των δαπανών, οι αλληλεπιδρώντες παράγοντες και οι θεσμικές παρεμβάσεις που συγκροτούν μια σύγχρονη Πολιτική Υγείας.
4. Η πολιτική υγείας στην Ελλάδα και στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ακόμα σκοπός του μαθήματος *Συστήματα Κοινωνικής Ασφάλειας* είναι η παρουσίαση των εναλλακτικών πολιτικών κοινωνικής ασφάλειας –

διατήρηση εισοδήματος, αλλά και εκείνων των στρατηγικών με τις οποίες τα κράτη επιχειρούν ν' ανταπεξέλθουν στα σημερινά διαρθρωτικά προβλήματα, όπως είναι η αλματώδης αύξηση των δαπανών υγειονομικής περίθαλψης και η συνεχής άνοδος του κόστους συνταξιοδότησης, προκειμένου να προσεγγίσουν τον καλύτερο συνδυασμό οικονομικής ευημερίας και υψηλής ποιότητας ζωής. Οι θεματικές ενότητες του μαθήματος είναι:

1. Η έννοια, η προϊστορία και η ανάγκη για κοινωνική ασφάλεια, οι μέθοδοι παροχών, η διοίκηση και η χρηματοδότηση, η κρίση της Κοινωνικής ασφάλειας.
2. Η κοινωνική ασφάλιση στην Ελλάδα: η ιστορική εξέλιξη, οι παράγοντες διαμόρφωσης του συστήματος, τα δομικά χαρακτηριστικά του και οι μελλοντικές προοπτικές.
3. Τα σύγχρονα συστήματα κοινωνικής ασφάλειας στην Ευρώπη – ομοιότητες και διαφορές, οι δαπάνες και η χρηματοδότησή τους, τα συνταξιοδοτικά συστήματα, η προστασία της ανεργίας, οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις και οι θεμελιώδεις εξελίξεις.

Ακόμα στόχος του μαθήματος *Κοινωνικά δικαιώματα στην Ευρώπη* είναι η συγκριτική ανάλυση του θεσμικού πλαισίου της κοινωνικής προστασίας στις χώρες – μέλη του Ο.Η.Ε., του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι θεματικές του ενότητες είναι:

1. Τυπολογία του κράτους – πρόνοιας – το Ευρωπαϊκό μοντέλο.
2. Το διεθνές πλαίσιο προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων.
3. Η Συνταγματική κατοχύρωση του κοινωνικού κράτους στις χώρες, χώρες – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
4. Σύγχρονες τάσεις οργάνωσης του Κοινωνικού χώρου στην Ευρώπη.
5. Προβλήματα προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας και Κοινωνικής διοίκησης στις τάσεις αυτές.

Επίσης το μάθημα *Διοικητικές πράξεις και Διοικητικές διαφορές* έχει ως αντικείμενο αφενός την ανάλυση της έννοιας της διοικητικής πράξης και

των οργάνων παραγωγής αυτής και αφετέρου τον τρόπο απονομής της διοικητικής δικαιοσύνης. Οι θεματικές του ενότητες είναι:

1. Έννοια της διοικητικής πράξης.
2. Όργανα παραγωγής της.
3. Κανόνες που διέπουν τα συλλογικά όργανα.
4. Αρμοδιότητα των διοικητικών οργάνων.
5. Διαδικασία παραγωγής της.
6. Η ισχύς της διοικητικής πράξης.
7. Βασικές έννοιες της διοικητικής δικαιοσύνης.
8. Οργάνωση των διοικητικών δικαστηρίων.
9. Η αίτηση της ακυρώσεως.

Ακόμα αντικείμενο του μαθήματος *Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλειας* αποτελεί η ανάλυση του συστήματος κανόνων που ρυθμίζουν ποια οικονομικά μέσα (ασφαλιστικές παροχές) πρέπει να χορηγήσει ένας δημόσιος οργανισμός – ασφαλιστικός φορέας, στα πρόσωπα που υπάγονται σ' αυτόν, εφόσον συμπληρώνουν τις αναγκαίες προϋποθέσεις, δηλ. τον αναγκαίο χρόνο ασφάλισης και τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές, και κινδυνεύουν από μείωση εισοδημάτων ή αύξηση των δαπανών τους. Οι θεματικές του ενότητες είναι:

1. Έννοια της Κοινωνικής ασφάλισης.
2. Οργάνωση, διοίκηση και χρηματοδότηση συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.
3. Υπαγωγή στην κοινωνική ασφάλιση.
4. Χρόνος ασφάλισης.
5. Ασφαλιστικοί κίνδυνοι και παροχές.
6. Η θεσμική οργάνωση του Εθνικού Συστήματος Υγείας.
7. Έννοια και νομοθετική κατοχύρωση της Κοινωνικής πρόνοιας.

Επίσης αντικείμενο του μαθήματος *Σωφρονιστικό Σύστημα* και κοινωνική πολιτική, είναι η λειτουργία του σωφρονιστικού συστήματος, τα

μοντέλα σωφρονισμού, οι νομοθετικές μεταρρυθμίσεις και η κριτική προσέγγιση στο σωφρονιστικό σύστημα ως παράμετρος κοινωνικής πολιτικής. Οι θεματικές ενότητες του παραπάνω μαθήματος είναι:

1. Οι θεωρίες για την ποινή και οι στόχοι επιβολής και εκτέλεσης ποινών κατά της ελευθερίας.
2. Ανάπτυξη και εξέλιξη σωφρονιστικών συστημάτων.
3. Η συμβολική αλλά και η πραγματική λειτουργία της εκτέλεσης των ποινών κατά της ελευθερίας στο πλαίσιο οργάνωσης της δυτικής κοινωνίας.
4. Τα εναλλακτικά μέτρα αντί της ποινής κατά της ελευθερίας και η αποτελεσματικότητά τους.
5. Τα δικαιώματα και οι ελευθερίες των κρατουμένων στα πλαίσια της αποτροπής του κοινωνικού αποκλεισμού και υλοποίηση της κοινωνικής επανένταξης.
6. Η σωφρονιστική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα.
7. Οι κανόνες του Ο.Η.Ε. και του Συμβουλίου της Ευρώπης για την μεταχείριση των κρατουμένων.
8. Η κριτική στο Σωφρονιστικό σύστημα και η καταργητική άποψη ως πρόταση άσκησης κοινωνικής πολιτικής.

Ακόμα το μάθημα *Θεωρίες Κοινωνικής μεταβολής και ανάπτυξης* επικεντρώνεται στα ζητήματα κοινωνικής μεταβολής και παγκόσμιας αναδιάρθρωσης και τις κυριότερες προσεγγίσεις στα ζητήματα αυτά που διατυπώθηκαν κατά την μεταπολεμική περίοδο. Οι θεματικές ενότητες του μαθήματος είναι:

1. Θεωρητικές καταβολές των σύγχρονων θεωριών κοινωνικής μεταβολής και ανάπτυξης.
2. Η σχολή του εκσυγχρονισμού.
3. Νεο-μαρξισμός και η θεωρία εξάρτησης – Η σκοπιά του Παγκόσμιου Οικονομικού συστήματος.

4. Κοινωνική μεταβολή και τεχνολογικός μετασχηματισμός (θεωρίες των μεγάλων κύκλων).
5. Από τον φορτισμό στον μετα-φορτισμό.
6. Η σκοπιά της ευέλικτης εξειδίκευσης και οι ευρύτερες επιπτώσεις της πολιτικής της ευελιξίας.
7. Μετανεωτερικότητας, νέα κοινωνικά κινήματα και προνοιακός πλουραλισμός.

Τέλος το μάθημα *Μετανάστευση και μεταναστευτική πολιτική* έχει ως κύριο αντικείμενο το μεταναστευτικό φαινόμενο και οι τρόποι προσέγγισής του – φιλοδοξεί να εισαγάγει στους φοιτητές/τριες στο διάλογο που αναπτύσσεται γύρω από τα θέματα αυτά. Οι θεματικές ενότητες που περιέχει το μάθημα είναι:

1. Ορισμός της μετανάστευσης, είδη.
2. Εξέλιξη της κοινωνιολογίας και της ιστορίας της μετανάστευσης.
3. Σύγχρονες προσεγγίσεις της μετανάστευσης στην Ευρώπη.
4. Η μεταπολεμική οικονομική μετανάστευση προς τη Δ. Ευρώπη.
5. Ανισομερής ανάπτυξη και αγορές εργασίας. Χώρες υποδοχής και χώρες αποστολής. Η οργάνωση της μετανάστευσης.
6. Κρατική πολιτική, κοινωνική πολιτική και συνδικάτα.
7. Ελληνική κοινωνία και μετανάστευση: Αίτια και κίνητρα. Η πολιτική των ελληνικών κυβερνήσεων. Παλιννόστηση.
8. Έλληνες μετανάστες στο Βέλγιο: Δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά. Θεσμική πλαισίωση, μορφές οργάνωσης και διαχείριση ταυτοτήτων.
9. Παράγοντες οικονομικής και κοινωνικής ένταξης.
10. Ενσωμάτωση ή διάκριση και οργάνωση μεταναστευτικών εθνοτικών ομάδων.¹⁹

¹⁹ Στο ίδιο, σελ. 64-75.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ – ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

4.1 Ίδρυση και λειτουργία του τμήματος.

Το τμήμα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας (Δ.Μ.Υ.Π.) λειτούργησε για πρώτη φορά στην Αθήνα το 1973 ως τμήμα Διοίκησης Νοσοκομείων της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας. Το 1986 μετονομάστηκε σε τμήμα Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας με στόχο να καλύψει και άλλες υπηρεσίες υγείας εκτός από τα νοσοκομεία όπως Κέντρα Υγείας, αλλά και μονάδες πρόνοιας όπως το ΠΙΚΠΑ και μονάδες Χρόνιων παθήσεων.²⁰ Το 1989 με το υπ' αριθμό Π.Δ. 529/1989 ιδρύθηκε και δεύτερο τμήμα με τον ίδιο σκοπό στο Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας, το οποίο άρχισε να λειτουργεί από το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 1989-1990.²¹ Το συγγραφικό και ερευνητικό έργο που πραγματοποιεί το τμήμα, έχει αξιωθεί από την Ακαδημαϊκή κοινότητα, έτσι ώστε μεγάλος αριθμός πτυχιούχων ΑΕΙ και ΤΕΙ να επιθυμούν να εξειδικευθούν σ' αυτό. Η κατεύθυνση σπουδών οριοθετήθηκε σε θέματα οικονομίας, οργάνωσης διοίκησης και διαχείρισης των υπηρεσιών και κατά συνέπεια η ένταξή του στη Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας ήταν Επιστημονικά αναγκαία.²²

Κάθε ακαδημαϊκό έτος αρχίζει από την 1^η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31^η Αυγούστου. Το διδακτικό έτος που αρχίζει την 1^η Σεπτεμβρίου και λήγει την 5^η Ιουλίου περιλαμβάνει δύο (2) αυτοτελή διδακτικά εξάμηνα: το χειμερινό το οποίο αρχίζει την πρώτη Δευτέρα μετά της 19 Σεπτεμβρίου και το εαρινό, το οποίο αρχίζει μετά την λήξη των εξετάσεων της β' εξεταστικής

²⁰ ΤΕΙ Αθήνας, *Οδηγός Σπουδών*, 1999, σελ. 7.

²¹ ΦΕΚ, αριθμός φύλλου 215/3-10-89, άρθρο 1.

²² ΤΕΙ Αθήνας, *Οδηγός Σπουδών*, 1999, σελ. 7.

περιόδου του χειμερινού εξαμήνου. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει 15 εβδομάδες διδασκαλίας και δύο (2) εξεταστικές περιόδους των δύο (2) εβδομάδων η κάθε μία.²³

Οι σπουδαστές/τριες υποχρεούνται να παρακολουθούν όλα τα μαθήματα του Προγράμματος σπουδών τους σύμφωνα με τη δήλωσή τους. Τα προβλεπόμενα εβδομαδιαία μαθήματα κατά εξάμηνο είναι περίπου δώδεκα (12) και οι συνολικές ώρες διδασκαλίας για ένα τρίωρο μάθημα είναι περίπου τριάντα έξι (36) ώρες. Σε κάθε περίπτωση εάν ο αριθμός των ωρών διδασκαλίας που πραγματοποιήθηκαν σε ένα μάθημα είναι μικρότερος από τα 2/3 του προβλεπόμενου στο πρόγραμμα σπουδών για όλο το διδακτικό εξάμηνο, το μάθημα αυτό θεωρείται ότι δεν διδάχτηκε. Η διαπίστωση γίνεται κατά την λήξη του εξαμήνου από την ομάδα μαθημάτων και τον υπεύθυνο αυτής.

Μετά την λήξη των μαθημάτων κάθε διδακτικού εξαμήνου ακολουθούν δύο (2) εξεταστικές περιόδοι, δύο (2) εβδομάδων, η κάθε μία, κατά την διάρκεια των οποίων οι σπουδαστές εξετάζονται γραπτά ή προφορικά σε όλη τη διδακτέα ύλη κάθε μαθήματος. Οι τελικές εξετάσεις σε θεωρητικά μαθήματα ή στο θεωρητικό μέρος μικτών μαθημάτων είναι για όλους τους σπουδαστές/στριες που έχουν δηλώσει υποχρεωτικές. Για την επιτυχή παρακολούθηση εργαστηριακού μαθήματος ή του εργαστηριακού μέρους μικτού μαθήματος απαιτείται ο σπουδαστής/στρια να έχει διεξάγει με επιτυχία το 80% των ασκήσεων που πραγματοποιήθηκαν κατά την διάρκεια του εξαμήνου. Ο βαθμός του εργαστηρίου ή του εργαστηριακού ή πρακτικού μέρους μικτού μαθήματος μπορεί να είναι ο μέσος όρος όλων των επιμέρους βαθμών των ασκήσεων που ο σπουδαστής/στρια έχει διεξάγει με επιτυχία ή οι βαθμοί σε εξετάσεις που διεξάγονται τμηματικά ή τελικά σε όλη την ύλη του εργαστηρίου.²⁴

²³ Στο ίδιο, σελ. 40.

²⁴ Στο ίδιο, σελ. 46-47.

Σε κάθε τμήμα διδάσκονται μία ή περισσότερες από τις γλώσσες αγγλική, γαλλική, γερμανική, ιταλική ή ρώσικη. Στο τυπικό πρόγραμμα σπουδών το μάθημα της ξένης γλώσσας προβλέπεται σε τέσσερα (4) τουλάχιστον εξάμηνα. Ο νεοεισαχθείς σπουδαστής/στρια που κατέχει μία από τις ξένες γλώσσες μπορεί να ζητήσει την απαλλαγή του από την υποχρέωση παρακολούθησής της γλώσσας αυτής, είτε με την προσκόμιση στην γραμματεία αντιγράφου του πτυχίου της ξένης γλώσσας που γνωρίζει, είτε με την γραπτή εξέτασή του στην συγκεκριμένη γλώσσα. Τα εξαμηνιαία μαθήματα ξένης γλώσσας από τα οποία απαλλάσσετε ένας σπουδαστής ή μια σπουδάστρια δεν βαθμολογούνται.²⁵

Για την διευκόλυνση των σπουδαστών στην εκμάθηση των γνωστικών αντικειμένων κατά την διάρκεια των σπουδών τους λειτουργεί βιβλιοθήκη η οποία είναι στις περισσότερες περιπτώσεις η πιο πρόσφορη πηγή άντλησης πληροφοριών προκειμένου να ολοκληρωθεί οποιαδήποτε εργασία έρευνας. Η επάρκειά της σε βιβλιογραφία κρίνεται ικανοποιητική από τους περισσότερους χρήστες της. Στο ΤΕΙ Αθήνας με απόφαση του Συμβουλίου του τμήματος δίνεται η δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς του ιδρύματος κατά την ώρα διδασκαλίας των μαθημάτων τους (θεωρητικών ή εργαστηριακών) να προγραμματίζουν την επίσκεψη σπουδαστών στον χώρο εκπαίδευσης της βιβλιοθήκης γενικότερα, αλλά και ειδικότερα στα γνωστικά αντικείμενα που τους ενδιαφέρουν. Ακόμα οι σπουδαστές του τμήματος ΔΜΥΠ στο ΤΕΙ Αθήνας μετά από αίτηση στην βιβλιοθήκη μπορούν ν' αποκτήσουν το προσωπικό τους κωδικό για σύνδεση με το internet, μέσω των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών που υπάρχουν στην βιβλιοθήκη του ΤΕΙ Αθήνας γι' αυτό το λόγο.

Επίσης με την οικονομική ενίσχυση ειδικών κονδυλίων των Τ.Ε.Ι. οι σπουδαστές πραγματοποιούν εκδρομές στο εσωτερικό και το εξωτερικό και έχουν έτσι την ευκαιρία να γνωρίσουν από κοντά τον τρόπο οργάνωσης,

²⁵ Στο ίδιο, σελ. 34.

διοίκησης και διαχείρισης των πιο σύγχρονων Πανεπιστημιακών νοσοκομείων και να δουν τις εφαρμογές της προχωρημένης βιοϊατρικής τεχνολογίας.

Τέλος μέσω των ευρωπαϊκών προγραμμάτων, ειδικά μέσω των προγραμμάτων Socrates και Leonardo οι σπουδαστές/στριες του τμήματος μπορούν να πραγματοποιούν την συνέχεια των σπουδών τους για ένα ή δύο εξάμηνα σε Πανεπιστήμια άλλων Ευρωπαϊκών χωρών, την πτυχιακή τους εργασία ή και την πρακτική τους άσκηση σε επιχειρήσεις του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα των εν λόγω χωρών. Απαραίτητη προϋπόθεση για την συμμετοχή στα εν λόγω προγράμματα είναι η καλή γνώση της ξένης γλώσσας που αποδεικνύεται με αντίστοιχα πτυχία και η καλή βαθμολογία στα μαθήματα ειδικότητας μέσω της οποίας γίνεται και η επιλογή των φοιτητών.²⁶

4.2 Το περιεχόμενο σπουδών του τμήματος

Το περιεχόμενο σπουδών του τμήματος (Δ.Μ.Υ.Π.) καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο των οικονομικών και διοικητικών επιστημών με εξειδίκευση εφαρμογής στις κοινωνικές υπηρεσίες. Αποσκοπεί στην θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση των επιστημονικών και τεχνολογικών αρχών με στόχο την δημιουργία ικανών διοικητικών στελεχών και διαχειριστικών κοινωνικών υπηρεσιών ως εξειδίκευση των παρεχόμενων γνώσεων της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας. Οριοθετείται επίσης γνωστικά στην εφαρμογή μεθόδων της σύγχρονης επιστημονικής κατεύθυνσης του management, διαχείριση υπηρεσιών υγείας, πρόνοιας και κοινωνικής ασφάλισης.

Η παρεχόμενη εκπαίδευση δίνει την δυνατότητα στα διοικητικά αυτά στελέχη να υλοποιούν προγράμματα κοινωνικού σχεδιασμού για τα συστήματα υγείας και πρόνοιας σε **μακροεπίπεδο**, εθνικά και περιφερειακά, ενώ με τις εκπαιδευτικές γνώσεις μπορούν να εφαρμόζουν σύγχρονες

²⁶ Στο ίδιο, σελ. 51-53.

οργανωτικο-εκπαιδευτικές και οικονομικο-διαχειριστικές μεθόδους, σε **μαρκοεπίπεδο** σε υπηρεσίες όπως νοσοκομεία του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα, άλλες υπηρεσίες υγείας, προνοιακά ιδρύματα, κλάδους υγείας ασφαλιστικών ταμείων και γενικότερα σε κοινωνικές υπηρεσίες με στόχο την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη λειτουργία τους. Το Δ.Μ.Υ.Π. ειδικότερα παρέχει τις απαραίτητες εκείνες γνώσεις σε νομικό επίπεδο, οικονομικό, στατιστικό, οργανωτικό, λογιστική, διοικητικό, διαχειριστικό έτσι ώστε οι πτυχιούχοι του να μπορούν να διευθύνουν έναν κοινωνικό οργανισμό.

Η διάρκεια σπουδών του τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. ορίζεται σύμφωνα με το Π.Δ. 227/14-6-95 σε οχτώ (8) εξάμηνα. Βασικό στοιχείων των σπουδών αποτελεί το εξαμηνιαίο μάθημα. Το περίγραμμα σπουδών περιλαμβάνει μαθήματα βασικής επιστημονικής υποδομής στους γενικούς τομείς οικονομίας και διοίκησης τα οποία είναι: Μικροοικονομική, Μακροοικονομική, Γενική Λογιστική, Λογιστική Εταιρειών, Μαθηματικά για οικονομολόγους, Αστικό δίκαιο κ.α. Το δεύτερο πεδίο γνωστικού αντικείμενου οριοθετείται σε μαθήματα ειδικής υποδομής που προετοιμάζουν τον φοιτητή/τρια ν' αποκτήσει εκτός από τις θεωρητικές γνώσεις, το τεχνολογικό – πληροφοριακό εκείνο επίπεδο που θα τον βοηθήσει στην κατανόηση των εφαρμοσμένων γνωστικών πεδίων. Τέτοιου είδους μαθήματα είναι: Υπολογιστές I, Υπολογιστές II, Υπολογιστές III, Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης (Π.Σ.Δ.), Οικονομικός Προγραμματισμός κ.α.

Τέλος το τρίτο επίπεδο εξειδικευμένου γνωστικού αντικείμενου απαρτίζεται από μαθήματα εξειδίκευσης τα οποία εισάγουν τους σπουδαστές/στριες την εμβάθυνση των θεμάτων που αφορούν την οικονομία, οργάνωση, διοίκηση και διαχείριση των υπηρεσιών υγείας, πρόνοιας και του κλάδου κοινωνικής ασφάλισης όπως είναι: Συστήματα υγείας, Οικονομική της υγείας, Οργάνωση και Διοίκησης μονάδων υγείας I – II – III (Ο.Δ.Μ.Υ.) κ.α.²⁷

²⁷ Στο ίδιο, σελ. 21-22.

Η εκπαιδευτική διδασκαλία κάθε μαθήματος περιλαμβάνει μία ή περισσότερες από τις παρακάτω μορφές: - Θεωρητική – Σεμινάρια και Εργαστηριακές Ασκήσεις. Η Θεωρητική διδασκαλία μαθήματος παρουσιάζει εποπτικά μια ευρεία περιοχή ενός γνωστικού αντικειμένου και το σχετικό μ' αυτή επιστημονικό προβληματισμό. Τμήμα της διδασκαλίας αυτής μπορεί να περιλαμβάνει και ειδικές ασκήσεις για την εμπέδωση των θεωρητικών γνώσεων με την μορφή των φροντιστηριακών ασκήσεων ύστερα από απόφαση της ομάδας μαθημάτων. Επίσης μέρος της ύλης μπορεί ν' ανατίθεται για παρουσίαση σε σπουδαστές ατομικά ή ομαδικά. (ειδικές διαλέξεις). Η εφαρμογή μεθόδων και διαδικασιών γίνεται σε ειδικά επιλεγμένα θέματα που αναθέτει ο καθηγητής στους σπουδαστές/στρίες κατά ομάδες ή ατομικά. Τα σεμινάρια στοχεύουν στην επεξεργασία συγκεκριμένων θεμάτων σε μεγαλύτερο βάθος και έκταση με την συνεργασία και καθοδήγηση του διδάσκοντα και την βοήθεια σχετικής βιβλιογραφίας και οπτικοακουστικών μέσων. Οι Εργαστηριακές ασκήσεις πραγματοποιούνται περιοδικά σε κατάλληλους χώρους του Τ.Ε.Ι. ή σε χώρους εργασίας εκτός Τ.Ε.Ι. στους οποίους οι σπουδαστές κάτω από την επίβλεψη και καθοδήγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού, εκπαιδεύονται κατά μικρές ομάδες στην εφαρμογή θεωρητικών, επαγγελματικών ή τεχνολογικών μεθόδων, το χειρισμό τεχνικών συστημάτων ώστε ν' αποκτούν τις κατάλληλες δεξιότητες.²⁸

Η βαθμολογία σε όλα τα μαθήματα εκφράζεται με την αριθμητική κλίμακα μηδέν έως δέκα (0-10) με βάση επιτυχίας τον αριθμό πέντε (5). Ο χαρακτηρισμός της επίδοσης των σπουδαστών κατά το μάθημα καθορίζεται ως εξής:

- ◆ από 0 - 3,9 «κακώς»
- ◆ από 4 - 4,9 «ανεπαρκώς»
- ◆ από 5 - 6,9 «καλώς»

²⁸ ΤΕΙ Καλαμάτας, *Οδηγός Σπουδών*, 1999, σελ. 25-26.

- ◆ από 7 - 8,4 «λίαν καλώς»
- ◆ από 8,5 - 10 «Άριστα»²⁹

Στο 8^ο εξάμηνο σπουδών πραγματοποιείται από τους σπουδαστές πρακτική άσκηση σε επιχειρησιακούς χώρους των κοινωνικών υπηρεσιών του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα που διαθέτουν μια ολοκληρωμένη οργανωτικο-διοικητική δομή, έτσι ώστε η εφαρμογή των γνώσεων να επιτυγχάνεται σε ένα μεγάλο εύρος διοικητικο-διαχειριστικών εργασιών, ώστε ν' αποκτήσουν τις μέγιστες δεξιότητες, πρώτον για την σωστή εφαρμογή του συνόλου των γνώσεων που αποκτήθηκαν, δεύτερον ν' αποκτήσουν τις ικανότητες επίλυσης προβλημάτων, τρίτον ν' αντιληφθούν την έννοια των εργασιακών σχέσεων σε ένα ορθολογικά δομημένο επιχειρησιακό περιβάλλον, και τέλος να μπορούν να προωθούν τα θέματα διαχείρισης των υπηρεσιών μέσω των ερευνητικών και μελετητικών τους ενασχολήσεων.

Τέλος κάθε σπουδαστής/στρια είναι υποχρεωμένοι να εκπονήσουν μια πτυχιακή εργασία με θέμα που πρέπει να έχει άμεση σχέση με το αντικείμενο σπουδών τους. Η πτυχιακή εργασία παρέχει τη δυνατότητα στους σπουδαστές/στριες του τμήματος να εμβαθύνουν μελετητικά τα θεωρητικά γνωστικά αντικείμενα που διδάχτηκαν μέσω της ανασκόπησης της σχετικής βιβλιογραφίας. Αλλά επίσης να μνηθούν στην ανάλυση των πραγματικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι σχετικές κοινωνικές υπηρεσίες και να αναπτύξουν νέα μεθοδολογικά πρότυπα που θα καταστούν διαχειριστικά αρωγοί για μια αποδοτικότερη λειτουργία των επιχειρησιακών αυτών συστημάτων.³⁰

²⁹ Στο ίδιο, σελ. 28.

³⁰ ΤΕΙ Αθήνας, *Οδηγός Σπουδών*, 1999, σελ. 22.

4.3 Παρουσίαση Προγραμμάτων σπουδών του τμήματος.

4.3.1 Παρουσίαση Προγράμματος σπουδών τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. στο Τ.Ε.Ι. Αθήνας.

Το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος περιλαμβάνει οχτώ (8) εξάμηνα σύμφωνα με το Π.Δ. 227/14-6-95 όπου στα πρώτα επτά (7) εξάμηνα διδάσκονται μαθήματα και στο όγδοο εξάμηνο περιλαμβάνεται η πρακτική άσκηση καθώς και η εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας. Το πρόγραμμα που ισχύει έως σήμερα αλλά πρόκειται ν' αντικατασταθεί σύμφωνα με την υπ' αριθμό 4/1-7-98 και 2/4-5-99 απόφασης της γενικής συνέλευσης του τμήματος είναι το εξής: Οι σπουδαστές του Α' εξαμήνου παρακολουθούν τα μαθήματα: 1. Μικροοικονομική. 2. Μαθηματικά για Οικονομολόγους. 3. Στοιχεία αστικού δικαίου. 4. Αρχές διοίκησης. 5. Στοιχεία πληθυσμιακής υγιεινής. 6. Οικονομικά μαθηματικά. 7. Εμπ/σία – Προμήθεια – έλεγχος. Στο Β' εξάμηνο παρακολουθούν τα μαθήματα: 1. Μακροοικονομική. 2. Αρχές Γενικής Λογιστικής. 3. Στατιστική επιχειρήσεων. 4. Στοιχεία εμπορικού δικαίου. 5. Συστήματα υγείας. 6. Οργάνωση γραφείου (θεωρία και εργαστήριο). 7. Ιατρική νοσοκομειακή ορολογία. 8. Γενική Κοινωνιολογία. Στο Γ' εξάμηνο παρακολουθούν τα μαθήματα: 1. Στοιχεία Εργατικού δικαίου. 2. Οικονομική της υγείας. 3. Αρχές Λογιστικής εταιρειών. 4. Οικονομικός προγραμματισμός. 5. Δημόσια διοίκηση. 6. Τεχνικός εξοπλισμός και εγκαταστάσεις. 7. Οροφοκομία. 8. Αγγλικά Ι (θεωρία και εργαστήριο). Στο Δ' εξάμηνο παρακολουθούν τα μαθήματα: 1. Οργάνωση και διοίκηση μονάδων υγείας (Ο.Δ.Μ.Υ.) Ι. 2. Λογιστική Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας. 3. Στοιχεία διοικητικού δικαίου. 4. Διοίκηση μαζικής παραγωγής φαγητών. 5. Υπολογιστές Ι (θεωρία και εργαστήριο). 6. Εργασιακές σχέσεις. 7. Αγγλικά ΙΙ (θεωρία και εργαστήριο). Στο Ε' εξάμηνο παρακολουθούν τα μαθήματα: 1. Ο.Δ.Μ.Υ. ΙΙ. 2. Διοίκηση Προσωπικού μονάδων υγείας – πρόνοιας. 3. Νομοθεσία μονάδων υγείας – πρόνοιας. 4. Υγειονομική και κοινωνική

πολιτική. 5. Ανάλυση κόστους – τιμολόγηση. 6. Υπολογιστές II (θεωρία και εργαστήριο). 7. Αγγλικά III (θεωρία και εργαστήριο). Στο ΣΤ' εξάμηνο παρακολουθούν τα μαθήματα: 1. Ο.Δ.Μ.Υ. III. 2. Κοινωνική πρόνοια και ασφάλιση. 3. Επιχειρησιακές επικοινωνίες. 4. Διοικητική πρακτική I. 5. Υπολογιστές III (θεωρία και εργαστήριο). 6. Δεοντολογία επαγγέλματος. 7. Αγγλικά ειδικότητας ορολογία (θεωρία και εργαστήριο). Τέλος στο Γ' εξάμηνο παρακολουθούν τα μαθήματα: 1. Ο.Δ.Μ.Υ. Κοινωνικής Πρόνοιας. 2. Υγιεινή νοσηλευτικών μονάδων. 3. Διοικητική πρακτική II. 4. Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης (Π.Σ.Δ.). 5. Σεμινάριο τελειοφοίτων. 6. Συντήρηση κτιρίων και μηχανημάτων. 7. Δημόσιες σχέσεις. (βλέπε πίνακα 5).³¹

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΕΞΑΜΗΝΟ Α'	ΕΞΑΜΗΝΟ Β'
1. Μικροοικονομική 2. Μαθηματικά για οικονομολόγους 3. Στοιχεία Αστικού δικαίου 4. Αρχές διοίκησης 5. Στοιχεία πληθυσμιακής υγιεινής 6. Οικονομικά Μαθηματικά 7. Εμπ/σία – Προμήθεια - Έλεγχος	1. Μακροοικονομική 2. Αρχές Γενικής Λογιστικής 3. Στατιστική Επιχειρήσεων 4. Στοιχεία Εμπορικού δικαίου 5. Συστήματα υγείας 6. Οργάνωση γραφείου (θεωρία) 7. Οργάνωση γραφείου (εργαστήριο) 8. Ιατρική νοσοκομειακή ορολογία 9. Γενική Κοινωνιολογία
ΕΞΑΜΗΝΟ Γ'	ΕΞΑΜΗΝΟ Δ'
1. Στοιχεία εργατικού δικαίου 2. Οικονομική της υγείας	1. Οργαν. & Διοικ. Μοναδ. Υγείας I 2. Λογιστική Μονάδων Υγείας – Πρόνοιας

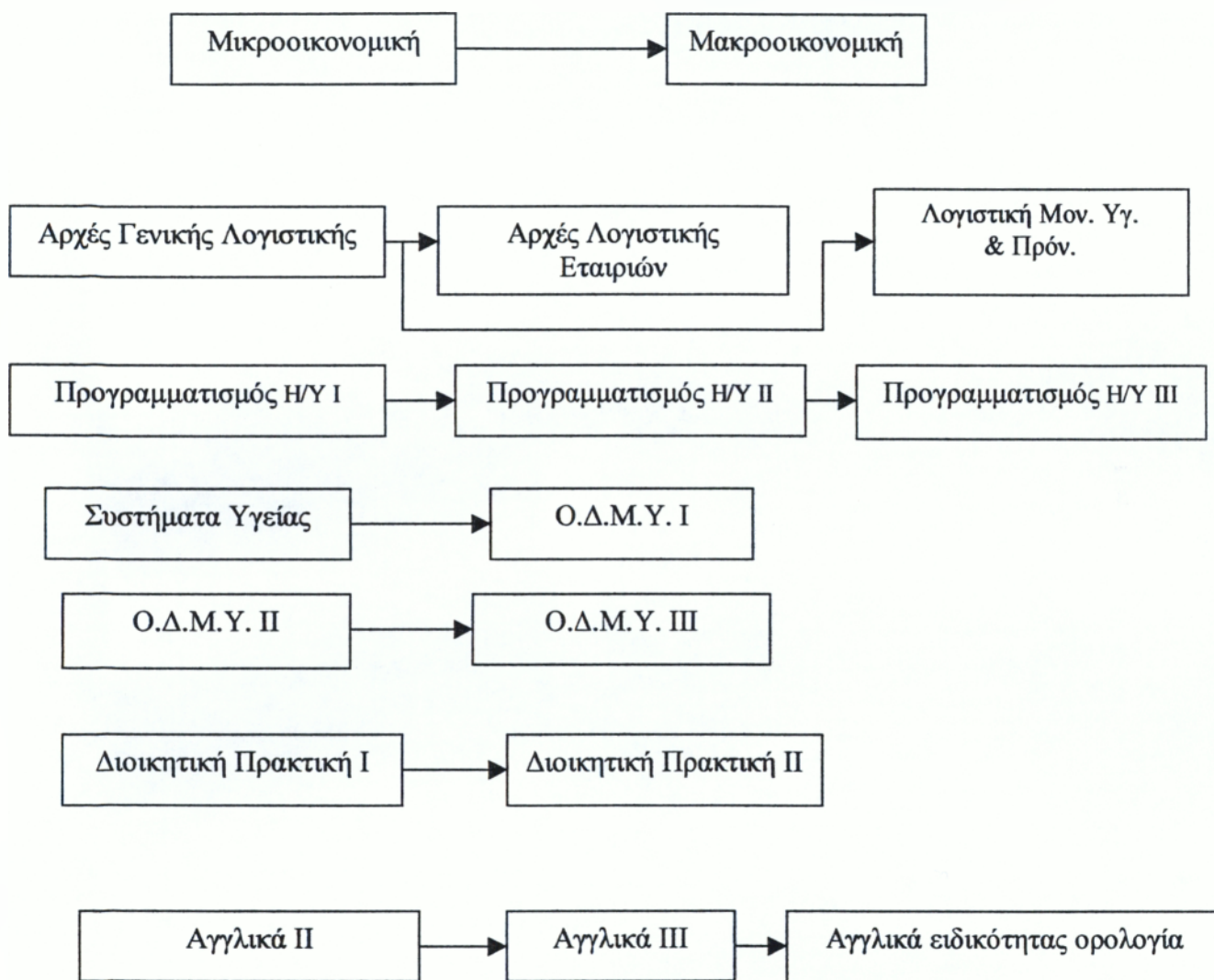
³¹ Στο ίδιο, σελ. 23.

<ul style="list-style-type: none"> 3. Αρχές Λογιστικής Εταιρειών 4. Οικονομικός Προγραμματισμός 5. Δημόσια Διοίκηση 6. Τεχνικός εξοπλ. & εγκαταστάσεις 7. Οροφοκομία 8. Αγγλικά Ι (θεωρία) 9. Αγγλικά ΙΙ (εργαστήριο) 	<ul style="list-style-type: none"> 3. Στοιχεία διοικητικού δικαίου 4. Διοίκηση μαζικής παραγ. φαγητών. 5. Προγραμματισμός Η/Υ Ι (θεωρία) 6. Προγραμματισμός Η/Υ (εργαστήριο) 7. Εργασιακές σχέσεις 8. Αγγλικά ΙΙ (θεωρία) 9. Αγγλικά ΙΙ (εργαστήριο)
ΕΞΑΜΗΝΟ Ε΄	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΤ΄
<ul style="list-style-type: none"> 1. Οργαν. & Διοικ. Μονάδ. Υγείας ΙΙ 2. Διοίκηση προσωπικού Μ.Υ.Π. 3. Νομοθεσία Μ.Υ.Π. 4. Υγειονομική & κοινωνική πολιτική 5. Ανάλυση κόστους – τιμολόγηση 6. Προγρ/σμός Η/Υ ΙΙ (θεωρία) 7. Προγρ/σμός Η/Υ ΙΙ (εργαστήριο) 8. Αγγλικά ΙΙΙ (θεωρία) 9. Αγγλικά ΙΙΙ (εργαστήριο) 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Οργαν. & Διοικ. Μονάδ. Υγείας Ι 2. Λογιστική μονάδων Υγείας – Πρόνοιας 3. Επιχειρησιακές επικοινωνίες 4. Διοικητική πρακτική Ι 5. Προγραμματισμός Η/Υ ΙΙΙ (εργαστήριο) 6. Δεοντολογία επαγγέλματος 7. Αγγλικά ειδικότητας ορολογία (θεωρία) 8. Αγγλικά ειδικότητας ορολογία (εργαστήριο)
ΕΞΑΜΗΝΟ Ι΄	ΕΞΑΜΗΝΟ Η΄
<ul style="list-style-type: none"> 1. Οργάν. & Διοίκ. Μον. Κοινων. Πρόνοιας 2. Υγιεινή νοσηλευτικών μονάδων 3. Διοικητική Πρακτική ΙΙ 4. Συστήματα Διοικ. Πληρ. (Μ.Ι.) 5. Σεμινάριο τελειοφοίτων 6. Συντήρηση κτιρίων και μηχ/μάτων. 7. Δημόσιες σχέσεις. 	<p>ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ</p> <p>ΚΑΙ</p> <p>ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ</p>

ΠΗΓΗ: Οδηγός Σπουδών τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. του ΤΕΙ Αθήνας, Αθήνα 1999.

Μερικά από τα παραπάνω μαθήματα ανήκουν στην κατηγορία των προαπαιτούμενων και εξαρτώμενων μαθημάτων, δηλαδή εάν οι γνώσεις που παρέχονται σε ένα μάθημα είναι προϋπόθεση επιτυχούς παρακολούθησης ενός άλλου μαθήματος. Αυτά τα μαθήματα είναι μαθήματα «αλυσίδας» και η σχέση τους είναι η εξής: Η μικροοικονομική είναι προαπαιτούμενο μάθημα της μακροοικονομικής. Το μάθημα Αρχές Γενικής Λογιστικής είναι προαπαιτούμενο της λογιστικής εταιρειών και της λογιστικής Μ.Υ.Π. Το μάθημα Υπολογιστές I είναι προαπαιτούμενο μάθημα των Υπολογιστών II και αυτό με τη σειρά του είναι προαπαιτούμενο μάθημα του Εργαστηριακού μαθήματος Υπολογιστές III. Το μάθημα Συστήματα Υγείας είναι προαπαιτούμενο του μαθήματος Ο.Δ.Μ.Υ. I. Το μάθημα Ο.Δ.Μ.Υ. II είναι προαπαιτούμενο του μαθήματος Ο.Δ.Μ.Υ. III. Το μάθημα Διοικητική Πρακτική I είναι προαπαιτούμενο του μαθήματος Διοικητική Πρακτική II, τέλος το μάθημα Αγγλικά II αποτελεί προαπαιτούμενο μάθημα του μαθήματος Αγγλικά III και αυτό με τη σειρά του είναι προαπαιτούμενο του μαθήματος Αγγλικά ειδικότητας ορολογία. (βλέπε σχεδιάγραμμα 1).

**ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1:
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑ-
ΤΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ**



ΠΗΓΗ: Οδηγός Σπουδών τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. του ΤΕΙ Αθηνών, Αθήνα 1999.

Για τους σπουδαστές στο πτυχίο δεν ισχύει η «αλυσίδα» προαπαιτούμενων – εξαρτώμενων μαθημάτων.³²

³² Στο ίδιο, σελ. 33.

4.3.2 Παρουσίαση Προγράμματος Σπουδών τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. στο Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας

Στο Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. περιλαμβάνει, όπως και στο ΤΕΙ Αθηνών, οχτώ (8) εξάμηνα όπου στα πρώτα επτά (7) διδάσκονται μαθήματα και στο όγδοο (8) οι σπουδαστές πραγματοποιούν την πρακτική τους άσκηση. Έτσι λοιπόν το Πρόγραμμα σπουδών παρουσιάζεται ως εξής: Στο Α' εξάμηνο οι σπουδαστές παρακολουθούν τα μαθήματα: 1. Μαθηματικά για οικονομολόγους. 2. Προγραμματισμός Η/Υ I (θεωρία και εργαστήριο). 3. Στοιχεία Αστικού δικαίου. 4. Αρχές διοίκησης 5. Μικροοικονομική. 6. Αρχές Γενικής Λογιστικής. 7. Στοιχεία πληθυσμιακής υγιεινής. 8. Αγγλικά I (θεωρία και εργαστήριο). Στο Β' εξάμηνο παρακολουθούν τα μαθήματα: 1. Προγραμματισμός Η/Υ II (θεωρία και εργαστήριο). 2. Γενική κοινωνιολογία. 3. Στοιχεία εμπορικού δικαίου. 4. Μακροοικονομική. 5. Αρχές λογιστικής εταιρειών. 6. Οικονομική της υγείας. 7. Αγγλικά II (θεωρία και εργαστήριο). Στο Γ' εξάμηνο παρακολουθούν τα μαθήματα: 1. Στοιχεία εργατικού δικαίου. 2. Δημόσια Διοίκηση. 3. Οργάνωση γραφείου (θεωρία και εργαστήριο). 4. Οικονομικά Μαθηματικά. Στο Δ' εξάμηνο παρακολουθούν τα μαθήματα: 1. Στατιστική Επιχειρήσεων. 2. Οροφοκομία. 3. Στοιχεία διοικητικού δικαίου. 4. Ανάλυση κόστους. 5. Ιατρική νοσοκομειακή ορολογία. 6. Ο.Δ.Μ.Υ. II 7. Νομοθεσία μονάδων υγείας και πρόνοιας. 8. Αγγλικά III (θεωρία και εργαστήριο). Στο ε' εξάμηνο παρακολουθούν τα μαθήματα: 1. Προγραμματισμός Η/Υ III (θεωρία και εργαστήριο). 2. Τεχνικός εξοπλισμός και εγκαταστάσεις. 3. Αγγλικά ειδικότητας ορολογία. 4. Οικονομικός προγραμματισμός. 5. Κοινωνική πρόνοια και ασφάλιση. 6. Ο.Δ.Μ.Υ. III. 7. Ο.Δ.Μ.Υ. Κοινωνικής πρόνοιας. Στο στ' εξάμηνο παρακολουθούν τα μαθήματα: 1. Επιχειρησιακές επικοινωνίες. 2. Εργαστηριακές σχέσεις. 3. Συντήρηση κτιρίων και μηχανημάτων. 4. Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης (Π.Σ.Δ.) (θεωρία και εργαστήριο). 5. Διοικητική Πρακτική I. 6.

Υγειονομική και κοινωνική πολιτική. 7. Διοίκηση προσωπικού Μ.Υ.Α. Τέλος στο Ι΄ εξάμηνο παρακολουθούν τα μαθήματα: 1. Δεοντολογία επαγγέλματος. 2. Διοίκησης μαζικής παραγωγής φαγητών. 3. Δημόσιες σχέσεις. 4. Εμπ/σία – Προμήθειες – έλεγχος. 5. Διοικητική Πρακτική ΙΙ. 6. Υγιεινή νοσηλευτικών μονάδων. 7. Σεμινάριο τελειοφοιτών (βλέπε πίνακα 6).

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΣΤΟ Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄	ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄
<ol style="list-style-type: none"> 1. Μαθηματικά για Οικονομολόγους 2. Προγρ/σμος Η/Υ Ι (θεωρία) 3. Προγρ/σμος Η/Υ Ι (εργαστήριο) 4. Στοιχεία αστικού δικαίου 5. Αρχές διοίκησης 6. Μικροοικονομική 7. Αρχές γενικής λογιστικής 8. Στοιχεία πληθυσμιακής υγιεινής 9. Αγγλικά Ι (θεωρία) Αγγλικά Ι (εργαστήριο) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Προγρ/σμός Η/Υ ΙΙ (θεωρία) 2. Προγρ/σμός Η/Υ ΙΙ (εργαστήριο) 3. Γενική Κοινωνιολογία 4. Στοιχεία εμπορικού δικαίου 5. Μακροοικονομική 6. Αρχές λογιστικής εταιρειών 7. Οικονομική της υγείας 8. Αγγλικά ΙΙ (θεωρία) Αγγλικά ΙΙ (εργαστήριο)
ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄	ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄
<ol style="list-style-type: none"> 1. Στοιχεία εργατικού δικαίου 2. Δημόσια Διοίκηση 3. Οργάνωση γραφείου (θεωρία) 4. Οργάνωση γραφείου (εργαστήριο) 5. Οικονομικά μαθηματικά 6. Λογιστική μονάδων υγείας – πρόνοιας 7. Οργάνωση και διοίκηση μονάδων υγείας – πρόνοιας 8. Συστήματα υγείας 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Στατιστική επιχειρήσεων 2. Οροφοκομία 3. Στοιχεία διοικητικού δικαίου 4. Ανάλυση κόστους – Τιμολόγηση 5. Ιατρική νοσοκομειακή ορολογία 6. Οργάνωση και διοίκηση μονάδων υγείας ΙΙ 7. Νομοθεσία μονάδων υγείας – πρόνοιας 8. Αγγλικά ΙΙΙ (θεωρία) 9. Αγγλικά ΙΙΙ (εργαστήριο)

ΕΞΑΜΗΝΟ Ε΄		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΤ΄	
1.	Προγρ/σμός Η/Υ ΙΙΙ (θεωρία)	1.	Επιχειρησιακές επικοινωνίες
2.	Προγρ/σμός Η/Υ ΙΙΙ (εργαστ.)	2.	Εργασιακές σχέσεις
3.	Τεχνικός εξοπλισμός και εγκαταστάσεις	3.	Συντήρηση κτιρίων ή μηχ/των
4.	Οικονομικός προγραμματισμός	4.	Συστήματα διαχείρισης πληροφ. (Μ.Ι.Σ.)
5.	Κοινωνική πρόνοια και ασφάλιση	5.	Διοικητική πρακτική Ι
6.	Οργάν. & διοίκηση μονάδων υγείας	6.	Υγειονομική και Κοινωνική Πολιτική
7.	Οργάν. & διοίκηση μονάδων κοινωνικής πρόνοιας	7.	Διοίκηση προσωπικού μονάδων υγείας – πρόνοιας
ΕΞΑΜΗΝΟ Ζ΄		ΕΞΑΜΗΝΟ Η΄	
1.	Δεοντολογία επαγγέλματος	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	
2.	Διοίκηση μαζικής παραγωγής φαγητών		
3.	Δημόσιες Σχέσεις		
4.	Εμπ/σία- Προμήθειες – Έλεγχος		
5.	Διοικητική πρακτική ΙΙ		
6.	Υγιεινή Νοσηλευτικών Μονάδων		
7.	Σεμινάριο Τελειοφοίτων		

ΠΗΓΗ: Οδηγός Σπουδών τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. του ΤΕΙ Καλαμάτας, Καλαμάτα 1999.

Επίσης κατά τη διάρκεια των σπουδών τους οι σπουδαστές οφείλουν να επιλέξουν δύο (2) μαθήματα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά από κατάλογο μαθημάτων που τους δίνεται στη δήλωση μαθημάτων τους (βλέπε πίνακα 7).³³

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Α/Α	ΜΑΘΗΜΑ
1	Ιταλικά Ι
2	Ιταλικά ΙΙ
3	Ιταλικά ΙΙ
4	Αρχές δημόσιου Συνταγματικού δικαίου
5	Ελληνική οικονομία
6	Χωροταξική πολιτική
7	Γερμανικά
8	Αρχές Μάρκετινγκ
9	Κοινωνική πολιτική των Ο.Τ.Α.
10	Εφαρμοσμένη Οικονομική Ι

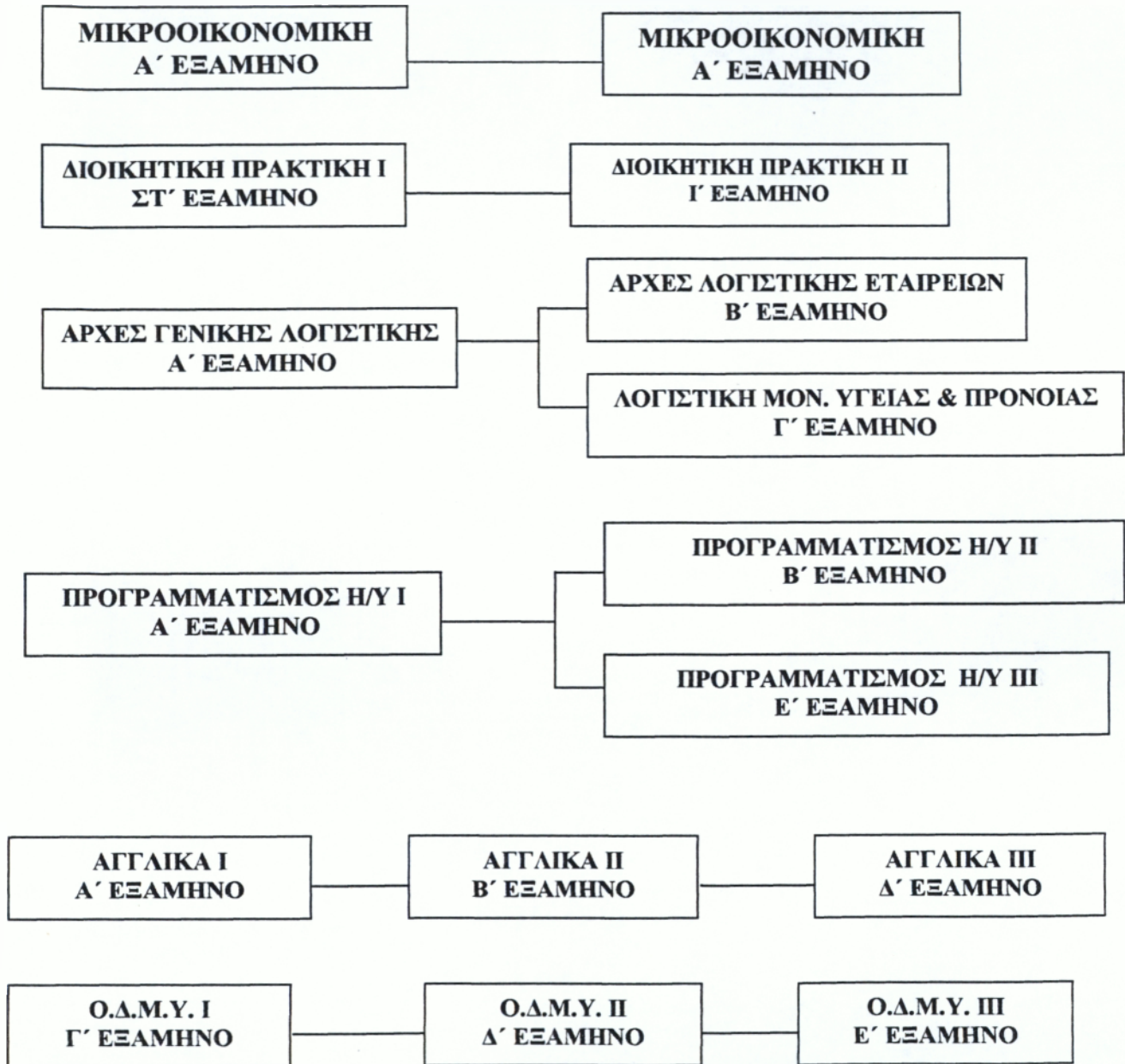
ΠΗΓΗ: Οδηγός Σπουδών τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας, Καλαμάτα 1999.

³³ ΤΕΙ Καλαμάτας, *Οδηγός Σπουδών*, 1999, σελ. 53-55.

Η δήλωση αυτή των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων μπορεί να γίνει από το Δ' εξάμηνο σπουδών. Στο πρόγραμμα σπουδών του τμήματος υπάρχουν μαθήματα, τα οποία χαρακτηρίζονται προαπαιτούμενα – εξαρτώμενα, δηλαδή ένα μάθημα το οποίο κάθε σπουδαστής/στρια οφείλει να κατέχει προκειμένου να παρακολουθήσει κάποιο άλλο μεγαλύτερου εξαμήνου. Προαπαιτούμενα μπορεί να είναι και εργαστηριακά αλλά και θεωρητικά μαθήματα. Με απόφαση της γενικής συνέλευσης ο συνολικός αριθμός των προαπαιτούμενων καθορίζεται έως 20% και ο συνολικός των αλληλοσυνδεόμενων μαθημάτων έως 40% του συνόλου των υποχρεωτικών μαθημάτων του τμήματος. Τα μαθήματα αυτά στο τμήμα Δ.Μ.Υ.Π. του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας είναι τα εξής: η Μικροοικονομική αποτελεί προαπαιτούμενο μάθημα της μακροοικονομικής, η διοικητική πρακτική I αποτελεί προαπαιτούμενο μάθημα της διοικητικής πρακτικής II, το μάθημα Αρχές γενικής λογιστικής αποτελεί προαπαιτούμενο των μαθημάτων Αρχές λογιστικής εταιρειών και λογιστική μονάδων υγείας – πρόνοιας, το μάθημα προγραμματισμός Η/Υ I αποτελεί προαπαιτούμενο μάθημα των μαθημάτων Προγραμματισμός Η/Υ II και Προγραμματισμός Η/Υ II, το μάθημα Αγγλικά I αποτελεί προαπαιτούμενο του μαθήματος Αγγλικά II, και αυτό με τη σειρά του είναι προαπαιτούμενο του μαθήματος Αγγλικά III, τέλος το μάθημα οργάνωση και διοίκηση μονάδων υγείας και πρόνοιας (Ο.Δ.Μ.Υ.) αποτελεί προαπαιτούμενο μάθημα του μαθήματος Ο.Δ.Μ.Υ. II και αυτό με τη σειρά του αποτελεί προαπαιτούμενο του μαθήματος Ο.Δ.Μ.Υ. III (βλέπε σχεδιάγραμμα 2)

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2:

**ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ – ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ Δ.Μ.Υ.Π. ΣΤΟ Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ**



Αυτή η λεγόμενη «αλυσίδα» προαπαιτούμενων – εξαρτωμένων μαθημάτων ισχύει για κάθε σπουδαστή που βρίσκεται σε οποιοδήποτε εξάμηνο.³⁴

³⁴ Δήλωση μαθημάτων του τμήματος, χειμερινό εξάμηνο 1999-2000.

4.4 Περίγραμμα μαθημάτων ειδικότητας του τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. – Πτυχιακή Εργασία.

4.4.1 Περίγραμμα μαθημάτων ειδικότητας τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. στο Τ.Ε.Ι. Αθήνας – Πτυχιακή Εργασία.

Τα μαθήματα ειδικότητας στο τμήμα Δ.Μ.Υ.Π. στο Τ.Ε.Ι. Αθήνας, τα οποία αφορούν την εμβάθυνση των γνώσεων των σπουδαστών/στριών στην οικονομία, οργάνωση, διοίκηση και διαχείριση των υπηρεσιών υγείας – πρόνοιας και την κοινωνική ασφάλιση είναι τα εξής:

- Συστήματα υγείας.
- Ιατρική, νοσοκομειακή ορολογία.
- Λογιστική μονάδων υγείας και πρόνοιας.
- Νομοθεσία μονάδων υγείας – πρόνοιας.
- Οργάνωση και διοίκηση μονάδων υγείας I (Ο.Δ.Μ.Υ. I)
- Οργάνωση και διοίκηση μονάδων υγείας II (Ο.Δ.Μ.Υ. II)
- Οργάνωση και διοίκηση μονάδων υγείας III (Ο.Δ.Μ.Υ. III)
- Διοικητική πρακτική I
- Διοικητική πρακτική II
- Σεμινάριο τελειοφοίτων
- Οικονομική της Υγείας
- Υγειονομική και Κοινωνική Πολιτική
- Οργάνωση και διοίκηση μονάδων κοινωνικής πρόνοιας (Ο.Δ.Μ.Υ. Κ.Π.)
- Κοινωνική πρόνοια και ασφάλιση
- Υγιεινή νοσηλευτικών μονάδων

Τα περιγράμματα των μαθημάτων ειδικότητας όπως αυτά παρουσιάζονται στον οδηγό σπουδών είναι τα εξής: Στο μάθημα *Συστήματα Υγείας* παρουσιάζεται η Κοινωνικο-οικονομική ανάπτυξη του κράτους πρόνοιας και των υπηρεσιών υγείας. Ακόμα η ιστορική εξέλιξη των συστημάτων υγείας, τα χαρακτηριστικά και οι μορφές τους και τα οικονομικά

των συστημάτων υγείας στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια περίθαλψη. Η εξέλιξη, η μορφή, η δομή, η οργάνωση, η διοίκηση και η κατανομή των πόρων του ελληνικού συστήματος υγείας καθώς και η ανάλυση συστημάτων υγείας άλλων χωρών όπως η Μ. Βρετανία, η Γερμανία, η Σουηδία, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (Η.Π.Α.).

Στο μάθημα *Διοίκηση Προσωπικού μονάδων υγείας – πρόνοιας* γίνεται ανάλυση της συμβολής του ανθρώπινου παράγοντα στις υπηρεσίες υγείας – πρόνοιας. Παρουσιάζεται το σύστημα πρόσληψης, εκπαίδευσης και ανάπτυξης του προσωπικού των μονάδων υγείας και πρόνοιας. Επίσης παρουσιάζεται η αξιολόγηση του έργου των εργαζομένων, οι μεταβολές υπηρεσιακής κατάστασης, τα συστήματα αμοιβών προσωπικού, οι κοινωνικές παροχές, ο πειθαρχικός έλεγχος.

Οι θεματικές ενότητες του μαθήματος *Νομοθεσία μονάδων υγείας και πρόνοιας* στρέφονται γύρω από την νομοθεσία μονάδων υγείας και πρόνοιας, από τις νομικές υποχρεώσεις του ιατρικού προσωπικού, την αστική – ποινική ευθύνη των οργάνων των μονάδων υγείας, τα καθημερινά ιατρικά προβλήματα καθώς και γύρω από την ιατρική ηθική.

Στο μάθημα *Ο.Δ.Μ.Υ. I* παρουσιάζεται και αναλύεται η οργάνωση του συστήματος υγείας στην Ελλάδα, η έννοια, η αναγκαιότητα και το περιεχόμενο της Πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας καθώς και η οργάνωση, διοίκηση και η λειτουργία των παραπάνω υπηρεσιών. Επίσης η οργάνωση και η διοίκηση της δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας φροντίδας υγείας και άλλες εναλλακτικές μορφές περίθαλψης.

Στο μάθημα *Ο.Δ.Μ.Υ. II* παρουσιάζεται η λειτουργία και αποστολή των τμημάτων διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών του νοσοκομείου, τα καθήκοντα, οι αρμοδιότητες και οι υποχρεώσεις των οργάνων τους, η λειτουργία αλληλεξάρτηση και διασύνδεση των τμημάτων διοικητικών και οικονομικών υπηρεσιών του νοσοκομείου.

Στο μάθημα *Διοικητική Πρακτική* γίνεται ανάλυση πραγματικών επιχειρησιακών δεδομένων μέσω ολοκληρωμένων πληροφοριακών συστημάτων. Ακόμα, γίνεται ανάλυση συστημάτων πυρήνα νοσοκομείου όπως είναι ο ιατρικός φάκελος, η επεξεργασία και η υποστήριξη ιατρικών πράξεων, η παραγωγή δεικτών, ανάλυση διοικητικο-οικονομικών συστημάτων όπως είναι το φαρμακείο, η διαχείριση προσωπικού, το λογιστήριο, η γραμματεία – πρωτόκολλο, ανάλυση συστημάτων υποστήριξης νοσηλευτικής δραστηριότητας.

Στο μάθημα *Σεμινάριο τελειοφοίτων* γίνεται η επιστημονική προσέγγιση κοινωνικών φαινομένων – προβλημάτων. Παρουσιάζεται η διαδικασία της κοινωνικής έρευνας, ο σχεδιασμός και τα στάδιά της, η επεξεργασία των δεδομένων και η ανάλυση και ερμηνεία όλων των παραπάνω. Γίνεται η διατύπωση των συμπερασμάτων της κοινωνικής έρευνας και η σύνταξη έκθεσης πορισμάτων. Γίνεται η ανάθεση σεμιναριακών εργασιών στους σπουδαστές/στρίες, συστηματική παρακολούθηση κατά την διάρκεια της επεξεργασίας των εργασιών, ανακοίνωση των εργασιών και συνεργασία των σπουδαστών και καθηγητών στην ανάπτυξη των αποτελεσμάτων τους.

Οι θεματικές ενότητες του μαθήματος *Οικονομικής της υγείας* είναι οι εξής: ανάγκες υγείας, προσδιορισμός του αγαθού υγεία, μορφές αγοράς του εν λόγω τομέα, η λειτουργία της αγοράς του τομέα υγείας και η προσφορά υπηρεσιών, μακροοικονομική προσέγγιση των δαπανών υγείας, κατανομή των ανθρωπίνων και υλικών πόρων του συστήματος υγείας και η διαχείριση και το κόστος της νοσοκομειακής παραγωγής.

Στο μάθημα *Ο.Δ.Μ.Υ. Κοινωνικής Πρόνοιας* εξετάζεται η αποστολή και το περιεχόμενο της Κοινωνικής Πρόνοιας, οι φορείς άσκησης της προνοιακής πολιτικής, η οργάνωση και λειτουργία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας φροντίδας κοινωνικής πρόνοιας, η οργάνωση και η διοίκηση

των μονάδων παροχής υπηρεσιών ανοιχτής και κλειστής φροντίδας στον παιδικό πληθυσμό, στα ηλικιωμένα άτομα και στα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Τέλος, στο μάθημα *Κοινωνική Πρόνοια και ασφάλιση* αναλύεται το κοινωνικο-οικονομικό πλαίσιο ανάπτυξης των συστημάτων κοινωνικής προστασίας, οι αρχές και τα χαρακτηριστικά των συστημάτων, ασφάλιση από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς και σύντομη αναφορά στους ασφαλιστικούς κλάδους σύνταξης, υγείας, ανεργίας, οικογένειας, μητρότητας και εργασιών ατυχημάτων. Αναφέρονται οι δαπάνες και η χρηματοδότηση του συστήματος προστασίας στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οργάνωση της κοινωνικής προστασίας καθώς και η οργάνωση του υποσυστήματος της πρόνοιας στη χώρα μας.³⁵

Ακόμα, σύμφωνα με τον οδηγό σπουδών του τμήματος, σε οποιοδήποτε εξάμηνο σπουδών μπορεί να επιλεγθεί από κάθε σπουδαστή/στρια η πτυχιακή εργασία. Συνηθίζεται όμως ν' αναλαμβάνεται στην αρχή του 7^{ου} εξαμήνου όταν ο σπουδαστής/στρια έχει αποκτήσει την κατάλληλη εμπειρία για να την επεξεργαστεί κατά την διάρκεια του σεμιναρίου τελιοφοίτων όπου διδάσκεται η μεθοδολογία έρευνας. Η διαδικασία ανάθεσης, υλοποίησης και εξέτασης μιας πτυχιακής εργασίας περιλαμβάνει τέσσερα (4) στάδια:

- Το πρώτο αρχίζει με την πρόταση των θεμάτων πτυχιακών εργασιών που θα πρέπει να έχουν σχέση με τα προβλήματα οργάνωσης, οικονομίας, διοίκησης, διαχείρισης και σχεδιασμού υπηρεσιών υγείας – πρόνοιας και κοινωνικής ασφάλισης και τα οποία ανακοινώνονται από την γραμματεία του τμήματος.
- Τα θέματα επιλέγονται από τους ενδιαφερόμενους σπουδαστές/στριες. Κάθε θέμα μπορεί ν' αναλειφθεί από ένα (1) μόνο σπουδαστή/στρια και αν για κάποιο συγκεκριμένο θέμα ενδιαφέρονται παραπάνω από ένας σπουδαστές /στριες γίνεται κλήρωση.

³⁵ ΤΕΙ Αθήνας, *Οδηγός Σπουδών*, 1999, σελ. 28-30.

- Στη συνέχεια ο σπουδαστής/στρια υποβάλλει αίτηση στη γραμματεία για την έγκριση του θέματος και αφού εγκριθεί το θέμα αρχίζει η επεξεργασία του από τον σπουδαστή/στρια και η παρακολούθηση της εξέλιξης της εργασίας από τον επιβλέπων καθηγητή.
- Η επεξεργασία του θέματος αρχίζει από την αποδοχή του πλάνου εργασίας από τον επιβλέποντα καθηγητή και μετά ακολουθεί η χορήγηση συμβουλών για την χρησιμοποίηση της σχετικής βιβλιογραφίας και πηγών πληροφόρησης. Ο επιβλέπων καθηγητής παρακολουθεί κατά διαστήματα την εξέλιξη της εργασίας και συμβουλεύει τον σπουδαστή/στρια για την καλύτερη υλοποίησή της.

Εφόσον λοιπόν η εργασία ολοκληρωθεί από τον σπουδαστή/στρια και εγκριθεί από τον επιβλέποντα καθηγητή υποβάλλεται στην γραμματεία σε τέσσερα (4) αντίτυπα και το συμβούλιο του τμήματος καθορίζει ημερομηνία παρουσίασης και την τριμελή εξεταστική επιτροπή. Η επιτροπή αυτή μετά από την παρουσίαση και τις ερωτήσεις που απευθύνει στον σπουδαστή/στρια αξιολογεί την ποιότητα της εργασίας και προτείνει την βαθμολογία της.³⁶

4.4.2 Περίγραμμα μαθημάτων ειδικότητας τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. στο Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας – Πτυχιακή εργασία.

Σύμφωνα με τον οδηγό σπουδών του τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας τα μαθήματα ειδικότητας του προγράμματος σπουδών δεν μπορεί να υπερβαίνουν τα δώδεκα (12) και ορίζονται τα εξής:

- Οικονομική της υγείας.
- Λογιστική μονάδων υγείας – πρόνοιας
- Οργάνωση και διοίκηση μονάδων υγείας I (Ο.Δ.Μ.Υ. I)
- Οργάνωση και διοίκηση μονάδων υγείας II (Ο.Δ.Μ.Υ. II)
- Οργάνωση και διοίκηση μονάδων υγείας III (Ο.Δ.Μ.Υ. III)
- Συστήματα υγείας

³⁶ Στο ίδιο, σελ. 34-35.

- Νομοθεσία μονάδων υγείας και πρόνοιας.
- Κοινωνική πρόνοια και ασφάλιση
- Διοίκηση προσωπικού μονάδων υγείας – πρόνοιας
- Υγειονομική κοινωνική πολιτική
- Σεμινάριο τελειοφοίτων
- Οργάνωση και διοίκηση μονάδων κοινωνικής πρόνοιας.

Σύμφωνα λοιπόν με το περίγραμμα, το μάθημα *Οικονομική της υγείας* έχει σαν στόχο να εξηγήσει την αγορά των υπηρεσιών υγείας με τους όρους της οικονομίας και στρέφεται γύρω από τις εξής θεματικές ενότητες:

1. Παράγοντες που επηρεάζουν την υγεία.
2. Ιδιομορφίες της αγοράς εργασίας.
3. Η ζήτηση της υγείας.
4. Οι στόχοι των υπηρεσιών υγείας.
5. Μέτρηση της υγείας – δείκτες – σύγχρονοι τρόποι μέτρησης.
6. Οικονομική αξιολόγηση των υπηρεσιών υγείας.
7. Χρηματοδότηση των υπηρεσιών υγείας – Τρόποι χρηματοδότησης.

Επίσης στο μάθημα *Λογιστική Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας* γίνεται η εφαρμογή των λογιστικών αρχών στις περιπτώσεις μονάδων υγείας και πρόνοιας. Εξετάζεται το λογιστικό σύστημα, γίνεται ανάλυση οικονομικών και συνοπτικών εκθέσεων, συγκριτικών. Ακόμα εξετάζονται ο καθορισμός των νοσηλίων, τα τιμολόγια νοσηλίων, η λογιστική τυποποίηση και το λογιστικό σχέδιο. Τέλος εξετάζονται οι διαθέσιμες τεχνικές για τον έλεγχο των εσόδων και των εξόδων για μια μονάδα υγείας και πρόνοιας.

Στα μαθήματα *Οργάνωση και διοίκηση μονάδων υγείας I, II, III* γίνεται ιστορική αναδρομή στην εξέλιξη της περίθαλψης στις μονάδες υγείας – πρόνοιας. Εξετάζεται η θέση και η αντίληψη που επικρατεί σήμερα για τις μονάδες υγείας. Επίσης εξετάζεται η φύση και ο σκοπός των μονάδων υγείας καθώς και η θέση τους στα συστήματα προστασίας υγείας. Όσο αφορά τα χαρακτηριστικά των μονάδων υγείας εξετάζονται η δομή και διάρθρωση των

υπηρεσιών των μονάδων υγείας, ο οργανισμός και ο εσωτερικός κανονισμός τους. Επίσης ο συντονισμός και η επικοινωνία των τμημάτων που στελεχώνουν μια μονάδα υγείας, δηλαδή ποια είναι η αλληλεπίδραση και ποια η αλληλεξάρτηση των τμημάτων αυτών. Ακόμα αναλύεται η σχέση ανάμεσα στην διοίκηση αυτών. Ακόμα αναλύονται τα καθήκοντα, οι αρμοδιότητες και οι υποχρεώσεις του διοικητικού διευθυντή μονάδων υγείας. Τέλος παρουσιάζονται τα υπηρεσιακά όργανα των μονάδων υγείας και πρόνοιας και γίνεται ανάλυση του έργου και των δικαιοδοσιών τους.

Το μάθημα *Συστήματα υγείας* αποτελεί μια εισαγωγή στα συστήματα υγείας που υπάρχουν και εφαρμόζονται σήμερα με επίκεντρο την ελληνική πραγματικότητα. Το μάθημα αναφέρεται στην ιστορική εξέλιξη των συστημάτων υγείας, στην έννοια και το περιεχόμενο της υγείας, στα χαρακτηριστικά, τις ιδιαιτερότητες και τις μορφές των συστημάτων, στην δομή, οργάνωση και λειτουργία τους, στις εισροές, στις εκροές και την χρηματοδότησή του. Γίνεται μια λεπτομερής παρουσίαση του υγειονομικού τομέα της χώρας μας και τονίζονται τα σημαντικότερα προβλήματα και οι διοικητικές και λειτουργικές ανεπάρκειες και ελλείψεις. Τέλος παρουσιάζονται τέσσερα (4) αντιπροσωπευτικά παραδείγματα συστημάτων υγείας, αυτά των Η.Π.Α., της Γερμανίας, της Μ. Βρετανίας και της Σουηδίας.

Σύμφωνα τώρα με το περίγραμμα του μαθήματος *Νομοθεσία Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας* σκοπός του είναι να κατανοήσει ο σπουδαστής/στρια την βασική νομοθεσία μονάδων υγείας και πρόνοιας μέσα από τις ενότητες:

1. Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.)
2. Εκσυγχρονισμός και οργάνωση συστήματος υγείας.
3. Ενιαία ευρωπαϊκή αγορά και υγεία στην Ελλάδα.
4. Ιατρική σχέση και αμοιβή.
5. Ιατρική πράξη. Διακρίσεις, νομικός χαρακτήρας.
6. Γενικά περί ιατρικής ευθύνης.

7. Αστική, ποινική, πειθαρχική ευθύνη.
8. Ιατρικό πιστοποιητικό, ιατρικό απόρρητο.
9. Άμβλωση – Ευθανασία.
10. Ανθρωποκτονία εν συναινέση.

Το μάθημα *Κοινωνική Πρόνοια και Ασφάλιση* στρέφεται γύρω από τις εξής θεματικές ενότητες:

1. Η ανάπτυξη και η κρίση του κράτους πρόνοιας στην οποία παρουσιάζεται, η ιστορική αναδρομή στην κοινωνική πρόνοια, η θεμελίωση του κράτους πρόνοιας, η αμφισβήτηση και η κρίση του και οι δαπάνες για την πρόνοια στις βιομηχανικά αναπτυγμένες χώρες.
2. Το κοινωνικό κράτος στην Ελλάδα όπου παρουσιάζεται η κοινωνική πρόνοια από την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους και το πρότυπο ανάπτυξης του κοινωνικού κράτους στην Ελλάδα.
3. Ο θεσμός της κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα, στην οποία εξετάζονται η ιστορική εξέλιξη του θεσμού κύριας ασφάλισης (ΝΑΤ, ΙΚΑ, ΟΓΑ) η επικουρική ασφάλιση, η οικονομική διαχείριση του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων, οι δημογραφικές μεταβολές που επηρεάζουν την ελληνική κοινωνική ασφάλιση και τα αδιέξοδα της κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα, σήμερα.
4. Η Ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική, όπου εξετάζονται τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, οι κοινωνικές παροχές, οι προοπτικές της κοινωνικής ασφάλισης και ένωσης, η πράσινη βίβλος και η χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλισης.

Σκοπός του μαθήματος *Διοίκηση προσωπικού Μονάδων Υγείας και πρόνοιας* είναι η γνώση και η κατανόηση των λειτουργιών του προσωπικού υπηρεσιών και επιχειρήσεων με αντικειμενικό σκοπό την επίτευξη των στόχων των οργανισμών αυτών και εκπλήρωση των υποχρεώσεων κατά συνεργατικό τρόπο (εξύψωση ποιότητας ζωής εργαζομένων – αύξηση της αποτελεσματικότητας των μονάδων υγείας και πρόνοιας). Οι ιδιαιτερότητες

στην υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού των μονάδων αυτών. Οι θεματικές ενότητες του μαθήματος είναι:

1. Επιχειρησιακό περιβάλλον και ανθρώπινες σχέσεις.
2. Προγραμματισμός – επιλογή αξιολόγησης προσωπικού.
3. Καθοδήγηση – ηγεσία – εποπτεία στον επιχειρησιακό χώρο.
4. Εκπαίδευση και εξέλιξη του προσωπικού.
5. Ολική ποιότητα στο χώρο της υγείας και ο ανθρώπινος παράγοντας στον χώρο της υγείας.

Στο μάθημα *Υγειονομική και Κοινωνική Πολιτική* εξετάζονται τα μέσα και τα μέτρα για την υλοποίηση της υγειονομικής κοινωνικής πολιτικής. Αναλύονται οι βασικές αρχές προγραμματισμού και εφαρμογής υγειονομικής και κοινωνικής πολιτικής. Γίνεται ο έλεγχος και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και παρουσιάζονται οι φορείς της υγειονομικής και κοινωνικής πολιτικής.

Επίσης στο μάθημα *Σεμινάριο τελειοφοίτων* γίνεται ανάθεση σε σπουδαστές η επεξεργασία και η ανάπτυξη κάποιου επιλεγμένου θέματος. Μετά την παρουσίαση του θέματος ακολουθεί ανοικτή συζήτηση με συμμετοχή όλων των σπουδαστών και ασκείται κριτική του θέματος.

Τέλος το μάθημα *Οργάνωση και Διοίκηση Μονάδων Κοινωνικής Πρόνοιας* πραγματεύεται το πως μια μονάδα κοινωνικής πρόνοιας (δηλαδή μια κοινωνική υπηρεσία) είναι οργανωμένη, ποιος είναι ο λόγος ύπαρξής της, σε ποιους απευθύνεται, πως διοικείται και από ποιους, ποιες είναι οι παροχές της. Γίνεται μελέτη στις υπηρεσίες που έχουν ως σκοπό την προστασία της οικογένειας, της τρίτης ηλικίας, των ατόμων με ειδικές ανάγκες, των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων. Οι θεματικές ενότητες που περιέχει είναι:

1. Κοινωνική πρόνοια στην σύγχρονη περιοχή.
2. Οργάνωση και λειτουργία των κοινωνικών υπηρεσιών.
3. Φορείς κοινωνικής πρόνοιας – διάρθρωση αυτών.
4. Ανθρώπινο δυναμικό και κοινωνική εργασία.

5. Προγράμματα προστασίας οικογένειας – μητρότητας – παιδιού.
6. Προγράμματα προστασίας ηλικιωμένων.
7. Προγράμματα προστασίας ατόμων με ειδικές ανάγκες.
8. Προγράμματα για κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες.³⁷

Με την ολοκλήρωση του 7^{ου} εξαμήνου κάθε σπουδαστής/στρια είναι υποχρεωμένος να εκπονήσει μια πτυχιακή εργασία με θέμα που πρέπει να έχει άμεση σχέση με το αντικείμενο σπουδών τους, δηλαδή με τα πραγματικά προβλήματα των υπηρεσιών. Τα τακτικά και έκτακτα μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού σε συνεργασία με τους σπουδαστές/στριες προτείνουν θέματα πτυχιακών εργασιών τα οποία εγκρίνονται από την ομάδα μαθημάτων και εφόσον εγκριθούν αναλαμβάνονται από τους σπουδαστές/στριες προς επεξεργασία. Κατά την επεξεργασία αυτή οι σπουδαστές επιβλέπονται από ένα τακτικό μέλος του εκπαιδευτικού προσωπικού και σε περίπτωση που δεν επαρκεί το εκπαιδευτικό προσωπικό η επίβλεψη αυτή γίνεται από τους επιστημονικούς συνεργάτες του τμήματος. Το μέλος του εκπαιδευτικού προσωπικού επιβλέπει την πρόοδο της επεξεργασίας του θέματος, καθοδηγεί τους σπουδαστές/στριες στην αναζήτηση της καλύτερης λύσης, φροντίζει για την παροχή των αναγκαίων διευκολύνσεων σε χώρους και τους προτείνει την απαραίτητη βιβλιογραφία. Μετά την ολοκλήρωσή της και ύστερα από έγκριση του επιβλέποντα εκπαιδευτικού, υποβάλλεται στη γραμματεία του τμήματος σε πέντε (5) αντίγραφα. Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι κάποιο θέμα πτυχιακής εργασίας μπορεί ν' ανατεθεί και σε ομάδες σπουδαστών μέχρι τρία (3) άτομα. Δίνεται δηλαδή η δυνατότητα εκ μέρους του τμήματος στους σπουδαστές/στριες να συνεργάζονται μεταξύ τους για την εκπόνηση ενός θέματος πτυχιακής εργασίας.

Μετά την ολοκλήρωσή της, ο προϊστάμενος του τμήματος ορίζει ημερομηνία παρουσίασης της πτυχιακής εργασίας ενώπιον τριμελούς

³⁷ Περιγράμματα μαθημάτων ειδικότητας του τμήματος, τα οποία δίδονται στους σπουδαστές κατά την έναρξη των εξαμηνιαίων μαθημάτων.

επιτροπής από μέλη του εκπαιδευτικού προσωπικού του τμήματος συναφούς ειδικότητας εκ των οποίων ο ένας είναι ο εισηγητής. Τα μέλη της επιτροπής παρακολουθούν την παρουσίαση της εργασίας και υποβάλλουν διευκρινήσεις και εξεταστικές ερωτήσεις ώστε να διαμορφώνουν άποψη για την πληρότητα της εργασίας και για το βαθμό συμμετοχής καθενός από τους συμμετέχοντες στην επεξεργασία του θέματος σπουδαστές. Τα μέλη της επιτροπής κρίνουν κατά πλειοψηφία την επιτυχή ή μη περάτωση της εργασίας, ύστερα από πρόταση του επιβλέποντα εκπαιδευτικού. Ο βαθμός που θα δοθεί στην πτυχιακή εργασία προκύπτει από τον μέσο όρο της βαθμολογίας των μελών της επιτροπής.³⁸

4.5 Η πρακτική άσκηση σπουδαστών του τμήματος.

Στο 8^ο εξάμηνο σπουδών οι σπουδαστές του τμήματος υποχρεούνται κατά την διάρκεια των σπουδών τους σε πρακτική άσκηση. Η διάρκειά της ορίζεται σε έξι (6) ημερολογιακούς μήνες συνεχόμενους χωρίς διακοπή. Κάθε σπουδαστής/στρια μπορεί ν' αναλάβει την πρακτική του άσκηση μετά το τέλος του 7^{ου} εξαμήνου και με την προϋπόθεση ότι έχει περάσει όλα τα μαθήματα ειδικότητας και τα εργαστήρια – υπάρχει περίπτωση να ξεκινήσει την πρακτική του/της άσκηση αν οφείλει ένα μόνο μάθημα ειδικότητας ή εργαστήριο αλλά μόνο μετά από απόφαση του Συμβουλίου του τμήματος. Σε κάθε περίπτωση ο ενδιαφερόμενος αφού πληροφορηθεί από σχετική ανακοίνωση της γραμματείας του τμήματος σε ποια νοσοκομεία ή άλλες υπηρεσίες μπορεί να πραγματοποιήσει την πρακτική του άσκηση, καταθέτει σχετική αίτηση στην οποία αναφέρει το νοσοκομείο ή την υπηρεσία που ενδιαφέρεται να εργαστεί. Σε σύντομο χρονικό διάστημα μπορεί να προμηθευτεί από την γραμματεία το ειδικό παραπεμπτικό και το βιβλίο πρακτικής άσκησης τα οποία καταθέτει στην διοικητική υπηρεσία του

³⁸ ΤΕΙ Καλαμάτας, *Οδηγός Σπουδών*, 1999, σελ. 32-33..

νοσοκομείου που θα εργαστεί και βάση αυτών καθορίζεται η έναρξη της πρακτικής άσκησης.

Η πρακτική άσκηση πραγματοποιείται βάση προγράμματος, είναι ελεγχόμενη από το τμήμα και αποσκοπεί: στην ενημέρωση των ασκούμενων για την διάρθρωση και λειτουργία των μονάδων υγείας – πρόνοιας, για τους κοινωνικούς, οικονομικούς και τεχνολογικούς παράγοντες που επηρεάζουν τις συνθήκες εργασίας, καθώς και ενεργό συμμετοχή των ασκούμενων στις διαδικασίες και μεθόδους διοίκησης και λειτουργίας των μονάδων υγείας και πρόνοιας. Στο συσχετισμό των θεωρητικών και εργαστηριακών γνώσεων που αποκτήθηκαν κατά την διάρκεια των σπουδών με τα προβλήματα στους χώρους εφαρμογής. Στην επαφή του τμήματος με τις μονάδες υγείας και πρόνοιας για την δημιουργία αμφίδρομης σχέσης και την καλύτερη οργάνωση και υλοποίηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Κατά την διάρκεια της εξάμηνης πρακτικής άσκησης οι σπουδαστές του τμήματος πρέπει ν' ασκηθούν στα παρακάτω τμήματα:

1. Τμήμα προσωπικού – 4 εβδομάδες
2. Τμήμα γραμματείας – 2 εβδομάδες
3. Τμήμα κίνησης ασθενών – 1 εβδομάδα
4. Τμήμα γραμματείας εξωτερικών ιατρείων – 1 εβδομάδα
5. Τμήμα κοινωνικών υπηρεσιών – 1 εβδομάδα

Εάν δεν υπάρχουν τα παραπάνω τμήματα ή γραφεία αυξάνεται κατά μία εβδομάδα η πρακτική άσκηση στο τμήμα Γραμματείας. Επίσης ασκούνται στα τμήματα:

6. Τμήμα Οικονομικού – 7 εβδομάδες
7. Τμήμα Πληροφορικής – οργάνων – 1 εβδομάδα.
8. Τμήμα Διατροφής – 1 εβδομάδα
9. Τμήμα Τεχνικού – 1 εβδομάδα.
10. Γραφείο Επιστασίας – 2 εβδομάδες.
11. Ιατρική υπηρεσία – 2 εβδομάδες.

12. Νοσηλευτική υπηρεσία – 1 εβδομάδα.

Σύνολο πρακτικής άσκησης εικοσιτέσσερις (24) εβδομάδες.³⁹

4.6 Η επαγγελματική κατοχύρωση των πτυχιούχων του τμήματος Διοίκησης μονάδων υγείας και πρόνοιας (Δ.Μ.Υ.Π.)

Οι πτυχιούχοι του τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. με βάση της εξειδικευμένες, επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις τους ασχολούνται επαγγελματικά είτε αυτοδύναμα, είτε σε συνεργασία με άλλους επιστήμονες με τη μελέτη, έρευνα και εφαρμογή της σύγχρονης τεχνολογίας στη διοίκηση μονάδων υγείας και πρόνοιας.

Ειδικότερα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία οι πτυχιούχοι έχουν δικαίωμα απασχόλησης ως στελέχη μονάδων υγείας και πρόνοιας στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα. Στα πλαίσια άσκησης του επαγγέλματός τους ασκούν τις παρακάτω δραστηριότητες:

- Άσκηση διοικητικών καθηκόντων σε διοικητικές και επιτελικές υπηρεσίες μονάδων υγείας και πρόνοιας.
- Άσκηση εποπτείας και διοίκησης προσωπικού μονάδων υγείας και πρόνοιας, εκτός του νοσοκομειακού προσωπικού.
- Παρακολούθηση εισαγωγής και εξαγωγής ατόμων σε μονάδες υγείας και πρόνοιας και τήρηση των λογαριασμών τους.
- Συμμετοχή στον προσδιορισμό του έργου των μονάδων υγείας και πρόνοιας σε συνεργασία με το υγειονομικό, τεχνικό κλπ προσωπικό.
- Συμμετοχή στην κατάρτιση και εφαρμογή οικονομικού προγράμματος μονάδων υγείας – πρόνοιας.
- Συμμετοχή στην κατάρτιση προϋπολογισμού μονάδων υγείας και πρόνοιας.

³⁹ ΤΕΙ Αθήνας, *Οδηγός Σπουδών*, 1999, σελ. 37-38.

- Συμμετοχή στην κατάρτιση κτιριολογικού προγράμματος μονάδων υγείας και πρόνοιας.
- Συγκέντρωση, επεξεργασία και αξιοποίηση στατιστικών στοιχείων μονάδων υγείας και πρόνοιας.
- Συμμετοχή στον προγραμματισμό και ανάπτυξη δραστηριοτήτων μονάδων υγείας και πρόνοιας.
- Προμήθεια τροφίμων, φαρμάκων, εξοπλισμών κλπ μονάδων υγείας και πρόνοιας.

Οι πτυχιούχοι του τμήματος εξελίσσονται σε όλο το φάσμα της διοικητικής ιεραρχίας της σχετικής με τους τομείς της ειδικότητάς τους σύμφωνα με την κάθε φορά ισχύουσα νομοθεσία. Οι πτυχιούχοι του τμήματος Διοίκηση μονάδων υγείας – πρόνοιας (Δ.Μ.Υ.Π.) της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας (Σ.Δ.Ο.) των Τ.Ε.Ι. με την απόκτηση του πτυχίου τους ασκούν το επάγγελμα στο πλαίσιο των πιο πάνω επαγγελματικών δικαιωμάτων.⁴⁰

⁴⁰ ΦΕΚ, αριθμός φύλλου 199/Α/1985, άρθρο 4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

«Βασικές διαπιστώσεις μεταξύ των τμημάτων προπτυχιακού επιπέδου»

Μετά από σύγκριση μεταξύ του τμήματος κοινωνικής διοίκησης και πολιτικής του Πανεπιστημίου Θράκης και των τμημάτων διοίκησης μονάδων υγείας και πρόνοιας του Τ.Ε.Ι. Αθήνας και Καλαμάτας προέκυψαν βασικές διαπιστώσεις οι οποίες είναι:

- Η βασική διαφορά μεταξύ ενός τμήματος Πανεπιστημίου και τμημάτων Τ.Ε.Ι. είναι ότι στα Τ.Ε.Ι. θεωρείται ως απαραίτητη προϋπόθεση για την λήψη πτυχίου η εξάμηνη πρακτική άσκηση των σπουδαστών/στριών σε επιχειρησιακούς χώρους συναφείς με το γνωστικό αντικείμενό τους. Ενώ στα τμήματα Πανεπιστημίου οι φοιτητές/τριες δεν πραγματοποιούν πρακτική άσκηση.
- Το τμήμα Κοινωνικής διοίκησης περιέχει δύο (2) κατευθύνσεις, α) κοινωνικής διοίκησης και πολιτικής και β) κοινωνικής εργασίας. Η επιλογή της κατεύθυνσης γίνεται από τους φοιτητές/τριες ανάλογα με την προτίμησή τους. Ενώ το τμήμα Δ.Μ.Υ.Π. δεν περιέχει κατευθύνσεις σπουδών.
- Οι φοιτητές στο πανεπιστημιακό τμήμα διδάσκονται μόνο θεωρητικά μαθήματα ενώ οι σπουδαστές στα τμήματα τεχνολογικού επιπέδου διδάσκονται θεωρητικά άλλα και μικτά μαθήματα.
- Στο τμήμα κοινωνικής διοίκησης και πολιτικής οι σπουδές χωρίζονται σε δύο (2) κύκλους. Στον Α' κύκλο σπουδών (στα 2 πρώτα έτη) οι φοιτητές/τριες διδάσκονται μαθήματα κορμού και τα μαθήματα κατεύθυνσης τα διδάσκονται στα δύο (2) τελευταία έτη δηλαδή στον Β' κύκλο σπουδών τους. Ενώ στο τμήμα Δ.Μ.Υ.Π. τα μαθήματα ειδικότητας

- (κατεύθυνσης) διδάσκονται από τα πρώτα έτη σπουδών και είναι κατανεμημένα σε όλα τα εξάμηνα.
- Στο τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (Κ.Δ.Π.) οι φοιτητές/τριες από το 1^ο έτος σπουδών τους επιλέγουν μαθήματα υποχρεωτικά επιλογής τα οποία φθάνουν για την λήψη του πτυχίου σε δώδεκα (12). Ενώ στο τμήμα Δ.Μ.Υ.Π. του ΤΕΙ Αθήνας οι σπουδαστές/στρίες δεν παρακολουθούν μαθήματα υποχρεωτικά επιλογής παρά μόνο τα μαθήματα που βρίσκονται στο συγκεκριμένο πρόγραμμα σπουδών τους. Επίσης οι σπουδαστές/στρίες του τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. του ΤΕΙ Καλαμάτας επιλέγουν δύο (2) μαθήματα υποχρεωτικά επιλογής μετά το Δ' εξάμηνο σπουδών τους από κατάλογο μαθημάτων που τους δίνεται με τη δήλωση εγγραφής τους.
 - Στο τμήμα Κ.Δ.Π. οι φοιτητές/τριες διδάσκονται πολλά μαθήματα κοινωνικών επιστημών και κοινωνικής πολιτικής, ενώ στο τμήμα Δ.Μ.Υ.Π. του ΤΕΙ Καλαμάτας και Αθήνας οι σπουδαστές/στρίες διδάσκονται πολλά μαθήματα που αφορούν την οργάνωση και διοίκηση των υπηρεσιών υγείας – πρόνοιας.
 - Στο τμήμα Κ.Δ.Π. οι φοιτητές/τριες διδάσκονται ειδικά μαθήματα που αφορούν την Ευρωπαϊκή Κοινωνική πολιτική ενώ στο τμήμα Δ.Μ.Υ.Π. η Ευρωπαϊκή Κοινωνική πολιτική αποτελεί θεματική ενότητα διαφόρων μαθημάτων και όχι ξεχωριστό μάθημα του τμήματος.
 - Τα μαθήματα στο τμήμα Κ.Δ.Π. (υποχρεωτικά και υποχρεωτικά επιλογής) διδάσκονται τρεις (3) ώρες εβδομαδιαίως, ενώ στο τμήμα Δ.Μ.Υ.Π. δεν υπάρχει σταθερός αριθμός ωρών διδασκαλίας για κάθε τμήμα.
 - Η πτυχιακή εργασία για το τμήμα Κ.Δ.Π. είναι προαιρετική και αντικαθιστά δύο (2) υποχρεωτικά κατ' επιλογήν μαθήματα ενώ για το τμήμα Δ.Μ.Υ.Π. είναι υποχρεωτική και αποτελεί βασική προϋπόθεση των σπουδαστών για την λήψη του πτυχίου τους.

- Για την λήψη πτυχίου στο τμήμα Κ.Δ.Π. απαιτείται ο φοιτητής/τρια να περάσει πενήντα (50) εξαμηνιαία μαθήματα από τα οποία τα εικοσιτέσσερα είναι κορμού, τα δεκατέσσερα (14) κατεύθυνσης και τα δώδεκα (12) υποχρεωτικά επιλογής. Ενώ στο τμήμα Δ.Μ.Υ.Π. του ΤΕΙ Αθήνας απαιτείται ο σπουδαστής να περάσει πενήντα ένα (51) εξαμηνιαία μαθήματα από τα οποία τα δεκαεπτά (17) είναι ειδικότητας, καθώς και η εκπόνηση πτυχιακής εργασίας και η πραγματοποίηση της πρακτικής άσκησης. Επίσης στο τμήμα Δ.Μ.Υ.Π. του ΤΕΙ Καλαμάτας απαιτείται ο σπουδαστής/τρια να περάσει πενήντα τρία (53) εξαμηνιαία μαθήματα, από τα οποία τα δώδεκα (12) είναι ειδικότητας και δύο (2) μαθήματα υποχρεωτικά επιλογής, η εκπόνηση πτυχιακής εργασίας και η πραγματοποίηση πρακτικής άσκησης.

Επίσης μετά από σύγκριση μεταξύ του τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. του ΤΕΙ Αθήνας και του τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. του ΤΕΙ Καλαμάτας προέκυψαν κάποιες βασικές διαπιστώσεις οι οποίες είναι:

- Στο τμήμα Δ.Μ.Υ.Π. του ΤΕΙ Αθήνας το τρίωρο μάθημα Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης (Π.Σ.Δ.) είναι καθαρά θεωρητικό ενώ στο τμήμα Δ.Μ.Υ.Π. του ΤΕΙ Καλαμάτας αποτελεί μικτό μάθημα και συγκεκριμένα δύο (2) ώρες θεωρία και μία (1) ώρα εργαστήριο.
- Το μάθημα Προγραμματισμού Η/Υ ΙΙΙ αποτελεί δίωρο εργαστηριακό μάθημα στο ΤΕΙ Αθήνας ενώ στο ΤΕΙ Καλαμάτας αποτελεί δίωρο εργαστηριακό αλλά και μία (1) ώρα θεωρία.
- Η λεγόμενη «αλυσίδα» προαπαιτούμενων – εξαρτώμενων μαθημάτων δεν είναι ακριβώς η ίδια και για τα δύο τμήματα Δ.Μ.Υ.Π. αλλά υπάρχουν κάποιες σημαντικές διαφορές. Πιο συγκεκριμένα στο ΤΕΙ Καλαμάτας το μάθημα Ο.Δ.Μ.Υ. Ι είναι προαπαιτούμενο της Ο.Δ.Μ.Υ. ΙΙ και αυτό με τη σειρά του προαπαιτούμενο της Ο.Δ.Μ.Υ. ΙΙΙ, ενώ στο ΤΕΙ Αθήνας τα συστήματα υγείας είναι προαπαιτούμενο του μαθήματος Ο.Δ.Μ.Υ. Ι και το μάθημα Ο.Δ.Μ.Υ. ΙΙ προαπαιτούμενο της Ο.Δ.Μ.Υ. ΙΙΙ. Επίσης στο ΤΕΙ

Καλαμάτας το μάθημα προγραμματισμός Η/Υ I αποτελεί προαπαιτούμενο των μαθημάτων Η/Υ II και αυτό με τη σειρά του του εργαστηριακού μαθήματος Προγραμματισμός Η/Υ III. Τέλος στο ΤΕΙ Καλαμάτας το μάθημα Αγγλικά I αποτελεί προαπαιτούμενο των Αγγλικών II και αυτό με τη σειρά του του μαθήματος Αγγλικά III, ενώ στο ΤΕΙ Αθήνας το μάθημα Αγγλικά II αποτελεί προαπαιτούμενο των Αγγλικών III και αυτό με τη σειρά του του μαθήματος Αγγλικά ειδικότητας ορολογία.

- Στο ΤΕΙ Αθήνας η αλυσίδα προαπαιτούμενων – εξαρτωμένων μαθημάτων δεν ισχύει για τους σπουδαστές στο πτυχίο σε αντίθεση με το ΤΕΙ Καλαμάτας όπου η αλυσίδα αυτή ισχύει για κάθε σπουδαστή/στρια ακόμα και αν βρίσκεται στο πτυχίο.
- Τα μαθήματα ειδικότητα στο ΤΕΙ Αθήνας είναι σύνολο δεκαεπτά (17) ενώ στο ΤΕΙ Καλαμάτας περιορίζονται σε δώδεκα (12).
- Τέλος, στο ΤΕΙ Καλαμάτας η εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας μπορεί να γίνει και ομαδικά, μέχρι τρις σπουδαστές/στριες ενώ στο ΤΕΙ Αθήνας γίνεται μόνο ένα (1) σπουδαστή και σε περίπτωση που για κάποιο θέμα υπάρχει ενδιαφέρον από περισσότερους σπουδαστές/στριες γίνεται κλήρωση.

B2. Σε μεταπτυχιακό επίπεδο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

«Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.) – Σχολή Κοινωνικών Επιστημών – Πρόγραμμα Διοίκησης μονάδων Υγείας».

6.1 Αποστολή και διάρθρωση του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.)

Σύμφωνα με το άρθρο 27 παρ. 1 εδ. α' του ν. 2083/1992 το Ε.Α.Π. ιδρύθηκε το 1992 και είναι ένα αυτοτελές και πλήρως αυτοδιοικούμενο εκπαιδευτικό ίδρυμα. Λειτουργεί με την μορφή Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και τελεί υπό την εποπτεία του Κράτους η οποία ασκείται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Έδρα του είναι η Πάτρα, μπορούν όμως να ιδρύονται και παραρτήματά του είτε στο εσωτερικό, είτε στο εξωτερικό. Αποστολή του είναι η εξ' αποστάσεως παροχή προπτυχιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης με την ανάπτυξη και αξιοποίηση κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού και μεθόδων διδασκαλίας. Στους σκοπούς του εντάσσεται και η προαγωγή της επιστημονικής έρευνας στο πεδίο της μετάδοσης της γνώσης από απόσταση.⁴¹

Το Ε.Α.Π. αποτελείται από τις ακόλουθες σχολές:

- α) Κοινωνικών επιστημών**
- β) Ανθρωπιστικών σπουδών**
- γ) Θετικών επιστημών και τεχνολογίας**
- δ) Εφαρμοσμένων Τεχνών**

⁴¹ ΦΕΚ, αριθμός φύλλου 266/24-12-97, άρθρο 1.

Στις σχολές αυτές λειτουργούν αντίστοιχα προγράμματα σπουδών. Βασική λειτουργική μονάδα του Ε.Α.Π. είναι η θεματική ενότητα (Θ.Ε.), η οποία καλύπτει ένα διακεκριμένο γνωστικό αντικείμενο σε προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό επίπεδο.

Κάθε πρόγραμμα σπουδών συγκροτείται από συνδυασμούς θεματικών ενότητων (Θ.Ε.Ο και κάθε μία από αυτές αντιστοιχεί σε τρία εξαμηνιαία μαθήματα με διδακτέα ύλη μαθημάτων τριώρης εβδομαδιαίας διδασκαλίας των «συμβατικών γραπτών» εξετάσεων Α.Ε.Ι. διαρκεί δέκα (10) μήνες. Με απόφαση της Συγκλήτου⁴² ορίζονται κατά έτος οι παρεχόμενες Θ.Ε. καθώς και οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης τους. Οι ημερομηνίες αυτές δεν είναι απαραίτητο να συμπίπτουν για όλες τις Θ.Ε. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από γνώμη της Συγκλήτου μπορούν να δημιουργούνται νέες, να καταργούνται, να μετονομάζονται ή και να συγχωνεύονται Θ.Ε. των Σχολών. Δεν επιτρέπεται η ύπαρξη μιας Θ.Ε. με το ίδιο γνωστικό αντικείμενο σε περισσότερες από μια Σχολές.⁴³

Το διδακτικό προσωπικό αποτελείται από το διδακτικό ερευνητικό προσωπικό (Δ.Ε.Π.) και το συνεργαζόμενο εκπαιδευτικό προσωπικό (Σ.Ε.Π.). Έργο των μελών Δ.Ε.Π. και Σ.Ε.Π. είναι η εξ' αποστάσεως διδασκαλία, η επιστημονική έρευνα στο γνωστικό αντικείμενο του Προγράμματος Σπουδών και η ανάπτυξη εκπαιδευτικού και πληροφοριακού υλικού καθώς και υλικού αξιολόγησης.⁴⁴

⁴² Σύγκλητος είναι το ανώτατο όργανο διοίκησης και έχει το τεκμήριο αρμοδιότητας. Ασκεί τις αρμοδιότητες που ορίζονται από τις αντίστοιχες κείμενες διατάξεις περί Α.Ε.Ι. καθώς και τις αρμοδιότητες του πριτανικού Συμβουλίου.

⁴³ ΦΕΚ, αριθμός φύλλου 266/24-12-97, άρθρο 2.

⁴⁴ Στο ίδιο, άρθρο 4.

6.2 Διαδικασία εγγραφής, σπουδές και τίτλοι σπουδών στο Ε.Α.Π.

Η εισαγωγή των φοιτητών/τριών στα προγράμματα σπουδών του Ε.Α.Π. γίνεται χωρίς εξετάσεις ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων εντός των προθεσμιών που ορίζει η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου για κάθε ακαδημαϊκό έτος. Η εγγραφή των προπτυχιακών φοιτητών προϋποθέτει την κατοχή απολυτηρίου λυκείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή ισότιμο ή αντίστοιχο τίτλο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του εξωτερικού. Ο αριθμός των παρεχόμενων θέσεων για φοιτητές/τριες προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου καθορίζεται ανά πρόγραμμα σπουδών κατά ακαδημαϊκό έτος με εισήγηση της Συγκλήτου και απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Εάν ο αριθμός των υποψηφίων ανά πρόγραμμα είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των παρεχομένων θέσεων, η Κοσμητεία⁴⁵ επιλέγει τους υποψήφιους με την αντίστοιχη σειρά προτίμησης:

1. Προηγούνται όσοι δεν έχουν συμπληρώσει το 23^ο έτος της ηλικίας τους και δεν έχουν υπερβεί το 45^ο, έχουν μόνιμη κατοικία και διαμονή σε ακριτική περιοχή εφόσον σ' αυτήν δεν εδρεύει ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και δεν έχουν εισαχθεί σε Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. Αν ο αριθμός είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των προσφερομένων θέσεων διεξάγεται μεταξύ τους κλήρωση.
2. Ακολουθούν όσοι από τους υποψήφιους έχουν συμπληρώσει το 23^ο έτος της ηλικίας τους και δεν έχουν υπερβεί το 45^ο, εφόσον δεν έχουν εισαχθεί στα Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. Αν ο αριθμός τους είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των προσφερόμενων θέσεων διεξάγεται μεταξύ τους κλήρωση. Η διαδικασία διεξαγωγής της κλήρωσης καθορίζεται με απόφαση της Συγκλήτου.

⁴⁵ Κοσμητεία είναι το Ανώτατο Όργανο της Σχολής, αποτελείται από τον κοσμήτορα και όλα τα μέλη ΔΕΠ και μεριμνά για την ομαλή λειτουργία των προγραμμάτων σπουδών και των θεματικών ενότητων που εντάσσονται σ' αυτήν.

Οι φοιτητές επιβαρύνονται για την απόκτηση του απαραίτητου εκπαιδευτικού, πληροφοριακού και υλικού αξιολόγησης και συμμετέχουν στις ιδιαίτερες δαπάνες επικοινωνίας που συνδέονται με την εφαρμογή του συστήματος εξ' αποστάσεως διδασκαλίας. Η διαδικασία συμμετοχής των φοιτητών καθορίζεται με απόφαση της Συγκλήτου και το ύψος της συμμετοχής αυτής ορίζεται με εισήγηση της Συγκλήτου και απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Οι φοιτητές κατά την διάρκεια ενός ακαδημαϊκού έτους έχουν δικαίωμα να παρακολουθούν κατά ανώτατο όριο έως και τρεις (3) Θ.Ε. Κατά το χρονικό διάστημα που λειτουργεί η εξ' αποστάσεως διδασκαλία μιας Θ.Ε. το Ε.Α.Π. ύστερα από απόφαση της Κοσμητείας οργανώνει Ομαδικές Συμβουλευτικές Συναντήσεις (Ο.Σ.Σ.) στην έδρα του καθώς και σε άλλες πόλεις. Ο αριθμός των συναντήσεων αυτών που διεξάγονται κυρίως σε μη εργάσιμες μέρες και ώρες καθορίζεται με απόφαση της κοσμητείας και δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τον αριθμό των υποενοτήτων μιας Θ.Ε. Στις συναντήσεις αυτές συμμετέχουν ένα μέλος της ομάδας διδακτικού προσωπικού και οι φοιτητές/τριες των αντίστοιχων θεματικών ενοτήτων (Θ.Ε.).

Ο αριθμός των γραπτών δοκιμασιών αξιολόγησης καθορίζεται με απόφαση της Κοσμητείας και δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τον αριθμό των υποενοτήτων μιας Θ.Ε. Η συμμετοχή του φοιτητή/τριας στη διαδικασία αξιολόγησης είναι υποχρεωτική. Οι τελικές εξετάσεις γίνονται μετά το τέλος της διδασκαλίας μιας Θ.Ε. και για τους αποτυχόντες επαναλαμβάνονται για μια ακόμη φορά. Τις ημερομηνίες έναρξης και λήξης των τελικών εξετάσεων καθορίζει η Σύγκλητος. Οι εξετάσεις διεξάγονται στην έδρα του Ε.Α.Π. καθώς και σε άλλες πόλεις. Τον τρόπο και την μορφή της τελικής εξέτασης για μια Θ.Ε. καθορίζει ο συντονιστής ύστερα από συνεννόηση με τα μέλη της αντίστοιχης ομάδας διδακτικού προσωπικού.

Το Ε.Α.Π. χορηγεί τους ακόλουθους τίτλους σπουδών:

α) Πιστοποιητικά παρακολούθησης Θ.Ε., τα οποία παρέχονται σε φοιτητές/τριες ύστερα από αίτησή τους και με την προϋπόθεση επιτυχούς εξέτασης σε μια ή περισσότερες Θ.Ε.

β) Πιστοποιητικά προπτυχιακής επιμόρφωσης, τα οποία απονέμονται στους προπτυχιακούς φοιτητές/τριες που έχουν εισαχθεί στο Ε.Α.Π. για να παρακολουθήσουν πρόγραμμα προπτυχιακής επιμόρφωσης συγκεκριμένης χρονικής διάρκειας που ορίζεται με απόφαση της συγκλήτου και είναι μικρότερη από εκείνη που απαιτείται για την απόκτηση πτυχίου.

γ) Πιστοποιητικά μεταπτυχιακής επιμόρφωσης, τα οποία απονέμονται στους πτυχιούχους φοιτητές/τριες που έχουν εισαχθεί στο Ε.Α.Π. για να παρακολουθήσουν πρόγραμμα μεταπτυχιακής επιμόρφωσης συγκεκριμένης χρονικής διάρκειας που ορίζεται με απόφαση της συγκλήτου και είναι μικρότερη από εκείνη που απαιτείται για την απόκτηση μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης.

δ) Πτυχία: Για την απόκτηση πτυχίου από τους φοιτητές/τριες απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση και εξέταση δώδεκα (12) τουλάχιστον θεματικών ενοτήτων. Ένας μικρός αριθμός αυτών μπορεί να καλύπτεται από διπλωματική εργασία που εκπονείται στην γνωστική περιοχή μιας Θ.Ε. Οι προπτυχιακοί φοιτητές του Ε.Α.Π., οι οποίοι έχουν αποκτήσει πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορούν με απόφαση της κοσμητείας της σχολής να κατοχυρώνουν μαθήματα του ιδρύματος προέλευσης ως μέρη θεματικών ενοτήτων.

ε) Μεταπτυχιακούς τίτλους ειδίκευσης: Για την απόκτησή τους απαιτείται συγγενές πτυχίο, επιτυχής παρακολούθηση, η εξέταση τεσσάρων (4) τουλάχιστον Θ.Ε. και η συγγραφή επιστημονικής εργασίας. Όταν το πτυχίο δεν είναι συγγενές του μεταπτυχιακού, καθορίζονται με απόφαση της κοσμητείας της αντίστοιχης σχολής προπτυχιακές ή μεταπτυχιακές θεματικές ενότητες τις οποίες πρέπει να παρακολουθήσει επιτυχώς ο υποψήφιος/α.

στ) Διδακτορικά διπλώματα: Για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος απαιτείται η κατοχή συγγενούς μεταπτυχιακού τίτλου και η συγγραφή διδακτορικής διατριβής. Η διαδικασία επίβλεψης της ερευνητικής εργασίας, ελέγχου και έγκρισης της διδακτορικής διατριβής καθορίζονται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις περί Α.Ε.Ι.⁴⁶

6.3 Το εκπαιδευτικό υλικό του Ε.Α.Π. και η χρησιμότητά του

Η εξ' αποστάσεως εκπαίδευση βασίζεται στην ανάπτυξη κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού, κατάλληλων μεθόδων για την μετάδοση της γνώσης από απόσταση, πληροφοριακού υλικού καθώς και εντύπων και μεθόδων συνεχούς αξιολόγησης των φοιτητών/τριων. Η ανάπτυξη του υλικού περιλαμβάνει την παραγωγή προτύπων και την μαζική αναπαραγωγή τους. Η παραγωγή προτύπων εκπαιδευτικού υλικού περιλαμβάνει την συγγραφή, καθώς και την επιλογή, μετάφραση και προσαρμογή βιβλίων κυρίως διαμορφωμένων για την εξ' αποστάσεως διδασκαλία, την παραγωγή λογισμικού για υπολογιστές και πολυμέσα, συμπαγών δίσκων, κασετών ήχου και βιντεοκασετών καθώς και οποιουδήποτε άλλου μέσου μετάδοσης πληροφοριών. Περιλαμβάνει επίσης την παραγωγή τηλεοπτικού και ραδιοφωνικού προγράμματος σε συνεργασία με κρατικούς ή ραδιοφωνικούς σταθμούς.

Για την παραγωγή των προτύπων καθώς και για την ανάπτυξη μεθόδων εξ' αποστάσεως διδασκαλίας και συνεχούς αξιολόγησης των φοιτητών/τριων ιδρύεται εργαστήριο εκπαιδευτικού υλικού και εκπαιδευτικής μεθοδολογίας. Το εργαστήριο αυτό στελεχώνεται από τουλάχιστον δύο (2) μέλη διδακτικού ερευνητικού προσωπικού του Ε.Α.Π. εκ των οποίων το ένα με εξειδίκευση στο πεδίο της μάθησης από απόσταση, στην ανοιχτή παιδεία και την εκπαίδευση ενηλίκων και το άλλο με εξειδίκευση στην χρησιμοποίηση

⁴⁶ ΦΕΚ, αριθμός φύλλου 266/24-12-97, άρθρο 5.

σύγχρονης τεχνολογίας στην παραγωγή προτύπων εκπαιδευτικού, πληροφοριακού και υλικού αξιολόγησης για τις ανάγκες της εξ' αποστάσεως διδασκαλίας.

Η παραγωγή προτύπων για κάθε Θ.Ε. ανατίθεται από την κοσμητεία σε ομάδα της οποίας τον συντονισμό ασκεί μέλος διδακτικούς ερευνητικού του Ε.Α.Π. με το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο της Θ.Ε. Για την μαζική παραγωγή εκπαιδευτικού, πληροφοριακού και υλικού αξιολόγησης το Ε.Α.Π. με απόφαση της συγκλήτου αναθέτει σχετικά έργα και υπογράφει συμφωνίες με φορείς του δημοσίου ή ιδιωτικού φορέα.⁴⁷

Για την συνεχή βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης συγκροτείται μονάδα εσωτερικής αξιολόγησης και τα βασικά καθήκοντα της μονάδας αυτής είναι τα ακόλουθα:

1. Η δημιουργία στατιστικών δεδομένων από πρωτογενή στοιχεία, ιδίως για τις επιδώσεις των φοιτητών/τριών ανά Θ.Ε. τόσο στις τελικές εξετάσεις όσο και στις δοκιμασίες συνεχούς αξιολόγησης, τον χρόνο περάτωσης των σπουδών καθώς και τον αριθμό των φοιτητών/τριών που διακόπτουν τις σπουδές τους.
2. Η δημιουργία στατιστικών δεδομένων από πρωτογενή στοιχεία για την αναλογία διδασκόντων – διδασκομένων ανά Θ.Ε., την γεωγραφική διασπορά των φοιτητών/τριών και την συμμετοχή των φοιτητών/τριων στις συμβουλευτικές συναντήσεις και στα σεμινάρια.
3. Η καταγραφή, ανάλυση και σύγκριση δεδομένων από αντίστοιχα Πανεπιστήμια του εξωτερικού.
4. Η διερεύνηση της αγοράς εργασίας με έμφαση στην απασχόληση των αποφοίτων του Ε.Α.Π.
5. Η αξιολόγηση με ποιοτικές και ποσοτικές προσεγγίσεις του εκπαιδευτικού υλικού και των εκπαιδευτικών μεθόδων που χρησιμοποιεί το Ε.Α.Π.

⁴⁷ Στο ίδιο, άρθρο 7.

Στο πλαίσιο των καθηκόντων της η μονάδα εσωτερικής αξιολόγησης συμμετέχει στην διαδικασία αξιολόγησης της διδασκαλίας μιας Θ.Ε. καθώς και την διαδικασία αξιολόγησης των παρεχόμενων διοικητικών υπηρεσιών του Ε.Α.Π. προς τους φοιτητές/τριες λίγο πριν από την εξέταση κάθε Θ.Ε. Η έκθεση λαμβάνεται υπόψιν κατά την αναθεώρηση του υλικού, καθώς και για την βελτίωση της αποδοτικότητας των διοικητικών υπηρεσιών.⁴⁸

6.4 Σκοπός του Προγράμματος Διοίκησης Μονάδων Υγείας και οι θεματικές του ενότητες.

Το Πρόγραμμα Διοίκηση Μονάδων Υγείας που εντάσσεται στην Σχολή Κοινωνικών Επιστημών του Ε.Α.Π. οδηγεί σε μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης και έχει ως σκοπό την προετοιμασία στελεχών με γνώσεις και ικανότητες να διοικήσουν αποτελεσματικά μονάδες και Κέντρα Υγείας καθώς επίσης και να εργαστούν σε κεντρικές και περιφερειακές υπηρεσίες του Συστήματος Υγείας του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

Οι θεματικές ενότητες που πρέπει να παρακολουθήσουν επιτυχώς οι σπουδαστές για να αποκτήσουν ένα μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης στο πρόγραμμα διοίκησης μονάδων υγείας είναι:

α) Βασικές Αρχές Διοίκησης Διαχείρισης (management) Υπηρεσιών Υγείας που περιέχει τα μαθήματα:

- Αρχές διοίκησης
- Στρατηγικός σχεδιασμός – Στοχοθεσία
- Ορίζοντες για την διοίκηση
- Θεωρία και πράξη

⁴⁸ Στο ίδιο, άρθρο 8.

β) Υπηρεσίες Υγείας / Νοσοκομείο: Ιδιοτυπίες και προκλήσεις, η οποία περιέχει τα εξής μαθήματα:

- Υγεία και περίθαλψη
- Πολιτική για την υγεία (health – Policy)/ Κοινωνική πολιτική
- Δομή του ελληνικού συστήματος υγείας
- Διοίκηση νοσοκομείων: Δυσκολίες και τάσεις
- Ποιότητα υπηρεσιών υγείας

γ) Οικονομική και Χρηματοδοτική Διαχείριση Υπηρεσιών Υγείας που περιέχει τα μαθήματα:

- Χρηματοδοτικές διαδικασίες (financial management)
- Ποσοτικές μέθοδοι στην οικονομική και χρηματοδοτική διοίκηση
- Διαχείριση της καινοτομίας, αξιολόγηση – αποτίμηση
- Πληροφοριακή στήριξη διοίκησης, διαχείρισης υπηρεσιών υγείας.

δ) Κοινωνιολογική και ψυχολογική προσέγγιση του νοσοκομείου / υπηρεσιών υγείας που περιέχει τα εξής μαθήματα:

- Υγεία και αρρώστια ως κοινωνικά και πολιτιστικά φαινόμενα
- Μεταβολή της συμπεριφοράς
- Το νοσοκομείο ως θεσμός
- Κοινωνικοοικονομική έρευνα στις υπηρεσίες υγείας / νοσοκομείου

ε) Τέλος μια διπλωματική εργασία (βλέπε πίνακα 8).⁴⁹

⁴⁹ Πληροφορίες μέσω internet στη διεύθυνση www.eap.gr/meta/b

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΜΕ ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΤΟΥΣ

Βασικές Αρχές Διοίκησης Διαχείρισης (management) Υπηρεσιών Υγείας	Υπηρεσίες Υγείας / Νοσοκομείο: Ιδιοτοπίες και προκλήσεις
<ol style="list-style-type: none"> 1. Αρχές διοίκησης 2. Στρατηγικός σχεδιασμός – Στοχοθεσία 3. Ορίζοντες για την διοίκηση 4. Θεωρία και Πράξη 	<ul style="list-style-type: none"> – Υγεία και περίθαλψη – Πολιτική για την υγεία (health – Policy)/Κοινωνική πολιτική – Δομή του ελληνικού συστήματος υγείας – Διοίκηση νοσοκομείων: Δυσκολίες και τάσεις. – Ποιότητα υπηρεσιών υγείας
Οικονομική και Χρηματοδοτική διαχείριση Υπηρεσιών	Κοινωνιολογική και ψυχολογική προσέγγιση του νοσοκομείου / υπηρεσιών υγείας
<ul style="list-style-type: none"> – Χρηματοδοτικές διαδικασίες (financial management) – Ποσοτικές μέθοδοι στην οικονομική και χρηματοδοτική διοίκηση. – Διαχείριση της καινοτομίας, αξιολόγηση – αποτίμηση – Πληροφοριακή στήριξη διοίκησης διαχείρισης υπηρεσιών υγείας. 	<ul style="list-style-type: none"> – Υγεία και αρρώστια ως κοινωνικά και πολιτικά φαινόμενα – Μεταβολή της συμπεριφοράς – Το νοσοκομείο ως θεσμός – Κοινωνικοοικονομική έρευνα στις υπηρεσίες υγείας / νοσοκομεία.
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	

ΠΗΓΗ: Ιδία έρευνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

«Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης – Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης – Πρόγραμμα Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας»

7.1 Διαδικασία εισαγωγής σπουδαστών στην Ε.Σ.Δ.Δ.

Κάθε χρόνο ο εκάστοτε Υπουργός Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης προκηρύσσει την διενέργεια εισαγωγικού διαγωνισμού για την Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης (Ε.Σ.Δ.Δ.). Ο συνολικός αριθμός εισακτέων σπουδαστών καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών. Ο αριθμός αυτός των εισακτέων κατανέμεται μεταξύ των τμημάτων της σχολής τα οποία είναι:

- α) Τμήμα γενικής διοίκησης
- β) Τμήμα εμπορικών ακολούθων
- γ) Τμήμα ακολούθων τύπου
- δ) Τμήμα κοινωνικής διοίκησης με τα προγράμματα:
 - Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας
 - Διοίκησης Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής
- ε) Τμήμα τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής ανάπτυξης.

Ο διαγωνισμός αυτός γίνεται μέσω της κεντρικής επιτροπής εξετάσεων (Κ.Ε.Ε.) της Ε.Σ.Δ.Δ. και δικαίωμα συμμετοχής σ' αυτόν έχουν: Ι) **Οι ιδιώτες** οι οποίοι πρέπει να είναι κάτοχοι πτυχίου ανώτατης και ανώτερης σχολής της ημεδαπής ή ισότιμο πτυχίο της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το ΔΙΚΑΤΣΑ. Επίσης πρέπει να μην έχουν συμπληρώσει το 37^ο έτος της ηλικίας τους και να συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις διορισμού σε δημόσια υπηρεσία δηλαδή να έχουν ελληνική ιθαγένεια ή υπηκοότητα κράτους – μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να είναι υγιείς και οι άρρενες να έχουν συμπληρώσει τις

στρατιωτικές τους υποχρεώσεις. Ακόμα δικαίωμα συμμετοχής έχουν οι Βορειοηπειρώτες, οι ομογενείς αλλοδαποί προερχόμενοι εκ Κωνσταντινουπόλεως και εκ των νήσων Ίμβρου και Τενέδου καθώς και οι Κύπριοι ομογενείς. II) *Υπάλληλοι δημοσίων υπηρεσιών* οι οποίοι είναι κάτοχοι πτυχίου της αλλοδαπής με την προϋπόθεση ότι δεν έχουν συμπληρώσει το 42^ο έτος της ηλικίας τους. Ακόμα οι υπάλληλοι των δημοσίων υπηρεσιών των Ν.Π.Δ.Δ. και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης οι οποίοι είναι κάτοχοι απολυτηρίου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και έχουν τουλάχιστον πενταετή προϋπηρεσία στο δημόσια, στα Ν.Π.Δ.Δ. ή στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) και δεν έχουν συμπληρώσει το 40^ο έτος της ηλικίας τους.

Επίσης το προσωπικό των δημοσίων υπηρεσιών των Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. που υπηρετούν με σύμβαση εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου, οι υπάλληλοι των δημοσίων επιχειρήσεων, δικαστές, αστυνομικοί μπορούν να λάβουν μέρος στο διαγωνισμό, αστυνομικοί μπορούν να λάβουν μέρος στο διαγωνισμό μόνο ως ιδιώτες. Ακόμη επιτρέπεται η συμμετοχή στο διαγωνισμό των υποψηφίων των υπηρεσιών με παρατεταμένη θητεία, σύμφωνα με τις διατάξεις της στρατολογικής νομοθεσίας. Τέλος, γίνονται δεκτοί στο διαγωνισμό οι υποψήφιοι που δεν έχουν λάβει τίτλο σπουδών, με την προϋπόθεση ότι δεν οφείλουν κάποιο μάθημα για να ανακηρυχθούν πτυχιούχοι και ότι στο τελευταίο μάθημα έχουν εξετασθεί επιτυχώς πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων. Σε περίπτωση που για την λήψη πτυχίου απαιτείται και πρακτική άσκηση πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί έως την ημερομηνία αυτή.

Ο υποψήφιος μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την τελευταία ανακοίνωση της προκήρυξης στον ημερήσιο τύπο υποβάλλει ή ταχυδρομεί στην γραμματεία της σχολής την έντυπη αίτηση συμμετοχής στο διαγωνισμό. Η αίτηση συνοδεύεται από υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 στην οποία δηλώνονται: I) Από τους ιδιώτες: Ο τίτλος σπουδών τους, το έτος

και ημερομηνία κτίσεως αυτού, η εκπλήρωση των στρατιωτικών του υποχρεώσεων, η μη ύπαρξη κωλύματος για διορισμό σε δημόσια θέση και ΙΙ) από τους δημόσιους υπαλλήλους: Ο τίτλος σπουδών τους και ημερομηνία κτίσεως αυτού, η ιδιότητα και ο χρόνος προϋπηρεσίας στο δημόσιο. Η παραπάνω δήλωση δεν αντικαθιστά βέβαια κανένα από τα απαραίτητα πιστοποιητικά που περιλαμβάνονται σ' αυτήν.

Ο διαγωνισμός διενεργείται σε δύο (2) στάδια: το προκαταρκτικό και το τελικό στάδιο. α) Στο προκαταρκτικό στάδιο οι υποψήφιοι δίνουν γραπτές εξετάσεις σε τρία από τα μαθήματα που αναφέρονται στους παρακάτω πίνακες:

A' ΠΙΝΑΚΑΣ

- Πολιτική Οικονομία
- Επικοινωνία και μέσα μαζικής ενημέρωσης (Μ.Μ.Ε.)
- Κοινωνική Πολιτική
- Περιφερειακή ανάπτυξη και πολιτική
- Οργάνωση και λειτουργία του κράτους

B' ΠΙΝΑΚΑΣ

- Πολιτική Κοινωνιολογία
- Πολιτική και Κοινωνική ιστορία της νεότερης και σύγχρονης Ελλάδας
- Στατιστική και θεωρία των πιθανοτήτων
- Πολιτική περιβάλλοντος και ανάπτυξη
- Πληροφορική
- Οργάνωση της διεθνούς κοινωνίας
- Δημόσια διοίκηση
- Δημόσια Οικονομικά
- Μεθοδολογία κοινωνικών επιστημών

Β) Το τελικό στάδιο περιλαμβάνει: Ι) γραπτή δοκιμασία με ανάπτυξη θέματος που επιλέγει ο υποψήφιος από τον παρακάτω πίνακα των γνωστικών πεδίων.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΠΕΔΙΩΝ

- Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση (θεσμοί, οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές, εμπειρίες και προοπτικές).
- Ανασυγκρότηση του ελληνικού διοικητικού συστήματος στο πλαίσιο του διεθνούς και ευρωπαϊκού περιβάλλοντος (δράσεις των διεθνών οργανισμών και ευρωπαϊκής ένωσης για τον διοικητικό εκσυγχρονισμό. Θεσμικές μεταρρυθμίσεις για την περιφερειακή δήλωση και αυτοδιοίκηση).
- Το σύστημα κοινωνικών υπηρεσιών στην Ελλάδα σήμερα και οι προοπτικές του (υγεία, κοινωνική ασφάλιση, πρόνοια, απασχόληση, ανεργία, κοινωνικός αποκλεισμός).
- Διοίκηση και ανάπτυξη ανθρωπίνων πόρων: σύγχρονα συστήματα διοίκησης προσωπικού και προοπτικές.
- Εφηρμοσμένη επικοινωνία: δημόσιες σχέσεις – διαφήμιση, πολιτιστική διαχείριση.
- Προοπτικές ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής ενοποίησης, υπο συνθήκες εντεινόμενου διεθνούς ανταγωνισμού και ο επαναπροσδιορισμός των οικονομικών πολιτικών του κράτους.

II) Παρουσίαση από υποψήφιο σε πενταμελή εξεταστική επιτροπή που ορίζεται από την Κ.Κ.Ε. ενός φακέλου με οποιοδήποτε επίκαιρο θέμα ή πρόβλημα. Η παρουσίαση είναι γραπτή και προσωρινή με στόχο την διακρίβωση των συνθετικών και αναλυτικών ικανοτήτων του υποψηφίου και βαθμολογείται από την επιτροπή αυτή.

III) Εξέταση σε μια ξένη γλώσσα που επιλέγει ο υποψήφιος μεταξύ της αγγλικής, γαλλικής, γερμανικής ή ιταλικής. Η εξέταση συνίσταται στη γραφή με υπαγόρευση ξένου κειμένου και την μετάφραση του στην ελληνική, στην μετάφραση του ελληνικού κειμένου στην ξένη γλώσσα και στην συνδιάλεξη του υποψηφίου με τους εξεταστές στην ξένη γλώσσα.

Η βαθμολογική κλίμακα των εισιτηρίων εξετάσεων για όλες τις δοκιμασίες (προκαταρτικό και τελικό στάδιο) αρχίζει από τον αριθμό ένα (1) και τελειώνει στον αριθμό πενήντα (50) με βάση για μέν το μέσο όρο του αριθμού εικοσιπέντε (25), για δε κάθε μάθημα χωριστά τον αριθμό δεκαπέντε (15). Ο μέσος όρος των βαθμών από τις τρεις δοκιμασίες του τελικού σταδίου αποτελεί τον τελικό βαθμό του εξεταζομένου, σύμφωνα με το οποίο κατατάσσεται στον τελικό πίνακα των εισαγομένων. Μετά την έκδοση των αποτελεσμάτων οι εισαγόμενοι στην σχολή υποβάλλουν εντός δέκα (10) ημερών γραπτή δήλωση στον διευθυντή της Ε.Σ.Δ.Δ. μέλος της Κ.Κ.Ε. με την οποία προσδιορίζουν την σειρά προτεραιότητας των τμημάτων που επιθυμούν ν' ακολουθήσουν. Η κατανομή στα τμήματα γίνεται με βάση τη σειρά επιτυχίας στον εισαγωγικό διαγωνισμό και την δήλωση προτιμήσεων των υποψηφίων.

Σε περίπτωση κατά την οποία μετά την ολοκλήρωση της κατανομής στα τμήματα παραμένουν κενές θέσεις από τις προγραμματισμένες για κάθε τμήμα είναι δυνατόν να καλυφθούν με την ίδια διαδικασία από τους επόμενους στον κατάλογο των αποτελεσμάτων του εισαγωγικού διαγωνισμού εφόσον έχουν πάρει τη βάση στη βαθμολογία. Τέλος συντάσσεται οριστικός πίνακας εισαγομένων στη σχολή που κυρώνεται με πράξη της Κ.Κ.Ε. και δημοσιεύεται στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ακολουθεί η εγγραφή στη σχολή.⁵⁰

7.2 Η διαδικασία εκπαίδευσης στο Πρόγραμμα Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας της Ε.Σ.Δ.Δ.

Η Ε.Σ.Δ.Δ. παρέχει στους αποφοίτους της πιστοποιητικά – βεβαιώσεις σπουδών της σχολής. Η εκπαιδευτική διαδικασία διαρκεί από εικοσιπέντε (25)

⁵⁰ Προκήρυξη ΓΓ' Εισαγωγικού διαγωνισμού της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης, Αθήνα 1999, σελ. 1-12.

έως εικοσιεπτά (27) μήνες και διακρίνεται σε τρεις αλληλοδιαδεχόμενες φάσεις:

α) Κοινή φάση σπουδών η οποία διαρκεί 2 τρίμηνα.

β) Εξειδικευμένη φάση σπουδών κατά τμήμα η οποία επίσης διαρκεί 2 τρίμηνα.

γ) Φάκελος τελικής εργασίας

Στην κοινή φάση όλοι οι σπουδαστές παρακολουθούν τα ίδια μαθήματα ανεξάρτητα από το τμήμα στο οποίο ανήκουν. Η κοινή φάση σπουδών προσανατολίζεται στην κάλυψη επιτελικών προσόντων και ικανοτήτων σχεδιασμού και τα βασικά αντικείμενα ως κορμός εξυπηρετούν δεκαπέντε (15) μαθήματα υποδιαιρούμενα σε οχτώ και επτά ανά τρίμηνο. Επίσης είναι υποχρεωτική παρακολούθηση δύο μαθημάτων ανά τρίμηνο στα αντικείμενα των γλωσσών της πληροφορικής. Τα παραπάνω μαθήματα συνοδεύονται από δύο ειδικά σεμινάρια τα οποία έχουν στόχο την προσαρμογή στις εμπειρικές και διοικητικο-παρασκευαστικές όψεις και πράξεις της ελληνικής δημόσιας διοίκησης. Τα μαθήματα έχουν την μορφή διαλέξεων συνοδευόμενα από συνδυασμό φροντιστηρίων στρογγυλών τραπέζων, σεμιναρίων και μικρών εργασιών.

Ανάμεσα στο α' και β' τρίμηνο παρεμβάλλεται Πρακτική άσκηση των σπουδαστών η οποία πραγματοποιείται σε δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμούς με χαρακτηριστικά τη συμμετοχή στους επιτελικούς σχεδιασμούς ή τις επιτελικού τύπου εποπτείες και εφαρμογές. Μετά την λήξη της πρακτικής άσκησης ο σπουδαστής/στρια υποβάλλει στη σχολή το έντυπο αξιολόγησης πρακτικής και την έκθεση πρακτικής άσκησης η οποία αξιολογείται από τριμελή επιτροπή. Το επίπεδο της αξιολόγησης αυτής του σπουδαστή δεν αποτελεί προϋπόθεση αποφοίτησής του από την σχολή.⁵¹

Τα μαθήματα του α' τριμήνου κοινής φάσης σπουδών είναι τα εξής: 1. Ειδικά θέματα συνταγματικού και δημοσίου δικαίου. 2. Ανάλυση δημόσιας

⁵¹ Κανονισμός Σπουδών Ε.Σ.Δ.Δ., Αθήνα 1997, σελ. 1-2.

πολιτικής Ι. 3. Πολιτική θεωρία και θεωρία του κράτους. 4. Θεωρία οργάνωσης και δημόσια διοίκηση Ι. 5. Διεθνές δίκαιο και διεθνείς οργανισμοί. 6. Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση Ι: Δίκαιο και θεσμοί. 7. Πολιτική Οικονομία Ι. 8. Δημόσια οικονομική Ι: θεωρητικά ζητήματα και όψεις εξέλιξης. 9. Σύγχρονη Ελληνική κοινωνία Ι: Δομή και Οργάνωση. 10. Ιστορία του Ελληνικού Κράτους: Ιστορία των μεταρρυθμίσεων. 11. Ξένες γλώσσες.

Τα μαθήματα του β' τριμήνου κοινής φάσης σπουδών είναι: 1. Πολιτική θεωρία και θεωρία του κράτους ΙΙ. 2. Ανάλυση δημόσιας πολιτικής ΙΙ. 3. Θεωρία Οργάνωσης και δημόσια διοίκηση ΙΙ: Τύποι και παραδείγματα. 4. Πολιτική Οικονομία ΙΙ. 5. Δημόσια Οικονομία ΙΙ: Δημόσιο λογιστικό. 6. Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση ΙΙ: Κοινοτικές πολιτικές. 7. Σύγχρονη Ελληνική κοινωνία ΙΙ: Στάσεις, συμπεριφορές, ιδεολογία. 8. Μέθοδοι κοινωνικής έρευνας: Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι. 9. Σεμινάριο: Διοικητικές δεξιότητες και εργασιακό έτος. 10. Διαλέξεις. 11. Ξένες γλώσσες.⁵² (βλέπε πίνακα 9)

ΠΙΝΑΚΑΣ 9
ΜΑΘΗΜΑΤΑ Α' ΚΑΙ Β' ΤΡΙΜΗΝΟΥ ΚΟΙΝΗΣ
ΦΑΣΗΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α' ΤΡΙΜΗΝΟ		
Α/Α	ΜΑΘΗΜΑ	ΩΡΕΣ
1.	Ειδικά θέματα Συνταγματικού & Δημοσίου Δικαίου	2
2.	Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής Ι	2
3.	Πολιτική Θεωρία και Θεωρία του Κράτους Ι	2
4.	Θεωρία Οργάνωσης και Δημόσια Διοίκηση Ι	2
5.	Διεθνές Δίκαιο και Διεθνείς Οργανισμοί	2
6.	Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση Ι: Δίκαιο και θεσμοί	2

⁵² Ε.Σ.Δ.Δ. Πρόγραμμα μαθημάτων κοινής φάσης σπουδών, 1998-99, σελ. 33-34.

7.	Πολιτική Οικονομία Ι	2
8.	Δημόσια Οικονομία Ι: Θεωρητικά ζητήματα	2
9.	Σύγχρονη Ελληνική Κοινωνία Ι: Δομή και Οργάνωση	2
10.	Ιστορία του Ελληνικού κράτους: Η ιστορία των μεταρρυθμίσεων	2
11.	Ξένες γλώσσες	6
Β' ΤΡΙΜΗΝΟ		
1.	Πολιτική Θεωρία και Θεωρία του Κράτους ΙΙ	2
2.	Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής ΙΙ	2
3.	Θεωρία Οργάνωσης και Δημόσια Διοίκηση ΙΙ	2
4.	Πολιτική Οικονομία ΙΙ	2
5.	Δημόσια Οικονομία ΙΙ: Δημόσιο Λογιστικό	2
6.	Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση ΙΙ: Κοινοτικές πολιτικές	2
7.	Σύγχρονη ελληνική κοινωνία ΙΙ: Στάσεις, ιδεολογία	2
8.	Μέθοδοι Κοινωνικής έρευνας: Ποσοτικές μέθοδοι	2
9.	Σεμινάριο: Διοικητικές δεξιότητες και Εργασιακό ήθος	2
10.	Διαλέξεις	2
11.	Ξένες γλώσσες	6

ΠΗΓΗ: Πρόγραμμα μαθημάτων κοινής φάσης σπουδών της Ε.Σ.Δ.Δ., ΙΒ' Εκπαιδευτική Σειρά, Αθήνα 1999.

Η αξιολόγηση πραγματοποιείται μετά από εξετάσεις ή από συνδυασμό βαθμολόγησης εξετάσεων και αξιολόγησης μικρών εργασιών (όχι όμως αυτοτελώς από εργασίες). Τα μαθήματα επιμόρφωσης, δηλαδή οι γλώσσες και το μάθημα πληροφορικής αξιολογούνται είτε μετά από εξετάσεις, είτε μετά από έκθεση αξιολόγησης του διδάσκοντα.⁵³

⁵³ Κανονισμός Σπουδών Ε.Σ.Δ.Δ., Αθήνα 1997, σελ. 2.

Στην ειδική φάση σπουδών οι σπουδαστές κατανέμονται στα τμήματα σύμφωνα με τον κατάλογο επιτυχίας και την δήλωση επιλογής τους. Κατά το α' τρίμηνο παρέχονται τρία (3) υποχρεωτικά σεμινάρια εξειδίκευσης και κατά το β' τρίμηνο παρέχεται επιπλέον ένα σεμινάριο απόλυτης εξειδίκευσης. Στα σεμινάρια αυτά οι σπουδαστές είναι υποχρεωμένοι ν' αναλάβουν να εκπονήσουν και να καταθέσουν από μια υποχρεωτική εργασία στην οποία και αξιολογούνται.⁵⁴ Ακόμα διδάσκονται μαθήματα εξειδίκευσης, ξένες γλώσσες και μαθήματα πληροφορικής. Αυτά τα μαθήματα είναι: 1. Κοινωνική Πολιτική – Κοινωνικό κράτος – Κοινωνική διοίκηση. 2. Οικονομικά κοινωνικής προστασίας. 3. Ανάλυση συστημάτων υγείας. 4. Οργάνωση, διοίκηση και οικονομικά νοσοκομείων. 5. Οικονομικά της υγείας και πολιτική υγείας. 6. Εφαρμογές συστημάτων πληροφορικής στην διοίκηση – Παρουσιάσεις με χρήση Η/Υ, δημιουργία ιστοσελίδων. 7. Ξένες γλώσσες.

Τα λεγόμενα «σεμινάρια εξειδίκευσης» είναι 1. Ανάλυση συστημάτων υγείας. 2. Οργάνωση, διοίκηση και οικονομικά νοσοκομείου. 3. Οικονομικά της υγείας και πολιτική υγείας. 4. Εργαστήριο δημοσίου management υγείας. 5. Συστήματα πληροφορικής υπηρεσιών υγείας. 6. Διοίκηση και διαχείριση έργων. 7. Ξένες γλώσσες: αγγλικά, γαλλικά (βλέπε πίνακα 10).⁵⁵

⁵⁴ Στο ίδιο, σελ. 2.

⁵⁵ Ε.Σ.Δ.Δ. Πρόγραμμα μαθημάτων ειδικής φάσης σπουδών, Αθήνα 2000, σελ. 3.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ Α ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΗΣ Ε.Σ.Δ.Δ.

Α/Α	ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ
1.	Κοινωνική πολιτική – Κοινωνικό κράτος – Κοινωνική Διοίκηση
2.	Οικονομικά Κοινωνικής Προστασίας
3.	Ανάλυση Συστημάτων Υγείας.
4.	Οργάνωση, Διοίκηση και Οικονομικά Νοσοκομείων
5.	Οικονομικά της Υγείας και Πολιτική Υγείας
6.	Εφαρμογές Συστημάτων Πληροφορικής στην Διοίκηση – Παρουσιάσεις με χρήση Η/Υ – Δημιουργία ιστοσελίδων.
7.	Ξένες γλώσσες: Αγγλικά – Γαλλικά
	ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ
1.	Ανάλυση Συστημάτων Υγείας
2.	Οργάνωση, διοίκηση και οικονομικά νοσοκομείων
3.	Οικονομικά της Υγείας και Πολιτική Υγείας
4.	Εργαστήριο Δημοσίου Management Υγείας
5.	Συστήματα πληροφορικής Υπηρεσιών Υγείας
6.	Διοίκηση και διαχείριση έργων.
7.	Ξένες γλώσσες: Αγγλικά – Γαλλικά

ΠΗΓΗ: Πρόγραμμα ειδικής φάσης σπουδών στο πρόγραμμα Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας της Ε.Σ.Δ.Δ., Αθήνα 2000.

Τα σεμινάρια κατά το *α' τρίμηνο* της ειδικής φάσης περιλαμβάνουν (30% των διαθέσιμων ωρών) διδασκαλία με την μορφή διαλέξεων,

στρογγυλών τραπεζών και φροντιστηρίων. Στο πλαίσιο αυτής της διδασκαλίας ο διδάσκων εισηγείται των υπό επεξεργασία «θεματική» παρουσιάζουν ολοκληρωμένο φάκελος εργασίας που περιλαμβάνει γενική και ειδική βιβλιογραφία, σημειώσεις του διδάσκοντα, εξηγούν τον τρόπο δουλειάς στους σπουδαστές, κατανέμουν τα θέματα των εργασιών και τέλος οργανώνουν ουσιαστικά και χρονοδιαγραμματικά την εκπόνηση, την διαπραγμάτευση, την υποστήριξη στο ακροατήριο και την αξιολόγηση των εργασιών. Στον υπόλοιπο διαθέσιμο χρόνο του α' τριμήνου οι σπουδαστές και ο διδάσκων διαπραγματεύονται τα θέματα σε εβδομαδιαίες συνεδρίες των σεμιναρίων. Κατά την περίοδο αυτή, ο διδάσκων καθοδηγεί την μελέτη των σπουδαστών υποδεικνύοντας πηγές, βιβλιογραφία και μεθόδους δουλειάς. Οι σπουδαστές μετά την παρέλευση τριών συναντήσεων είναι υποχρεωμένοι να καταθέτουν μικρή έκθεση προόδων της εργασίας τους όπου παρουσιάζεται η εξέλιξη της δουλειάς τους, τα προβλήματα και η πορεία επίλυσής τους. Οι εκθέσεις αυτές κατατίθενται στον διδάσκοντα ο οποίος έχει την δυνατότητα να κάνει παρατηρήσεις και να συνυπογράφει την εβδομαδιαία έκθεση. Στο σύνολό τους οι εκθέσεις αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της ενδιάμεσης αξιολόγησης των σπουδαστών αλλά και στοιχεία της τελικής τους αξιολόγησης.

Στο **β' τρίμηνο** συνεχίζονται τα σεμινάρια (100% των ωρών) με την ίδια διαδικασία στα τρία θεματικά αντικείμενα. Πλέον ο σπουδαστής/στρια είναι υποχρεωμένο να καταθέτει εκτός των εβδομαδιαίων εκθέσεων προόδου δείγματα γραφής της εργασίας του, ανά μήνα, συνοδευόμενο από ειδικό διαβιβαστικό που επισυνάπτεται μετά τις παρατηρήσεις του διδάσκοντα στο δελτίο ύλης και στο φάκελο του σπουδαστή. Το αργότερο στην αρχή του τελευταίου μήνα καταθέτει το «σώμα» της εργασίας του, η οποία υποστηρίζεται στο σεμινάριο, ακούγονται οι παρατηρήσεις και οι διορθώσεις σπουδαστών και του διδάσκοντα. Δίνεται η ευχέρεια δέκα (10) ημερών για αναδιάταξη και διόρθωση και η εργασία κατατίθεται στην τελική της μορφή προς τελική αξιολόγηση. Ο βαθμός της εργασίας αποτελεί τον τελικό βαθμό

στο σεμινάριο. Επίσης οι σπουδαστές επιλέγουν ένα σεμινάριο με δήλωσή τους μέσα στο τελευταίο μήνα του α' τριμήνου της ειδίκευσης. Η διδασκαλία με την μορφή διαλέξεων σ' αυτό, δεν μπορεί να υπερβαίνει το 15% των διαθέσιμων ωρών, κατά τα άλλα ακολουθούν την πορεία των υπολοίπων σεμιναρίων.

Η αξιολόγηση της ειδικής φάσης πραγματοποιείται από την βαθμολόγηση των τριών υποχρεωτικών και της μιας κατ' επιλογήν εργασίας στην κλίμακα 1 έως 10. Επιτυχής δοκιμασία σημαίνει τουλάχιστον ο βαθμός πέντε (5) σε κάθε εργασία. Ο μέσος όρος της βαθμολογίας των τριών υποχρεωτικών και της μιας κατ' επιλογήν εργασίας αποτελεί το γενικό βαθμό της ειδικής φάσης σπουδών. Μετά το τέλος του β' τριμήνου στην ειδική φάση πραγματοποιείται πρακτική σε οργανισμούς και υπηρεσίες εξειδικευμένου αντικείμενου που πρέπει να συγγενεύει με τις θεματικές της εξειδίκευσης κάθε σπουδαστή.⁵⁶

Η τρίτη φάση σπουδών είναι ο λεγόμενος «*φάκελος τελικής εργασίας*» ο οποίος συντίθεται από:

- Δύο από τις εργασίες που κατέθεσε και υποστήριξε στην ειδική φάση.
- Την έκθεση που συνέταξε κατά την διάρκεια της πρακτικής και οφείλει να συγγενεύει με τα επιστημονικά αντικείμενα των δύο παραπάνω εργασιών.

Ο φάκελος κρίνεται από τριμελή εξεταστική επιτροπή που αποτελείται από δύο διδάσκοντες που παρακολούθησαν τις παραπάνω δύο εργασίες και έναν εξωτερικό κριτή που συγκεντρώνει τ' αντίστοιχα ουσιαστικά και τυπικά προσόντα και προτείνεται από τον διευθυντή. Ρόλο ειδικού εισηγητή αναλαμβάνει ο υπεύθυνος της πρακτικής χωρίς ψήφο. Η κρίση πραγματοποιείται σε δύο φάσεις: 1^ο Κατ' ιδίαν από καθένα των μελών της επιτροπής. Ο μέσος όρος βαθμολογίας των τριών μελών αποτελεί τον βαθμό αυτής της φάσης. 2^ο Σε κοινή συνεδρία ο σπουδαστής/στρια υποστηρίζει

⁵⁶ Κανονισμός Σπουδών Ε.Σ.Δ.Δ., Αθήνα 1997, σελ. 2-4.

προσωπικά τον φάκελο. Πραγματοποιείται η εισήγηση του υπεύθυνου πρακτικής, ακολουθούν ερωτήσεις των μελών της επιτροπής και απαντήσεις του σπουδαστή. Αποσύρεται ο σπουδαστής και η επιτροπή καταλήγει στην τελική βαθμολογία της συνεδρίας. Ο μέσος όρος της βαθμολογίας των δύο αυτών φάσεων αποτελεί τον τελικό βαθμό του φακέλου.⁵⁷

Ο **τελικός βαθμός αποφοίτησης** συντίθεται από τον μέσο όρο των μαθημάτων κάθε φάσης σπουδών και από τον βαθμό του φακέλου τελικής εργασίας. Συγκεκριμένα ο τελικός βαθμός συντίθεται από:

1. Τον μέσο όρο των βαθμών των μαθημάτων της κοινής φάσης υπολογιζόμενο με συντελεστή 30%.
2. Το μέσο όρο των βαθμών των μαθημάτων της ειδικής φάσης υπολογιζόμενο με συντελεστή 40% και
3. Τον βαθμό του φακέλου τελικής εργασίας υπολογιζόμενο με συντελεστή 30%.

Ο εκπαιδευόμενος που ολοκλήρωσε το πλήρες πρόγραμμα σπουδών χαρακτηρίζεται με βάση τον τελικό του βαθμό ως:

- Αριστούχος αποφοιτήσας (μεγαλύτερος ή ίσος του 8,5)
- Επιτυχώς αποφοιτήσας (μεγαλύτερος ή ίσος του 5 και μικρότερος του 8,5)
- Φοιτήσας (μικρότερος του 5).⁵⁸

7.3 Υποχρεώσεις και πειθαρχικές ποινές των εκπαιδευομένων.

Με την εισαγωγή των σπουδαστών στη σχολή γίνεται παράλληλα, κατά κάποιο τρόπο, και η εισαγωγή ή είσοδος στο δημόσιο. Οι σπουδαστές θεωρούνται ως «δόκιμοι υπάλληλοι» και αμείβονται με τον μισθό ενός πρωτοδιοριζόμενου υπαλλήλου της κατηγορίας Π.Ε. ή Τ.Ε. Έτσι οι εκπαιδευόμενοι σπουδαστές έχουν την υποχρέωση να παρακολουθούν και να

⁵⁷ Στο ίδιο, σελ. 4-5.

⁵⁸ Στο ίδιο, σελ. 9

συμμετέχουν ανελλιπώς στο Πρόγραμμα σπουδών τους. Η υποχρέωση αυτή ισχύει και για τις εκπαιδευτικές επισκέψεις. Η απουσία από τα μαθήματα και τις εξετάσεις δεν δικαιολογείται. Σε εξαιρετικές και πλήρους αιτιολογημένες περιπτώσεις, ο διευθυντής της σχολής μπορεί να χορηγεί άδειες απουσίας οι οποίες δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν τις οχτώ (8) ημέρες το μήνα.

Μέσα στις υποχρεώσεις των εκπαιδευομένων είναι και η εμπρόθεσμη παράδοση των εργασιών της κοινής και ειδικής φάσης. Η εργασία η οποία δεν υποβλήθηκε εμπρόθεσμα ο εκπαιδευόμενος βαθμολογείται με μηδέν. Τα ίδια επίσης ισχύουν και για το φάκελο τελικής εργασίας.

Ο εκπαιδευόμενος ο οποίος δεν συμμετέχει δικαιολογημένα τουλάχιστον στα 2/3 του συνολικού αριθμού των ωρών διδασκαλίας κάθε εκπαιδευτικής φάσης, υποχρεούται να επαναλάβει τα μαθήματα της φάσης αυτής με την επόμενη εκπαιδευτική σειρά, χωρίς να έχει την δυνατότητα να συνεχίσει την εκπαιδευτική διαδικασία της σειράς του. Μέχρι την έναρξη της αντίστοιχης φάσης σπουδών ο εκπαιδευόμενος εργάζεται στη σχολή ως διοικητικός υπάλληλος. Εκπαιδευόμενος ο οποίος δεν συμμετέχει δικαιολογημένα στην πρακτική άσκηση σε αριθμό ημερών μεγαλύτερο από τα 2/3 της συνολικής διάρκειά της, έχει την δυνατότητα να συμπληρώσει τον αριθμό των ημερών κατά την διάρκεια της προετοιμασία του φακέλου τελικής εργασίας και μέχρι του σταδίου τελικής αποφοίτησης ή να επαναλάβει την πρακτική άσκηση με την επόμενη εκπαιδευτική σειρά. Σε περίπτωση δικαιολογημένης απουσίας του εκπαιδευόμενου από εξετάσεις και σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης παράδοσης των εργασιών, ορίζεται από τον διευθυντή της σχολής νέα ημερομηνία εξέτασης και νέα ημερομηνία παράδοσης αντίστοιχα.

Οι εκπαιδευόμενοι υπάγονται στις πειθαρχικές διατάξεις του κανονισμού σπουδών και στις διατάξεις του υπαλληλικού κώδικα. Οι πειθαρχικές ποινές που επιβάλλονται στους σπουδαστές – εκπαιδευόμενους είναι η έγγραφη επίπληξη, πρόστιμο μέχρι και αποδοχών τριών μηνών και

οριστική παύση. Ο διευθυντής της σχολής μπορεί να επιβάλλει την ποινή της έγγραφης επίπληξης και πρόστιμο έως το ποσό του 1/3 των μηνιαίων αποδοχών. Η ποινή της οριστικής παύσης μπορεί να επιβληθεί για αδικαιολόγητη απουσία από τα μαθήματα ή την πρακτική άσκηση που υπερβαίνει τις τριάντα (30) ώρες του μήνα ή τις πέντε (5) μέρες το μήνα αντιστοίχως, καθώς και για τα αδικήματα που προβλέπονται από τον υπαλληλικό κώδικα.⁵⁹

7.4 Περιγράμματα μαθημάτων ειδικής φάσης σπουδών του Προγράμματος Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας.

Το Πρόγραμμα «Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας» προορίζει τους αποφοίτους στην στελέχωση όλων εκείνων των δημοσίων υπηρεσιών και φορέων που έχουν ως αντικείμενο τον επιτελικό σχεδιασμό και την άσκηση δημόσιας πολιτικής υγείας. Προνομιακό ρόλο εδώ καταλαμβάνουν τα δημόσια νοσοκομεία. Εκτός αυτών όμως στην κατηγορία αυτή ανήκουν οι διοικητικές μονάδες / υπηρεσίες κυρίως της κεντρικής διοίκησης όσο και της αποκεντρωμένης περιφερειακής διοίκησης, αλλά και οι κλάδοι υγείας των μεγάλων ασφαλιστικών φορέων – ταμείων και ενδεχομένως οι υπο ανάπτυξη υπηρεσίες των δικτύων πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας.

Στην ειδική φάση σπουδών λοιπόν οι σπουδαστές διδάσκονται εξειδικευμένα μαθήματα, γύρω από το αντικείμενο σπουδών τους, τα οποία είναι:

1. Κοινωνική πολιτική – Κοινωνικό κράτος – Κοινωνική διοίκηση.

Πρόκειται για ένα εισαγωγικό μάθημα που αναλύει τις διαφορετικές πτυχές της κοινωνικής πολιτικής, την μεταξύ τους αλληλεπίδραση και περιγράφει την ανάγκη διασφάλισης του κοινωνικού κράτους δικαίου μέσα από τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της κοινωνικής πολιτικής και τον

⁵⁹ Στο ίδιο, σελ. 8-10.

εξωρθολογισμό της δημόσιας διοίκησης. Στο μάθημα εξετάζονται το ζήτημα της επιβίωσης και της ανάπτυξης του κοινωνικού κράτους κάτω από τις σημερινές συνθήκες της παγκοσμιοποίησης, τα προβλήματα και οι προοπτικές.

2. Οικονομικά Κοινωνικής Προστασίας. Το μάθημα έχει ως βασικό στόχο να βοηθήσει τους σπουδαστές /στριες να εξοικειωθούν με τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος κοινωνικής προστασίας και πως αυτό επηρεάζεται αλλά και επηρεάζει βασικές οικονομικές λειτουργίες του οικονομικού μας συστήματος. Βασικοί στόχοι του μαθήματος είναι:

- Να κατανοήσουν την έννοια της κοινωνικής προστασίας.
- Να μπορούν ν' αναλύουν τα οικονομικά στοιχεία του τομέα της κοινωνικής προστασίας.
- Ν' αναλύουν τις επιπτώσεις των δαπανών της κοινωνικής προστασίας.
- Την απασχόληση, την αναδιανομή του εισοδήματος, στην καταπολέμηση της φτώχειας.
- Ν' αξιολογούν πολιτικές απασχόλησης.
- Να κατανοούν την δομή του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.
- Να γνωρίζουν και να αναλύουν τους περιορισμούς του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.
- Ν' αξιολογούν εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησης του συστήματος κοινωνικής προστασίας.
- Να προτείνουν τρόπους βελτίωσης της αποτελεσματικότητας του συστήματος κοινωνικής προστασίας.

3. Ανάλυση συστημάτων υγείας. Στο μάθημα αυτό επιδιώκεται η μεταφορά βασικών γνώσεων που αφορούν τον τρόπο λειτουργίας και τις δομές ενός συστήματος υγείας όσο και ζητημάτων διοίκησης και διαχείρισης των υπηρεσιών υγείας. Ειδικότερα γίνεται αναφορά στους μηχανισμούς διεύθυνσης – συντονισμού και χρηματοδότησης του ελληνικού συστήματος υγείας και αναλύονται οι επιδράσεις αυτών στη συμπεριφορά των διαφόρων

θεσμών – υπηρεσιών. Στο πλαίσιο αυτό το πρακτικά χρήσιμο εκπαιδευτικό ενδιαφέρον εστιάζεται στην προαγωγή της γνώσης και της κατανόησης για τις επίκαιρες μεταρρυθμίσεις στο ελληνικό σύστημα υγείας και για την επίκαιρη επιστημονική και πολιτικά πρακτική υγειονομικοπολιτική συζήτηση. Με αφετηρία την θέση ότι το σύστημα υγείας ως ένα λειτουργικά διαφοροποιούμενο κοινωνικό σύστημα, αποτελεί τον βασικό θεσμό του κράτους πρόνοιας και χαρακτηρίζεται για την υψηλά αυξημένη πολυπλοκότητά του, το γνωστικό και διδακτικό ενδιαφέρον του σεμιναρίου, στοχεύει στην πρακτικά προσανατολισμένη προσέγγιση, διερεύνηση, ανάλυση και κατανόηση της δομής και λειτουργίας ενός λειτουργικά ολοκληρωμένου και λογικά συνεκτικού συστήματος υγείας με αυξημένη λειτουργική και διοικητική ικανότητα από την σκοπιά του συστηματικά προσανατολισμένου δημοσίου management υγείας.

4. *Οργάνωση – διοίκηση και οικονομικά των νοσοκομείων.* Το μάθημα αυτό στοχεύει ν' απαντήσει σε μια σειρά επιστημονικών και επαγγελματικών ζητημάτων που έχουν σχέση με:

- Την εκπαίδευση στα αντικείμενα της διοίκησης, της οργάνωσης, του σχεδιασμού, του προγραμματισμού και των οικονομικών με έμφαση στην αξιολόγηση της αποδοτικότητας των νοσοκομειακών υπηρεσιών.
- Την εξειδίκευση στην κατάρτιση, εφαρμογή, διαχείριση και έλεγχο νοσοκομειακών προϋπολογισμών βασισμένων στην ορθή κατάτμηση ανά τμήμα και δραστηριότητα.
- Την εκπαίδευση στα βοηθητικά και απαραίτητα εργαλεία της στατιστικής, της επιχειρησιακής έρευνας, του ποιοτικού ελέγχου, της αναλυτικής λογιστικής και κοστολόγησης με έμφαση την ολοκληρωμένη μηχανοργάνωση των υπηρεσιών ενός νοσοκομείου.
- Την ευαισθητοποίηση και κατάρτιση σε σύγχρονα θέματα και εργαλεία όπως η αξιολόγηση της ποιότητας των υπηρεσιών και η διαχείριση των παραγωγικών συντελεστών (προσωπικό, τεχνολογία κ.α.).

- Την διεθνή συγκριτική ανάλυση νοσοκομειακών συστημάτων που θα βοηθήσει την εξειδικευμένη μεταφορά τεχνογνωσίας στα θεματικά αντικείμενα του προγράμματος.

Η προσδοκία του προγράμματος είναι όχι μόνο η ανάπτυξη των θεματικών αντικειμένων αλλά και η δυνατότητα να δοθεί ένα «προφίλ» στελέχους του χώρου στους εκπαιδευόμενους μέσα από την χρήση εξειδικευμένων εργαλείων σε ότι πιο σύγχρονο με βάση την επιστήμη και την πρακτική που διατίθεται σε συγκεκριμένη εκπαιδευτική αγορά. Στόχος είναι η ωφελιμότητα και η αποδοτικότητα στο σύνολο των νοσηλευτικών ιδρυμάτων της χώρας που θα πρέπει να διαθέτουν άρτια εκπαιδευόμενο διοικητικό προσωπικό ικανό να στελεχώσει αποτελεσματικά τις υπηρεσίες.

5. Οικονομικά της υγείας και πολιτική της υγείας. Α' ενότητα: Οικονομικά της υγείας. Σκοπός του μαθήματος είναι να εισαγάγει στους σπουδαστές τις βασικές εννοιολογικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις της θεματικής των οικονομικών της υγείας και στην ανάπτυξη της ικανότητας τους για δημιουργική αξιοποίηση των εννοιών και μεθόδων των οικονομικών της υγείας στη διοίκηση του δημοσίου συστήματος υγείας. Στο τέλος της διδακτικής ενότητας οι σπουδαστές θα πρέπει:

- Να γνωρίζουν τις αποκλίσεις από τα παραδοσιακά υποδείγματα της οικονομικής επιστήμης όπως αυτές εμφανίζονται στον υγειονομικό τομέα.
- Να γνωρίζουν τις βασικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις ιδιαίτερα όσο αφορά το σχεδιασμό, εκτέλεση και αποτίμηση ερευνών και βιβλιογραφικών δεδομένων στις βασικές θεματικές ενότητες των οικονομικών της υγείας.
- Να κατανοούν τις βασικές οικονομικές συνιστώσες του ελληνικού συστήματος υγείας και την εφαρμογή κανόνων των οικονομικών της υγείας στην διαδικασία ανάπτυξης του συστήματος.

- Να μπορούν να ενσωματώσουν τα συμπεράσματα της διεθνούς και εγχώριας βιβλιογραφίας και έρευνας στη διαδικασία του σχεδιασμού της πολιτικής υγείας στη χώρα μας.

Β' ενότητα: Πολιτική υγείας – στοιχεία διαμόρφωσης και σχεδιασμού ορθολογικής πολιτικής υγείας και αξιολόγησης υπηρεσιών υγείας. Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση της αναγκαιότητας και της χρησιμότητας διάπλασης διοικητικών δομών και θεσμοποιημένων διαδικασιών συναινετικής λήψης αποφάσεων για τον σχεδιασμό, την διαμόρφωση, την εφαρμογή και άσκηση ορθολογικής πολιτικής υγείας στο πλαίσιο ενός τόσο πολύπλοκου κοινωνικοκρατικού συστήματος όπως του συστήματος υγείας. Επιχειρείται η ανάπτυξη και πρακτική εφαρμογή ενός μεθοδολογικού πλαισίου για την αξιολόγηση του συστήματος υγείας και την πολιτική υγείας συνολικά όσο ειδικότερα σε επίπεδο μιας περιφέρειας ή ενός νομού.

6. Αγορά εργασίας και πολιτικές απασχόλησης. Βασικός στόχος του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι σπουδαστές την έννοια της αγοράς εργασίας, των μεταβολών που συντελούνται στην αγορά εργασίας, την έννοια και τα αίτια της ανεργίας και των πολιτικών απασχόλησης. Ειδικότερα με το μάθημα αυτό οι σπουδαστές/στριες μπορούν:

- Να κατανοούν την έννοια της αγοράς εργασίας και την διαφορετικότητά της από οποιοδήποτε άλλη αγορά.
- Να κατανοούν τις αλλαγές της αγοράς εργασίας που συντελούνται και πως αυτές επηρεάζουν τις εργασιακές σχέσεις.
- Να κατανοούν και να αναλύουν το πρόβλημα της ανεργίας.
- Ν' αναλύουν τις επιπτώσεις και τις συνέπειες από την ανεργία.
- Ν' αξιολογούν τις πολιτικές απασχόλησης.

7. Κοινωνική ασφάλιση και πρόνοια. Θεσμικές διαστάσεις και πολιτικές κοινωνικής ασφάλειας.

Κοινωνική ασφάλιση: Το μάθημα επικεντρώνεται στην ανάλυση του βασικού μηχανισμού κοινωνικής προστασίας σε εθνικό και υπερεθνικό

επίπεδο, πρόκειται για τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης που συνθέτουν σήμερα και τον κύριο άξονα κατοχύρωσης του κοινωνικού κράτους. Η κύρια επιδίωξη του μαθήματος συνδέεται με την απόκτηση γνώσεων και εμπειριών τόσο για τους θεσμούς, όσο και για τις πολιτικές στο πεδίο της κοινωνικής ασφάλισης. Παράλληλα επιχειρείται η ολοκληρωμένη παρουσίαση των σημαντικών έργων της ελληνικής αλλά και της διεθνούς βιβλιογραφίας για τις προοπτικές εξέλιξης των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης, με ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα οργάνωσης και διαχείρισης παροχών. Το περιεχόμενο του μαθήματος διακρίνεται σε τρεις κύριες θεματικές ενότητες: Η πρώτη κατευθύνεται στην ανάπτυξη τυποποιήσεων και οριοθετήσεων σε σχέση με συγγενείς έννοιες στο πεδίο της κοινωνικής διοίκησης. Η δεύτερη επικεντρώνεται στην διερεύνηση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου και η τρίτη στην εξέταση της λειτουργίας και των προοπτικών εξέλιξης των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.

Κοινωνική πρόνοια: Το μάθημα αποσκοπεί στην εισαγωγή και διερεύνηση ενός σημαντικού θεσμού του σύγχρονου κοινωνικού κράτους, της κοινωνικής πρόνοιας, που ειδικά στην Ελλάδα παρουσιάζει έντονα χαρακτηριστικά θεσμικής υστέρησης. Αρχικά γίνεται αναφορά στην έννοια και το περιεχόμενο της κοινωνικής πρόνοιας ως ειδικός κλάδος της κοινωνικής πολιτικής και γίνεται μια σύντομη ιστορική αναδρομή του κοινωνικοκρατικού αυτού θεσμού. Το επίκεντρο του μαθήματος αποτελεί η οργάνωση και διοίκηση της κοινωνικής πρόνοιας στο σύγχρονο ελληνικό κράτος. Παρουσιάζονται οι κύριοι φορείς ανάπτυξης προνοιακής δράσης (κράτος – Ο.Τ.Α. – εκκλησία – Ιδιωτική πρωτοβουλία) και αναπτύσσονται τα ειδικά προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας για την οικογένεια, την μητρότητα, το παιδί, τους ηλικιωμένους, τα άτομα με ειδικές ανάγκες και τις κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες. Επιδιώκεται επίσης η κριτική περιγραφή και ανάλυση του οργανωτικού και διοικητικού πλαισίου του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας μέσω της διερεύνησης των φορέων κοινωνικής διοίκησης που

συνθέτουν το εν λόγω σύστημα. Κύριος στόχος είναι η αναλυτική παρουσίαση των τριών επιπέδων οργάνωσης του συστήματος, όπως αυτά διακρίνονται στο κρατικό – δημόσιο, στον ιδιωτικό – κερδοσκοπικό και στον εθελοντικό τομέα.

8. *Εφαρμογές συστημάτων πληροφορικής στην Διοίκηση – Παρουσιάσεις με χρήση Η/Υ (Power Point) – Δημιουργία ιστοσελίδων.* Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τις τεχνολογίες της πληροφορικής και των Δικτύων Υπολογιστικών Συστημάτων. Επίσης σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τις ηλεκτρονικές παρουσιάσεις. Το περιεχόμενο του μαθήματος είναι τα Πληροφοριακά Συστήματα Διοίκησης (M.I.S.) και τα Συστήματα Υποστήριξης Αποφάσεων (D.S.S.), μέσα από τις εξής θεματικές ενότητες: Συστήματα Βάσεων Δεδομένων, Συστήματα ελέγχου ροής εργασιών, Λειτουργική περιγραφή Δικτύων και Τεχνολογίες Δικτύων, Εφαρμογές Πολυμέσων, Ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων Διοίκησης, Η έννοια της Ηλεκτρονικής Διαφάνειας, Δημιουργία παρουσίασης – Πρότυπα Παρουσιάσεων, Διαχείριση Διαφανειών, Εισαγωγή Πολυμέσων, Εισαγωγή ειδικών εφέ, Εφαρμογές, Η έννοια της Ιστοσελίδας, Εισαγωγή βασικών χαρακτηριστικών, Εισαγωγή πινάκων, Εισαγωγή φορμών, Ειδικά effects, Μηχανές αναζήτησης και δημιουργία Ιστοσελίδων, Δημοσίευση ιστοσελίδων, Εφαρμογή.

Μαζί με τα παραπάνω μαθήματα οι σπουδαστές διδάσκονται κάποια σεμινάρια εξειδίκευσης τα οποία είναι τα εξής:

1. *Ανάλυση Συστημάτων Υγείας.*

Τα πεδία εργασιών του σεμιναρίου είναι: α. Προοπτικές εξέλιξης και μεταρρύθμισης του Ελληνικού Συστήματος υγείας. β. Συγκριτική ανάλυση συστημάτων υγείας. γ. Συστήματα υγείας και πολιτικές υγείας.

2. *Οργάνωση – Διοίκηση και οικονομικά των Νοσοκομείων.*

Τα πεδία εργασιών του σεμιναρίου είναι: α. Οργανωτικά θέματα νοσοκομείων. β. Οικονομικά θέματα. γ. Ποιότητα – προσφορά – ζήτηση.

3. *Οικονομικά της Υγείας και Πολιτική Υγείας.*

Τα πεδία εργασιών του σεμιναρίου είναι: α. Ασφάλιση – αγορά υπηρεσιών υγείας. β. Συστήματα χρηματοδότησης και αποζημίωση των υπηρεσιών υγείας. γ. Μέτρα ελέγχου του κόστους των υπηρεσιών υγείας. δ. Δείκτες αποτελεσματικότητας και παραγωγικότητας των υπηρεσιών υγείας. ε. Οικονομική αξιολόγηση. στ. Συγκριτική ανάλυση συστημάτων από οικονομική άποψη και μεταρρυθμίσεις στην πολιτική υγείας. ζ. Σχεδιασμός πολιτικής υγείας και αξιολόγηση των υπηρεσιών υγείας.

4. **Εργαστήριο: Δημόσιο Management υγείας.** Σκοπός του Εργαστηρίου είναι η εφαρμογή γνώσεων, τεχνικών και εργαλείων καθώς και η δοκιμασία διοικητικών δεξιοτήτων που έχουν αποκτηθεί κατά την διάρκεια των μαθημάτων και σεμιναρίων που αφορούν επίκαιρα και μείζονος σημασίας ζητήματα πολιτικής υγείας και management υπηρεσιών υγείας. Βασικό χαρακτηριστικό στοιχείο του εργαστηρίου είναι η διεπιστημονική και πολυεπίπεδη προσέγγιση πρακτικών ζητημάτων και η άσκηση σε νέες μορφές μαθησιακής διαδικασίας με απώτερο σκοπό την εξοικείωση με την καθημερινή πραγματικότητα του δημοσίου χώρου και του πρακτικού πεδίου πολιτικής υγείας. Επιπροσθέτως, η ταυτόχρονη παρουσία και καθοδήγηση των διδασκόντων θα οδηγήσει τόσο στην εμπέδωση όσο και στον εμπλουτισμό γνώσεων και τεχνικών, καθώς και στην σταθεροποίηση αλλά και στην περαιτέρω ανάπτυξη νέων διοικητικών δεξιοτήτων.

5. **Συστήματα Πληροφορικής Υπηρεσιών Υγείας.** Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τις εφαρμογές της πληροφορικής στις Υπηρεσίες Υγείας μέσα από τις εξής ενότητες του μαθήματος: Πληροφοριακά Συστήματα Νοσοκομείων, Η/Υ και Ιατρική εκπαίδευση, Συστήματα Εμπειρογνώμονες και Συστήματα Λήψης Αποφάσεων, Βιοϊατρική Τεχνολογία, Ιατρικός φάκελος, Συστήματα ψηφιακής αρχειοθέτησης και διαχείρισης ιατρικών εικόνων, εκπαίδευση από απόσταση.

6. **Διοίκηση και Διαχείριση Έργων.**

Ενότητα 1: (Θεωρητική Προσέγγιση)

Η εφαρμογή των προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης απαιτεί την αξιοποίηση των διαδικασιών της διοίκησης τεχνικών έργων προκειμένου να προχωρήσει στην υλοποίηση των αναπτυξιακών προτάσεων με τα προβλεπόμενα στοιχεία χρόνου, κόστους και ποιότητας. Οι σπουδαστές θα κατανοήσουν τις αρχές και τη διαδικασία της διοίκησης τεχνικών έργων και θα μπορούν να εφαρμόσουν τις βασικές αρχές και τεχνικές στην εργασία τους.

Ενότητα 2: (Πρακτική Εφαρμογή)

Εξοικείωση με τεχνικές διαχείρισης έργων με τη χρήση του MS-PROJECT.

Το περιεχόμενο του μαθήματος είναι: για μεν την 1^η ενότητα:

- Βασικές αρχές Διοίκησης Προγραμμάτων.
- Σχεδιασμός και έλεγχος Προγραμμάτων.
- Διοίκηση Τεχνικών Έργων.
- Διοίκηση Κατασκευαστικών Έργων.
- Logistics
- Δίκαιο Διοικητικών Σχέσεων.
- Εργασία Ομάδας και Διαπροσωπικές Σχέσεις στο Project Management.

Για δε την 2^η ενότητα:

- Ο κύκλος ζωής έργου.
- Διοικητικά σχήματα: Εργαλεία, αποτύπωση.
- Η αναγκαιότητα του Πληροφοριακού Συστήματος Έργου.
- Δίκτυο Έργου.
- Χρονικός Προγραμματισμός.
- Προγραμματισμός χρήσης πόρων.
- Οικονομικοτεχνική προσέγγιση του έργου.
- Προϋπολογισμός έργου.
- Σχέση χρόνου – κόστους.
- Παρακολούθηση – έλεγχος έργου.
- Παρουσίαση ειδικών λειτουργιών του MS-PROJECT.
- Μελέτη περίπτωσης.⁶⁰

⁶⁰ Ε.Σ.Δ.Δ. Πρόγραμμα μαθημάτων ειδικής φάσης σπουδών, Αθήνα 2000, σελ. 6-62.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

«Βασικές διαπιστώσεις μεταξύ των τμημάτων μεταπτυχιακού επιπέδου»

Μετά από σύγκριση μεταξύ του Προγράμματος Διοίκησης μονάδων υγείας του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.) και του Προγράμματος Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης (Ε.Σ.Δ.Δ.) προέκυψαν κάποιες βασικές διαπιστώσεις οι οποίες είναι:

- Η εισαγωγή φοιτητών στο Ε.Α.Π. γίνεται ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων χωρίς εισαγωγικές εξετάσεις, ενώ στην Ε.Σ.Δ.Δ. μετά την προκήρυξη των θέσεων πραγματοποιούνται εισαγωγικές εξετάσεις μέσω της Κεντρικής Επιτροπής Εξετάσεων (Κ.Ε.Ε.) της σχολής.
- Για την απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου ειδίκευσης στο Ε.Α.Π. απαιτείται συγγενές πτυχίο του Προγράμματος που θα ακολουθήσει και όταν το πτυχίο δεν είναι συγγενές του μεταπτυχιακού, καθορίζονται με απόφαση της κοσμητείας θεματικές ενότητες (Θ.Ε.) τις οποίες πρέπει ν' ακολουθήσει επιτυχώς ο υποψήφιος. Ενώ στην Ε.Σ.Δ.Δ. γίνονται δεκτοί απόφοιτοι Τ.Ε.Ι. ή Α.Ε.Ι. οποιουδήποτε τμήματος ή σχολής.
- Στο Ε.Α.Π. η εκπαίδευση των σπουδαστών γίνεται εξ' αποστάσεως με διάφορους τρόπους και μέσα, ενώ στο πρόγραμμα της Ε.Σ.Δ.Δ. γίνεται υποχρεωτική παρακολούθηση μαθημάτων από τους σπουδαστές.
- Στο Ε.Α.Π. οι σπουδαστές συμμετέχουν (πληρώνουν) για το εκπαιδευτικό, πληροφοριακό υλικό ενώ στην Ε.Σ.Δ.Δ. οι σπουδαστές με την εισαγωγή τους στην σχολή πληρώνονται ως «δόκιμοι υπάλληλοι» με το μισθό ενός πρωτοδιοριζόμενου δημόσιου υπαλλήλου.
- Στην Ε.Σ.Δ.Δ. οι σπουδαστές διδάσκονται μαθήματα εξειδικευμένα με το αντικείμενο των σπουδών τους μετά τον πρώτο χρόνο φοίτησής τους, ενώ

στο πρόγραμμα του Ε.Α.Π. τα μαθήματα «εξειδίκευσης» διδάσκονται στους σπουδαστές από τον πρώτο χρόνο σπουδών τους.

- Διδάσκονται και στα δύο προγράμματα, μαθήματα διοίκησης υπηρεσιών υγείας, πολιτικής υγείας και κοινωνικής πολιτικής καθώς και χρηματοοικονομικά μαθήματα.
- Στην Ε.Σ.Δ.Δ. παρακολουθούν μαθήματα πληροφορικής των υπηρεσιών υγείας καθώς και ξένες γλώσσες. Ενώ στο πρόγραμμα του Ε.Α.Π. οι θεματικές ενότητες που αφορούν το πρόγραμμα δεν περιέχουν μαθήματα πληροφορικής και ξένων γλωσσών.
- Στο πρόγραμμα του Ε.Σ.Δ.Δ. απαιτείται η εκπόνηση δύο διπλωματικών εργασιών, ενώ στο πρόγραμμα του Ε.Α.Π. η εκπόνηση μιας διπλωματικής εργασίας.
- Πριν από την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας στην Ε.Σ.Δ.Δ. οι σπουδαστές παρακολουθούν σεμινάρια εξειδίκευσης τα οποία αποτελούν μικρές εργασίες και προετοιμάζουν τους σπουδαστές για την εκπόνηση των διπλωματικών εργασιών. Ενώ στο πρόγραμμα του Ε.Α.Π. οι σπουδαστές δεν παρακολουθούν τέτοιου είδους σεμινάρια.
- Στο πρόγραμμα της Ε.Σ.Δ.Δ. οι σπουδαστές υποχρεούνται σε πρακτική άσκηση τριών μηνών κάθε έτος φοίτησής τους ενώ στο πρόγραμμα του Ε.Α.Π. δεν προβλέπεται πρακτική άσκηση.
- Οι απόφοιτοι του προγράμματος του Ε.Σ.Δ.Δ. απορροφούνται από τον δημόσιο τομέα άμεσα σε εξασφαλισμένες θέσεις οι οποίες έχουν προκηρυχθεί ταυτόχρονα με τον διαγωνισμό εισαγωγής τους στη σχολή. Ενώ οι απόφοιτοι του Ε.Α.Π. έχοντας τον μεταπτυχιακό τίτλο αναζητούν εργασία μέσω της αγοράς εργασίας.

Γ΄ ΜΕΡΟΣ

«Παρουσίαση σύγχρονων προγραμμάτων σπουδών στον εξειδικευμένο χώρο της διοίκησης μονάδων υγείας και πρόνοιας που ισχύουν στο εξωτερικό. Σύγκριση με τα αντίστοιχα προγράμματα που ισχύουν στην Ελλάδα».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

«Προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών που ισχύουν σήμερα στο εξωτερικό, στον εξειδικευμένο χώρο της Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας».

9.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται και αναλύονται προγράμματα σπουδών, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, στον εξειδικευμένο χώρο της Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας που ισχύουν στο εξωτερικό. Τα στοιχεία για τα προγράμματα σπουδών βρέθηκαν από το ΤΕΙ – Καλαμάτας, το οποίο για την αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών του τμήματος ΔΜΥΠ διενέργησε έρευνα γύρω από τα προγράμματα σπουδών που ισχύουν στο εξωτερικό. Έτσι ο αριθμός των πανεπιστημίων που παρέχουν προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές είναι περιορισμένος στον Καναδά, στην Μεγάλη Βρετανία, στην Γαλλία και στο Βέλγιο, ενώ στις ΗΠΑ υπάρχουν πληθώρα πανεπιστημίων που παρέχουν εκπαίδευση στο εν λόγω αντικείμενο.

Στις ΗΠΑ εντοπίστηκαν 37 πανεπιστήμια τα οποία παρέχουν προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές ταυτόχρονα, από τα οποία επιλέχθηκαν τέσσερα πανεπιστήμια με βάση τα εξής κριτήρια: τη γεωγραφική περιοχή, ιδιωτικά ή δημόσια πανεπιστήμια, τμήματα με πλήρη ή μερική φοίτηση. Τα πανεπιστήμια αυτά είναι τα εξής:

1. Northeastern University
2. Long Island University
3. Southwest Texas State
4. National University

Στον Καναδά εντοπίστηκαν δύο πανεπιστήμια τα οποία παρέχουν ταυτόχρονα προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές στη Διοίκηση Μονάδων Υγείας. Τα πανεπιστήμια αυτά είναι τα εξής:

1. Athabasca University (πλήρους φοίτησης)
2. Ryerson Polytechnic (μερικής φοίτησης)

Στην Μ. Βρετανία υπάρχουν 2 πανεπιστήμια τα οποία παρέχουν ταυτόχρονα προπτυχιακό και μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών τα οποία είναι:

1. Το πανεπιστήμιο Brunel και
2. Το πανεπιστήμιο Central Lancashire⁶¹

Στη Γαλλία το σύστημα σπουδών που ακολουθεί είναι το σύστημα κύκλο σπουδών δηλ. τα δύο πρώτα έτη (α' κύκλος σπουδών) οδηγούν στη λήψη Διπλώματος Γενικών Πανεπιστημιακών Σπουδών, το τρίτο έτος στη λήψη α' πτυχίου και το τέταρτο έτος στη λήψη β' πτυχίου. Το τρίτο και το τέταρτο έτος αποτελούν το δεύτερο κύκλο σπουδών από όπου παρέχεται η εξειδίκευση στους σπουδαστές. Οι σπουδαστές μπορούν να διακόψουν τις σπουδές μετά τη λήψη οποιουδήποτε από τα τρία πτυχία και να εργαστούν με το τυπικό προσόν που διαθέτουν. Σε επίπεδο τρίτου κύκλου σπουδών παρέχεται μεταπτυχιακός τίτλος. Έτσι τα πανεπιστήμια τα οποία είναι τετραετούς φοίτησης είναι τα εξής:

1. Το πανεπιστήμιο Saint-Etienne και
2. Το πανεπιστήμιο Paris Nord

Τέλος στο Βέλγιο λειτουργούν 2 πανεπιστήμια τα οποία παρέχουν σπουδές στο αντικείμενο της Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας τα οποίας είναι:

1. Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Λιέγης και
2. Καθολικό Πανεπιστήμιο του Λουβαίν.⁶²

Σε μεταπτυχιακό επίπεδο λειτουργούν τα εξής τμήματα:

⁶¹ ΤΕΙ Καλαμάτας, *Σύγχρονα προγράμματα σπουδών*, Καλαμάτα 1999, σελ. Α.2-3.

⁶² Στο ίδιο, σελ. Β1-3.

1. ΗΠΑ

- α. Long Island University
- β. National University
- γ. Southwest State University
- δ. Northeastern University

2. Καναδάς

- α. Ahtabasca University
- β. Ryerson Polytechnic University

3. Μ. Βρετανία

- α. Anglia University
- β. University of Birmingham⁶³

⁶³ Στο ίδιο, σελ. Α11-15.

9.2 Προπτυχιακά προγράμματα σπουδών

9.2.1 Μ. Βρετανία

I) University of central Lancashire (Preston)

Το τμήμα σπουδών Υγείας είναι το μέρος της Σχολής Επιστημών Υγείας. Στο προπτυχιακό επίπεδο το πρόγραμμα ολοκληρώνεται σε τρία χρόνια σπουδών και έχει τρεις κατευθύνσεις, οι οποίες είναι: α) Κοινοτικής υγείας, β) Προαγωγή Υγείας και γ) Πολιτική υγείας και διοίκηση. Οι σπουδαστές και στις τρεις κατευθύνσεις στα πρώτα δύο χρόνια ακολουθούν ένα κοινό πρόγραμμα σπουδών στα οποία διδάσκονται Μαθήματα Γενικής Υποδομής ενώ στο τρίτο και τέταρτο έτος διαφοροποιούνται ανάλογα με την κατεύθυνση σπουδών την οποία επιλέγουν.

Για την κατεύθυνση Πολιτική Υγείας και Διοίκησης τα υποχρεωτικά μαθήματα είναι η Ανάλυση Πολιτικής Υγείας, η Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας και Μεθοδολογία Κοινωνικών Ερευνών. Εκτός από τα υποχρεωτικά οι σπουδαστές επιλέγουν μαθήματα τα οποία είναι: Κοινωνικές Επιστήμες, Κοινοτική και Δημόσια Υγεία, Συγκριτική Υγεία, Μαθήματα Διοίκησης. Οι σπουδαστές ακόμα υποβάλλουν υποχρεωτικά διπλωματική εργασία για την αποφοίτησή τους. Τέλος οι σπουδαστές δεν κάνουν πρακτική άσκηση υπό την έννοια της εξάμηνης πρακτικής άσκησης όπως γίνεται στο τμήμα Δ.Μ.Υ.Π. του Τ.Ε.Ι. Αθήνας και Καλαμάτας και γενικότερα σε όλα τα Τ.Ε.Ι.

II) Brunel University (London)

Το τμήμα Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας λειτουργεί κάτω από την αιγίδα της Σχολής Διοίκησης του Πανεπιστημίου. Το τμήμα δίνει δίπλωμα επιπέδου Bachelors σε τρία χρόνια πλήρους φοίτησης χωρίς πρακτική άσκηση. Το τμήμα έχει επίσης και ένα άλλο πρόγραμμα τετραετούς φοίτησης το περιλαμβάνει και δύο περιόδους πρακτικής άσκησης στο δεύτερο και τρίτο έτος. Η διάρκεια της πρακτικής άσκησης φθάνει μέχρι εξήντα (60) εβδομάδες.

Το πρόγραμμα αυτό ακολουθεί τα μαθήματα του τριετούς προγράμματος σπουδών. Επίσης το τμήμα δίνει δίπλωμα με δύο κατευθύνσεις και ο σπουδαστής έχει την δυνατότητα να επιλέξει μαθήματα τα οποία τον ενδιαφέρουν και εξυπηρετούν τους προσωπικούς του και επαγγελματικούς σκοπούς. Ο σπουδαστής έχει τη δυνατότητα να επιλέξει μαθήματα ειδικότητας και μαθήματα επιλογής. Επίσης και στα δύο προγράμματα οι σπουδαστές υποχρεούνται να εκπονήσουν διπλωματική εργασία.⁶⁴

9.2.2 Γαλλία

1) Πανεπιστήμιο Jean Monnet (Saint-Etienne)

Στη Σχολή Νομικών, Οικονομικών και Διοικητικών Επιστημών του Πανεπιστημίου λειτουργεί τμήμα Οικονομικής και Κοινωνικών Διοίκησης το οποίο χορηγεί πτυχίο με εξειδίκευση στη διοίκηση των συστημάτων υγείας με τετραετείς σπουδές. Το περίγραμμα σπουδών του τμήματος χωρίζεται σε δύο κύκλους σπουδών. Ο Α΄ κύκλος ο οποίος αναφέρεται στα δύο πρώτα έτη, παρέχει στους σπουδαστές γενική εκπαίδευση μέσα από τα εξής μαθήματα:

για το 1^ο έτος: Α΄ εξάμηνο: Αστικό δίκαιο I, Δημόσιο Δίκαιο I, Οικονομική Ανάλυση I, Σύγχρονα Οικονομικά και Κοινωνικά Προβλήματα, Μαθηματικά I, Στατιστική I.

Β΄ εξάμηνο: Αστικό δίκαιο II, Δημόσιο δίκαιο II, Οικονομική Ανάλυση II, Κοινωνιολογία, Μαθηματικά II, Στατιστική II.

Για το 2^ο έτος: Α΄ εξάμηνο: Νομισματική Οικονομία I, Κοινωνιολογία, Λογιστική I, Εισαγωγή στη Διαχείριση, Διοικητικό Δίκαιο, Στατιστική I, Μαθηματικά I, Ξένη γλώσσα I, Μεγάλα προβλήματα της υγείας I

⁶⁴ Στο ίδιο, σελ. Α.6-7.

Β' εξάμηνο: Νομισματική Οικονομία ΙΙ, Δημόσια Οικονομία (Δημόσιο Λογιστική Ι), Λογιστική ΙΙ, Οικονομική και Κοινωνική Ιστορία, Εμπορικό Δίκαιο, Στατιστική ΙΙ, Μαθηματικά ΙΙ, Ξένη γλώσσα ΙΙ, Πληροφορική, Μεγάλα προβλήματα της υγείας ΙΙ.

Στο 2^ο έτος προσφέρεται και εναλλακτικό πρόγραμμα όπου διαφοροποιούνται τα μαθήματα επιλογής, με τη διάκριση – δημόσια διοίκηση ή ιδιωτική διοίκηση – αντί για τα μαθήματα Μεγάλα Προβλήματα της υγείας Ι και ΙΙ, προτείνονται τα μαθήματα αφ' ενός Λογιστική του Δημοσίου Ι και ΙΙ και αφ' ετέρου ενισχυμένη Λογιστική και ενισχυμένο Εμπορικό Δίκαιο.

Ο Β' κύκλος σπουδών περιλαμβάνει τα δύο τελευταία έτη και παρέχει εξειδικευμένη εκπαίδευση, μέσα από τα εξής μαθήματα:

Για το 3^ο έτος: Α' εξάμηνο: Οικονομική δυναμική, Διοίκηση και Διαχείριση Ι, Κοινωνιολογία της Οργάνωσης, Στατιστική, Δημόσια και νοσοκομειακή Οικονομική λογιστική, Οικονομία της Υγείας, Κοινωνική Δημοσιογραφία.

Β' εξάμηνο: Διεθνής Οικονομία, Διοίκηση & Διαχείριση επιχειρήσεων ΙΙ, Εργατικό Δίκαιο, Πληροφορική, Κοινωνική Οικονομία, Διοικητική Δίκαιο, Ανάλυση Δεδομένων.

Για το 4^ο έτος: Α' εξάμηνο: Οικονομία Κοινωνικής Παρέμβασης, Πολιτική Κοινωνιολογία, Οικονομία της Εργασίας, Νοσοκομειακή Νομοθεσία, Νοσοκομειακή Διαχείριση, Δίκαιο της Υγείας, Δίκαιο της Κοινωνικής Ασφάλισης.

Β' εξάμηνο: Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Δίκαιο, Συγκριτικά συστήματα Κοινωνικής Προστασίας, Νοσοκομειακή διαχείριση και στρατηγική

II) Πανεπιστήμιο Παρίσι 13 (Paris – Nord)

Στο Πανεπιστήμιο χορηγείται πτυχίο Τεχνικών και Επιστημών στη διαχείριση και διοίκηση της υγείας. Υπάρχει εξειδίκευση για επαγγελματίες νοσοκόμους και όχι για ειδικούς στην διοίκηση μονάδων υγείας και πρόνοιας. Οι σπουδές αφορούν κυρίως στην παροχή ιατρικής μέριμνας στους ασθενείς και επικουρικά μόνο αναφέρονται στην διοίκηση και την διαχείριση των Μονάδων Υγείας – Πρόνοιας. Οι σπουδές απευθύνονται σε άτομα τα οποία έχουν ήδη επαγγελματική εμπειρία στο χώρο της υγείας εκτός από την τριτοβάθμια παιδεία τους. Τα μαθήματα χωρίζονται σε ομάδες οι οποίες είναι οι εξής:

- Ποσοτικές μέθοδοι: Επιδημιολογία I και II, Περιγραφικές και αναλυτικές στατιστικές, οικονομικά μαθηματικά, πληροφορική, μεθοδολογία έρευνας I και II.
- Δίκαιο: Ιδιωτικό Δίκαιο I και II, Δημόσιο Δίκαιο, Δίκαιο κοινωνικής προστασίας, Δίκαιο Θεσμών της υγείας, Φορολογία, δεοντολογία – ηθική.
- Θεσμοί Υγείας: Κοινωνικές και ιατροκοινωνικές δομές, δημόσιο νοσοκομείο, ανάπτυξη νοσοκομειακού συστήματος, διαχείριση ιδιωτικών κλινικών, ηλικιωμένα άτομα, άτομα με ειδικές ανάγκες.
- Λογιστική και έλεγχος διαχείρισης: Γενική λογιστική, αναλυτική λογιστική και έλεγχος διαχείρισης, οικονομική διαχείριση, νοσοκομειακή λογιστική, διαχείριση μέριμνας, δημόσια οικονομικά, εφαρμοσμένη λογιστική.
- Διαχείριση ανθρωπίνων πόρων: Κοινωνιολογία οργανώσεων, ψυχοκοινωνιολογία, τεχνική έκφρασης, διαχείριση προσωπικού, διαχείριση ομάδας μέριμνας, επικοινωνία, μεθοδολογία.
- Management: Στρατηγική, προοπτική, οικονομία της υγείας, μάρκετινγκ, έλεγχος – αξιολόγηση ποιότητας μέριμνας, κανονισμός συστήματος υγείας.
- Μεθοδολογία, καθοδήγηση προσωπικής εργασίας.

- Έλεγχος και διαχείριση σχεδίων (διαχείριση ποιότητας, σύστημα πληροφόρησης, προετοιμασία πρακτικής άσκησης, ξένη γλώσσα.⁶⁵

9.2.3 Βέλγιο

1) Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Λιέγης

Στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου της Λιέγης λειτουργεί κλάδος «Επιστημών Δημόσιας Υγείας» μετά τις βασικές σπουδές του Α΄ κύκλου. Χορηγείται πτυχίο Β΄ κύκλου σπουδών στην διαχείριση των θεσμών μέριμνας στην προαγωγή της υγείας. Για τη λήψη πτυχίου στη Δημόσια Υγεία απαιτείται η επιτυχή παρακολούθηση της προκαταρκτικής (κοινής) φάσης η οποία περιλαμβάνει της εξής ενότητες:

1. Ιατρικές επιστήμες: Εισαγωγή στις βασικές ιατρικές επιστήμες και στις κλινικές επιστήμες, ανθρώπινη φυσιολογία, ανθρώπινη βιοχημεία, γενική μικροβιολογία.
2. Διοικητικές, οικονομικές και νομικές επιστήμες: Εισαγωγή στη θεωρία των οργανώσεων, εισαγωγή στην πολιτική οικονομία, αρχές ιατρικής δεοντολογίας και βιοηθικής.
3. Ανθρωπιστικές επιστήμες: Γενική Κοινωνιολογία, ψυχοπαθολογία.
4. Δημόσια υγεία: Γενικές αρχές δημόσιας υγείας, βάσεις επιδημιολογίας, βάσεις εκπαίδευσης στην υγεία και στην εκπαίδευση του ασθενούς, στοιχεία τοξικολογίας και μελέτη περιβάλλοντος.
5. Μέθοδοι επιστημονικής έρευνας: Πιθανότητες και στατιστική στις βιοϊατρικές επιστήμες, εισαγωγή στην ιατρική πληροφορική.

Οι σπουδές στη διαχείριση των θεσμών μέριμνας περιλαμβάνει δύο ειδικότητες και οι σπουδές είναι διετείς:

1^ο Γενικό πτυχίο: «Διαχείριση των θεσμών μέριμνας». Το περίγραμμα σπουδών έχει ως εξής:

1^ο έτος περιλαμβάνει τις εξής ενότητες:

⁶⁵ Στο ίδιο, σελ. Β 4-6.

1. Ιατρικές επιστήμες: Κατάταξη παθολογιών και αντιμετώπισή τους.
2. Νοσοκομειακές επιστήμες: Προβλήματα διατροφής σε νοσοκομειακό περιβάλλον, νοσοκομειακή υγιεινή, οργάνωση και διαχείριση νοσοκομειακών πόρων, διαχείριση της νοσοκομειακής φαρμακευτικής και οικονομία του φαρμάκου, πρόληψη και προστασία της εργασίας στους θεσμούς μέριμνας.
3. Νομοθεσία και Δημόσια Υγεία: Συγκριτική ανάλυση συστημάτων υγείας, ιατρική και αναπηρική ασφάλιση (οργάνωση, διαχείριση και χρηματοδότηση), νομοθεσία δημόσιας υγείας, νοσοκομειακή νομοθεσία.
4. Οικονομικές και Διοικητικές Επιστήμες: Γενική Λογιστική επιχειρήσεων, οικονομική διαχείριση θεσμών μέριμνας, διαχείριση ανθρωπίνων πόρων θεσμών μέριμνας.
5. Ανθρωπιστικές επιστήμες: Κοινωνιολογία της νοσοκομειακής οργάνωσης, ψυχολογία ασθενούς.
6. Επιστήμες νοσοκομειακής μέριμνας: Οργάνωση, διαχείριση και αξιολόγηση νοσοκομειακής μέριμνας.
7. Γεριατρική: Στοιχεία γεροντολογίας και γεριατρικής.
– 2^ο έτος: Περιλαμβάνει τις εξής ενότητες:
 1. Νοσοκομειακές επιστήμες: Μέθοδοι αξιολόγησης και διασφάλισης της ποιότητας των θεσμών μέριμνας.
 2. Οικονομικές επιστήμες: Οικονομική πολιτική της μέριμνας στο πλαίσιο της υγείας.
 3. Διοικητικές και νομικές επιστήμες: Τεχνικές επικοινωνίας και παραγωγής στους θεσμούς μέριμνας, ιατρικό και νοσοκομειακό δίκαιο.
 4. Μέθοδοι επιστημονικής έρευνας: Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας, νοσοκομειακή πληροφορική.
 5. Γεριατρική: Ανάλυση ευθύνης από ιδρύματα ηλικιωμένων ατόμων, νομοθεσία και διαχείριση γηροκομείων, κοινωνιολογία γήρανσης,

ψυχολογία και συνοδεία ηλικιωμένων ατόμων, αστικό δίκαιο και νομοθεσία για τα ηλικιωμένα άτομα, κοινωνική νομοθεσία.

2^ο πτυχίο «Διαχείριση Μονάδων Μέριμνας» με ειδίκευση στη μέριμνα για τα εντατικά και επείγοντα περιστατικά. Οι σπουδές περιλαμβάνουν ορισμένα μαθήματα του γενικού πτυχίου και μαθήματα εξειδίκευσης στα εντατικά και στα επείγοντα περιστατικά. Έτσι το παραπάνω περίγραμμα σπουδών περιλαμβάνει διοικητικές και ιατρικές γνώσεις στους φοιτητές.

II) Καθολικό Πανεπιστήμιο του Λουβαίν

Το Πανεπιστήμιο χορηγεί πτυχίο διετούς φοίτησης στις επιστήμες της Δημόσιας Υγείας. Υπάρχουν δύο κατευθύνσεις: 1) Διαχείριση θεσμών μέριμνας και 2) Παραγωγής της υγείας – εκπαίδευση για την υγεία. Η πρώτη κατεύθυνση έχει συνάφεια με την Διοίκηση Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας.

Στο 1^ο έτος σπουδών οι φοιτητές διδάσκονται μαθήματα υποχρεωτικά και μαθήματα επιλογής τα οποία είναι:

Υποχρεωτικά: Οργάνωση της εργασίας σε νοσοκομειακό περιβάλλον, Ψυχοκοινωνιολογία της οργάνωσης, Χρηματοδότηση των λειτουργικών δαπανών των νοσοκομείων, Κοινωνική ασφάλιση, Νοσοκομειακή νομοθεσία και οργάνωση, Νοσοκομειακή πληροφορική, Οικονομική διαχείριση νοσοκομείων, Νοσοκομειακή λογιστική.

Επιλογής: Διακρίνονται οι εξής κατηγορίες μαθημάτων: 1. Κοινωνιολογία – ψυχοπαιδαγωγική – ηθική – επιδημιολογία – δημόσια υγεία: Περιλαμβάνει τα εξής μαθήματα: Εφαρμοσμένη παιδαγωγία και συνεχής εκπαίδευση, Υγεία και περιβάλλον, Κοινωνικοπολιτιστικές όψεις της υγείας, Ιατροκοινωνικά προβλήματα μεταναστών, Προβλήματα επαγγελματικής ηθικής, Ιατρική κοινωνιολογία, Επιδημιολογία, Εκπαίδευση για την υγεία, Εγκυκλοπαιδεία δημόσιας υγείας, Περιφερειακή κατανομή των υγειονομικών εξοπλισμών, Συγκριτική μελέτης της νοσοκομειακής οργάνωσης, Συγκριτική μελέτη της εκπαίδευσης των νοσοκομειακών φροντίδων.

2. Γεροντολογία: Γεριατρική, Κοινωνική γεροντολογία, Φυσιολογική γήρανση και επιδημιολογία της παθολογικής γήρανσης, Αξιολόγηση και επαναπροσαρμογή στη γεριατρική, Ψυχογεριατρική, Διαχείριση κοινωνικών θεσμών και υπηρεσιών υγείας για ηλικιωμένα άτομα.

Στο 2^ο έτος σπουδών οι φοιτητές διδάσκονται μαθήματα υποχρεωτικά και επιλογής τα οποία είναι:

Υποχρεωτικά: Ιατρικο-κοινωνικό και νοσοκομειακό δίκαιο, Διαχείριση προσωπικού, Κατασκευή και χωροθέτηση των νοσοκομειακών θεσμών, Νοσοκομειακή υγιεινή, Ιατρική στατιστική, Στοιχεία φαρμακευτικής νομοθεσίας και οργάνωσης σε νοσοκομειακό περιβάλλον, Κοινωνική νομοθεσία σε νοσοκομειακό περιβάλλον, Στρατηγική διαχείριση σε νοσοκομείο, Εισαγωγή στην ηθική και στην βιοηθική, Αξιολόγηση και βελτίωση της ποιότητας σε νοσοκομείο, Αρχές σχεδιασμού των υπηρεσιών υγείας.

Επιλογής: Παραπομπή στο α' έτος.⁶⁶

9.2.4 Καναδάς

1. Πανεπιστήμιο Athabasca

Στο Πανεπιστήμιο το πρόγραμμα Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας λειτουργεί κάτω από τη Σχολή Διοίκησης. Το πτυχίο είναι στη Διοίκηση με κατεύθυνση τη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας. Το πρόγραμμα είναι τριετούς διάρκειας πλήρους φοίτησης και οι σπουδαστές έχουν την δυνατότητα να τελειώσουν το πρόγραμμα στο πλαίσιο μερικής φοίτησης. Οι σπουδαστές παρακολουθούν εισαγωγικά μαθήματα διαφόρων επιστημών τα οποία είναι συνολικά 12. Στα δυο τελευταία χρόνια οι σπουδαστές στην κατεύθυνση Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας είναι υποχρεωμένοι να πάρουν επτά (7) υποχρεωτικά μαθήματα κατεύθυνσης και τρία (3) μαθήματα επί συνόλου

⁶⁶ Στο ίδιο, σελ Β 9-11.

εννέα (9) μαθημάτων ως μαθήματα επιλογής. Μέσα στα μαθήματα αυτά υπάρχουν και 2 μαθήματα πρακτικής άσκησης.

2. Πανεπιστήμιο Ryerson Polytechnic

Το τμήμα Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας του Πανεπιστημίου είναι μερικής φοίτησης, οι σπουδαστές πρέπει να έχουν υποχρεωτικά εργαστεί δυο χρόνια στο χώρο της υγείας και είναι δυνατόν αν εισαχθούν στο πρόγραμμα αφού έχουν ολοκληρώσει ένα έτος σπουδών σε ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ειδικότητες όπως Νοσηλευτική, Ραδιολογία, Ιατρικών Εργαστηρίων. Συνολικά οι σπουδαστές παίρνουν πτυχίο σε τρία έτη συνυπολογιζόμενου και του πρώτου έτους σε άλλα τριτοβάθμια ιδρύματα. Τα υποχρεωτικά μαθήματα περιλαμβάνουν το Καναδικό Σύστημα Υγείας, το Ρόλο των Διευθυντικών Στελεχών στις Υπηρεσίες Υγείας, Διαχείριση Ανθρωπίνων και Οικονομικών Πόρων, Σχεδιασμό και Αξιολόγηση προγραμμάτων, Κοινωνική Νομοθεσία Υγείας και Δεοντολογία. Τα μαθήματα επιλογής περιλαμβάνουν Κοινωνιολογία της Υγείας, Οικονομικά της Υγείας, Υγεία και Ασφάλεια Εργασίας. Τέλος οι σπουδαστές είναι υποχρεωμένοι να εκπονήσουν πτυχιακή εργασία και να κάνουν πρακτική άσκηση.⁶⁷

9.2.5 Η.Π.Α.

1. Πανεπιστήμιο Long Island

Το τμήμα Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας είναι τετραετούς φοίτησης. Το δίπλωμα είναι Bachelor of Science (BSc) και αποσκοπεί στο να προετοιμάσει στελέχη να αναλάβουν θέσεις μέσου επιπέδου στον τομέα Υπηρεσιών Υγείας. Στα πρώτα δύο έτη οι σπουδαστές διδάσκονται εισαγωγικά μαθήματα και μαθήματα γενικής υποδομής (Οικονομικά, Πολιτικές Επιστήμες, Κοινωνιολογία, Στατιστική, Υπολογιστές, Αγγλικά/Γλώσσα). Τα υποχρεωτικά μαθήματα κατεύθυνσης καλύπτουν αντικείμενα όπως Μεθοδολογία Κοινωνικής Έρευνας και Στατιστικής, Διαχείριση Ανθρώπινων και

⁶⁷ Στο ίδιο, σελ. Α 7-8.

Οικονομικών Πόρων στο Δημόσιο Τομέα, Οργάνωση και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας. Επίσης έχουν πρακτική άσκηση περιορισμένης διάρκειας ενός εξαμήνου, πιθανώς μια ημέρα την εβδομάδα. Μαθήματα επιλογής τα οποία είναι μέρος των μαθημάτων ειδικότητας έχουν ως γνωστικό αντικείμενο τη Δημόσια Διοίκηση, Ιατρική Δεοντολογία και Διοικητική συμπεριφορά Οργανισμών. Τέλος οι σπουδαστές δεν υποχρεούνται να εκπονήσουν διπλωματική εργασία.

2. Πανεπιστήμιο *National*

Το τμήμα Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας του Πανεπιστημίου περιλαμβάνει τέσσερα έτη σπουδών όπου στη διάρκεια των δύο πρώτων χρόνων οι σπουδαστές διδάσκονται εισαγωγικά μαθήματα, καθώς επίσης και μαθήματα από τις Φυσικές επιστήμες, Μαθηματικά, Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές και Σύνταξη κειμένων. Επίσης διδάσκονται μαθήματα γενικής υποδομής όπως είναι η Στατιστική, τα Οικονομικά, Διαχείριση Ανθρώπινων και Οικονομικών Πόρων, Δίκαιο επιχειρήσεων, Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης. Για τα μαθήματα κατεύθυνσης, οι σπουδαστές παίρνουν μαθήματα με έμφαση στη Διοίκηση Προσωπικού, Οικονομική Διαχείριση, εξειδίκευση σε μαθήματα Διαχείρισης Ολικής Ποιότητας, Ηγεσίας, Διομαδική Εργασία και Ανθρώπινες Σχέσεις. Για τη λήψη πτυχίου απαιτείται η υποβολή διπλωματικής εργασίας. Οι απόφοιτοι του προγράμματος το οποίο ανήκει στη Σχολή Διοίκηση Επιχειρήσεων με κατεύθυνση στη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας, προετοιμάζονται και για θέσεις εργασίας που απαιτούν ιδιαίτερη έμφαση στην οικονομική διαχείριση μονάδων υγείας και πρόνοιας.

3. Πανεπιστήμιο *Southwest Texas State*

Το τμήμα Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας στο πανεπιστήμιο είναι τετραετούς πλήρους φοίτησης και ετοιμάζει σπουδαστές οι οποίοι θα πάρουν θέσεις μέσου επιπέδου σε Νοσοκομεία, Κέντρα Υγείας, τόσο στο Δημόσιο, όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Δέχεται και οι σπουδαστές οι οποίοι έχουν παρακολουθήσει μαθήματα Νοσηλευτικής και άλλων παραϊατρικών

ειδικοτήτων. Το πρόγραμμα χωρίζεται σε τέσσερις φάσεις και σε κάθε μια από αυτές, ο σπουδαστής πρέπει να παρακολουθήσει και να ολοκληρώσει συγκεκριμένα μαθήματα. Στην πρώτη φάση ο σπουδαστής δηλώνει ότι ενδιαφέρεται να ακολουθήσει την κατεύθυνση Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας και παίρνει εισαγωγικά μαθήματα. Στη δεύτερη φάση ο σπουδαστής πρέπει να έχει περάσει επιτυχώς συγκεκριμένα μαθήματα όπως είναι η Στατιστική, Κοινωνιολογία, Ψυχολογία και Οικονομικά. Οι σπουδαστές οι οποίοι δεν πληρούν αυτές τις προϋποθέσεις μπορούν να συνεχίσουν υπό όρους και μόνο με την έγκριση του καθηγητή. Στην τρίτη φάση οι σπουδαστές μπορούν να κάνουν πρακτική άσκηση μόνο εφόσον έχουν ολοκληρώσει όλα τα μαθήματα του τρίτου έτους τουλάχιστο με βαθμό C και στην τέταρτη φάση για την αποφοίτηση ο σπουδαστής πρέπει να έχει τελειώσει όλα τα μαθήματα, να έχει βαθμό C ή παραπάνω για τα μαθήματα κατεύθυνσης και να πετύχει σε εξετάσεις εφ' όλης της ύλης. Οι σπουδαστές κατεύθυνσης στη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας τοποθετούνται για πρακτική άσκηση σε εξειδικευμένες υπηρεσίες και υπό τον όρο ότι έχουν τελειώσει όλα τα μαθήματα τρίτου έτους με ικανοποιητική βαθμολογία – μέσο όρο.

4. *Northeastern Πανεπιστήμιο Massachusetts*

Το τμήμα Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας λειτουργεί υπό την αιγίδα της Σχολής Επαγγελματιών και Επιστημών Υγείας. Το τμήμα Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας δίνει πτυχίο Bachelor of Science και είναι μερικής φοίτησης. Οι σπουδαστές διδάσκονται εισαγωγικά μαθήματα όπως είναι σύνταξη κειμένων, Μαθηματικά, Κοινωνιολογία, Ψυχολογία και Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές, μαθήματα υποδομής – κατεύθυνσης όπως είναι Λογιστική, Μεθοδολογία έρευνας, Αρχές χρηματοδότησης, καθώς επίσης και μαθήματα Διοίκησης Μονάδων Υγείας. Τέλος στα μαθήματα κατεύθυνσης περιλαμβάνονται μαθήματα εξειδίκευσης στη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας, Δίκαιο Υγείας, Δημόσια Υγεία και Σεμινάρια για την σύγχρονη διοίκηση υπηρεσιών υγείας. Οι σπουδαστές υποχρεούνται σε πρακτική άσκηση

περιορισμένης διάρκειας και παράλληλα με την πρακτική τους άσκηση και αφού έχουν ολοκληρώσει το μάθημα Μεθοδολογία Έρευνας, οι σπουδαστές αναλαμβάνουν εκπόνηση διπλωματικής εργασίας με μεθόδους εμπειρικής έρευνας.⁶⁸

9.3 Μεταπτυχιακά προγράμματα

9.3.1 Μεγάλη Βρετανία

1. Πανεπιστήμιο Anglia (Cambridge)

Το τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου έχει ένα πρόγραμμα Master's στον Τομέα Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε υποψήφιους οι οποίοι ενδιαφέρονται να καταλάβουν ανώτερες διοικητικές θέσεις. Όσοι από τους σπουδαστές τελειώνουν το πρώτο ή το δεύτερο έτος σπουδών παίρνουν ένα δίπλωμα το οποίο μπορούν να χρησιμοποιήσουν για την κάλυψη θέσεων μέσου επιπέδου διοίκησης. Ως προϋπόθεση εισαγωγής στο τμήμα είναι ο προπτυχιακός τίτλος σπουδών ή επαγγελματική εμπειρία η οποία αξιολογείται σε ατομική βάση για κάθε σπουδαστή και εφόσον κριθεί ικανοποιητική θα μπορεί να αντικαταστήσει μέχρι και τα 2/3 των πιστωτικών μονάδων των μαθημάτων. Στο πρόγραμμα γίνονται δεκτοί απόφοιτοι διαφόρων επαγγελματικών σχολών όπως Ιατρικής, Νοσηλευτική, Κοινωνικής Εργασίας, Διοίκηση Επιχειρήσεων. Η διάρκεια σπουδών είναι τρία (3) έτη μερικής φοίτησης. Το πρόγραμμα είναι δομημένο σε τρία στάδια, καθ' ένα από τα οποία διαρκεί ένα πλήρες έτος. Οι σπουδαστές παρακολουθούν μαθήματα μία (1) μέρα την εβδομάδα και εκτός από τα μαθήματα είναι υποχρεωμένοι να εκπονήσουν και διατριβή. Τα μαθήματα που διδάσκονται είναι: Διοίκηση Ανθρωπίνων Πόρων, Διοίκηση Οικονομικών Πόρων και Χρηματοδότηση, Προγραμματισμός και Παροχή Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας, Εφαρμογές

⁶⁸ ΤΕΙ Καλαμάτας, *Σύγχρονα προγράμματα σπουδών*, Καλαμάτα 1998, σελ. Α 8-11.

πληροφορικής στη διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας και Μεθοδολογία Έρευνας και Στατιστικής. Επίσης η Σχολή Διοίκησης του Πανεπιστημίου έχει μια σειρά εξειδικευμένων προγραμμάτων επιπέδου Master's τα οποία είναι συναφή με τον τομέα ΔΜΥΠ.

2. Πανεπιστήμιο Birmingham

Το Πανεπιστήμιο του Birmingham στη Σχολή Δημόσιας Πολιτικής παρέχει μια σειρά εξειδικευμένων πτυχίων επιπέδου Master's όπως Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας και Νοσοκομείων, Οικονομικά και Πολιτική Υγείας, Διαχείριση Ποιότητας στον τομέα της Υγείας και Πολιτική Υπηρεσιών Υγείας. Προϋπόθεση εισαγωγής στον τομέα Διοίκηση και πολιτική Υπηρεσιών Υγείας, είναι η κατοχή πτυχίου με κατεύθυνση στον τομέα Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας ή πτυχίο συναφούς επαγγελματικής κατεύθυνσης. Προηγούμενη εμπειρία στο χώρο της Υγείας λαμβάνεται σοβαρά υπόψη στην αξιολόγηση των αιτήσεων. Η διάρκεια του προγράμματος είναι 12 μήνες πλήρους φοίτησης ή 24 μήνες μερικής φοίτησης. Οι σπουδαστές παρακολουθούν δύο υποχρεωτικά μαθήματα τα οποία είναι η Υγεία και Πολιτική Υγείας και η Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας. Επίσης παρακολουθούν τρία μαθήματα επιλογής στον τομέα Υγείας. Τέλος οι σπουδαστές υποχρεούνται να εκπονήσουν διατριβή.⁶⁹

9.3.2 Καναδάς

1. Πανεπιστήμιο Athabasca

Στο πανεπιστήμιο λειτουργεί το τμήμα Επιστημών Δημόσιας Υγείας κάτω από την αιγίδα της Ιατρικής Σχολής. Για την εισαγωγή στην Σχολή απαιτείται προπτυχιακός τίτλος σπουδών διάρκειας τεσσάρων ετών φοίτησης και με βάση στοιχεία και εκθέσεις που υποβάλλει ο υποψήφιος, να έχει αποδεδειγμένη ικανότητα για εξαιρετική επίδοση στον τομέα Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας. Η διάρκεια του μεταπτυχιακού προγράμματος είναι δύο

⁶⁹ Στο ίδιο, σελ. Α 11-12.

χρόνια πλήρους φοίτησης εκ των οποίων το δεύτερο χρησιμοποιείται για πραγματοποίηση έρευνας και υποβολή διατριβής. Οι σπουδαστές παρακολουθούν έξι υποχρεωτικά μαθήματα και εξειδικευμένα σεμινάρια στα οποία η φοίτηση είναι υποχρεωτική.

2. Πανεπιστήμιο Rverson Polytechnic

Το πανεπιστήμιο δίνει πτυχίο στη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας και για την εισαγωγή στη σχολή οι υποψήφιοι πρέπει να έχουν προπτυχιακό τίτλο σπουδών με βαθμό Β (λίαν καλώς) και επάνω. Επίσης σπουδαστές άνω των τριάντα ετών με σχετική και αποδοτική επαγγελματική εμπειρία πενταετούς διάρκειας, οι οποίοι έχουν επίσης παρακολουθήσει μια σειρά μαθημάτων πανεπιστημιακού επιπέδου, μετά από ατομική συνέντευξη μπορεί να γίνουν δεκτοί. Προσκομίζουν επίσης δύο συστατικές επιστολές και υποβάλλονται σε γραπτές δοκιμασίες, προκειμένου να διαπιστωθεί η ικανότητά τους, να παρακολουθήσουν επιτυχώς τα μαθήματα. Οι σπουδαστές διδάσκονται – παρακολουθούν 12 υποχρεωτικά μαθήματα, 4 μαθήματα Μεθοδολογίας Κοινωνικής Έρευνας και επίσης 2 μαθήματα πρακτικής άσκησης στη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας. Σε περίπτωση που ένας σπουδαστής δεν περάσει επιτυχώς ένα μάθημα με βαθμό C (καλώς) επαναλαμβάνει το μάθημα. Εάν ένας σπουδαστής αποτύχει σε δύο υποχρεωτικά μαθήματα καλείται να διακόψει τις σπουδές του.⁷⁰

9.3.3 Η.Π.Α.

1. Πανεπιστήμιο Long Island

Το τμήμα Δημόσιας Διοίκησης του πανεπιστημίου, παρέχει τρία προγράμματα στον τομέα της Υγείας με τις εξής εξειδικεύσεις: α) Master's στη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας στον μη-κερδοσκοπικό τομέα, β) Master's στη Γεροντολογία και γ) Master's στη χρηματοδότηση Υπηρεσιών Υγείας. Στο πρόγραμμα Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας στο μη-κερδοσκοπικό τομέα, ως

⁷⁰ Στο ίδιο, σελ. Α 12-13.

προϋπόθεση εισαγωγής είναι προπτυχιακός τίτλος, με μέσον όρο βαθμολογίας 3 (λίαν καλώς) ή μεταπτυχιακός τίτλος σε συναφές επάγγελμα, καθώς επίσης και συστατικές επιστολές. Οι σπουδαστές παίρνουν 16 μαθήματα με μέσο όρου τουλάχιστο τρία. Τα μαθήματα είναι γύρω από τους εξής τομείς: Διαχείριση και Διοίκηση Υπηρεσιών του δημοσίου τομέα, Διαχείριση Οικονομικών και Ανθρωπίνων Πόρων, Πολιτική Υγείας, Νομικά θέματα στο χώρο της Υγείας, Έρευνα και Εφαρμογές Η/Υ στη Διοίκηση Μονάδων Υγείας. Ως προϋπόθεση για την αποφοίτησή τους οι σπουδαστές εκπονούν διατριβή.

2. Πανεπιστήμιο National

Το πανεπιστήμιο ως προϋπόθεση εισαγωγής στο μεταπτυχιακό επίπεδο θέτει πτυχίο Bachelor's συναφές με το αντικείμενο. Επίσης η προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία στο χώρο της Υγείας θεωρείται σημαντικό προσόν για την επιλογή των υποψηφίων. Οι σπουδαστές παρακολουθούν ένα τουλάχιστον αριθμό 12 υποχρεωτικών μαθημάτων. Τα μαθήματα αυτά σχετίζονται με την Διοίκηση και Διαχείριση Οικονομικών Πόρων, Υπηρεσιών Υγείας, Μεθόδους Σχεδιασμού και Πολιτική Υγείας, Νομικά Υπηρεσιών Υγείας, Μεθοδολογία Έρευνας και Εφαρμογή Η/Υ στη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας. Επίσης οι σπουδαστές κάνουν πρακτική άσκηση και εκπονούν διατριβή προκειμένου να αποφοιτήσουν.

3. Πανεπιστήμιο Southwest Texas

Ως προϋπόθεση εισαγωγής εκτός του προπτυχιακού τίτλου σπουδών, απαιτούνται δοκιμασίες στα γνωστά tests, καθώς επίσης λαμβάνεται σοβαρά υπόψη η προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία του υποψηφίου. Οι σπουδαστές παρακολουθούν μαθήματα τα οποία σχετίζονται με την Διοίκηση Οικονομικών Πόρων, Μεθόδους Σχεδιασμού και Πολιτική Υγείας, Μεθοδολογία Έρευνας, Εφαρμογή Η/Υ στη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας. Εκτός από τα 12 περίπου μαθήματα, οι σπουδαστές κάνουν πρακτική άσκηση

σε υπηρεσίες υγείας και εκπονούν διατριβή ως προϋπόθεση για την αποφοίτηση.

2. Πανεπιστήμιο Northeastern

Το πανεπιστήμιο παρέχει, κάτω από την Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων μαζί με την Ιατρική Σχολή συνδυασμό πτυχίου Ιατρικής και Διοίκησης επιχειρήσεων στον τομέα της Υγείας. Η διάρκεια σπουδών για τα δύο προγράμματα είναι τέσσερα έτη συμπεριλαμβανομένης και της θερινής περιόδου. Τα προγράμματα αυτά δίνονται από κοινοπραξία τριών πανεπιστημίων. Οι σπουδαστές γίνονται δεκτοί στην Ιατρική Σχολή του πανεπιστημίου Tufts και ταυτόχρονα στο πανεπιστήμιο Northeastern, ενώ παρακολουθούν ειδικά μαθήματα στη Σχολή Κοινωνικής Πολιτικής του πανεπιστημίου Brandeis. Οι σπουδαστές παίρνουν μαθήματα τα οποία στρέφονται γύρω από τις εξής θεματικές ενότητες: Διαχείριση Οικονομικών Πόρων στην Υγεία, Οικονομικά και Πολιτική Υγείας, Συστήματα Υπηρεσιών Υγείας στις ΗΠΑ, Διοίκηση Μονάδων Υγείας, Νομικά και Δεοντολογία στο χώρο της Υγείας, Χρήση Η/Υ στο χώρο της υγείας. Τέλος οι σπουδαστές κάνουν πρακτική άσκηση στη διάρκεια των σπουδών τους κυρίως σε νοσοκομεία.⁷¹

9.4 Βασικές Διαπιστώσεις – Συγκρίσεις και συμπεράσματα

Μετά από την ανάλυση των τμημάτων προπτυχιακού επιπέδου στον Τομέα Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας στις χώρες τις Ευρώπης και συγκεκριμένα στην Μ. Βρετανία, στην Γαλλία και στο Βέλγιο, καθώς επίσης στον Καναδά, και στις ΗΠΑ προκύπτουν κάποιες βασικές διαπιστώσεις τόσο μεταξύ των παραπάνω τμημάτων όσο και με τα τμήματα που λειτουργούν στην Ελλάδα. Οι διαπιστώσεις αυτές αναφέρονται κυρίως στα μαθήματα που

⁷¹ Στο ίδιο, σελ. Α 13-15.

διδάσκονται, στις κατευθύνσεις που παρέχουν τα τμήματα, στην διάρκεια σπουδών κλπ. είναι οι εξής:

- Τα τμήματα Διοίκησης Μονάδων Υγείας λειτουργούν υπό την αιγίδα Σχολών Δημόσιας Υγείας (Πανεπιστήμιο Λουβαίν), Διοίκησης Επιχειρήσεων (Πανεπιστήμιο Brunel, Πανεπιστήμιο Athabasca), Ιατρικών Σχολών (Πανεπιστήμιο Λιέγης), Δημόσιας Διοίκησης, Σχολών Νοσηλευτικής ή ακόμα και Φαρμακευτικών Σχολών. Ενώ στην Ελλάδα τα τρία τμήματα που λειτουργούν, λειτουργούν υπό την αιγίδα Σχολών Διοίκησης και Οικονομίας και Σχολής Κοινωνικής Διοίκησης.
- Πολλά τμήματα παρέχουν διπλή εξειδίκευση όπως είναι η Διοίκηση Νοσοκομείων και Υπηρεσιών Υγείας, Ιατρικής και Διοίκησης Μονάδων Υγείας, Υγείας και Ασφάλισης Εργασίας, Διοίκηση Κοινωνικών Υπηρεσιών και Κοινωνικής Ψυχαγωγίας.
- Σε ένα από τα τμήματα για την εισαγωγή στην σχολή απαιτείται οι σπουδαστές να έχουν εργαστεί δύο χρόνια στον χώρο της υγείας (Πανεπιστήμιο Ryerson Polytechnic στο Ontario) πράγμα που σημαίνει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των τμημάτων του εξωτερικού δεν απαιτεί επαγγελματικής εμπειρία στον χώρο της Υγείας και το ίδιο συμβαίνει και στην Ελλάδα.
- Η διάρκεια σπουδών στα πανεπιστήμια της Αγγλίας, της Γαλλίας, του Καναδά αλλά και στα πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ της Ελλάδας ακολουθούν πρόγραμμα τετραετούς φοίτησης. Ενώ στις ΗΠΑ τριετούς φοίτησης και στο Βέλγιο διετούς φοίτησης.
- Σε όλα σχεδόν τα τμήματα το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει στα πρώτα κυρίως έτη μαθήματα ανθρωπιστικών και θετικών επιστημών, και μαθήματα εισαγωγικά στο αντικείμενο Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας και στα τελευταία διδάσκονται μαθήματα ειδικότητας – υποδομής, μαθήματα εξειδικευμένα στη Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας. Στην Ελλάδα το ένα τμήμα (Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής) ακολουθεί το παραπάνω

πρόγραμμα σπουδών, ενώ στα άλλα δύο τμήματα τα μαθήματα ειδικότητας, γενικής υποδομής κατανέμονται από τα πρώτα εξάμηνα σπουδών και όχι μετά τα δύο πρώτα έτη.

- Οι σπουδαστές στο εξωτερικό κάνουν πρακτική άσκηση περιορισμένης διάρκειας και αναφέρεται ως πρακτική εργαστηριακή άσκηση. Στα πανεπιστήμια του Βελγίου όμως οι σπουδαστές δεν υποχρεούνται σε πρακτική άσκηση ενώ στο πανεπιστήμιο Brunel της Αγγλίας οι σπουδαστές υποχρεούνται σε 60 εβδομάδες πρακτική άσκηση. Στην Ελλάδα οι σπουδαστές των ΤΕΙ είναι υποχρεωμένοι να κάνουν εξάμηνη πρακτική άσκηση και κατά συνέπεια και οι σπουδαστές του τμήματος ΔΜΥΠ ενώ στα πανεπιστήμια της χώρας οι σπουδαστές δεν είναι υποχρεωμένοι και κατά συνέπεια οι σπουδαστές του τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής.
- Απ' όλα τα τμήματα του εξωτερικού μόνο στα πανεπιστήμια της Αγγλίας καθώς και στο πανεπιστήμιο Ryerson Polytechnic του Καναδά, οι σπουδαστές υποχρεούνται σε εκπόνηση διπλωματικής εργασίας ως προϋπόθεση για την αποφοίτησή τους. Στην Ελλάδα τα τμήματα ΔΜΥΠ των ΤΕΙ υποχρεώνουν τους σπουδαστές σε εκπόνηση πτυχιακής εργασίας.
- Στα αμερικανικά και μόνο πανεπιστήμια γίνεται αναφορά στους ρόλους και το επίπεδο διοίκησης που μπορούν οι απόφοιτοι των τμημάτων τους να ανταποκριθούν. Έτσι λαμβάνουν θέσεις μέσου επιπέδου στη διοικητική ιεραρχία ως βοηθοί διευθυντών, υπεύθυνοι τμημάτων λογιστηρίου νοσοκομείων.

Μετά από την ανάλυση των τμημάτων του μεταπτυχιακού επιπέδου προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα – διαπιστώσεις:

- Στις τρεις χώρες του εξωτερικού τα μεταπτυχιακά προγράμματα παρέχουν εξειδίκευση και ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην ανάπτυξη δεξιοτήτων Διοίκησης μέσα από διάφορες μορφές διδασκαλίας όπως είναι τα σεμινάρια, η πρακτική άσκηση και η εμπειρική έρευνα. Επίσης τα

- αντίστοιχα μεταπτυχιακά προγράμματα στην Ελλάδα παρέχουν τις κατάλληλες δεξιότητες στην Διοίκηση στους σπουδαστές.
- Σε όλα τα προγράμματα η διαδικασία εισαγωγής παρουσιάζεται αρκετά εξατομικευμένη με ιδιαίτερη έμφαση στις συνεντεύξεις, στις συστατικές επιστολές, την προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία και την πολύ καλή ακαδημαϊκή επίδοση στο προπτυχιακό επίπεδο. Στα προγράμματα αυτά, κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες γίνονται δεκτοί και σπουδαστές που δεν έχουν προπτυχιακό τίτλο σπουδών. Στην Ελλάδα στο ένα τμήμα η εισαγωγή γίνεται κατόπιν αυστηρών εξετάσεων και απαιτείται προπτυχιακός τίτλος σπουδών οποιασδήποτε Σχολής και μέρος στις εξετάσεις για την εισαγωγή στην σχολή μπορούν να πάρουν δημόσιοι υπάλληλοι. Ενώ στο άλλο τμήμα (Ε.Α.Π.) η εισαγωγή γίνεται κατόπιν αιτήσεως του σπουδαστή και απαιτείται προπτυχιακός τίτλος πάνω στο αντικείμενο και σε ορισμένες περιπτώσεις γίνονται δεκτοί απόφοιτοι ΤΕΙ ή ΑΕΙ άλλων τμημάτων.
 - Σε μερικά από τα προγράμματα αυτά συνυπάρχουν σπουδαστές προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου καθώς επίσης και σπουδαστές οι οποίοι είναι εργαζόμενοι και παρακολουθούν μαθήματα. Σε ένα τμήμα στην Ελλάδα του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου συνυπάρχουν σπουδαστές προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου.
 - Ο αριθμός των μαθημάτων είναι περιορισμένος μέχρι 12 αλλά με αυξημένες απαιτήσεις ως προς την επίδοση των σπουδαστών. Στην Ελλάδα ο αριθμός των μαθημάτων είναι αυξημένος και με αυξημένες απαιτήσεις ως προς την επίδοση των σπουδαστών.
 - Στα τρία από τα τέσσερα τμήματα στις ΗΠΑ οι σπουδαστές υποχρεούνται να κάνουν πρακτική άσκηση και στην Ελλάδα στο ένα τμήμα οι σπουδαστές κάνουν πρακτική άσκηση.
 - Η διάρκεια σπουδών διαφέρει από χώρα σε χώρα και κυμαίνεται από 1 έως 4 χρόνια. Στην Ελλάδα είναι 2 χρόνια και στις δυο Σχολές.

- Τέλος όλοι οι σπουδαστές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό υποχρεούνται να εκπονήσουν διατριβή προκειμένου να αποφοιτήσουν.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η εργασία αυτή είχε ως σκοπό:

- α) Να αναλύσει την παρεχόμενη εκπαίδευση στα Τριτοβάθμια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα στον χώρο της Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας, καθώς και την παροχή εκπαίδευσης σε μεταπτυχιακό επίπεδο σύμφωνα με τα ισχύοντα προγράμματα σπουδών της κάθε σχολής και
- β) να εντοπίσει τυχόν ομοιότητες ή διαφορές μεταξύ των Ελληνικών Τριτοβάθμιων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων σε σύγκριση με ανάλογα ιδρύματα του εξωτερικού στον χώρο της Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας.

Από τα συγκεντρωθέντα στοιχεία προκύπτει ως γενικότερο συμπέρασμα: ότι οι απόφοιτοι του μοναδικού Πανεπιστημιακού τμήματος που υπάρχει στη χώρα μας στο σχετικό αντικείμενο, εφοδιάζονται με θεωρητικές γνώσεις, ενώ οι απόφοιτοι των ΤΕΙ Αθήνας και Καλαμάτας με θεωρητικές και περισσότερο πρακτικές γνώσεις (σύμφωνα με τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών τους). Από την έρευνα φαίνεται ότι στα τμήματα αυτά, είτε πανεπιστημιακά, είτε τεχνολογικά η εκπαίδευση που παρέχεται είναι αξιόλογη και δίνει στους φοιτητές/τριες τα κατάλληλα εφόδια και τις γνώσεις που χρειάζονται ώστε να αντεπεξέλθουν στις απαιτήσεις ενός μεγάλου και πολύπλοκου οργανισμού όπως είναι μια σύγχρονη Μονάδα Υγείας ή Πρόνοιας. Βέβαια κάθε τμήμα θα πρέπει να αναμορφώνει το πρόγραμμα σπουδών του με καινούργια μαθήματα τα οποία να μπορούν να παρέχουν γνώσεις προσαρμοσμένες στις νέες απαιτήσεις και ανάγκες των καιρών.

Ειδικότερα, μετά από την επεξεργασία και ανάλυση των προγραμμάτων σπουδών των τμημάτων προέκυψαν τα εξής επιμέρους συμπεράσματα στο προπτυχιακό επίπεδο:

- Οι φοιτητές στο Πανεπιστημιακό τμήμα (Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής του Παν/μίου Θράκης) διδάσκονται μαθήματα με θεωρητικό περιεχόμενο, ενώ οι σπουδαστές στα Τεχνολογικά τμήματα (Διοίκηση

Μονάδων Υγείας – Πρόνοιας των ΤΕΙ Αθήνας και Καλαμάτας) διδάσκονται μαθήματα θεωρητικού αλλά και εργαστηριακού περιεχομένου.

- Στο ίδιο πανεπιστημιακό τμήμα οι φοιτητές/τριες διδάσκονται μαθήματα κατεύθυνσης (ειδικότητας), στα δυο τελευταία έτη σπουδών τους, ενώ στα τεχνολογικά τμήματα τα μαθήματα ειδικότητας διδάσκονται από τα πρώτα έτη σπουδών κατανεμημένα σε όλα τα εξάμηνα.
- Στο πανεπιστημιακό τμήμα οι φοιτητές διδάσκονται πληθώρα μαθημάτων Κοινωνικών επιστημών και Κοινωνικής πολιτικής, ενώ στα αντίστοιχα τεχνολογικά τμήματα οι σπουδαστές διδάσκονται αρκετά μαθήματα εξειδικευμένα στην οργάνωση και διοίκηση των Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας.
- Η πτυχιακή εργασία για το πανεπιστημιακό τμήμα είναι προαιρετική και αντικαθιστά δύο υποχρεωτικά κατ' επιλογήν μαθήματα, ενώ για τα τεχνολογικά τμήματα είναι υποχρεωτική και αποτελεί βασική προϋπόθεση αποφοίτησης των σπουδαστών.
- Μεταξύ των τεχνολογικών ιδρυμάτων υπάρχει μια βασική διαφορά όσον αφορά τα μαθήματα ειδικότητας. Έτσι στο ΤΕΙ – Αθήνας τα μαθήματα ειδικότητας στο σύνολό τους είναι δεκαεπτά (17) ενώ στο ΤΕΙ – Καλαμάτας είναι δώδεκα (12), παρότι το αντικείμενο σπουδών τους είναι ίδιο.
- Τέλος, όσο αφορά την εκπόνηση πτυχιακής εργασίας η οποία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την αποφοίτηση των σπουδαστών στα τεχνολογικά ιδρύματα, στο μεν ΤΕΙ Καλαμάτας η εκπόνηση μπορεί να γίνει και ομαδικά (μέχρι τρεις σπουδαστές), στο δε ΤΕΙ – Αθήνας γίνεται μόνο από ένα σπουδαστή (σε περίπτωση που για κάποιο θέμα υπάρχει ενδιαφέρον από περισσότερους γίνεται κλήρωση).

Τα μεταπτυχιακά προγράμματα που λειτουργούν στην Ελλάδα στον χώρο της Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας είναι πολύ περιορισμένα

όσον αφορά τον αριθμό (μόλις 2 τμήματα). Παρέχουν όμως εξειδικευμένες γνώσεις στους φοιτητές, στο εν λόγω αντικείμενο και κατάλληλες δεξιότητες. Η πιο σημαντική διαφορά μεταξύ τους είναι ότι στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης οι απόφοιτοι απορροφούνται κατευθείαν από την αγορά εργασίας σε εξασφαλισμένες θέσεις ενώ στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο οι απόφοιτοι αναζητούν εργασία στον χώρο της Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας.

Ειδικότερα σε μεταπτυχιακό επίπεδο προέκυψαν τα εξής σημαντικά συμπεράσματα:

- Για την εισαγωγή στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Ε.Α.Π. απαιτείται συγγενές πτυχίο ΤΕΙ ή ΑΕΙ στην Διοίκηση Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας, ενώ στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης απαιτείται πτυχίο ΑΕΙ ή ΤΕΙ οποιασδήποτε σχολής.
- Στο Ε.Α.Π. η εκπαίδευση των φοιτητών γίνεται «εξ' αποστάσεως» χωρίς να χρειάζεται η καθημερινή παρακολούθηση μαθημάτων σε αίθουσα διδασκαλίας, ενώ στην Ε.Σ.Δ.Δ. η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική και σε καθημερινή βάση.
- Στην Ε.Σ.Δ.Δ. οι σπουδαστές διδάσκονται εξειδικευμένα μαθήματα στο αντικείμενο σπουδών τους μετά τον πρώτο χρόνο, ενώ στο Ε.Α.Π. από τον πρώτο χρόνο σπουδών τους.
- Στα δυο προγράμματα οι σπουδαστές διδάσκονται μαθήματα διοίκησης υπηρεσιών υγείας, πολιτικής υγείας, κοινωνικής πολιτικής, και χρηματοοικονομικά μαθήματα. Και μόνο στο πρόγραμμα της Ε.Σ.Δ.Δ. οι σπουδαστές παρακολουθούν μαθήματα πληροφορικής υπηρεσιών υγείας καθώς και ξένες γλώσσες.
- Στα δύο προγράμματα απαιτείται εκπόνηση διπλωματικής εργασίας και μόνο στην Ε.Σ.Δ.Δ. οι σπουδαστές παρακολουθούν σεμινάρια εξειδίκευσης τα οποία αποτελούν μικρές εργασίες και προετοιμάζουν τους σπουδαστές για την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας.

- Ακόμα στην Ε.Σ.Δ.Δ. είναι υποχρεωμένοι να κάνουν τρίμηνη πρακτική άσκηση καθ' έτος ενώ στο ΕΑΠ δεν προβλέπεται πρακτική άσκηση.
- Τέλος, οι απόφοιτοι του μεταπτυχιακού προγράμματος της Ε.Σ.Δ.Δ. απορροφώνται άμεσα από τον δημόσιο τομέα, σε εξασφαλισμένες θέσεις αφού με την εισαγωγή τους στη Σχολή θεωρούνται ως «δόκιμοι δημόσιοι υπάλληλοι» και αμοίβονται με τον μισθό του πρωτοδιοριζόμενου υπαλλήλου του κλάδου Π.Ε. ή ΤΕ. Ενώ στο πρόγραμμα του ΕΑΠ οι σπουδαστές του μεταπτυχιακού προγράμματος πληρώνουν για τα δίδακτρά τους και με την αποφοίτηση από την σχολή αναζητούν μια θέση εργασίας στην αγορά.

Σχετικά με την εκπαίδευση των σπουδαστών στο εξωτερικό και με τον περιορισμό ότι κάθε χώρα έχει το δικό τους εκπαιδευτικό σύστημα, προέκυψαν κάποια συμπεράσματα ύστερα από σύγκριση των τμημάτων κάθε χώρας μεταξύ τους. Έτσι η διάρκεια σπουδών στα πανεπιστήμια της Αγγλίας, της Γαλλίας, του Καναδά αλλά και στα πανεπιστήμια και στα ΤΕΙ της Ελλάδας είναι τετραετούς φοίτησης, ενώ στις ΗΠΑ τριετούς φοίτησης και στο Βέλγιο διετούς φοίτησης. Σε όλα σχεδόν τα τμήματα το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει μαθήματα εισαγωγικά στο εν λόγω αντικείμενο τα οποία διδάσκονται στα πρώτα έτη σπουδών και μαθήματα ειδικότητας, εξειδικευμένα στην Διοίκηση Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας στα τελευταία έτη σπουδών. Στην Ελλάδα το τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής ακολουθεί το παραπάνω πρόγραμμα σπουδών ενώ στα άλλα δύο τεχνολογικά τμήματα τα μαθήματα ειδικότητας κατανέμονται από τα πρώτα έως τα τελευταία εξάμηνα σπουδών.

Οι σπουδαστές στο εξωτερικό κάνουν πρακτική άσκηση περιορισμένης διάρκειας και αναφέρεται ως πρακτική – εργαστηριακή άσκηση με μόνη εξαίρεση το πανεπιστήμιο Brunel στην Αγγλία όπου οι σπουδαστές υποχρεούνται σε εξήντα (60) εβδομάδες πρακτική άσκηση. Στην Ελλάδα μόνο

στα δύο τεχνολογικά τμήματα οι σπουδαστές υποχρεούνται σε εξάμηνη πρακτική άσκηση.

Στα τεχνολογικά τμήματα της Ελλάδας, στα πανεπιστήμια της Αγγλίας καθώς επίσης και στο πανεπιστήμιο Ryerson Polytechnic του Καναδά είναι υποχρέωση των σπουδαστών η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας ως προϋπόθεση αποφοίτησής τους.

Σε μεταπτυχιακό επίπεδο η διάρκεια σπουδών διαφέρει από χώρα σε χώρα και κυμαίνεται από 1 έως 4 χρόνια, ενώ στην Ελλάδα είναι διετούς φοιτήσεως και στα δύο τμήματα. Ο αριθμός των μαθημάτων είναι περιορισμένος μέχρι δώδεκα (12) αλλά με αυξημένες απαιτήσεις ως προς την επίδοση των σπουδαστών ενώ στην Ελλάδα ο αριθμός των μαθημάτων είναι μεγαλύτερος και με αυξημένες απαιτήσεις.

Τέλος η πρακτική άσκηση είναι υποχρέωση των σπουδαστών στα τμήματα των ΗΠΑ ενώ στην Ελλάδα στο ένα από τα δύο τμήματα ενώ η εκπόνηση διατριβής είναι υποχρέωση των σπουδαστών σε όλες τις χώρες χωρίς καμία εξαίρεση.

Μετά την παραπάνω ανάλυση ας ελπίσουμε με την εκροή των σπουδαστών από τα Πανεπιστήμια και τα Τ.Ε.Ι. να γίνεται ταυτόχρονα και η εισροή τους σε θέσεις εργασίας ανάλογες του πτυχίου τους, τόσο στον ιδιωτικό τομέα όσο και στον δημόσιο τομέα. Αυτό βέβαια για να πραγματοποιηθεί θα πρέπει οι απόφοιτοι να είναι ανταγωνίσιμοι και ικανοί ν' αντεπεξέλθουν στις δυσκολίες της εργασίας, ώστε να προσελκύουν εργοδότες για να τους προσλάβουν. Η απορρόφηση πτυχιούχων από την αγορά εργασίας αποτελεί συνισταμένη αρκετών παραγόντων όπως είναι: η ανάγκη για προσωπικό, το προσωπικό να έχει τα κατάλληλα προσόντα κ.α.

Πιστεύουμε ότι οι απόφοιτοι στον τομέα Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας κατέχουν από τη μεριά τους τα κατάλληλα εφόδια και προσόντα και το μόνο που μένει είναι η ανάλογη απορρόφησή τους από τους εργοδότες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ, *Πάπυρος Λάρος – Μπριτάνικα, τόμος 22^{ος}*, 1984.
- ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, Σ., *“Το Κοινωνικό Κράτος σήμερα. Ρόλος, προβλήματα και προοπτικές. Η ελληνική εμπειρία”*, στο Ίδρυμα Σ. Καράγιωργα, *Διαστάσεις της Κοινωνικής Πολιτικής Σήμερα*, Αθήνα 1993.
- ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ, Ο., *“Κράτος Πρόνοιας. Ιστορική εξέλιξη – Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις”*, Αθήνα 1992.
- ΖΑΜΠΕΤΑ, Ε., *“Η εκπαίδευση ως Κοινωνική πολιτική του Κράτους – Συγκρότηση και επαναδιαπραγμάτευση πολιτικών”*, στο Π. Γετίμης – Δ. Γράβαρης, *Κοινωνικό Κράτος και Κοινωνική Πολιτική – Η σύγχρονη προβληματική*, Θεμέλιο, Αθήνα 1993.

ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΗΓΕΣ

- ΑΝΔΡΕΟΥ, Α., "Ιστορία της παιδείας και της εκπαίδευσης" περ. Θέσεις, αρ. 45, 1998 σελ. 13.
- Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, *Οδηγός Σπουδών*, 1999.
- ΤΕΙ Καλαμάτας, *Οδηγός Σπουδών*, 1999.
- ΤΕΙ Αθήνας, *Οδηγός Σπουδών*, 1999.
- Ε.Σ.Δ.Δ., *Κανονισμός Σπουδών*, 1997.
- Ε.Σ.Δ.Δ., *Πρόγραμμα Μαθημάτων κοινής φάσης σπουδών*, 1998-99.
- Ε.Σ.Δ.Δ., *Πρόγραμμα Μαθημάτων ειδικής φάσης σπουδών*, 2000.
- ΤΕΙ Καλαμάτας, *Σύγχρονα Προγράμματα Σπουδών*, 1998.
- ΦΕΚ, αρ. φύλλου 266/24-12-97.
- Σελίδα του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου στο Internet.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

«Η έννοια της εκπαίδευσης και η ιστορία της - από το περιοδικό Θέσεις
No 4.»

περ. "Θέσεις"

Στο κείμενο αυτό, με αναγκαστική συντομία, στοχεύουμε σε μια «περιγραφή» της «ιστορίας της παιδείας και της εκπαίδευσης» ως χώρο έρευνας και στη κατάθεση ορισμένων διαπιστώσεων και προβλημάτων που προκύπτουν από τη μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας και αρθρογραφίας.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

1. Εισαγωγικά
2. Οι κλίσεις που κινούνται
3. Ιστορικές προσεγγίσεις στην νεοελληνική εκπαίδευση
4. Από την ιστοριοκεντρική ανάλυση στην ιστορική σύνθεση
5. Ένας επίλογος με μερικές αρχές
6. Παραπομπές

Του ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΑΝΔΡΕΟΥ

1. Εισαγωγικά

Ο τίτλος μας υποχρεώνει σε μια πρώτη εξήγηση. Ο όρος παιδεία απαιτεί διάκριση σε σχέση με τον όρο εκπαίδευση. Η διάκριση αυτή είναι απαραίτητη γιατί συχνά εναλλάσσονται οι όροι «παιδεία» και «εκπαίδευση», σαν να είναι συνώνυμοι στη θεωρία και στην πράξη.

«Εκπαίδευση θα μπορούσε να ονομαστεί η θεσμοποιημένη μορφή παιδείας, την οποία αποφασίζει και διοικεί η πολιτεία στους πολίτες της, άμεσα ως κράτος και έμμεσα με ιδιωτικούς φορείς, μέσα στα κάθε λογής σχολεία: από τα νηπιαγωγεία ως τα πανεπιστήμια. Παιδεία όμως είναι ο συνολικός χώρος της έγκυρης γνώσης και της θεσμοποιημένης ενσυναίσθησης, ο οποίος προέκυψε από τα ιστορικά προηγούμενα. Ταυτόχρονα η έννοια της

παιδείας παρέχει και όλες τις ροπές του παρόντος για τη συμπλήρωσή και την ανανέωσή αυτής της γνώσης και αυτής της ενσυναίσθησης, που αποτελούν το περιεχόμενο της.»¹ Η επιμονή στην παραπάνω διάκριση έχει στόχο την αποτροπή της σκόπιμης ή ασύνειδης σύγχυσης ή υπονόμησης της ιστορικής έρευνας και του διαλόγου. Από τη διάκριση αυτή προκύπτει το εύρος της θεματολογίας αυτής της περιοχής ως στενότερο πλαίσιο η εκπαίδευση και ως ευρύτερο η παιδεία.

Ο λόγος για την Ιστορία της Παιδείας (και της εκπαίδευσης). Η ιστορία βέβαια είναι συνολική, μία και καθολική. Κάθε μερική της μεταγράφει ή υλοποιεί στοιχεία μιας ενιαίας λογικής. Όμως λόγοι μερικές, μεθόδου, λόγοι πρακτικοί μας υπο-

χρειώνουν σε διακρίσεις.

Η Ιστορία της Παιδείας λοιπόν έχει ως αντικείμενό της θέματα, προβλήματα και φαινόμενα τόσο της παιδείας, όσο και της εκπαίδευσης, που εξετάζονται κατά την ιστορική τους διαμόρφωση, ανάπτυξη, πορεία και εξέλιξη.

Η ιστορική έρευνα δε στοχεύει στο «να δείξουμε απλά και ξεκάθαρα πως έγιναν τα πράγματα» (Ranke) ή στην «ανάσταση ολοκληρωτής ζωής» (Michelet) ή στην «επανεργοποίηση», (R.G. Collingwood).»

Στοχεύει στο να κατανοήσει το αντικείμενο: να καταλάβει, να εξηγήσει, να αποκαταστήσει τα διαδοχικά στάδια μιας εξέλιξης, να ξαναβρεί αξίες, να ξαναδώσει στην κίνησή τους την ενότητα μέσα στις συνθήκες εμφάνισής τους και να προσδιορίσει τη «γενετική» σύνδεση με την παρούσα κατάσταση. Έτσι ώστε τα διάφορα θέματα να αποκτούν σημασία και δυναμική που η κατανόησή τους να βοηθά στην πληρέστερη γνώση τους.

Μ' άλλα λόγια να δούμε πως γεννήθηκαν οι θεσμοί, οι λειτουργίες τους, οι μηχανισμοί και οι πραγματικές της παιδείας και της εκπαίδευσης, να διαπιστώσουμε σε ποιες ανάγκες και σε ποιούς σκοπούς ανταποκρίθηκαν και ποιες μεταμορφώσεις υπέστησαν. Πράγμα που αποτελεί τον καλύτερο τρόπο για να καταλάβουμε το τι είναι και προς τα που εξελίσσονται.

Επομένως η ιστορική γνώση μας επιτρέπει να κατανοήσουμε με πλήρη συνείδηση την κατάσταση μέσα στην οποία είμαστε ενσωματωμένοι και η οποία αποκαλύπτεται ότι είναι η δική μας. Γιατί ως εκπαιδευτικοί δεν είμαστε οι εκπαιδευτικοί του συστήματος του 1984 ή του 1976 ή του 1964, είμαστε και οι εκπαιδευτικοί του συστήματος του 1929 του 1911 αλλά και παλαιότερων χρόνων.

2. Οι κλίκες που κλανόνται

Εκείνο που θέλουμε να τονίσουμε εδώ είναι ότι οι ιστορικές προσεγγίσεις διαφόρων θεμάτων και προβλημάτων έχουν και στόχο να διαλύσουν διάφορες κλίκες που ακόμα κλανόνται και όχι έτσι μόνες...

Και αυτό για την Ιστορία της νεοελληνικής εκπαίδευσης είναι σημαντικό.

Έτσι προβάλλεται συχνά το επιχείρημα της «σκληριάς των τεσσάρων αιώνων», για την αιτιολόγηση και την δικαιολόγηση της

κατάστασης της εκπαίδευσης, αλλά και της παιδείας, στη χώρα μας σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Και ακόμη η «αγάπη προς την παιδεία και τη μόρφωση», η «διανοητική διεισδυτικότητα των Ελλήνων», έχουν αναχθεί σε καθολικά φυλετικά γνωρίσματα. Μια ακόμη κλίκα που επικρατεί πλατιά και διεκδικεί να ερμηνεύσει τα διάφορα φαινόμενα, είναι αυτή που τα παρουσιάζει ως αποτελέσματα βούλησης προσώπων ή (και) κοινωνικών ομάδων.² Και κοντά σ' αυτά η «τύχη», το «επιπρωμένο», η «μοίρα» επιστρατεύονται ως καθοριστικοί παράγοντες διαμόρφωσης της ιστορίας.

Θα σταθούμε ιδιαίτερα σε δυο άλλους ερμηνευτικούς μύθους, που η χρήση τους εκτείνεται και στη λεγόμενη προοδευτική ιστοριογραφία της παιδείας και της εκπαίδευσης.

Πρόκειται για τον ερμηνευτικό μύθο της «αντίδρασης» και το μύθο της «εξάρτησης», με αποτέλεσμα το σχηματισμό παραπλανητικών εικόνων της Ιστορίας.

Η χρήση του ερμηνευτικού μύθου της «αντίδρασης» εμποδίζει μεθοδολογικά την ανάλυση καθώς τοποθετεί τον ερμηνευτή σε λαθεμένη βάση. Ο μύθος αυτός είναι πολύ ισχυρός για δυο λόγους. Ο πρώτος και δευτέρων είναι, (...), ότι η παρατήρηση της πραγματικότητας δίνει στη λαθεμένη βάση το βάρος του ορατού και αυτόδηλου. Ο δεύτερος λόγος είναι ότι ο ερμηνευτικός αυτός μύθος αποτελεί τη μόνη απάντηση, το μόνο ερμηνευτικό κλειδί...»³

Και βέβαια είναι ακόμη αναγκαίος ο κοινωνικός καθορισμός της αντίδρασης για την «αποκατάσταση» των παραμορφωμένων εικόνων της εκπαιδευτικής μας ιστορίας, και όχι μόνο αυτής.

Ένα άλλο σημείο στήριξης των θεωρητικών αναλύσεων, που αφορούν και την ιστορία της παιδείας και της εκπαίδευσης είναι η θεμελιώδης έννοια της «εξάρτησης». Σε διάφορες ερμηνευτικές απόπειρες⁴ η έννοια της «εξάρτησης» αποκτά πρωταρχική σημασία. Οι διάφορες «ιδιομορφίες» και «ιδιαιτερότητες» ερμηνεύονται με την «εξάρτηση», αποτελώντας σημείο-αφετηρία αυτών των αναλύσεων. Αποτέλεσμα είναι η «εξάρτηση»⁵ να καθορίζει τελικά τη δομή της εξουσίας και κατά συνέπεια να αυτονομείται σχετικά από όλες τις άλλες έννοιες που περιγράφουν τον Ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό και να υποτιμούν την κοινωνική πάλη.⁶ Και ωφελούμε να επι-

σημάνουμε ότι οι περιγραφικοί όροι «αντίδραση», «εξάρτηση», «επίδραση» στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα – αλλά και γενικότερα – πρέπει να αναλυθούν και να ερμηνευτούν μέσα στο πολιτικό και οικονομικό πλαίσιο στο οποίο λειτουργήσαν και λειτουργούν.⁷

3. Ιστορικές προσεγγίσεις στη νεοελληνική εκπαίδευση

Η ιστορία της εκπαίδευσης (και όχι της παιδείας) παρουσιάζει τελευταία μια ανάπτυξη* στη χώρα μας, όπως αλλωστε και το επίπεδο μακροανάλυσης της εκπαίδευσης (Ιστορία, Κοινωνιολογία και Πολιτική της εκπαίδευσης), πράγμα που μπορεί να εξηγηθεί από την έντονη αμφισβήτηση της εκπαιδευτικής πραγματικότητας και της αναδεικνυόμενης κοινωνικοπολιτικής και ιδεολογικής της διάστασης.

Η ιστορική προσέγγιση των εκπαιδευτικών θεμάτων έχει αρχικά ακολουθήσει τις χρονολογικές τομές. Οι χρονολογικές τομές ακολουθούν μια περιοδολόγηση της εκπαιδευτικής ιστορίας, εντοπίζονται δε κυρίως στα νομοθετικά κείμενα⁸ και απουσιάζει η συστηματική ερμηνεία τους. Ακολουθούν μια προσέγγιση που εξαντλείται στην παράθεση νομοθετικών ρυθμίσεων και διακηρύξεων και μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις επιχειρούν κάποιες ερμηνευτικές παρατηρήσεις. Στις ιστορίες αυτές, αλλά και σ' ένα πλήθος άρθρων, αποφεύγεται η ανατομία της κοινωνικής ζωής, των θεσμών και η ερμηνεία τους με αφετηρία τις κοινωνικές δυνάμεις και τις οικονομικές και πολιτικές σχέσεις που τις προκάλεσαν. Και είναι βέβαια πάρα πολλές οι προσεγγίσεις εκείνες που αυτονομούν το εκπαιδευτικό σύστημα, από τον κοινωνικό περίγυρο, τις αντιθέσεις και τις συγκρούσεις των κοινωνικών ομάδων. Εκείνο που παρατηρούμε στις διάφορες ιστορίες της ελληνικής εκπαίδευσης, με ελάχιστες εξαιρέσεις, είναι ότι αποσιωπούν περιόδους, γεγονότα ή και παραποιούν διάφορα κεφάλαια της εκπαιδευτικής μας ιστορίας.⁹

Κοινό χαρακτηριστικό αυτών των μελε-

τών είναι ότι δεν στηρίζονται στην εξονυχιστική μελέτη και διερεύνηση των επί μέρους προβλημάτων για να δώσουν στις προτεινόμενες γενικότητες τους την απαιτούμενη στερεότητα.

Σε ορισμένα κείμενα, ελάχιστα απ' όσα έχω υπόψη μου, οι συγγραφείς τους καταφεύγουν σε χαρακτηριστικά προσωπικών τύπων για να ερμηνεύσουν ορισμένα γεγονότα.

Μια άλλη μορφή προσεγγίσης είναι η διαχρονική αντιμετώπιση των διαφόρων χαρακτηριστικών του εκπαιδευτικού συστήματος που συνήθως έχει τη μορφή των ειδολογικών τομών¹¹. Η αντιμετώπιση αυτή μας δίνει τη δυνατότητα να προσεγγίσουμε τα φαινόμενα που παρουσιάζονται πολλές φορές ως ανεξάρτητα μεταξύ τους και ανήκουν σε μια γενικότερη κατεύθυνση.

Πρέπει όμως να σημειώσουμε ότι υπάρχει ο κίνδυνος κατασκευής ερμηνειών με γενικευμένη και διαχρονική χρήση ενώ απαιτούν προσδιορισμό σε κάθε εποχή.

Πρόσφατα εμφανίστηκαν στην ελληνική βιβλιογραφία¹² και παίρνουν τη θέση των χρονολογικών τομών οι θεματολογικές τομές. Πρόκειται για μια παλιά πραγματιστική μέθοδο¹³ όπου μελετούνται τα προβλήματα και όχι οι περίοδοι¹⁴, δίνοντας από μια άλλη οπτική τα εκπαιδευτικά μας πράγματα.

Στις αναλύσεις που ακολουθούν τις θεματολογικές τομές εμφανίζεται η συγχρονική κοινωνιολογική πρόσβαση των προβλημάτων συγκεκριμένων χρονικών περιόδων με χρήση ιστορικής μεθοδολογίας¹⁵.

Δηλαδή, πρόκειται για κοινωνιολογική προσπέλαση στηριγμένη θεωρητικά στις έννοιες της ιστορικής επιστήμης. Επιτηγάνεται έτσι η εξέταση ορισμένων φαινομένων σε μια συγκεκριμένη στιγμή, χωρίς να τα απομονώσει από το παρελθόν και από τη μετέπειτα εξέλιξη τους. Κατ' αυτό τον τρόπο είναι δυνατή η κατάληξη σε συμπεράσματα με σαφήνεια και διάκριση, ενώ η αυστηρά ιστορική οπτική κάνει ορατά μόνο τα βασικά ρεύματα και τις γενικές κατευθύνσεις.

Αναδεικνύεται έτσι η αναγκαιότητα των κοινωνιολογικών μεθόδων, και το ζετέρασμα της κλασικής ιστορικής ανάλυσης, για να φωτιστούν με νέες ερμηνείες τα προβλήματα της εκπαίδευσης. Ταυτόχρονα απαιτείται η υπέρβαση του καθαρού σχήματος που δίδεται από την αφηρημένη θεωρία δεδομένου ότι η αφετηρία είναι ένα σύμπλεγμα παραγόντων και καταστάσεων.

* Αυτό μπορεί να διαπιστωθεί από το γεγονός της εισαγωγής του μαθήματος της «Ιστορίας της Εκπαίδευσης» στα Πανεπιστήμια και στις Παιδαγωγικές Ακαδημίες καθώς και από τη συγγραφή πολλών σχετικών άρθρων και βιβλίων.

4. Από την Ιστοριοδιφική ανάλυση στην Ιστορική σύνθεση.

Η τεχνική της ιστορίας, σ' όλη τη διάρκεια της εξέλιξης της, παρουσιάζει μια διτολικότητα. Ο Ιστοριοδίφης που συλλέγει, κρίνει και ελέγχει το σύνολο των τεκμηρίων και των λημμάτων από τη μια και ο ιστορικός που προσπαθεί να κατανοήσει και να εξηγήσει το παρελθόν από την άλλη βαστώντας την απόσταση από το χρονικό ή τη χρονολογία. Σε τελευταία ανάλυση το κύρος της σύνθεσης, εξαρτάται από την ποιότητα της ιστοριοδιφικής ανάλυσης, ανάλυση που σβύνει πίσω από τη σύνθεση.

Ωφειλουμε να προσοούμε σε μια διάκριση ανάμεσα στην επιστημονική αντικειμενικότητα και στον (αφελή) αντικειμενισμό, που όσο κι αν είναι χρήσιμος στην περιγραφή δεν προδίδει στην κατανόηση και την εξήγηση και φυσικά δεν αποτελεί επιστήμη. Τι σημαίνουν όμως αυτά για την Ιστορία της παιδείας και της εκπαίδευσης;

Αν περιοριστούμε, παραδειγματικά, στην εκπαιδευτική μας ιστορία του 19ου αιώνα, θα διαπιστώσουμε, παρ' όλες τις προσπάθειες που έγιναν¹⁶, απελπιστικά κενά τόσο στη συλλογή και παρουσίαση των Ιστορικών τεκμηρίων, χρονολογικά και θεματολογικά, όσο και στην ερμηνεία τους.

Στον ίδιο χώρο και χρόνο η ιστοριοδιφική ανάλυση έχει να επιτελέσει μεγάλο έργο. Τα ιστορικά τεκμήρια της εκπαίδευσης παρουσιάζουν σημαντικές δυσκολίες στο να επισημανθούν, όμως και η παρουσίαση τους απαιτεί υπομονετική και σχολαστική εργασία.

Από πολλούς μελετητές επιστημαίνεται η συγκέντρωση ενιαίου ιστορικού συνόλου. Αυτό γίνεται δυσκολότερο όσο αφορά την επισήμανση και συγκέντρωση ιστορικού υλικού που αφορά την τοπική εκπαιδευτική ιστορία¹⁷.

Και επειδή η ιστορία της παιδείας και της εκπαίδευσης - όπως και κάθε «άλλη» ιστορία - ωφείλει να υπολογίζει να εκτιμά, να κατασκευάζει πίνακες και καμπύλες πρέπει να στηρίζεται σε σύγυρη πληροφόρηση.

Αναδεικνύεται η ανάγκη κατάρτισης ενός ευρύτερου προγράμματος τεκμηρίωσης πηγών, με τη συγκέντρωσή τους, την ταξινόμηση τους, ή και τη δημοσίευσή τους, όπου θα πάρουν μέρος Πανεπιστήμια, Ερευνητικά κέντρα, Αρχεία και βιβλιοθήκες.

5. Ένας επίλογος με μερικές αρχές

Η ιστορία ως επιστήμη, όπως και κάθε επιστήμη, έχει τη γενική της θεωρία, μια τεχνική αυστηρή και σχολαστική. Εδώ δε στοχεύουμε να διαπραγματευτούμε το πρόβλημα των θεωριών της ιστορίας και της ιστορικής μεθόδολογίας, αλλά στο να υπενθυμίσουμε μερικές γενικές αρχές.

Το παραπάνω σύστημα βασικών αρχών, νομίζουμε ότι αποτελεί τη βάση για τη μελέτη της ιστορίας και φυσικά της ιστορίας της παιδείας και εκπαίδευσης.

Η υλική ζωή της κοινωνίας είναι η πρώτη αιτία της ιστορικής πορείας· η βαθύτερη αιτία των κοινωνικών αλλαγών πρέπει να ζητηθεί στις παραγωγικές δυνάμεις και στις παραγωγικές σχέσεις· η πνευματική ζωή και η ιδεολογία μιας εποχής εξαρτάται από τη σύνθεση και τη δυναμική της κοινωνίας της εποχής αυτής, που αποτελείται από τάξεις ανταγωνιστικές. Η πάλη των κοινωνικών τάξεων αποτελεί το κέντρο και τη γενεσιουργό αιτία των ιστορικών εξελίξεων¹⁸. Οι παραπάνω αρχές ισχύουν για κάθε εποχή, για κάθε λαό. Έχουν όμως για κάθε λαό ειδική εφαρμογή, γιατί η μηχανική εφαρμογή τους θα 'δινε απελπιστικές σχηματικές εναλήψεις.

Η θεμελιώδης αρχή που οφείλουμε να μη ξεχνάμε είναι ότι το παιχνίδι των αλληλεπιδράσεων ανάμεσα στην υλική βάση (παραγωγικές δυνάμεις και σχέσεις, οικονομία) και στο υπερ-οικοδόμημα (ιδεολογία, πνευματικές δυνάμεις), έχει αρχίσει από πολύ παλιά πράγμα που θα εξασφαλίσει το λειτουργικό σύνδεσμο ανάμεσα στην οικονομική-κοινωνική βάση με το ιδεολογικό επιφαινόμενο.

Παραπομπές

1. Δ.Ν. Μαρωνίτης, *Ελεύθερος διάλογος στην παιδεία*, περ. Πολίτης, Μάης 1976, και αναδημοσιευμένο στο: Για μια δημοκρατική παιδεία. Εκδ. Παπαζήσης, σελ. 52 κ εξ.
2. Βλ. π.χ. Θέματα παιδείας, Μελέτες Κ.Μ.Ε. 3, σειρά II. Σύγχρονη εποχή, Αθήνα 1978
3. Α. Φαραγιουδακή, *Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και φιλελεύθεροι διανοούμενοι*, Κέδρος 1977, σ. 10-11.
4. Βλ. παρ. 2 και Κριτική Εκπαιδευτικής πολιτικής (1974-1981) Κ.Μ.Ν.-Κ.Μ.Α., Αθήνα 1982.
5. Από τα ελάχιστα κείμενα σχετικά με την έννοια της «εξάρτησης» που παρουσιάζει ενδιαφέρον και πολλαπλή χρησιμότητα είναι το άρθρο των Τ. Μασταντώνη και Γ. Μηλιού, *Η θεωρία της*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

«Αίτηση εγγραφής και δήλωση επιλογής μαθημάτων των ΤΕΙ Αθήνας
και Καλαμάτας»

ΨΗΛΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 1999 - 2000 (ΕΑΡΙΝΟ)

Επώνυμο: _____ Όνομα: _____ Τρέχον Εξάμ.: _____
 Πατρώνυμο: _____ ΑΕΜ: _____ Ημερομηνία: _____
 Διεύθυνση: _____ Τηλέφωνο: _____
 Έτος Εγγρ.: _____ Περίοδος: _____ Κατεύθυνση: _____

Κωδ.	Τίτλος/Υπότιτλος	Τύπ.	Χαρ.	ΔΩ	Ωρες	Προσπ.	Θ	Ε
ΕΞΑΜΗΝΟ : Α								
ΓΕ0100	ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΓΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΥΣ	Υ	Θ	4	Θ4,Α0,Ε0			
ΓΕ0201	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ Η/Υ I	Υ	Μ	3	Θ1,Α0,Ε2			
ΔΚ0100	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	Υ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0			
ΔΟ0100	ΑΡΧΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	Υ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0			
ΟΛ0100	ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	Υ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0			
ΟΛ0200	ΑΡΧΕΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	Υ	Θ	4	Θ4,Α0,Ε0			
ΥΓ0100	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΛΗΘΩΚΗΣ ΥΓΙΝΗΣ	Υ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0			
ΞΓ0101	ΑΓΓΛΙΚΑ I	ΞΓ	Μ	4	Θ3,Α0,Ε1			
ΕΞΑΜΗΝΟ : Β								
ΓΕ0202	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ Η/Υ II	Υ	Μ	3	Θ1,Α0,Ε2	ΓΕ0201		
ΓΕ0300	ΓΕΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ	Υ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0			
ΔΚ0200	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	Υ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0			
ΟΛ0300	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	Υ	Θ	4	Θ4,Α0,Ε0	ΟΛ0100		
ΟΛ0400	ΑΡΧΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ	Υ	Θ	4	Θ4,Α0,Ε0	ΟΛ0200		
ΥΓ0200	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΥΕ	Θ	4	Θ4,Α0,Ε0			
ΞΓ0102	ΑΓΓΛΙΚΑ II	ΞΓ	Μ	4	Θ3,Α0,Ε1	ΞΓ0101		
ΕΞΑΜΗΝΟ : Γ								
ΔΚ0300	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	Υ	Θ	2	Θ2,Α0,Ε0			
ΔΟ0200	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	Υ	Θ	4	Θ4,Α0,Ε0			
ΔΟ0400	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	Υ	Μ	3	Θ1,Α0,Ε2			
ΟΛ0500	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	Υ	Θ	4	Θ4,Α0,Ε0			
ΥΓ0300	ΛΟΓΙΚΗ ΜΟΝ.ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΥΕ	Θ	4	Θ4,Α0,Ε0	ΟΛ0200		
ΥΓ0401	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ I	ΥΕ	Θ	5	Θ5,Α0,Ε0			
ΥΓ0500	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ	ΥΕ	Θ	4	Θ4,Α0,Ε0			
ΕΞΑΜΗΝΟ : Δ								
ΓΕ0400	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	Υ	Θ	4	Θ4,Α0,Ε0			
ΓΕ0500	ΟΡΟΦΟΚΟΜΙΑ	Υ	Θ	2	Θ2,Α0,Ε0			
ΔΚ0400	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	Υ	Θ	2	Θ2,Α0,Ε0			
ΟΛ0600	ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΤΙΜΟΛΨΗ	Υ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0			
ΥΓ0700	ΙΑΤΡΙΚΗ & ΝΟΣ/ΚΗ ΟΡΙ/ΠΑ	Υ	Θ	2	Θ2,Α0,Ε0			
ΥΓ0402	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ II	ΥΕ	Θ	5	Θ5,Α0,Ε0	ΥΓ0401		
ΥΓ0600	ΝΟΜ/ΣΙΑ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΥΕ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0			
ΞΓ0103	ΑΓΓΛΙΚΑ III	ΞΓ	Μ	4	Θ3,Α0,Ε1	ΞΓ0102		
ΕΞΑΜΗΝΟ : Ε								
ΓΕ0203	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ Η/Υ III	Υ	Μ	3	Θ1,Α0,Ε2	ΓΕ0201		
ΓΕ0700	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ & ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	Υ	Θ	2	Θ2,Α0,Ε0			
ΟΛ0700	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ	Υ	Θ	4	Θ4,Α0,Ε0			

Κωδ.	Τίτλος/Υπότιτλος	Γύπ.	Χαρ.	ΔΠ.	Ωρες	Προαπ.	Θ	Ε
ΓΕ0600	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	ΥΕ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΥΓ0403	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΙΙΙ	ΥΕ	Θ	5	Θ5,Α0,Ε0	ΥΓ0402	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΥΓ0800	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΥΕ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΓΕ0800	ΑΓΓΛΙΚΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΟΣ ΟΡΟΛΟΓΙΑ	ΞΓ	Μ	4	Θ3,Α0,Ε1		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

ΕΞΑΜΗΝΟ : ΣΤ

ΓΕ1700	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	Υ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΓΕ1900	ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	Υ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΓΕ2000	ΣΥΝ/ΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	Υ	Θ	2	Θ2,Α0,Ε0		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΓΕ2100	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗ (MIS)	Υ	Μ	3	Θ2,Α0,Ε1		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΔΟ0301	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ Ι	Υ	Ε	4	Θ0,Α0,Ε4		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΓΕ1800	ΥΓ/ΚΗ & ΚΟΙΝ/ΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΥΕ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΥΓ1000	Δ/ΣΗ ΠΡΟΣ/ΚΟΥΜΟΝ. ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΥΕ	Θ	4	Θ4,Α0,Ε0		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

ΕΞΑΜΗΝΟ : Ζ

ΓΕ0900	ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ	Υ	Θ	1	Θ1,Α0,Ε0		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΓΕ1000	Δ/ΝΣΗ ΜΑΖΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΦΑΓΗΤΟΥ	Υ	Θ	2	Θ2,Α0,Ε0		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΓΕ1100	ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ	Υ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΓΕ1300	ΕΜΠ/ΓΝΩΣΙΑ-ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ-ΕΛΕΓΧΟΣ	Υ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΔΟ0302	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΙΙ	Υ	Ε	4	Θ0,Α0,Ε4	ΔΟ0301	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΥΓ0900	ΥΓΙΕΙΝΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	Υ	Θ	2	Θ2,Α0,Ε0		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΓΕ1200	ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ	ΥΕ	Ε	4	Θ0,Α0,Ε4		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

ΕΞΑΜΗΝΟ : ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡ/ΚΑ

						ΔΜ		
ΓΕ1400	ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΥ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0	3	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΓΕ1500	ΑΡΧΕΣ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ	ΕΥ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0	4	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΓΕ1600	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΩΝ ΟΤΑ	ΕΥ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0	4	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΔΚ0500	ΑΡΧΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΥΝΓ/ΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	ΕΥ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0	3	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΞΓ0201	ΙΤΑΛΙΚΑ Ι	ΕΥ	Θ	2	Θ2,Α0,Ε0	2	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΞΓ0202	ΙΤΑΛΙΚΑ ΙΙ	ΕΥ	Θ	2	Θ2,Α0,Ε0	2	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΞΓ0300	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	ΕΥ	Θ	2	Θ2,Α0,Ε0	3	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΟΛ0800	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	ΕΥ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0	3	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
ΟΛ1000	ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ Ι	ΕΥ	Θ	3	Θ3,Α0,Ε0	4	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

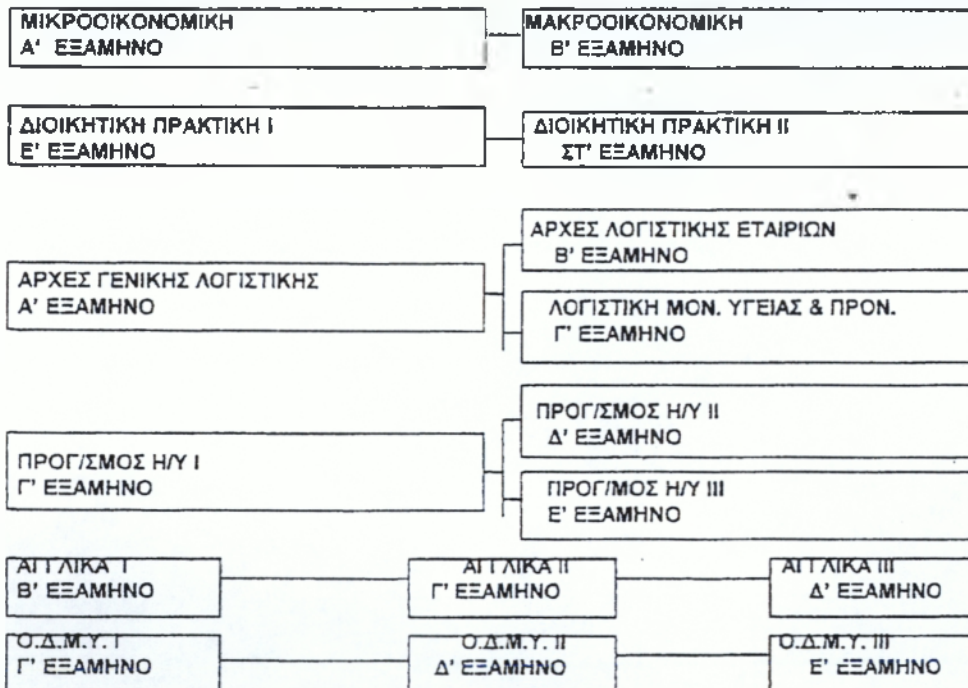
Φ/Η σπουδαστής/δάστρια

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ

ΞΓ0400	ΓΑΛΛΙΚΑ	ΠΡ	Θ	2	Θ2,Α0,Ε0		<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
--------	---------	----	---	---	----------	--	--------------------------	--------------------------

ΠΡΟΣΟΧΗ: Για τη συμπλήρωση του εντύπου διαβάστε προσεκτικά τις οδηγίες:
Θ. ΘΕΩΡΙΑ Μ. ΜΙΚΤΟ Ε. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ Υ.ΥΠΟΧΡΩΤΙΚΟ ΥΕ.ΥΠΟΧΡΩΤΙΚΟ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΕΓ.ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

1. Πριν δηλώσετε τα μαθήματα πρέπει να λάβετε υπόψη το πινάκα των προαπαιτούμενων (άρθρο 4 κανονισμού σπουδών Π.Δ. 489/13-11-84).
2. Το σύνολο των εβδομαδιαίων ωρών διδασκαλίας που θα δηλωθούν δεν πρέπει να υπερβαίνει τις 37 ώρες (δεν συμπεριλαμβάνονται οι ώρες των προαιρετικών και κατοχυρωμένων μαθημάτων), (Γ.Σ. ΤΕΙ-Κ 2/23-2-98).
3. Οι ευρισκόμενοι στο Πτυχίο (μετά το τελευταίο εξάμηνο σπουδών) μπορούν να δηλώσουν μέχρι 40 ώρες, (Γ.Σ. ΤΕΙ-Κ 2/23-2-98).
4. Σημειώστε με κύκλο τον αύξοντα αριθμό των μαθημάτων που θα παρακολουθήσετε και σημειώστε με χ τις ώρες στην αντίστοιχη στήλη(αν σε μικτό μάθημα χρωστάτε την θεωρία βάζετε σε κύκλο τις ώρες της διδασκαλίας και το αντίστροφο).
5. Σπουδαστής που δεν ανανεώνει την εγγραφή του για δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα ή τρία (3) μη συνεχόμενα εξάμηνά διαγράφεται από το Τμήμα.



Για θεωρητικό ή εργαστηριακό μάθημα με τελικό βαθμό 4.0- 4.9

1. βαθμός.....
2. βαθμός.....
3. βαθμός.....
4. βαθμός.....
5. βαθμός.....

θα προσέλθω μόνο στις τελικές εξετάσεις περιόδου χωρίς να τα παρακολουθήσω. Η κατοχύρωση ισχύει μόνο για τις δύο αμέσως επόμενες εξεταστικές περιόδους. Σ' αυτή τη περίπτωση, ο βαθμός των εξετάσεων, είναι και ο τελικός βαθμός του μαθήματος ή του θεωρητικού μέρους μικτού μαθήματος.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα μαθήματα αυτά πρέπει να δηλωθούν στην προηγούμενη σελίδα και οι ώρες τους δεν υπολογίζονται στο σύνολο των 37 ωρών

6. Δήλωση κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων μπορεί να γίνει από το Δ εξάμηνο σπουδών.
7. Η επιλογή γίνεται από τον κατάλογο μαθημάτων του παρόντος εντύπου.
8. Στη διάρκεια των σπουδών, ο σπουδαστής οφείλει να επιλέξει δύο(2) μαθήματα κατ' επιλογήν υποχρεωτικών με συνολικό άθροισμα έξι(6) διδακτικών μονάδων βαρύτητας.
9. Η δήλωση των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων γίνεται ταυτόχρονα με τη δήλωση των υπολοίπων μαθημάτων.
10. Τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθήματα δηλώνονται ανεξάρτητα του αριθμού των δηλωθέντων λοιπών μαθημάτων.
11. Για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του σπουδαστή στα κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθήματα ισχύουν οι ίδιες διαδικασίες και κανονισμοί που ισχύουν για τα λοιπά δηλωθέντα μαθήματα.

Δηλώνω υπεύθυνα όπ τα παραπάνω στοιχεία **ΕΙΝΑΙ ΑΛΗΘΙΝΑ** Σύνολο ωρών που δηλώθηκαν:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

Ο/Η ΔΗΛ.....

ΑΙΤΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΗΣ & ΔΗΛΩΣΗ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΑΚΑΔ. ΕΤΟΥΣ 1999 - 2000 ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΠΩΝΥΜΟΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΩΝΥΜΟΜΗΤΡΩΝΥΜΟ
 ΤΟΠΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ Δ/ΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ.....
 ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΤΡΟΠΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΕΤΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ Α.Μ
Παρακαλώ να με εγγράψετε στο εξάμηνο σπουδών

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΕΞΑΜΗΝΟ Α'	Ε.Α.	Κ	Δ	Ε	Σ	ΕΞΑΜΗΝΟ Β'	Ε.Α.	Κ	Δ	Ε	Σ
ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ		Υ	3	-	3	1. ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ		Υ	3	-	3
ΜΑΘΗΜΑΤ. ΓΙΑ ΟΙΚΟΝ/ΛΟΓΟΥΣ		Υ	4	-	4	2. ΑΡΧΕΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ		Υ	4	-	4
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ		Υ	3	-	3	3. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		Υ	5	-	5
ΑΡΧΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ		Υ	3	-	3	4. ΣΤΟΙΧ. ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ		Υ	3	-	3
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΛΗΘΥΣΜ. ΥΓΙΕΙΝΗΣ		Υ	3	-	3	5. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ		Υ	4	-	4
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ		Υ	4	-	4	6. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ		Υ	1	-	1
ΕΜΠ/ΣΙΑ-ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ-ΕΛΕΓΧΟΣ		Υ	3	-	3	7. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΡΑΦΕΙΟΥ		Υ	-	2	2
						8. ΙΑΤΡΙΚΗ ΝΟΣΟΚ. ΟΡΟΛΟΓΙΑ		Υ	2	-	2
						9. ΓΕΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ		Υ	3	-	3
ΕΞΑΜΗΝΟ Γ'	Ε.Α.	Κ	Δ	Ε	Σ	ΕΞΑΜΗΝΟ Δ'	Ε.Α.	Κ	Δ	Ε	Σ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ		Υ	3	-	3	1. ΟΡΓ. & ΔΙΟΙΚ. ΜΟΝ.ΥΓΕΙΑΣ Ι		Υ	5	-	5
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ		Υ	3	-	3	2. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΜΟΝ.ΥΓ.ΠΡΟΝ.		Υ	4	-	4
ΑΡΧΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ		Υ	4	-	4	3. ΣΤ. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ		Υ	2	-	2
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓ/ΣΜΟΣ		Υ	4	-	4	4. ΔΙΟΙΚ. ΜΑΖ. ΠΑΡ/ΤΗΣ ΦΑΓΗΤΩ		Υ	2	-	2
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ		Υ	4	-	4	5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ Η/Υ Ι		Υ	2	-	2
ΤΕΧΝ. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ & ΕΓΚΑΤ.		Υ	2	-	2	6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ Η/Υ Ι		Υ	-	1	1
ΟΡΟΦΟΚΟΜΙΑ		Υ	2	-	2	7. ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ		Υ	3	-	3
ΑΓΓΛΙΚΑ Ι		Υ	3	-	3	8. ΑΓΓΛΙΚΑ ΙΙ		Υ	3	-	3
ΑΓΓΛΙΚΑ Ι		Υ	-	1	1	9. ΑΓΓΛΙΚΑ ΙΙ		Υ	-	1	1
ΕΞΑΜΗΝΟ Ε'	Ε.Α.	Κ	Δ	Ε	Σ	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΤ'	Ε.Α.	Κ	Δ	Ε	Σ
ΟΡΓ. & ΔΙΟΙΚ. ΜΟΝ.ΥΓΕΙΑΣ ΙΙ		Υ	5	-	5	1. ΟΡΓ. & ΔΙΟΙΚ. ΜΟΝ.ΥΓΕΙΑΣ ΙΙΙ		Υ	5	-	5
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ Μ.Υ.Π.		Υ	5	-	5	2. ΚΟΙΝ/ΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ & ΑΣΦ/ΛΙΣΗ		Υ	3	-	3
ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ Μ.Υ.Π.		Υ	2	-	2	3. ΕΠΙΧ/ΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ		Υ	5	-	5
ΥΓΕΙΟΝ.& ΚΟΙΝΩΝ. ΠΟΛΙΤΙΚΗ		Υ	3	-	3	4. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ Ι		Υ	4	-	4
ΑΝΑΛ. ΚΟΣΤΟΥΣ -ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ		Υ	3	-	3	5. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ Η/Υ ΙΙΙ		Υ	-	2	2
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ Η/Υ ΙΙ		Υ	2	-	2	6. ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΕΠΑΓ/ΛΜΑΤΟΣ		Υ	1	-	1
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ Η/Υ ΙΙ		Υ	-	1	1	7. ΑΓΓΛΙΚΑ ΕΙΔ/ΤΗΤΑΣ-ΟΡΟΛ.		Υ	3	-	3
ΑΓΓΛΙΚΑ ΙΙΙ		Υ	3	-	3	8. ΑΓΓΛΙΚΑ ΕΙΔ/ΤΗΤΑΣ-ΟΡΟΛ.		Υ	-	1	1
ΑΓΓΛΙΚΑ ΙΙΙ		Υ	-	1	1						
Δ. ΕΞΑΜΗΝΟ Ζ'	Ε.Α.	Κ	Δ	Ε	Σ	ΕΞΑΜΗΝΟ Η'	Ε.Α.	Κ	Δ	Ε	Σ
ΟΡΓ.&ΔΙΟΙΚ.ΜΟΝ.ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝ.		Υ	3	-	3	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΚΑΙ ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ					
ΥΓΙΕΙΝΗ ΝΟΣΗ/ΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔ.		Υ	2	-	2						
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΙΙ		Υ	4	-	4						
ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚ.ΠΛΗΡ. ΜΙΣ		Υ	3	-	3						
ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΩΝ		Υ	3	-	3						
ΣΥΝΤ/ΡΗΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ& ΜΗΧ/ΤΩΝ		Υ	2	-	2						
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ		Υ	3	-	3						

ΥΠΟΛΟ ΔΗΛΩΘΕΝΤΩΝ ΩΡΩΝ ΑΝΑ ΕΞΑΜΗΝΟ : Α :..... Β :..... Γ :..... Δ :..... Ε :..... ΣΤ : Ζ :

ΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ : Δ =Διδασκαλία , Ε=Εργαστήριο , Σ=Σύνολο , Κ=Κατηγορία Μαθήματος , Υ = Υποχρωτικά

βλόνων υπεύθυνα ότι τα παραπάνω στοιχεία είναι αληθινά .

Ρ Ο Σ Ο Χ Η !

α τη συμπλήρωση του εντύπου διαβάστε προσεκτικά τις οδηγίες της πίσω σελίδας.

Ημερομηνία :

Ο/Η Δηλ

ΟΔΗΓΙΕΣ :

1. Πριν συμπληρώσετε την δήλωσή σας , πρέπει να λάβετε υπόψη τον πίνακα των προαπαιτούμενων / εξαρτώμενων μαθημάτων . Για τους σπουδαστές στο πτυχίο δεν ισχύει η αλυσίδα προαπαιτούμενων / εξαρτώμενων μαθημάτων .
(Άρθρο 4 , κανονισμός σπουδών , Π.Δ 489/84)
2. Μπορείτε να δηλώσετε μαθήματα του εξαμήνου που γράφεστε και των προηγούμενων του .
3. Το άθροισμα των ωρών των μαθημάτων που θα δηλώσετε πρέπει να είναι μεταξύ 20 και 45 ωρών (άρθρο 4 , Π.Δ 489/84) συμπεριλαμβανομένων και των κατοχυρωμένων μαθημάτων . Τυχόν υπέρβαση του ορίου των 45 ωρών επιφέρει αυτοδίκαια ακύρωση της βαθμολογίας των επιπλέον μαθημάτων .
Εξαιρούνται οι σπουδαστές στο πτυχίο οι οποίοι μπορούν να δηλώσουν μέχρι και 55 ώρες .
4. Όσοι σπουδαστές επιθυμούν να δηλώσουν συμμετοχή στην ενδιάμεση αξιολόγηση (Ε.Α) για βαθμό προόδου πρέπει να σημειώσουν την ένδειξη ΝΑΙ ή ΟΧΙ στην ειδική στήλη που υπάρχει . Σε περίπτωση που ο σπουδαστής μετά την παρακολούθηση των πρώτων μαθημάτων επιθυμεί να ανακαλέσει την συμμετοχή του , έχει την δυνατότητα σε χρονικό διάστημα τριών εβδομάδων από την έναρξη των μαθημάτων .
5. Ο σπουδαστής δικαιούται διόρθωση δύο (2) μαθημάτων (άρθρο 4 , παρ .8 ,Π.Δ 489/84)
6. Κρατείστε αντίγραφο της δήλωσης μαθημάτων .

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ-ΕΞΑΡΤΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ	⇒	ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΑΡΧΕΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	⇒	ΑΡΧΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ
ΑΡΧΕΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ	⇒	ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΜΥΠ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ Η/Υ I (Δ)	⇒	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ Η/Υ II (Δ)
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ Η/Υ I (Ε)	⇒	ΠΡΟΓΡ/ΜΟΣ Η/Υ II (Ε) ⇒ ΠΡΟΓΡ/ΣΜΟΣ Η/Υ III (Ε)
ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ	⇒	ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΥΠ I
ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΥΠ II	⇒	ΟΡΓΑΝΩΣΗ & ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΥΠ III
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ I	⇒	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ II
ΑΓΓΛΙΚΑ II (Δ)	⇒	ΑΓΓΛΙΚΑ III (Δ) ⇒ ΑΓΓΛΙΚΑ ΕΙΔ.-ΟΡΟΛ (Δ)
ΑΓΓΛΙΚΑ II (Ε)	⇒	ΑΓΓΛΙΚΑ III (Ε) ⇒ ΑΓΓΛΙΚΑ ΕΙΔ.-ΟΡΟΛ (Ε)

Ο / Η ΔΗΛ

(υπογραφή)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

«Φ.Ε.Κ. λειτουργίας του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.)
στην Πάτρα».



ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 266

24 Δεκεμβρίου 1997

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 2552

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και άλλες διατάξεις

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδουμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Καθεστώς - Εποπτεία - Έδρα - Αποστολή

1. Το Ε.Α.Π., που ιδρύθηκε από το άρθρο 27 παρ. 1 εδ. α' του ν. 2083/1992, είναι αυτοτελές και πλήρως αυτοδιοικούμενο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα και λειτουργεί με τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου. Τελεί υπό την εποπτεία του Κράτους, η οποία ασκείται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

2. Έδρα του Ε.Α.Π. ορίζεται η Πάτρα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών, ύστερα από εισήγηση της Συγκλήτου, μπορούν να ιδρύονται παραρτήματα του Ε.Α.Π. είτε στο εσωτερικό είτε στο εξωτερικό. Με απόφαση της Συγκλήτου του Ε.Α.Π., που εγκρίνεται από τους Υπουργούς Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν την οργάνωση και λειτουργία των παραρτημάτων του.

3. Αποστολή του Ε.Α.Π. είναι η εξ αποστάσεως παροχή προπτυχιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης και επεμόρφωσης, με την ανάπτυξη και αξιοποίηση κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού και μεθόδων διδασκαλίας. Στους σκοπούς του Ε.Α.Π. εντάσσεται η προαγωγή της επιστημονικής έρευνας στο πεδίο της μετάδοσης της γνώσης από απόσταση.

Άρθρο 2

Διάθρωση

1. α) Βασική λειτουργική μονάδα του Ε.Α.Π. είναι η Θεματική Ενότητα (Θ.Ε.), η οποία καλύπτει ένα διακε-

κρίμενο γνωστικό αντικείμενο σε προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό επίπεδο.

β) Κάθε Θ.Ε. περιλαμβάνει τρία εξαμηνιαία μαθήματα, με διδακτέα ύλη που αντιστοιχεί σε διδακτέα ύλη μαθημάτων τριάρης εβδομαδιαίας διδασκαλίας των Α.Ε.Ι..

γ) Η διδασκαλία κάθε Θ.Ε., συμπεριλαμβανομένων των εξετάσεων, διαρκεί δέκα (10) μήνες. Με απόφαση της Συγκλήτου ορίζονται κατ' έτος οι παρεχόμενες θεματικές ενότητες, καθώς και οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης τους. Οι ημερομηνίες αυτές δεν είναι απαραίτητο να συμπίπτουν για όλες τις Θ.Ε.. Με απόφαση της Κοσμητείας καθορίζεται ο αριθμός των υποενοσητών κάθε Θ.Ε..

2. α) Το Ε.Α.Π. αποτελείται από τις ακόλουθες Σχολές:

i) Κοινωνικών Επιστημών, ii) Ανθρωπιστικών Σπουδών, iii) Θετικών Επιστημών και Τεχνολογίας, iv) Εφαρμοσμένων Τεχνών. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από γνώμη της Συγκλήτου του Ε.Α.Π., μπορεί να ιδρύονται, να καταργούνται, να συγχωνεύονται, να κατατέμνονται ή να μετονομάζονται Σχολές του Ε.Α.Π., κατά τις κείμενες διατάξεις περί Α.Ε.Ι..

β) Οι Σχολές παρέχουν προγράμματα σπουδών. Κάθε πρόγραμμα σπουδών συγκροτείται από συνδυασμούς Θ.Ε.. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από γνώμη της Συγκλήτου του Ε.Α.Π., μπορούν να δημιουργούνται, να καταργούνται, να μετονομάζονται ή και να συγχωνεύονται Θ.Ε. των Σχολών. Δεν επιτρέπεται η δημιουργία μιας Θ.Ε. με το ίδιο γνωστικό αντικείμενο σε περισσότερες από μία Σχολές.

γ) Τα Προγράμματα Σπουδών καθορίζονται με απόφαση της Συγκλήτου, ύστερα από πρόταση της Κοσμητείας, και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Με απόφαση της Συγκλήτου, ύστερα από εισήγηση της αντίστοιχης Κοσμητείας, προσδιορίζεται το ειδικότερο περιεχόμενο των μαθημάτων και εντάσσονται οι σχετικές Θ.Ε. στα αντίστοιχα Προγράμματα Σπουδών.

δ) Με απόφαση της Συγκλήτου, ύστερα από πρόταση των αντίστοιχων Κοσμητειών και έγκριση από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, είναι δυνατή η κατάρτιση Προγράμματος Σπουδών από δύο ή περισσότερες Σχολές του Ε.Α.Π. με το συνδυασμό Θ.Ε. που ανήκουν σε αυτές.

ε) Ως ακαδημαϊκός υπεύθυνος για κάθε Πρόγραμμα Σπουδών ορίζεται από τον Κοσμητορά εκ περιτροπής, για περίοδο δύο (2) ετών και κατά σειρά αρχαιότητας, ένας εκ των Καθηγητών του Ε.Α.Π., που είναι συντονιστής μιας από τις Θ.Ε. του προγράμματος αυτού. Σε περίπτωση που υπηρετεί μόνο ένας Καθηγητής της ως άνω κατηγορίας, η θητεία του ως Ακαδημαϊκού Υπευθύνου ανανεώνεται. Σε περίπτωση που δεν υπηρετεί κανένας Καθηγητής της ανωτέρω κατηγορίας, η διάταξη επεκτείνεται κατά σειρά στους Αναπληρωτές Καθηγητές του Ε.Α.Π., στους Καθηγητές και Αναπληρωτές Καθηγητές που είναι μέλη του Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Σ.Ε.Π.) του Ε.Α.Π.. Τα καθήκοντα του Ακαδημαϊκού Υπευθύνου ορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό του Ε.Α.Π..

3. α) Η Διδακταλία μιας Θ.Ε. γίνεται από την αντίστοιχη Ομάδα Διδακτικού Προσωπικού (Ο.Δ.Π.), η οποία περιλαμβάνει μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) του Ε.Α.Π. και αριθμό μελών Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Σ.Ε.Π.) του Ε.Α.Π., ανάλογα με τις ανάγκες του προγράμματος. Με απόφαση της Κοσμητείας ορίζεται ένα μέλος Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. που ανήκει στην Ο.Δ.Π. ως συντονιστής της Ο.Δ.Π..

β) Σε ορισμένες περιπτώσεις είναι δυνατή η προσφορά μιας Θ.Ε. και από Ο.Δ.Π., που περιλαμβάνει μόνο μέλη Σ.Ε.Π. του Ε.Α.Π.. Στην περίπτωση αυτή χρέη Συντονιστή ασκεί ο Κοσμητοράς της αντίστοιχης Σχολής ή μέλος Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. που εντάσσεται σε άλλη Θ.Ε. ή μέλος Σ.Ε.Π. του Ε.Α.Π., το οποίο είναι μέλος Δ.Ε.Π. άλλου Α.Ε.Ι.. Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις ο Συντονιστής ορίζεται με απόφαση της Κοσμητείας.

4. Με απόφαση της Συγκλήτου, ύστερα από εισήγηση των Κοσμητειών του Ε.Α.Π., καταρτίζεται ο εσωτερικός κανονισμός του Ε.Α.Π. και υποβάλλεται για έλεγχο νομιμότητας και έγκριση προς τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Με τον εσωτερικό κανονισμό ρυθμίζονται τα θέματα του άρθρου 5 παρ. 3 του ν. 2083/1992 και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα που αφορά την εφαρμογή της εξ αποστάσεως διδασκαλίας.

Άρθρο 3

Όργανα Διοίκησης

1. Τα όργανα διοίκησης του Ε.Α.Π. είναι η Σύγκλητος, ο Πρύτανης, ο Αντιπρύτανης, οι Κοσμητείες και οι Κοσμητορές.

2. α) Η Σύγκλητος είναι το ανώτατο όργανο διοίκησης του Ε.Α.Π. και έχει τα τεκμήρια αρμοδιότητας. Η Σύγκλητος ασκεί τις αρμοδιότητες που ορίζονται από τις αντίστοιχες κείμενες διατάξεις περί Α.Ε.Ι., καθώς και τις αρμοδιότητες του Πρυτανικού Συμβουλίου.

β) Η Σύγκλητος αποτελείται από τον Πρύτανη, τον Αντιπρύτανη, τους Κοσμητορές και ένα μέλος Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. από κάθε Σχολή και από το Διευθυντή του Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερσχυμει η

ψηφος του Πρύτανη.

γ) Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. που μετέχουν στη Σύγκλητο εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία για ένα (1) έτος από το σύνολο των μελών Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. της κάθε Σχολής. Η διαδικασία εκλογής καθορίζεται με τον εσωτερικό κανονισμό του Ιδρύματος.

δ) Κατά τις συνεδριάσεις της Συγκλήτου χρέη Γραμματέα εκτελεί ο Προϊστάμενος του Τμήματος Ακαδημαϊκών Οργάνων του Ε.Α.Π.. Σε περίπτωση απουσίας η κωλύματος ορίζεται αντικαταστάτης του από τους υπαλλήλους του Τμήματός του.

ε) Η Σύγκλητος συγκαλείται τακτικώς μία φορά το μήνα και έκτακτως όταν το ζητήσει εγγραφώς το 1/3 των μελών της.

στ) Η Σύγκλητος έχει τη δυνατότητα να συγκροτεί από μέλη του προσωπικού του Ε.Α.Π. επιτροπές ή συμβούλια με συγκεκριμένες αρμοδιότητες.

3. α) Ο Πρύτανης ασκεί τις αρμοδιότητες που ορίζονται από τις αντίστοιχες κείμενες διατάξεις περί Α.Ε.Ι.. Ο Αντιπρύτανης αναπληρώνει τον Πρύτανη όταν απουσιάζει, κωλύεται ή ελλείπει, είναι αρμόδιος επί των οικονομικών υποθέσεων του Ε.Α.Π. και ασκεί όσες αρμοδιότητες του μεταβιβάζει ο Πρύτανης.

β) Ο Πρύτανης και ο Αντιπρύτανης εκλέγονται με μυστική ψηφοφορία για μία τρίτη από εκλεκτορικό σώμα, το οποίο αποτελείται από το σύνολο των μελών Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. και από εκπροσώπους των διοικητικών υπαλλήλων, πλην εκείνων που εργάζονται με σύμβαση έργου, ίσους προς το 5% των μελών Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π..

γ) Υποψήφιοι για τη θέση του Πρύτανη και του Αντιπρύτανη είναι Καθηγητές, μέλη Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π..

δ) Για τη διαδικασία εκλογής του Πρύτανη και του Αντιπρύτανη εφαρμόζονται οι αντίστοιχες κείμενες διατάξεις περί Α.Ε.Ι..

ε) Κατά τη διάρκεια της πρυτανικής θητείας του, ο Πρύτανης και ο Αντιπρύτανης μπορούν να απαλλασσονται από τα διδακτικά τους καθήκοντα, καθώς και από τα καθήκοντα τους ως Συντονιστών Ο.Δ.Π..

4. α) Έπικεφαλής των Σχολών του Ε.Α.Π. είναι οι Κοσμητορές και οι Αναπληρωτές τους. Ο Κοσμητοράς ασκεί τις αρμοδιότητες που ορίζονται από τις κείμενες διατάξεις περί Α.Ε.Ι. για τον Προεδρό του Τμήματος και τον Κοσμητορά της Σχολής.

β) Ο Κοσμητοράς και ο Αναπληρωτής του εκλέγονται για δύο (2) χρόνια με μυστική ψηφοφορία από εκλεκτορικό σώμα, το οποίο αποτελείται από το σύνολο των μελών Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. που ανήκουν στην οικεία Σχολή.

γ) Υποψήφιοι για τη θέση του Κοσμητορά και του Αναπληρωτή του μπορούν να είναι Καθηγητές, μέλη Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π., που ανήκουν στη συγκεκριμένη Σχολή. Εάν δεν υπάρχουν υποψηφιότητες από τη βαθμίδα του Καθηγητή, η διάταξη επεκτείνεται, κατά σειρά, στους Αναπληρωτές Καθηγητές, Επικουρούς Καθηγητές και Λέκτορες του Ε.Α.Π. που ανήκουν στη συγκεκριμένη Σχολή.

δ) Η διαδικασία που ακολουθείται για την εκλογή Κοσμητορά και Αναπληρωτή Κοσμητορά είναι εκείνη που προβλέπεται για την εκλογή Πρύτανη Α.Ε.Ι..

ε) Κατά τη διάρκεια της θητείας τους ο Κοσμητοράς και ο Αναπληρωτής του μπορούν να απαλλασσονται από τα διδακτικά τους καθήκοντα.

5. α) Η Κοσμητεία είναι το ανώτατο όργανο της Σχολής. Αποτελείται από τον Κοσμήτορα και όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. της Σχολής. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπεριοχύνει η ψήφος του Κοσμήτορα.

β) Η Κοσμητεία μεριμνά για την ομαλή λειτουργία των Προγραμμάτων Σπουδών και των Θ.Ε. που εντάσσονται σε αυτήν, κατανέμει τις Θ.Ε. στα Προγράμματα Σπουδών, τις πιστώσεις που της παρέχει η Συγκλήτος, εισπηγείται στη Συγκλήτου τη λειτουργία νέων Θ.Ε. και Προγραμμάτων Σπουδών ή την κατάργηση παλαιών και ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στον παρόντα νόμο.

6. Οι σχετικές λεπτομέρειες των κανόνων λειτουργίας των οργάνων διοίκησης του Ε.Α.Π. καθορίζονται με τον εσωτερικό κανονισμό του Ιδρύματος, που εκδίδεται κατά τη διαδικασία του άρθρου 2 παρ. 4 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 4 Διδακτικό Προσωπικό

1. Το Διδακτικό Προσωπικό αποτελείται από το Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό (Δ.Ε.Π.) και το Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό (Σ.Ε.Π.). Έργα των μελών Δ.Ε.Π. και Σ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. είναι η εξ αποστάσεως διδασκαλία, η επιστημονική έρευνα στο γνωστικό αντικείμενο του Προγράμματος Σπουδών και η ανάπτυξη εκπαιδευτικού και πληροφοριακού υλικού, καθώς και υλικού αξιολόγησης.

2. Το Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. αποτελείται από Καθηγητές, Αναπληρωτές Καθηγητές, Επίκουρους Καθηγητές και Λέκτορες. Το καθεστώς τους, τα προσόντα τους και οι προϋποθέσεις για την εκλογή τους στην αντίστοιχη βαθμίδα διέπονται από τις ισχύουσες διατάξεις περί των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι..

3. α) Οι θέσεις Δ.Ε.Π. προκηρύσσονται, ύστερα από εισήγηση της Κοσμητείας, με απόφαση της Συγκλήτου του Ε.Α.Π., η οποία εγκρίνεται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με απόφαση της Συγκλήτου συγκροτούνται τα εκλεκτορικά σώματα. Στο εκλεκτορικό σώμα συμμετέχει ο Κοσμήτορας της αντίστοιχης Σχολής και τα μέλη Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. των συγγενέστερων Θ.Ε. που κατέχουν θέση στην ίδια ή σε ανώτερη βαθμίδα, από τη θέση για την οποία γίνεται η κρίση. Στην περίπτωση που ο Κοσμήτορας της αντίστοιχης Σχολής κατέχει θέση Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. χαμηλότερης βαθμίδας από τη θέση που πρόκειται να πληρωθεί, αντικαθίσταται από τον Κοσμήτορα της συγγενέστερης Σχολής που κατέχει θέση στην ίδια ή ανώτερη βαθμίδα από τη θέση για την οποία γίνεται η κρίση. Ο προγραμματισμός θέσεων μελών Δ.Ε.Π. γίνεται κατά τις κείμενες διατάξεις περί Α.Ε.Ι. και μπορεί να περιλαμβάνει κατά ανώτατο όριο δύο (2) θέσεις μελών Δ.Ε.Π. ανά Θ.Ε. από τις ήδη λειτουργούσες ή από εκείνες που θα λειτουργήσουν το αμέσως επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι σχετικές διατάξεις περί Α.Ε.Ι., όπως αυτές ισχύουν.

β) Κατά την κρίση για εκλογή μελών Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. συνεκτιμάται η εμπειρία των υποψηφίων στην εξ αποστάσεως διδασκαλία, καθώς και η συμβολή τους στην ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού και μεθόδων διδασκαλίας που σχετίζονται με την εξ αποστάσεως μετάδοση της

γνώσης και την δια βίου εκπαίδευση.

4. Τα μέλη Δ.Ε.Π., που συγκεντρώνουν τουλάχιστον πέντε (5) χρόνια υπηρεσίας σε αυτοδύναμο τμήμα Α.Ε.Ι., έχουν τη δυνατότητα μετακίνησης στο Ε.Α.Π. στην ίδια θέση της βαθμίδας την οποία κατέχουν και στο ίδιο γνωστικό αντικείμενο. Για τη μετακίνηση προς το Ε.Α.Π. απαιτούνται: (α) αίτηση του ενδιαφερομένου, (β) απόφαση της Συγκλήτου του Ιδρύματος προέλευσης, που εγκρίνει τη μετακίνηση, (γ) ύπαρξη Θ.Ε. στο γνωστικό αντικείμενο του μέλους Δ.Ε.Π. που επιθυμεί να μετακινηθεί και (δ) απόφαση της Συγκλήτου του Ε.Α.Π., που αποδέχεται τη μετακίνηση. Η πίστωση για τη θέση που καταλαμβάνεται από το μέλος Δ.Ε.Π. μεταφέρεται από το Πανεπιστήμιο προέλευσης στο Ε.Α.Π.. Ο χρόνος υπηρεσίας στη βαθμίδα λαμβάνεται υπόψη ενιαία ως σύνολο του χρόνου παραμονής στην ίδια βαθμίδα.

5. Θέσεις Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. μπορούν να πληρούνται με μετάκληση από Έλληνες επιστήμονες Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων του εξωτερικού, που έχουν αντίστοιχα προσόντα της βαθμίδας του Καθηγητή ή του Αναπληρωτή Καθηγητή με τη διαδικασία που προβλέπεται κατά τις κείμενες διατάξεις περί Α.Ε.Ι. ή που κατέχουν τακτική θέση μόνιμου μέλους Δ.Ε.Π. στο Ίδρυμα της αλλοδαπής τουλάχιστον μία πενταετία στην αντίστοιχη βαθμίδα του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή, εξακριβωμένων των κειμένων διατάξεων περί των αντίστοιχων προσόντων των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι..

6. Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. είναι μόνον πλήρους απασχόλησης. Τα μέλη Δ.Ε.Π. παύονται τις υπηρεσίες τους στο Ίδρυμα τουλάχιστον τριάντα (30) ώρες την εβδομάδα. Η Κοσμητεία μπορεί για κάθε περίπτωση να καθορίζει το ακριβές ωράριο των μελών Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π., ανάλογα με τις ανάγκες λειτουργίας των Θ.Ε..

Τα ως άνω μέλη λαμβάνουν, κατά τις κείμενες διατάξεις του ν. 2530/1997, τις αποδοχές πλήρους απασχόλησης των μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι., αναλόγως της βαθμίδας την οποία κατέχουν. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του ν. 2530/1997.

7. Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. μπορούν να απουσιάζουν κατά ανώτατο όριο έως σαράντα (40) συνολικά ημέρες ετησίως και επιπλέον, ανά δύο εβδομάδες κατά τη διάρκεια των διακοπών Χριστουγέννων και Πάσχα.

8. Στα μέλη Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. χορηγούνται εκπαιδευτικές άδειες για το εξωτερικό στο πλαίσιο συνεργασιών για την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού, πληροφοριακού υλικού ή υλικού αξιολόγησης, για τη διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας, για την παρακολούθηση συνεδρίων, για τη συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς, καθώς και σε δραστηριότητες Α.Ε.Ι. και ερευνητικών κέντρων του εξωτερικού, υπό την προϋπόθεση ότι δεν δυσχεραίνεται η λειτουργία της αντίστοιχης Θ.Ε..

9. Τον έλεγχο της παρουσίας των μελών Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. ασκούν οι Κοσμητορές. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλόγως οι αντίστοιχες διατάξεις για τα μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι..

10. Τα μέλη του Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Σ.Ε.Π.) είναι είτε διδάκτορες είτε μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής και προσλαμβάνονται με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου, ετήσιας διάρκειας, με δυνατότητα ανανέωσης για την κάλυψη συγκεκριμένων διδακτικών αναγκών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, το Ε.Α.Π. μπορεί να προσλάβει

κατόχους μεταπτυχιακών τίτλων που έχουν σημαντική εμπειρία στην αντίστοιχη ειδικότητα. Ο αριθμός των συμβάσεων ορίζεται για κάθε ακαδημαϊκό έτος με απόφαση της Συγκλήτου, που εγκρίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών, στο πλαίσιο της έγκρισης του τακτικού προϋπολογισμού. Οι θέσεις για τα μέλη Σ.Ε.Π. προκηρύσσονται με απόφαση της Συγκλήτου. Αρμόδιο όργανο για την επιλογή τους είναι τριμελής επιτροπή που συγκροτείται με απόφαση του Πρύτανη και αποτελείται από τον Κοσμητάρχη της αντίστοιχης Σχολής και δύο (2) μέλη Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. του ίδιου ή συγγενούς γνωστικού αντικείμενου. Οι όροι της σύμβασης καθορίζονται με απόφαση της Συγκλήτου.

11. Τα μέλη Δ.Ε.Π. και τα μέλη Σ.Ε.Π. συγκροτούνται σε Ομάδες Διδακτικού Προσωπικού (Ο.Δ.Π.), ανά Θεματική Ενότητα.

Άρθρο 5

Τίτλοι, διαδικασία εγγραφής και σπουδές

1. Το Ε.Α.Π. παρέχει:

- α) Πιστοποιητικά παρακολούθησης Θ.Ε.
- β) Πιστοποιητικά προπτυχιακής επιμόρφωσης
- γ) Πιστοποιητικά μεταπτυχιακής επιμόρφωσης
- δ) Πτυχία
- ε) Μεταπτυχιακούς τίτλους ειδικότητας
- στ) Διδακτορικά Διπλώματα.

2. Η εγγραφή των φοιτητών σε Προγράμματα Σπουδών που παρέχει το Ε.Α.Π. γίνεται χωρίς εξετάσεις, ύστερα από αίτηση των ενδιαφερομένων προς το Ε.Α.Π., εντός των προθεσμιών που η Σύγκλητος ορίζει για κάθε ακαδημαϊκό έτος.

3. Η εγγραφή των προπτυχιακών φοιτητών προϋποθέτει την κατοχή τίτλου απόλυσης Λυκείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή ισότιμου ή αντιστοιχίου τίτλου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του εσωτερικού ή εξωτερικού.

4. Ο αριθμός των παρεχόμενων θέσεων για φοιτητές προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου καθορίζεται ανά Πρόγραμμα Σπουδών κατά ακαδημαϊκό έτος, με εισήγηση της Συγκλήτου και απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

5.α) Εάν ο αριθμός των υποψηφίων ανά Πρόγραμμα Σπουδών είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των παρεχόμενων θέσεων, η Κοσμητεία επιλέγει τους υποψηφίους με την ακόλουθη σειρά προτεραιότητας: i) Προηγούνται όσοι έχουν συμπληρώσει το 23ο έτος της ηλικίας τους και δεν έχουν υπερβεί το 45ο, έχουν μόνιμη κατοικία και διαμονή σε ακριτική περιοχή, εφόσον σε αυτήν δεν εδρεύει ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και δεν έχουν εισαχθεί σε Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι.. Αν ο αριθμός τους είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των προσφερομένων θέσεων, διεξάγεται μεταξύ τους κλήρωση. ii) Ακολουθούν όσοι από τους υποψηφίους έχουν συμπληρώσει το 23ο έτος της ηλικίας τους και δεν έχουν υπερβεί το 45ο, εφόσον δεν έχουν εισαχθεί σε Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι.. Αν ο αριθμός τους είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό των προσφερομένων θέσεων, διεξάγεται μεταξύ τους κλήρωση.

β) Αν οι θέσεις που απομένουν μετά την τήρηση της παραπάνω σειράς προτεραιότητας είναι λιγότερες από τους

λοιπούς υποψηφίους, η επιλογή γίνεται με κλήρωση μεταξύ τους. Η διαδικασία διεξαγωγής της κλήρωσης καθορίζεται με απόφαση της Συγκλήτου.

6. Οι φοιτητές επιβαρύνονται για την απόκτηση του απαραίτητου εκπαιδευτικού, πληροφοριακού και υλικού αξιολόγησης και συμμετέχουν στις ιδιαίτερες δαπάνες επικοινωνίας, που συνδέονται με την εφαρμογή του συστήματος της εξ αποστάσεως διδασκαλίας. Η διαδικασία συμμετοχής των φοιτητών καθορίζεται με απόφαση της Συγκλήτου. Το ύψος της συμμετοχής αυτής ορίζεται με εισήγηση της Συγκλήτου και απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Με τον ίδιο τρόπο ορίζονται τα κοινωνικά κριτήρια και τα κριτήρια επίδοσης για τη χορήγηση υποτροφιών από το Ε.Α.Π., μερικής ή ολικής απαλλαγής από τις ανωτέρω δαπάνες.

7. Οι σπουδές στο Ε.Α.Π. γίνονται στην ελληνική γλώσσα. Σε ειδικές περιπτώσεις που καθορίζονται με απόφαση της Συγκλήτου, το Ε.Α.Π. μπορεί να προσφέρει Πρόγραμμα Σπουδών ή Θεματικές Ενότητες σε ξένη γλώσσα.

8. Οι φοιτητές κατά τη διάρκεια ενός ακαδημαϊκού έτους μπορούν να παρακολουθούν κατά ανώτατο όριο έως και τρεις (3) Θ.Ε..

9. Κατά το χρονικό διάστημα που λειτουργεί η εξ αποστάσεως διδασκαλία μιας Θ.Ε., το Ε.Α.Π., ύστερα από απόφαση της Κοσμητείας, οργανώνει ομαδικές συμβουλευτικές συναντήσεις στην έδρα του, καθώς και σε άλλες πόλεις. Ο αριθμός των συναντήσεων αυτών, που διεξάγονται κυρίως σε μη εργάσιμες ημέρες και ώρες, καθορίζεται με απόφαση της Κοσμητείας και δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τον αριθμό των υπονοητων μιας Θ.Ε.. Στις συναντήσεις αυτές συμμετέχουν ένα μέλος της Ο.Δ.Π. και οι φοιτητές τους οποίους παρακολουθεί.

10. α) Ο αριθμός των γραπτών δοκιμασιών αξιολόγησης καθορίζεται με απόφαση της Κοσμητείας, ύστερα από συνεννόηση με το Συντονιστή της αντίστοιχης Ο.Δ.Π.. Ο αριθμός αυτός δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τον αριθμό των υπονοητων μιας Θ.Ε.. Η συμμετοχή του φοιτητή στη διαδικασία αξιολόγησης είναι υποχρεωτική.

β) Οι τελικές εξετάσεις γίνονται μετά το τέλος της διδασκαλίας μιας Θ.Ε. και επαναλαμβάνονται για μία ακόμη φορά. Τις ημερομηνίες εγγραφής και λήξης των τελικών εξετάσεων καθορίζει η Σύγκλητος. Οι εξετάσεις αυτές διεξάγονται στην έδρα του Ε.Α.Π., καθώς και σε άλλες πόλεις. Τον τρόπο και τη μορφή της τελικής εξέτασης για μια Θ.Ε. καθορίζει ο Συντονιστής, ύστερα από συνεννόηση με τα μέλη της αντίστοιχης Ο.Δ.Π..

11. Για την απόκτηση πτυχίου από τους φοιτητές του Ε.Α.Π. απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση και εξέταση δωδέκα (12) τουλάχιστον Θ.Ε.. Ένας μικρός αριθμός Θ.Ε. μπορεί να καλύπτεται από διπλωματική εργασία που εκπονείται στη γνωστική περιοχή μιας Θ.Ε.. Οι προπτυχιακοί φοιτητές του Ε.Α.Π., οι οποίοι έχουν αποκτήσει πτυχίο τρίτου ήμισυς εκπαίδευσης, μπορούν, με απόφαση της Κοσμητείας της Σχολής, να καταχωρώνουν μαθήματα του ίδιου ήμισυς προελεύσεως ως μέρη Θ.Ε..

12. α) Για την απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου ειδικότητας απαιτείται συγγενές πτυχίο, επιτυχής παρακολούθηση και εξέταση τεσσάρων (4) τουλάχιστον Θ.Ε.

και η συγγραφή επιστημονικής εργασίας. Όταν το πτυχίο δεν είναι συγγενές του μεταπτυχιακού, καθορίζονται, με απόφαση της Κοσμητείας της αντιστοιχίας Σχολής, προπτυχιακές ή μεταπτυχιακές Θ.Ε., τις οποίες πρέπει να παρακολουθήσει επιτυχώς ο υποψήφιος.

β) Τα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των μεταπτυχιακών σπουδών του Ε.Α.Π. καθορίζονται με τον κανονισμό λειτουργίας μεταπτυχιακών σπουδών ανά Σχολή.

13. Για την απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος απαιτείται η κατοχή συγγενούς μεταπτυχιακού τίτλου και η συγγραφή Διδακτορικής Διατριβής. Η διαδικασία επίβλεψης της ερευνητικής εργασίας, ελέγχου και έγκρισης της Διδακτορικής Διατριβής καθορίζονται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις περί Α.Ε.Ι..

14. Πιστοποιητικό προπτυχιακής επιμόρφωσης μπορεί να απονέμεται στους προπτυχιακούς φοιτητές που έχουν εισαχθεί στο Ε.Α.Π., για να παρακολουθήσουν πρόγραμμα προπτυχιακής επιμόρφωσης συγκεκριμένης χρονικής διάρκειας, που ορίζεται με απόφαση της Συγκλήτου και πάντως μικρότερης εκείνης που απαιτείται για την απόκτηση πτυχίου.

15. Πιστοποιητικό μεταπτυχιακής επιμόρφωσης μπορεί να απονέμεται σε πτυχιούχους φοιτητές που έχουν εισαχθεί στο Ε.Α.Π. για να παρακολουθήσουν πρόγραμμα μεταπτυχιακής επιμόρφωσης, συγκεκριμένης χρονικής διάρκειας, που ορίζεται με απόφαση της Συγκλήτου και πάντως μικρότερης εκείνης που απαιτείται για την απόκτηση μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης.

16. Πιστοποιητικά παρακολούθησης Θ.Ε. παρέχονται σε φοιτητές του Ε.Α.Π., ύστερα από αίτησή τους και με την προϋπόθεση επιτυχούς εξέτασης σε μία ή περισσότερες Θ.Ε..

17. Οι κείμενες διατάξεις περί Α.Ε.Ι. που αφορούν τις μετεγγραφές εσωτερικού ή εξωτερικού και την εισαγωγή, ύστερα από κατατακτήριες εξετάσεις, φοιτητών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο Ε.Α.Π. εφαρμόζονται αναλόγως. Στις περιπτώσεις μετεγγραφών εσωτερικού και κατατακτήριων εξετάσεων, με απόφαση της Κοσμητείας της αντιστοιχίας Σχολής του Ε.Α.Π., κατοχυρώνονται ως μέρη Θ.Ε. μαθήματα από το ίδρυμα προέλευσης. Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν τη διαδικασία, τα κριτήρια και το ποσοστό των μετεγγραφών εσωτερικού ή εξωτερικού, καθώς και την εισαγωγή, ύστερα από κατατακτήριες εξετάσεις, φοιτητών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στο Ε.Α.Π..

18. Ένας φοιτητής μπορεί να διακόψει τις σπουδές του μετά την επιτυχή παρακολούθηση μιας ή περισσότερων Θ.Ε. και να τις συνεχίσει ύστερα από χρονικό διάστημα, που δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από τρία (3) χρόνια, παρακολουθώντας την επόμενη Θ.Ε..

Άρθρο 6

Διοικητικές Υπηρεσίες και Διοικητικό Προσωπικό

1. α) Για τη διοικητική υποστήριξη του Ε.Α.Π. συστήνεται στην έδρα του Ιδρύματος Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών, η οποία διορθώνεται στα ακόλουθα εννέα τμήματα: i) Μητρώου Φοιτητών, ii) Εκπαίδευσης, iii) Προσωπικού, iv) Οικονομικών Υποθέσεων, v) Εγκατα-

στάσεων, vi) Βιβλιοθήκης, vii) Ακαδημαϊκών Οργάνων, viii) Διαχείρισης Ειδικού Λογαριασμού, ix) Δημοσίων και Διεθνών Σχέσεων, και στα Γραφεία: i) Πρυτανείας και ii) Νομικού Συμβούλου.

β) Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομικών και ύστερα από εισήγηση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου, μπορούν να ιδρύονται Γραφεία της Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών και σε άλλες πόλεις του εσωτερικού ή και του εξωτερικού.

γ) Με απόφαση της Συγκλήτου, ύστερα από εισήγηση του Προισταμένου των Διοικητικών Υπηρεσιών του Ε.Α.Π., καθορίζονται αναλυτικά οι αρμοδιότητες των Τμημάτων και των Γραφείων του Ε.Α.Π..

δ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από εισήγηση της Συγκλήτου του Ε.Α.Π., μπορούν να ιδρύονται, να καταργούνται, να συγχωνεύονται και να μετονομάζονται Τμήματα και Γραφεία.

2. α) Συστήνονται μια θέση Προισταμένου Διοικητικών Υπηρεσιών της κατηγορίας ειδικών θέσεων με βαθμό Β' και τριάντα τρεις (33) θέσεις μόνιμων υπαλλήλων, οι οποίες κατανέμονται κατά κατηγορίες ως εξής:

- i. ΠΕ κατηγορία εννέα (9) θέσεις,
- ii. ΤΕ κατηγορία εννέα (9) θέσεις,
- iii. ΔΕ κατηγορία δώδεκα (12) θέσεις,
- iv. ΥΕ κατηγορία τρεις (3) θέσεις.

β) Για τα θέματα υπηρεσιακής κατάστασης του διοικητικού προσωπικού του Ε.Α.Π. εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για τους υπαλλήλους των Ν.Π.Δ.Δ. Η σύσταση και συγκρότηση του υπηρεσιακού συμβουλίου των ως άνω υπαλλήλων γίνεται κατά τις διατάξεις περί υπηρεσιακών συμβουλίων των Α.Ε.Ι..

γ) Οι επί μέρους κλάδοι και θέσεις κάθε κατηγορίας καθορίζονται με απόφαση της Συγκλήτου. Με την ίδια διαδικασία ορίζονται οι κλάδοι από τους οποίους επιλέγονται οι προϊστάμενοι των διοικητικών μονάδων του εδ. α' της παρ. 1 του παρόντος άρθρου. Η πλήρωση των θέσεων του διοικητικού προσωπικού του Ε.Α.Π. γίνεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις περί προσλήψεων στο δημόσιο τομέα.

3. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ύστερα από εισήγηση του Πρύτανη, η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου μπορεί να προσλαμβάνει με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου υπαλλήλους για την αντιμετώπιση έκτακτων και παροδικών αναγκών του Ιδρύματος. Η διαδικασία πρόσληψης, καθώς και τα προσόντα των προσλαμβανόμενων καθορίζονται κατά την κείμενη διαδικασία περί προσλήψεων στο δημόσιο τομέα. Ο αριθμός των υπαλλήλων, που η Σύγκλητος μπορεί να προσλάβει με σύμβαση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, καθορίζεται κατ' έτος με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Οι αποδοχές των υπαλλήλων αυτών διέπονται από τις ισχύουσες συλλογικές συμβάσεις εργασίας.

4. Ο Προϊστάμενος των Διοικητικών Υπηρεσιών του Ε.Α.Π., ασκεί τη διοικητική εποπτεία, έλεγχο και συντονισμό των διοικητικών υπηρεσιών του Ιδρύματος και

είναι υπεύθυνος για την εύρυθμη λειτουργία τους στο πλαίσιο των οδηγιών και αποφάσεων του Πρύτανη και της Συγκλήτου. Ο Προϊστάμενος των Διοικητικών Υπηρεσιών του Ε.Α.Π. συμμετέχει χωρίς ψήφο στις συνεδριάσεις της Συγκλήτου, όταν εξετάζονται διοικητικής φύσεως θέματα και εισηγείται τα θέματα αυτά. Μερικά για την εκτέλεση των αποφάσεων της Συγκλήτου, καθώς και των λοιπών συλλογικών οργάνων του Πανεπιστημίου. Συμμετέχει στο Υπηρεσιακό Συμβούλιο Κρίσεως των υπαλλήλων του Ιδρύματος ως εισηγητής. Ο Πρύτανης, με πράξη του, μπορεί να μεταβιβάζει στον Προϊστάμενο των Διοικητικών Υπηρεσιών του Πανεπιστημίου τα καθήκοντα του διατάκτη των δαπανών του Ιδρύματος και του εκκαθαριστή των αποδοχών του πάσης φύσης προσωπικού. Με απόφαση του ο Πρύτανης μπορεί να μεταβιβάζει στον Προϊστάμενο των Διοικητικών Υπηρεσιών του Ε.Α.Π., όπως και στους Προϊσταμένους των Τμημάτων, το δικαίωμα υπογραφής εγγράφων.

5. Ο Νομικός Σύμβουλος προίσταται του Νομικού Γραφείου του Ιδρύματος. Ως Νομικός Σύμβουλος προσλαμβάνεται δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω με άρπα γνώση μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 1649/1986. Ο Νομικός Σύμβουλος έχει την ευθύνη της νομικής εξυπηρέτησης του Ιδρύματος σε δικαστικές ή εξωδικαστικές υποθέσεις και της νομικής καθοδήγησης των αρχών και υπηρεσιών του Ιδρύματος με γνωμοδοτήσεις ή συμβουλές. Παρίσταται ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου ή Αρχής και έχει από τη θέση του και χωρίς άλλο αποδεικτικό στοιχείο την από το νόμο απαιτούμενη πληρεξουσιότητα για παραστάση ενώπιον όλων των δικαστηρίων κατά την εκδίκαση κάθε φύσεως υποθέσεων του Πανεπιστημίου. Οι αποδοχές του Νομικού Συμβούλου ορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα των Δικηγόρων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.

Άρθρο 7

Εκπαιδευτικό Υλικό - Εργαστήριο Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας

1. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση βασίζεται στην ανάπτυξη κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού, κατάλληλων μεθόδων για τη μετάδοση της γνώσης από απόσταση, πληροφοριακού υλικού, καθώς και εντύπων και μεθόδων συνεχούς αξιολόγησης των φοιτητών.

2. Η ανάπτυξη του υλικού της παραγράφου 1 περιλαμβάνει την παραγωγή προτύπων και τη μαζική αναπαραγωγή τους.

3. Η παραγωγή προτύπων εκπαιδευτικού υλικού περιλαμβάνει τη συγγραφή, καθώς και την επιλογή, μετάφραση και προσαρμογή βιβλίων, κυρίως διαμορφωμένων για την εξ αποστάσεως διδασκαλία, την παραγωγή λογισμικού για υπολογιστές και πολυμέσα, συμπαγών δίσκων, κασετών ηχού και βιντεοκασετών, καθώς και οποιουδήποτε άλλου μέσου μετάδοσης πληροφοριών. Περιλαμβάνει επίσης την παραγωγή τηλεοπτικού και ραδιοφωνικού προγράμματος σε συνεργασία με κρατικούς τηλεοπτικούς ή ραδιοφωνικούς σταθμούς.

4. α) Για την παραγωγή των προτύπων της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, καθώς και για την ανάπτυξη μεθόδων εξ αποστάσεως διδασκαλίας και

συνεχούς αξιολόγησης των φοιτητών, ιδρύεται 'Εργαστήριο Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας'. Το εργαστήριο αυτό στελεχώνεται από τουλάχιστον δύο (2) μέλη Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π., εκ των οποίων απαραίτητως το ένα με εξειδίκευση στο πεδίο της μάθησης από απόσταση, την ανοικτή παιδεία και την εκπαίδευση ενηλίκων και το άλλο με εξειδίκευση στη χρησιμοποίηση σύγχρονης τεχνολογίας, στην παραγωγή προτύπων εκπαιδευτικού, πληροφοριακού και υλικού αξιολόγησης για τις ανάγκες της εξ αποστάσεως διδασκαλίας.

β) Το Εργαστήριο Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας διευθύνεται για μία τρίτη από ένα μέλος Δ.Ε.Π. του Εργαστηρίου. Στο διάστημα αυτό, άλλο μέλος Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. ασκεί καθήκοντα Αναπληρωτή Διευθυντή.

5. Η παραγωγή προτύπων εκπαιδευτικού υλικού, πληροφοριακού υλικού και εντύπων αξιολόγησης για κάθε Θ.Ε. ανατίθεται από την Κοσμητεία σε ομάδα της οποίας το συντονισμό ασκεί είτε μέλος Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. με το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο της Θ.Ε., για την οποία προορίζεται το ανωτέρω υλικό, είτε, εφόσον αυτό δεν υπάρχει σε μέλος της ομάδας. Το έργο της ομάδας υποβοηθείται από το Εργαστήριο 'Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας' του Ε.Α.Π..

6. Το εκπαιδευτικό, πληροφοριακό υλικό και το υλικό συνεχούς αξιολόγησης των φοιτητών εγκρίνεται από τη Σύγκλητο του Ε.Α.Π., ύστερα από εισήγηση του Συντονιστή της ομάδας, στην οποία είχε ανατεθεί η παραγωγή των προτύπων και του Διευθυντή του Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας.

7. Το Ε.Α.Π., με απόφαση της Συγκλήτου, υπογράφει συμβάσεις με Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής και με δημόσιους φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού, που έχουν αναπτύξει Προγράμματα Σπουδών κατάλληλα για την ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, με σκοπό την απόκτηση εκπαιδευτικού υλικού, πληροφοριακού υλικού και υλικού αξιολόγησης, στην ελληνική ή ξένη γλώσσα. Το Ε.Α.Π., με απόφαση της Συγκλήτου, που εγκρίνεται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, υπογράφει αντίστοιχες συμβάσεις για την απόκτηση υλικού κατά τα προαναφερόμενα στην προηγούμενη περίοδο της ίδιας παραγράφου με ιδιωτικούς φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού.

8. Ο υλικός φορέας, στον οποίο ενσωματώνεται το παραγόμενο από την εκπλήρωση των παραπάνω συμβάσεων έργο, ανήκει στο Ε.Α.Π., σχετικώς εάν αυτό προήλθε από τον αντιπροσβαλλόμενο ή το πρόσωπο που έχει στην υπηρεσία του. Το Ε.Α.Π. έχει το αποκλειστικό δικαίωμα χρήσης, έκδοσης και εκμετάλλευσης του υλικού αυτού, καθώς και την από τρίτους χρησιμοποίησή του, εφόσον δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία και στο βαθμό που είναι αναγκαίο για την εκπλήρωση του σκοπού της σύμβασης. Κατ' εξαίρεση, είναι δυνατή η σύμβαση παροχής δωρεάν υλικού προς το Ε.Α.Π. με δικαίωμα χρήσης για χρονικό διάστημα που καθορίζεται με τη σύμβαση.

9. Το Ε.Α.Π., με απόφαση της Συγκλήτου, υπογράφει σχετική συμφωνία με κρατικούς τηλεοπτικούς και ρα-

είναι υπεύθυνος για την ευρυθμή λειτουργία τους στο πλαίσιο των οδηγιών και αποφάσεων του Πρύτανη και της Συγκλήτου. Ο Προϊστάμενος των Διοικητικών Υπηρεσιών του Ε.Α.Π. συμμετέχει χωρίς ψήφο στις συνεδριάσεις της Συγκλήτου, όταν εξετάζονται διοικητικές φύσεως θέματα και εισηγείται τα θέματα αυτά. Μερικά για την εκτέλεση των αποφάσεων της Συγκλήτου, καθώς και των λοιπών συλλογικών οργάνων του Πανεπιστημίου. Συμμετέχει στο Υπηρεσιακό Συμβούλιο Κρίσεως των υπαλλήλων του Ιδρύματος ως εισηγητής. Ο Πρύτανης, με πράξη του, μπορεί να μεταβιβάζει στον Προϊστάμενο των Διοικητικών Υπηρεσιών του Πανεπιστημίου τα καθήκοντα του διατάκτη των δαπανών του Ιδρύματος και του εκκαθαριστή των αποδοχών του πάσης φύσης προσωπικού. Με απόφαση του ο Πρύτανης μπορεί να μεταβιβάζει στον Προϊστάμενο των Διοικητικών Υπηρεσιών του Ε.Α.Π., όπως και στους Προϊσταμένους των Τμημάτων, το δικαίωμα υπογραφής εγγράφων.

5. Ο Νομικός Σύμβουλος προίσταται του Νομικού Γραφείου του Ιδρύματος. Ως Νομικός Σύμβουλος προσλαμβάνεται δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω με άρτια γνώση μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 1649/1986. Ο Νομικός Σύμβουλος έχει την ευθύνη της νομικής εξυπηρέτησης του Ιδρύματος σε δικαστικές ή εξώδικες υποθέσεις και της νομικής καθοδήγησης των αρχών και υπηρεσιών του Ιδρύματος με γνωμοδοτήσεις ή συμβουλές. Παρίσταται ενώπιον οποιουδήποτε δικαστηρίου ή Αρχής και έχει από τη θέση του και χωρίς άλλο αποδεικτικό στοιχείο την από το νόμο απαιτούμενη πληρεξουσιότητα για παράσταση ενώπιον όλων των δικαστηρίων κατά την εκδίκαση κάθε φύσεως υποθέσεων του Πανεπιστημίου. Οι αποδοχές του Νομικού Συμβούλου ορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα των Δικηγόρων όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά.

Άρθρο 7

Εκπαιδευτικό Υλικό - Εργαστήριο Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας

1. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση βασίζεται στην ανάπτυξη κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού, κατάλληλων μεθόδων για τη μετάδοση της γνώσης από απόσταση, πληροφοριακού υλικού, καθώς και εντύπων και μεθόδων συνεχούς αξιολόγησης των φοιτητών.

2. Η ανάπτυξη του υλικού της παραγράφου 1 περιλαμβάνει την παραγωγή προτύπων και τη μαζική αναπαραγωγή τους.

3. Η παραγωγή προτύπων εκπαιδευτικού υλικού περιλαμβάνει τη συγγραφή, καθώς και την επιλογή, μετάφραση και προσαρμογή βιβλίων, κυρίως διαμορφωμένων για την εξ αποστάσεως διδασκαλία, την παραγωγή λογισμικού για υπολογιστές και πολυμέσα, συμπαγών δίσκων, κασετών ηχού και βιντεοκασετών, καθώς και οποιουδήποτε άλλου μέσου μετάδοσης πληροφοριών. Περιλαμβάνει επίσης την παραγωγή τηλεοπτικού και ραδιοφωνικού προγράμματος σε συνεργασία με κρατικούς τηλεοπτικούς ή ραδιοφωνικούς σταθμούς.

4. α) Για την παραγωγή των προτύπων της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, καθώς και για την ανάπτυξη μεθόδων εξ αποστάσεως διδασκαλίας και

συνεχούς αξιολόγησης των φοιτητών, ιδρύεται 'Εργαστήριο Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας'. Το εργαστήριο αυτό στελεχώνεται από τουλάχιστον δύο (2) μέλη Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π., εκ των οποίων απαραίτητως το ένα με εξειδίκευση στο πεδίο της μάθησης από απόσταση, την ανοικτή παιδεία και την εκπαίδευση ενηλίκων και το άλλο με εξειδίκευση στη χρησιμοποίηση σύγχρονης τεχνολογίας, στην παραγωγή προτύπων εκπαιδευτικού, πληροφοριακού και υλικού αξιολόγησης για τις ανάγκες της εξ αποστάσεως διδασκαλίας.

β) Το Εργαστήριο Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας διευθύνεται για μία τρίτη από ένα μέλος Δ.Ε.Π. του Εργαστηρίου. Στο διάστημα αυτό, άλλο μέλος Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. ασκεί καθήκοντα Αναπληρωτή Διευθυντή.

5. Η παραγωγή προτύπων εκπαιδευτικού υλικού, πληροφοριακού υλικού και εντύπων αξιολόγησης για κάθε Θ.Ε. ανατίθεται από την Κοσμητεία σε ομάδα της οποίας το συντονισμό ασκεί είτε μέλος Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. με το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο της Θ.Ε., για την οποία προορίζεται το ανωτέρω υλικό, είτε, εφόσον αυτό δεν υπάρχει, σε μέλος της ομάδας. Το έργο της ομάδας υποβοηθείται από το Εργαστήριο 'Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας' του Ε.Α.Π.

6. Το εκπαιδευτικό, πληροφοριακό υλικό και το υλικό συνεχούς αξιολόγησης των φοιτητών εγκρίνεται από τη Σύγκλητο του Ε.Α.Π., ύστερα από εισήγηση του Συντονιστή της ομάδας, στην οποία είχε ανατεθεί η παραγωγή των προτύπων και του Διευθυντή του Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας.

7. Το Ε.Α.Π., με απόφαση της Συγκλήτου, υπογράφει συμβάσεις με Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής και με δημόσιους φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού, που έχουν αναπτύξει Προγράμματα Σπουδών κατάλληλα για την ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, με σκοπό την απόκτηση εκπαιδευτικού υλικού, πληροφοριακού υλικού και υλικού αξιολόγησης, στην ελληνική ή ξένη γλώσσα. Το Ε.Α.Π., με απόφαση της Συγκλήτου, που εγκρίνεται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, υπογράφει αντίστοιχες συμβάσεις για την απόκτηση υλικού κατά τα προαναφερόμενα στην προηγούμενη περίοδο της ίδιας περιόδου με ιδιωτικούς φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού.

8. Ο υλικός φορέας, στον οποίο ενσωματώνεται το παραγόμενο από την εκπλήρωση των παραπάνω συμβάσεων έργο, ανήκει στο Ε.Α.Π., ασχετως εάν αυτό προήλθε από τον ανταμιβαλλόμενο ή τα πρόσωπα που έχει στην υπηρεσία του. Το Ε.Α.Π. έχει το αποκλειστικό δικαίωμα χρήσης, έκδοσης και εκμετάλλευσης του υλικού αυτού, καθώς και την από τρίτους χρησιμοποίησή του. Εφόσον δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία και στο βαθμό που είναι αναγκαίο για την εκπλήρωση του σκοπού της σύμβασης. Κατ' εξαίρεση, είναι δυνατή η σύμβαση παροχής δωρεάν υλικού προς το Ε.Α.Π. με δικαίωμα χρήσης για χρονικό διάστημα που καθορίζεται με τη σύμβαση.

9. Το Ε.Α.Π., με απόφαση της Συγκλήτου, υπογράφει σχετική συμφωνία με κρατικούς τηλεοπτικούς και ρα-

διοφωνικούς σταθμούς για την παραγωγή, σε συνεργασία με το Ε.Α.Π., και τη μετάδοση τηλεοπτικού ή ραδιοφωνικού προγράμματος που είναι χρήσιμο για τη διδασκαλία.

10. Για τη μαζική αναπαραγωγή εκπαιδευτικού, πληροφοριακού και υλικού αξιολόγησης ή για την εκχώρηση δικαιωμάτων μαζικής αναπαραγωγής και πώλησης εκπαιδευτικού και πληροφοριακού υλικού, το Ε.Α.Π., με απόφαση της Συγκλήτου, αναθέτει σχετικά έργα και υπογράφει συμφωνίες με φορείς του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα.

Άρθρο 8

Πρόγραμμα ανάπτυξης και Μονάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης

1. α) Εντός δύο (2) μηνών από την αναληψη των καθηκόντων κάθε Πρύτανη, η Σύγκλητος του Ε.Α.Π. υποβάλλει με πρόταση των Κοσμητιών, λεπτομερές πρόγραμμα ανάπτυξης του Ε.Α.Π.. Το πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει ιδίως: i) Την ακαδημαϊκή ανάπτυξη του Ιδρύματος, δηλαδή την παροχή Θ.Ε. και Προγραμμάτων Σπουδών, την παροχή νέων Θ.Ε. και Προγραμμάτων Σπουδών, καθώς και τη διακοπή της λειτουργίας ορισμένων εξ αυτών. ii) Τις ανάγκες σε προσωπικό κάθε κατηγορίας, που είναι απαραίτητο για την ανάπτυξη του Ιδρύματος. iii) Την επέκταση των εγκαταστάσεων και ενίσχυση εργαστηριακού εξοπλισμού και iv) Το κόστος που συνεπάγεται το προτεινόμενο πρόγραμμα και τις πηγές χρηματοδότησής του.

β) Το πρόγραμμα βασίζεται στα πορίσματα της Μονάδας Εσωτερικής Αξιολόγησης και υποβάλλεται προς έγκριση στους Υπουργούς Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών.

2. Για τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης από το Ε.Α.Π. συγκροτείται "Μονάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης" με απόφαση της Συγκλήτου. Η Μονάδα αυτή διευθύνεται από ένα μέλος Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. με ειδικότητα στο πεδίο της στατιστικής επεξεργασίας, αξιολόγησης της εκπαίδευσης, της εξ αποστάσεως διδασκαλίας, της εκπαίδευσης ενηλίκων και της δια βίου κατάρτισης και στελεχώνεται από δύο (2) μέλη Σ.Ε.Π. από διοικητικούς υπαλλήλους του Ε.Α.Π. που διατίθενται με απόφαση της Συγκλήτου του Ε.Α.Π..

3. α) Βασικά καθήκοντα της Μονάδας αυτής είναι τα ακόλουθα: i) η δημιουργία στατιστικών δεδομένων από πρωτογενή στοιχεία που της παρέχει το Τμήμα Μητρώου Φοιτητών, ιδίως για τις επιδόσεις των φοιτητών ανά Θ.Ε., τόσο στις τελικές εξετάσεις όσο και στις δοκιμασίες συνεχούς αξιολόγησης, το χρόνο περάτωσης των σπουδών, καθώς και τον αίσθμό των φοιτητών που διακόπτουν τις σπουδές τους. ii) η δημιουργία στατιστικών δεδομένων από πρωτογενή στοιχεία που της παρέχει το Τμήμα Εκπαίδευσης, ιδίως για την αναλογία διδασκόντων - διδασκόμενων ανά Θ.Ε., τη γεωγραφική διασπορά των φοιτητών και τη συμμετοχή των φοιτητών στις συμβουλευτικές συναντήσεις και στα σεμινάρια.

iii) η δημιουργία στατιστικών - συγκριτικών δεδομένων για το εκπαιδευτικό υλικό από στοιχεία που της προμηθεύει το αντίστοιχο εργαστήριο. iv) η καταγραφή, ανάλυση και σύγκριση δεδομένων από αντίστοιχα Πανεπιστήμια του εξωτερικού. v) η διερεύνηση της αγοράς

εργασίας με έμφαση στην απασχόληση των αποφοίτων του Ε.Α.Π., vi) η αξιολόγηση με ποιοτικές και ποσοτικές προσεγγίσεις του εκπαιδευτικού υλικού και των εκπαιδευτικών μεθόδων που χρησιμοποιεί το Ε.Α.Π. και vii) η συσχέτιση των στοιχείων i-vi και η υποβολή προτάσεων, σε συνεργασία με τους Συντονιστές των Ο.Δ.Π., προς την Κοσμητεία ή και τη Σύγκλητο του Ε.Α.Π. για τη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης από το Ε.Α.Π..

4. Στο πλαίσιο των καθηκόντων της η Μονάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης συμμετέχει στη διαδικασία αξιολόγησης της διδασκαλίας και του υλικού μιας Θ.Ε., καθώς και στη διαδικασία αξιολόγησης των παρεχόμενων διοικητικών υπηρεσιών του Ε.Α.Π. προς τους φοιτητές. Στο πλαίσιο αυτό η Μονάδα αυτή συντάσσει ειδικά έντυπα αξιολόγησης που συμπληρώνουν οι φοιτητές λίγο πριν από την τελική εξέταση κάθε Θ.Ε.. Η έκθεση λαμβάνεται υπόψη κατά τη συγκροτηση της αντίστοιχης Ο.Δ.Π., κατά την αναθεώρηση του υλικού, καθώς και για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των διοικητικών υπηρεσιών.

Άρθρο 9

Πόροι - Διαχείριση - Ειδικός Λογαριασμός

1. Οι πόροι του Ε.Α.Π. προέρχονται από:

α) τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Κράτους και το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων.

β) ευρωπαϊκά, διεθνή και διακρατικά προγράμματα.

γ) τη συμμετοχή των φοιτητών στις δαπάνες που συνδέονται με την εφαρμογή του συστήματος της εξ αποστάσεως διδασκαλίας.

δ) έσοδα από έρευνες, μελέτες, παροχή υπηρεσιών και πληροφοριών, εκδόσεις και κάθε μορφής προσδοκώμενες δραστηριότητες του.

ε) έσοδα από αξιοποίηση της περιουσίας του και κάθε άλλο περιουσιακό στοιχείο που παρέχεται στο Ίδρυμα από δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς ή φυσικά και νομικά πρόσωπα του εσωτερικού και του εξωτερικού.

2. Η οικονομική διαχείριση του Ε.Α.Π. διέπεται από τις κείμενες διατάξεις περί Α.Ε.Ι..

3. Η Επιτροπή Διαχείρισης Ειδικού Λογαριασμού του Ε.Α.Π. αποτελείται από τον Αντιπρύτανη, ως Πρόεδρο, τους Κοσμητορες των Σχολών και τον Προϊστάμενο των Διοικητικών Υπηρεσιών του Ε.Α.Π.. Καθήκοντα Γραμματέα της Επιτροπής Διαχείρισης Ειδικού Λογαριασμού του Ε.Α.Π. ασκεί ο Προϊστάμενος του Τμήματος Διαχείρισης Ειδικού Λογαριασμού και σε περίπτωση κωλύματος υπάλληλος του Τμήματος αυτού, τον οποίο ορίζει ο Προϊστάμενος του. Οι γενικές κατευθύνσεις λειτουργίας και διαχείρισης του παραπάνω λογαριασμού, καθώς και τα καθήκοντα της ως άνω Επιτροπής καθορίζονται από τις κείμενες διατάξεις περί Α.Ε.Ι..

Άρθρο 10

Μεταβατικές Διατάξεις

1. Κατά την έναρξη λειτουργίας του το Ε.Α.Π. διακρίνεται από Διοικούσα Επιτροπή (Δ.Ε.). Πρώτη Δ.Ε. θεωρείται εκείνη που ορίστηκε με εξουσιοδότηση του άρθρου 11 παρ. 8 του ν. 2327/1995. Με αποφασίες του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μπορούν

να αντικαθίστανται μέλη της Δ.Ε. του Ε.Α.Π.. Η Δ.Ε. περιλαμβάνει επτά (7) τακτικά και αντίστοιχα αναπληρωματικά μέλη. Ως μέλη της Δ.Ε. ορίζονται μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι ή Έλληνες επιστήμονες, οι οποίοι κατέχουν θέση Δ.Ε.Π. σε Α.Ε.Ι του εξωτερικού, είτε επιστήμονες ανγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι έχουν γνώση και πείρα σε θέματα εκπαίδευσης από απόσταση και λειτουργίας Άνοικτων Πανεπιστημίων. Με την ίδια απόφαση ορίζονται ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δ.Ε..

2. Η Δ.Ε. ασκεί τα καθήκοντα της Συγκλήτου, των Κοσμητειών σε μη αυτοδύναμες Σχολές και του Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας μέχρι της αυτοδύναμης λειτουργίας του. Μια Ο.Δ.Π. θεωρείται αυτοδύναμη, όταν για την αντίστοιχη Θ.Ε. έχει διορισθεί το μέλος Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π., που είναι και ο Συντονιστής της. Μια Σχολή θεωρείται αυτοδύναμη όταν έχουν αποκτήσει αυτοδύναμο έξι (6) τουλάχιστον Ο.Δ.Π. που αντιστοιχούν σε ισόριθμες Θ.Ε.. Το Εργαστήριο Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας θεωρείται ότι λειτουργεί αυτοδύναμα, όταν έχει διορισθεί σε αυτό ένα τουλάχιστον μέλος Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π..

3. Η Σύγκλητος του Ε.Α.Π. και η Επιτροπή Διαχείρισης Ειδικού Λογαριασμού συγκροτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και με τις εξής προϋποθέσεις: (i) όταν είναι αυτοδύναμες δύο τουλάχιστον Σχολές του, (ii) όταν έχουν διορισθεί τρία τουλάχιστον μέλη Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. στη βαθμίδα του Καθηγητή, (iii) όταν έχει διορισθεί ο Προϊστάμενος των διδακτικών υπηρεσιών του Ε.Α.Π., (iv) όταν λειτουργεί αυτοδύναμο το Εργαστήριο Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευτικής Μεθοδολογίας. Τις σχετικές διαδικασίες εκλογής των μελών της πρώτης Συγκλήτου και της συγκρότησής της σε σώμα κάνει ο Πρόεδρος της Δ.Ε. του Ε.Α.Π..

4. Κατά την έναρξη λειτουργίας του Ε.Α.Π. για κάθε Θ.Ε. διορίζεται ένα μέλος Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. και αναγκαίος αριθμός Σ.Ε.Π..

5. Μέχρι να συγκροτηθεί σε σώμα η Σύγκλητος του Ε.Α.Π., το εκλεκτορικό σώμα, που προβλέπεται στο εδάφιο α' της παρ. 3 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου, αποτελείται από επτά (7) μέλη Δ.Ε.Π. που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, ύστερα από εισήγηση της Δ.Ε. του Ε.Α.Π., από το σύνολο των μελών Δ.Ε.Π. των ελληνικών Α.Ε.Ι. με το ίδιο ή, αν δεν υπάρχουν, με συγγενές γνωστικό αντικείμενο προς την αντίστοιχη Θ.Ε.. Το μέλη του εκλεκτορικού σώματος πρέπει να κατέχουν θέση στην ίδια ή ανώτερη βαθμίδα από τη θέση που πρόκειται να πληρωθεί.

6. Κατά το πρώτο έτος λειτουργίας του Ε.Α.Π. συστάονται δεκαπέντε (15) θέσεις μελών Δ.Ε.Π. του Ε.Α.Π.. Η κατανομή τους στις Σχολές γίνεται με απόφαση της Δ.Ε. του Ε.Α.Π.. Οι θέσεις αυτές προκηρύσσονται, κατ' εξαίρεση από τη διαδικασία του προγραμματισμού με απόφαση της Δ.Ε. του Ε.Α.Π., η οποία εγκρίνεται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

7. Μέχρι να συγκροτηθεί σε σώμα η Σύγκλητος καθήκοντα Πρύτανη ασκεί ο Πρόεδρος της Δ.Ε.. Ο Πρόεδρος της Δ.Ε. ασκεί επίσης καθήκοντα Κοσμητορά για όσες Σχολές δεν είναι αυτοδύναμες και Διευθυντή του Εργαστηρίου Εκπαιδευτικού Υλικού και Εκπαιδευ-

τικής Μεθοδολογίας, έως ότου διορισθεί ο Διευθυντής του. Τον Πρόεδρο της Δ.Ε. απουσιάζοντα ή κωλύομενο αναπληρώνει ο Αντιπρόεδρος, ο οποίος ασκεί καθήκοντα Αντιπρύτανη.

8. Μέχρι της εκδόσεως του εσωτερικού κανονισμού του Ε.Α.Π., θέματα που αφορούν αυτόν ρυθμίζονται με αποφάσεις της Δ.Ε. του Ε.Α.Π., που εγκρίνονται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

9. Κατά την έναρξη λειτουργίας του Ε.Α.Π., πρώτη Επιτροπή Διαχείρισης του Ειδικού Λογαριασμού του Ε.Α.Π. θεωρείται εκείνη που ορίστηκε με την υπ' αριθμ. ΚΑ/679/22.8.1996 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών, όπως συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 330/17.2.1997 όμοια απόφαση. Με αποφάσεις των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών ορίζονται οι Επιτροπές Διαχείρισης του Ειδικού Λογαριασμού του Ε.Α.Π. μέχρι της συγκρότησής σε σώμα της αντίστοιχης Επιτροπής που προβλέπεται από τον παρόντα νόμο.

10. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και του κατά περίπτωση αρμοδίου υπουργού, ύστερα από γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου προέλευσης του υπαλλήλου, αποσπώνται στο Ε.Α.Π. για ένα (1) χρόνο με αίτησή τους και με δυνατότητα ανανέωσης της απόσπασής μέχρι την πλήρη λειοψυχία του Ε.Α.Π. υπάλληλοι του Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα. Ο χρόνος απόσπασής θεωρείται χρόνος πραγματικής υπηρεσίας στην οργανική τους θέση. Για τα πέντε (5) πρώτα έτη λειτουργίας του Ε.Α.Π., με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και του κατά περίπτωση αρμοδίου υπουργού, ύστερα από γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου προέλευσης του υπαλλήλου, μετατάσσονται στο Ε.Α.Π. με αίτησή τους υπάλληλοι του Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα.

11. Κατά το προσεχή ακαδημαϊκά έτη λειτουργίας του Ε.Α.Π. δίδεται έμφαση στα προγράμματα επιμόρφωσης που οδηγούν στη χορήγηση πιστοποιητικών προπτυχιακής και μεταπτυχιακής επιμόρφωσης και παρακολούθησης επί μέρους Θ.Ε. Από τη δημοσίευσή του παρόντος στο Ε.Α.Π. θα λειτουργήσουν δύο προγράμματα σπουδών: α) "Μεταπτυχιακή Ειδίκευση Καθηγητών Αγγλικής Γλώσσας" και β) "Άνοικτη και εξ αποστάσεως Εκπαίδευση" της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών. Το πρώτο οδηγεί σε Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης και το δεύτερο σε Πιστοποιητικό Μεταπτυχιακής Επιμόρφωσης.

12. Μέχρι της συγκροτήσεως σε σώμα της Συγκλήτου του Ε.Α.Π., με απόφαση της Δ.Ε. του Ε.Α.Π., προσλαμβάνονται τα μέλη του Σ.Ε.Π. του Ε.Α.Π. και επιτρέπεται η μετακίνηση στο Ε.Α.Π. μελών Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. κατά τις προϋποθέσεις των παραγράφων 4 και 10 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 11

Καταργούμενες - Τροποποιούμενες διατάξεις

1. Το Ε.Α.Π. διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου και συμπληρωματικά από τις ισχύουσες για το Α.Ε.Ι. διατάξεις.

2. Από τη δημοσίευσή του νόμου αυτού καταργούνται οι παράγραφοι 2, 3, 4, 5, 6, 7 του άρθρου 27 του ν

2083/1992, καθώς και το εδάφιο β' της παρ. 1 του άρθρου αυτού, ενώ παραμένει σε ισχύ το εδάφιο α' της παρ. 1 του ίδιου άρθρου, όπως αυτό τροποποιείται με τον παρόντα νόμο.

Άρθρο 12

Α. 1). Από το ακαδημαϊκό έτος 1998-1999 επιτρέπεται κατ' εξαίρεση, πέραν του εκάστοτε καθοριζόμενου αριθμού εισακτέων, η εισαγωγή υποψηφίων ειδικών κατηγοριών των περιπτώσεων α' και β' της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 1351/1983, όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με τις διατάξεις της παρ. 11 του άρθρου 10 του ν. 2327/1995 και της παρ. 4 του άρθρου 5 του ν. 2517/1997, στις Στρατιωτικές Σχολές, που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 1351/1983, καθώς και στις Στρατιωτικές Σχολές Υπαξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων, επιφυλασσομένων των διατάξεων των άρθρων 1 και 11 παρ. 4 του ν. 1911/1990, όπως ισχύει σήμερα, αναφορικά με την εισαγωγή γυναικών στα Ανώτατα Στρατιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και στις Στρατιωτικές Σχολές Υπαξιωματικών και ανδρών στη Σχολή Αξιωματικών Νοσηλευτικής. Το ποσοστό των υποψηφίων των παραπάνω ειδικών κατηγοριών, που εισάγεται κατ' έτος σε καθένα από τις Σχολές, καθορίζεται σε τρία τοις εκατό (3%) επιπλέον του συνολικού αριθμού των εισακτέων της γενικής σειράς κάθε Σχολής και είναι ενιαίο για το σύνολο των υποψηφίων όλων των κατηγοριών αυτών.

2) Από το ίδιο ακαδημαϊκό έτος από τον αριθμό των εισαγομένων στις Σχολές της Αστυνομικής Ακαδημίας, που προβλέπονται από το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 2226/1994, ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) καλύπτεται από υποψηφίους των ειδικών κατηγοριών που προβλέπονται από τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου και είναι ενιαίο για το σύνολο των υποψηφίων όλων των κατηγοριών αυτών.

Οι διατάξεις του ν. 2226/1994 και του π.δ./τος 4/1995, όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 34/1996 εφαρμόζονται και για τους υποψηφίους του παρόντος άρθρου που εισάγονται στις Σχολές της Αστυνομικής Ακαδημίας.

3) Για την εισαγωγή των υποψηφίων των προηγούμενων παραγράφων λαμβάνεται υπόψη η συνολική βαθμολογία που προκύπτει από τη συμμετοχή τους στο σύστημα εισιτηρίων εξέτασεων των υποψηφίων αυτών για την εισαγωγή τους στα Α.Ε.Ι. της Ελλάδας, όπως ισχύει κάθε φορά. Με την επώλυση του προηγούμενου εδαφίου, για την εισαγωγή των υποψηφίων αυτών στις προαναφερόμενες Σχολές, εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 29 του ν. 2009/1992. Για τυχόν κενές θέσεις που είναι δυνατόν να προκύψουν μετά την εισαγωγή των σπουδαστών του άρθρου αυτού στις εν λόγω Σχολές, αυτές συμπληρώνονται από πίνακα επιλαχόντων των κατηγοριών του άρθρου αυτού, εφαρμοζόμενων αναλογικά των διατάξεων της παρ. 8 του άρθρου 4 του ν. 1351/1983. Σε κάθε περίπτωση ενδεχόμενα κενά θέσεων για τη συμπλήρωση του καθοριζόμενου ποσοστού δεν μεταφέρονται και δεν

καλύπτονται από υποψηφίους οποιασδήποτε άλλης σειράς ή κατηγορίας. Οι διατάξεις των παραγράφων 5, 6 και 7 του άρθρου 4 του ν. 1351/1983 εφαρμόζονται και για τους υποψηφίους ειδικών κατηγοριών του παρόντος άρθρου.

4) Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Συμβουλίου Αρχηγών Γενικών Επατελειών και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες και κάθε άλλο θέμα αναγκαίο για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου για την εισαγωγή στις Στρατιωτικές Σχολές.

Β. Παρατείνεται μέχρι την 31.8.1998 από την ημερομηνία λήξεως του η ισχύς του πίνακα επιτυχόντων στο διαγωνισμό που διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις της αριθμ. Δ2/23440/88 απόφασης του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (ΦΕΚ 50 Β':1988 Τ.παρ. 188) για την επιλογή εκπαιδευτικών κλάδου Π16 μουσικής στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Εφεξής ο διαγωνισμός για την πρόσληψη εκπαιδευτικών κλάδου Π16 μουσικής διενεργείται από το Α.Σ.Ε.Π., σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 2525/1997.

Γ. Η κατά το άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 2503/1997 εξαίτητη προθεσμία για την εκδότηση των προβλεπόμενων προεδρικών διαταγμάτων διατήρησης της εποπτείας Ν.Π.Δ.Δ. από τα υπουργεία παρατείνεται για δύο (2) μήνες από τη λήξη της.

Δ. 1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 17 του ν. 1867/1989 "Προσωπική κράτηση κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Κώδικος Εισπραξέως Δημοσίων Εσόδων και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ 227 Α') αντικαθίσταται ως εξής:

"2. Το Σ.Α.Ε. αποτελείται από εκλεγμένους εκπροσώπους των τοιτοβάθμιων οργανώσεων των ελληνικών κοινοτήτων του εξωτερικού ή, αν δεν υπάρχουν, των δευτεροβάθμιων οργανώσεων των ελληνικών κοινοτήτων του εξωτερικού ή, αν δεν υπάρχουν, των ελληνικών κοινοτήτων του εξωτερικού και από εκλεγμένους εκπροσώπους άλλων οργανώσεων αποδημίων Ελλήνων οι οποίες είναι στρατηγικής σημασίας για την προώθηση και προβολή των εθνικών θεμάτων και των συμφερόντων των αποδημίων Ελλήνων.

Στο Σ.Α.Ε. συμμετέχουν ως μέλη εκπρόσωποι της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Αποδημίων Κυπρίων και της Παγκόσμιας Συντονιστικής Επιτροπής Κυπρίων Αγωνιστών. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποδημίου Ελληνισμού ορίζεται ο αριθμός αυτών των εκπροσώπων.

Κατά τη σύνθεση του Σ.Α.Ε. πρέπει να επιδιώκεται η μεγαλύτερη δυνατή αντιπροσωπευτικότητα."

2. Το άρθρο 5 του π.δ./τος 196/1995 (ΦΕΚ 105 Α) καταργείται.

Ε. Το Δ.Κ.Α.Τ.Σ.Α. μπορεί να κρίνει και να αναγνωρίσει ως ισότιμους προς τους απονεμόμενους από τα ημεδαπά Α.Ε.Ι. μεταπτυχιακούς πτυχιούχους που απονεμονται από Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της αλλοδαπής και της ημεδαπής, βάσει διαπανεπιστημιακών μεταπτυχιακών προγραμμάτων.

Άρθρο 13

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει με τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν άλλως ορίζεται από τις ειδικότερες διατάξεις του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 23 Δεκεμβρίου 1997

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΥΓ. ΔΗΜ. ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ

ΒΕΝΙΖΟΣ ΑΛΗΓΙΑΣ

ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Α. ΤΣΟΧΑΚΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Γ. ΑΡΣΕΒΗΣ

ΔΗΜ. ΤΑΞΗΣ

Ο ΑΝΑΡΧ. ΥΠ. ΕΣΤΕΡΙΩΝ

Γ. ΡΟΜΑΙΟΣ

Γ. ΠΑΠΑΜΑΡΕΟΥ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 23 Δεκεμβρίου 1997

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΥΑΓ. ΠΑΝΗΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

«Θεματικές ενότητες προγράμματος διοίκησης μονάδων υγείας και περιεχόμενο αυτών»

>

Transfer interrupted!

Content-Type" content="text/html; charset=windows-1253">

Σκοπός του προγράμματος:

Σκοπός του προγράμματος είναι η προετοιμασία στελεχών με γνώσεις και ικανότητες να διοικήσουν αποτελεσματικά μονάδες και κέντρα υγείας καθώς επίσης και να εργασθούν σε κεντρικές και περιφερειακές υπηρεσίες του Συστήματος Υγείας του Δημοσίου και του Ιδιωτικού χώρου.

Το πρόγραμμα οδηγεί σε μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης.

Θεματικές Ενότητες:

Βασικές Αρχές Διοίκησης Διαχείρισης (Management) Υπηρεσιών Υγείας

Υπηρεσίες Υγείας/Νοσοκομείο: Ιδιοτυπίες και προκλήσεις

Οικονομική και χρηματοδοτική διαχείριση Υπηρεσιών Υγείας

Κοινωνιολογική και Ψυχολογική προσέγγιση των Νοσοκομείων/Υπηρεσιών Υγείας

Διπλωματική εργασία

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ (MANAGEMENT) ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

1. Αρχές Διοίκησης.
2. Στρατηγικός Σχεδιασμός – Στοχοθεσία.
3. Ορίζοντες για τη διοίκηση.
4. Θεωρία και πράξη.

Θ.Ε. 22

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ/ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ: ΙΔΙΟΥΤΗΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

1. Υγεία & Περίθαλψη.
2. Πολιτική για την υγεία (Health Policy) / Κοινωνική πολιτική.
3. Δομή του Ελληνικού συστήματος υγείας.
4. Διοίκηση νοσοκομείων : δυσκολίες και τάσεις.
5. Ποιότητα υπηρεσιών υγείας.

Θ.Ε. 23

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

1. Οικονομική Ανάλυση.
2. Χρηματοδοτικές διαδικασίες (Financial management).
3. Ποσοτικές Μέθοδοι στην οικονομική και χρηματοδοτική διοίκηση.
4. Διαχείριση της καινοτομίας, Αξιολόγηση-Αποτίμηση.
5. Πληροφοριακή στήριξη διοίκησης διαχείρισης υπηρεσιών υγείας.

Θ.Ε.24

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ/ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

1. Υγεία και αρρώστια ως κοινωνικά και πολιτιστικά φαινόμενα.
2. Μεταβολή της συμπεριφοράς.
3. Το Νοσοκομείο ως θεσμός.
4. Κοινωνικο-οικονομική έρευνα στις υπηρεσίες υγείας/Νοσοκομείο.

Θ.Ε. 25

ΟΙ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ

1. Εισαγωγή.
2. Πολιτιστικό πλαίσιο.
3. Ο πολιτισμός και εκπαίδευση.

Θ.Ε. 26

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

1. Διαχείριση ενός οργανισμού.
2. Πολιτιστική διαχείριση.

Θ.Ε. 27

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

1. Οικονομική διαχείριση.
2. Πόροι.

Θ.Ε. 28

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ - ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ-MARKETING ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

1. Μέθοδοι επικοινωνίας.
2. Μέσα επικοινωνίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

«Προκήρυξη εισαγωγικού διαγωνισμού της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης για τα διάφορα τμήματά της».

Αθήνα 16-9-1999
Αριθμ. Πρωτ: 6293

ΘΕΜΑ. Προκήρυξη του ΙΓ' Εισαγωγικού Διαγωνισμού της Εθνικής Σχολής
Δημόσιας Διοίκησης 1999.

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Η

Η Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων (ΚΕΕ) έχοντας υπόψη:

1 Τις διατάξεις του άρθρου 16 του Ν 1388/83 (ΦΕΚ113Α/83), "Ίδρυση του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης", όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τα άρθρα 22 του Ν 1586 (ΦΕΚ 37Α/86), 17 του Ν.2026/92 (ΦΕΚ 43Α/23-3-1992), 11 του Ν. 2527/97 (ΦΕΚ 206Α/97 και την με αριθμό ΔΙΕΚ/ΤΜΒ/Φ7/12289/21-6-99 (ΦΕΚ1290Β/23-6-99) "Ανασυγκρότηση Κεντρικής Επιτροπής Εξετάσεων (ΚΕΕ)", απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

2 Την απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης με αριθμό ΔΙΕΚ/ΤΜΒ/Φ 7/13774/2-8-99, "Ορισμός Προέδρου και μελών της Κεντρικής Επιτροπής Εξετάσεων (Κ.Ε.Ε) της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης, για τον ΙΓ' εισαγωγικό διαγωνισμό"

3 Την απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης με αριθμό ΔΙΕΚ/ΤΜ Β/80/21/28827/6-9-91, (ΦΕΚ 806Β/30-9-91) "Σύσταση Τμήματος Εμπορικών Ακολουθών"

4 Την απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης με αριθμό ΔΙΕΚ/ΤΜ Β/80/23/46120/10-1-92, (ΦΕΚ 43Β/30-1-92) "Σύσταση Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης"

5 Την απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης με αριθμό ΔΙΕΚ/ΤΜΒ/Φ8 1/21682/8-7-93, (ΦΕΚ 526 Β/13-7-93) "Αριθμός εισακτέων στην ΕΣΔΔ για τον 10ο Εισαγωγικό Διαγωνισμό και σύσταση Τμήματος Ακολουθών Τύπου".

6 Την απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης με αριθμό ΔΙΕΚ/ΤΜΒ/Φ5/οικ 23742/8-7-93), (ΦΕΚ 526Β/13-7-93), "Εξέταση υποψηφίων του Τμήματος Ακολουθών Τύπου της ΕΣΔΔ σε δυο ξένες γλώσσες"

7 Την απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης με αριθμό ΔΙΕΚ/ΤΜΒ/Φ 5/21684/2-7-93 (ΦΕΚ 511Β/9-7-93) "Έγκριση τροποποίησης και βελτίωσης της διαδικασίας των προϋποθέσεων εισαγωγής Οικονομικών και Εμπορικών Ακολουθών στην ΕΣΔΔ, όπως τροποποιήθηκε με την ομοία απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκεντρώσης με αριθμό ΔΙΕΚ/ΤΜ Β/7629/10-4-96, (ΦΕΚ 302Β/6-5-96).

8 Την απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης με αριθμό ΔΙΕΚ/Η-12-Κ/6/22/7114/26-7-86, (ΦΕΚ 524Β/26-7-86) "Συμπληρωματικές ρυθμίσεις για τον εισαγωγικό διαγωνισμό της ΕΣΔΔ"

9 Την απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκεντρώσης με αριθμό ΔΙΕΚ/ΤΜ Β/Φ 5/13751/27-7-1999 (ΦΕΚ 1546Β/29-7-99), "Τροποποίηση των εξεταζομένων μαθημάτων και της διαδικασίας εξέτασης κατά το προκαταρκτικό στάδιο του εισαγωγικού διαγωνισμού της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης (Ε Σ Δ Δ)"

10 Το Νόμο 2738/99 (ΦΕΚ180Α/9-9-99) " Συλλογικές διαπραγματεύσεις..."

11 Την απόφαση του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης με αριθμό ΔΙΕΚ/Η11/438/5805/20-7-1987. (ΦΕΚ 405/Β/7-8-87). "Συμπλήρωση εξεταστέων μαθημάτων κατά το προκαταρκτικό και τελικό στάδιο του εισαγωγικού διαγωνισμού στην Ε.Σ.Δ.Δ."

12 Την απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκεντρώσεως με αριθμό ΔΙΕΚ/ΤΜ β/7629/10-4-96. (ΦΕΚ302Β/93) "Τροποποίηση της με αριθμό ΔΙΕΚ/ΤΜ Β/Φ 5/21684/2-7-93 απόφασης των διαδικασιών και προϋποθέσεων εισαγωγής στο τμήμα Εμπορικών Ακολουθών της Ε.Σ.Δ.Δ..

13 Την κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκεντρώσεως και Οικονομικών με αριθμό ΔΙΕΚ/ΤΜΒ/Φ.8/οικ.13662/29-6-99 (ΦΕΚ 1396Β/7-7-99). "Αριθμός εισακτέων στην ΕΣΔΔ κατά τον ΙΓ' εισαγωγικό διαγωνισμό".

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ε Ι

Προκηρυσσει

Τη διενέργεια του ΙΓ' Εισαγωγικού Διαγωνισμού για την Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης (ΕΣΔΔ)

Ο συνολικός αριθμός εισακτέων στην ΕΣΔΔ για το έτος 1999 ανέρχεται στους εκατό (100) και κατανομεται μεταξύ των τμημάτων της Σχολής ως εξής:

- α) Τμήμα Γενικής Διοίκησης. 35 σπουδαστές.
- β) Τμήμα Εμπορικών Ακολουθών. 8 σπουδαστές.
- γ) Τμήμα Ακολουθών Τυπού. 15 σπουδαστές.
- δ) Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης. 22 σπουδαστές και ειδικότερα:
 - Προγραμμα Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας. 13 σπουδαστές.
 - Προγραμμα Διοίκησης Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής. 9 σπουδαστές.
- ε) Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης. 20 σπουδαστές.

Α. Δικαιωμα συμμετοχής στο διαγωνισμό

1 Στο διαγωνισμό μπορούν να λάβουν μέρος ιδιώτες και υπάλληλοι των δημοσίων υπηρεσιών των Ν.Π.Δ.Δ. και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, (Α' και Β' βαθμού αυτοδιοίκησης) Οι φοιτητές στην Ε.Σ.Δ.Δ. δεν έχουν δικαίωμα να λάβουν μέρος σε νέο διαγωνισμό της Σχολής κατά την διάρκεια της φοίτησής τους.

2 Οι ιδιώτες πρέπει να είναι κάτοχοι πτυχίου ανώτατης ή ανώτερης σχολής της ημεδαπής ή ισοτιμίου πτυχίου της αλλοδαπής. (η ισοτιμία αποδεικνύεται από βεβαίωση του αρμοδίου για αναγνώριση οργάνου ΔΙΚΑΤΣΑ. κ.λ.π.), να μην έχουν συμπληρώσει το 37ο έτος της ηλικίας τους (για την συμπλήρωση του ανωτάτου ορίου ως ημέρα γέννησης θεωρείται η 31η Δεκεμβρίου 1962) και να συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις διορισμού σε δημοσία υπηρεσία δηλαδή να έχουν ελληνική ιθαγένεια ή υπηκοότητα κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης να είναι υγιείς να έχουν (οι αρρενες) εκπληρώσει τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις έως τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων συμμετοχής ή να έχουν απαλλαγεί νομίμα και να μην υπάρχει ποινική καταδίκη σε βάρος τους. (Ν. 2683/1999) Σημειώνεται ότι δικαίωμα συμμετοχής στο διαγωνισμό έχουν οι Βορειοηπειρωτές οι ομογενείς αλλοδαποί προερχόμενοι εκ Κωνσταντινουπόλεως και εκ των νησών Ιμβρού και Τενέδου και οι Κυπριοί ομογενείς, σύμφωνα με τα άρθρα 1, 2 και 3 του Ν.Δ. 3832/58 (ΦΕΚ 128Α/58)

3 Υπάλληλοι των δημοσίων υπηρεσιών, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, (Α' και Β' βαθμού αυτοδιοίκησης), κάτοχοι πτυχίου ανώτατης ή ανώτερης σχολής της ημεδαπής ή ισοτιμίου πτυχίου της αλλοδαπής, με την προϋπόθεση ότι δεν έχουν συμπληρώσει το 42ο έτος της ηλικίας τους

4 Υπάλληλοι των δημοσίων υπηρεσιών, των Ν.Π.Δ.Δ. και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Α' και Β' βαθμού αυτοδιοίκησης), κάτοχοι απολυτηρίου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχουν τουλάχιστον πενταετή προϋπηρεσία στο δημόσιο, στα Ν.Π.Δ.Δ. ή στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και δεν έχουν συμπληρώσει το 40ό έτος της ηλικίας τους

5 Το προσωπικό των δημοσίων υπηρεσιών των Ν.Π.Δ.Δ. και ΟΤΑ που υπηρετούν με σύμβαση εργασίας ορισμένου ή αορίστου χρόνου, υπάλληλοι των δημοσίων επιχειρήσεων (ΟΤΕ, ΔΕΗ, ΕΛΤΑ, Τραπεζών κ.λ.π.), δικαστές, αστυνομικοί και στρατιωτικοί έχουν δικαίωμα να λάβουν μέρος στο διαγωνισμό μόνο ως ιδιώτες.

6 Οι υπηρετούντες τη θητεία τους, είτε ως κληρωτοί, είτε ως έφεδροι, δεν έχουν δικαίωμα να λάβουν μέρος στο διαγωνισμό. Διευκρινίζεται όμως ότι επιτρέπεται η συμμετοχή στο διαγωνισμό των υποψηφίων που υπηρετούν με παρατεταμένη θητεία, σύμφωνα με τις διατάξεις της στρατιολογικής νομοθεσίας.

7 Οι υποψήφιοι που δεν έχουν λάβει τίτλο σπουδών, γίνονται δεκτοί στο διαγωνισμό υπό την προϋπόθεση ότι δεν οφείλουν άλλο μάθημα για να ανακηρυχθούν πτυχιούχοι και ότι στο τελευταίο μάθημα έχουν εξετασθεί επιτυχώς πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων. Το γεγονός αυτό αποδεικνύεται με πιστοποιητικό περατώσεως σπουδών που εκδίδει η Γραμματεία του οικείου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος. Σε περιπτώσεις που για τη λήψη πτυχίου απαιτείται και πρακτική άσκηση αυτή πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί έως την ημερομηνία αυτή.

B. Αίτηση συμμετοχής - προθεσμία υποβολής

1 Ο υποψήφιος υποβάλλει ή ταχυδρομεί επί αποδείξει στη Γραμματεία της Σχολής (Πειραιώς και Θράκης 2 Τ.Κ 177-78 ΤΑΥΡΟΣ), την έντυπη αίτηση συμμετοχής στο διαγωνισμό μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την τελευταία καταχωρημένη ανακοίνωση της προκήρυξης στον ημερησιο τύπο. Η αίτηση συνοδεύεται από υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 του Νόμου 1599/86 στην οποία δηλώνονται:

α) Προκειμένου περί ιδιωτών:

- αα) Ο τίτλος σπουδών, το έτος και η ημερομηνία κτήσεως αυτού.
- αβ) Η εκπλήρωση των στρατιωτικών υποχρεώσεων ή η νόμιμος απαλλαγή από αυτές.
- αγ) Η μη ύπαρξη κωλυματος για διορισμό σε δημόσια θέση

(Επι: των υπηκόων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα ανωτέρω ισχύουν αναλογως)

β) Προκειμένου περί Δημοσίων υπαλλήλων:

- βαι) Ο τίτλος σπουδών και η ημερομηνία κτήσεως αυτού.
- ββ) Η ιδιοτητα και ο χρονος προυπηρεσίας στο δημόσιο.

2 Επισημναιεται οτι η παραπανω υπεύθυνη δήλωση δεν αντικαθιστά κανένα από τα απαραίτητα πιστοποιητικά που απαιτούνται για την απόδειξη των στοιχείων που περιλαμβάνονται σ' αυτή

3 Οι ιδιώτες που θα επιτυχουν στο προκαταρκτικό στάδιο και θα έχουν, σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ 2 του Ν 1388/83, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 22 του Ν.1586/86, δικαίωμα να συμμετάσχουν στο τελικό στάδιο της εξέτασης, υποχρεούνται να προσκομίσουν τα δικαιολογητικά της περίπτωσης α, πλην των υπό στοιχείο αγ του παρόντος κεφαλαίου καθώς και επικυρωμένο φωτοαντίγραφο της ταυτότητας τους πριν από το τελικό στάδιο εξέτασης και εντός πέντε (5) ημερών από την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων του προκαταρκτικού σταδίου. Οι δημόσιοι υπάλληλοι προσκομίζουν τα δικαιολογητικά της περίπτωσης β καθώς και επικυρωμένο φωτοαντίγραφο της ταυτότητάς τους, πριν από το τελικό στάδιο της εξέτασης και εντός πέντε (5) ημερών από την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων του προκαταρκτικού σταδίου

4 Εφιστάται η προσοχη των υποψηφίων στο γεγονός ότι πρέπει να φροντίσουν να συγκεντρώσουν εγκαίρα τα ανωτερω πιστοποιητικά γιατί δεν προβλέπεται παραταση των πινε πανω προθεσμιων

5 Στην αίτηση αναγράφονται υποχρεωτικά η ξένη ή ξένες γλώσσες και τα μαθήματα του προκαταρκτικού σταδίου στα οποία επιθυμεί να διαγωνισθεί ο υποψήφιος και δεν επιτρέπεται η αλλαγή αυτών.

6 Η Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων (ΚΕΕ) του άρθρου 16 παρ. 2 του Ν. 1388/83 όπως τροποποιήθηκε με τους Ν. 1586/86 και 2026/92 και την Υπουργική απόφαση με αριθμό ΔΙΕΚ/ΤΜΒ/Φ 7/12289/21-6-99/ΦΕΚ1290Β/23-6-99, η οποία είναι το υπεύθυνο όργανο για την διενέργεια του εισαγωγικού διαγωνισμού, κρίνει και αποφασίζει για τις περιπτώσεις αποκλεισμού των υποψηφίων για οποιονδήποτε νόμιμο λόγο. Η επιτροπή αυτή συγκροτεί την 7μελή Επιτροπή Επιλογής Θεμάτων, την 5μελή Επιτροπή για την εξέταση του φακέλου με επικαιρο θέμα ή πρόβλημα, το Σώμα βαθμολογητών, από μέλη του διδακτικού προσωπικού των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και ορίζει υπευθύνους αιθουσών και επιτηρητές δημόσιους υπαλλήλους για τη διεξαγωγή του διαγωνισμού.

Γ. Στάδια και διαδικασία του διαγωνισμού

Ο διαγωνισμός διενεργείται σε δύο στάδια, το προκαταρκτικό και το τελικό

1 Το προκαταρκτικό στάδιο περιλαμβάνει γραπτή δοκιμασία των υποψηφίων σε τρία (3) από τα μαθήματα που αναφέρονται στους παρακάτω πίνακες.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α

- + Πολιτική Οικονομία
- + Επικοινωνία και Μ Μ Ε
- + Κοινωνική Πολιτική
- + Περιφερειακή Ανάπτυξη και Πολιτική
- + Οργάνωση και Λειτουργία του Κράτους

ΠΙΝΑΚΑΣ Β

- Πολιτική Κοινωνιολογία
- Πολιτική και Κοινωνική Ιστορία της Νεώτερης και Σύγχρονης Ελλάδας
- Στατιστική και Θεωρία των Πιθανοτήτων
- Πολιτική Περιβάλλοντος και Ανάπτυξη
- Πληροφορική
- Οργάνωση της Διεθνούς Κοινωνίας
- Δημοσία Διοίκηση
- Δημοσία Οικονομικά
- Μεθοδολογία Κοινωνικών Επιστημών

Ειδικότερα

1) Όσοι επιθυμούν να ενταχθούν στο τμήμα Εμπορικών Ακολουθών, εξετάζονται υποχρεωτικά στο μάθημα της Πολιτικής Οικονομίας και σε δύο από τα λοιπά μαθήματα των πινάκων Α και Β

2) Όσοι επιθυμούν να ενταχθούν στο τμήμα Ακολουθών Τύπου, εξετάζονται υποχρεωτικά στο μάθημα της Επικοινωνίας και Μ Μ Ε και σε δύο από τα λοιπά μαθήματα των πινάκων Α και Β

3) Όσοι επιθυμούν να ενταχθούν στα τμήματα Γενικής Διοίκησης, Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης και Κοινωνικής Διοίκησης, εξετάζονται υποχρεωτικά, κατ' επιλογή τους, σε ένα τουλάχιστον από τα εξής μαθήματα του πίνακα Α Πολιτική Οικονομία - Κοινωνική Πολιτική- Περιφερειακή Ανάπτυξη και Πολιτική - Οργάνωση και λειτουργία του Κράτους και σε δύο από τα λοιπά μαθήματα των πινάκων Α και Β

Η εξειδίκευση των μαθημάτων των πινάκων Α και Β ορίζεται ως ακολούθως:

ΠΙΝΑΚΑΣ Α

1. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

- α. Ιστορική συγκρότηση των σύγχρονων θεωριών της Πολιτικής Οικονομίας: Κλασική Πολιτική Οικονομία, Νεοκλασική, Μαρξική και Κεϋνσιανή.
- β. Βασικές έννοιες και κεντρικά ζητήματα της Πολιτικής Οικονομίας: Αξιολογικά στοιχεία κατά την θεμελίωση των βασικών εννοιών. Το σύστημα της αγοράς και ο προσδιορισμός των τιμών (ζήτηση, προσφορά, ανταγωνισμός, συντονισμός και ισορροπία). Μορφές ανταγωνισμού, τεχνολογία και αγορά εργασίας. Το οικονομικό κύκλωμα, το σύστημα των μακροοικονομικών κατηγοριών και η έννοια μακροοικονομικής ισορροπίας. Προσδιορισμός του εθνικού εισοδήματος, της απασχόλησης και του γενικού επιπέδου των τιμών. Οικονομική Ανάπτυξη: προσδιοριστικοί παράγοντες, ανισότητες και όρια.
- γ. Το σύστημα της αγοράς και οι οικονομικές λειτουργίες του κράτους: Δυσλειτουργίες της αγοράς και ο παρεμβατικός ρόλος του κράτους. Η ένταξη των οικονομικών δραστηριοτήτων του κράτους στο οικονομικό κύκλωμα και η έννοια του κρατικού προϋπολογισμού. Αρχές δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής μέσα από το πρίσμα του κρατικού προϋπολογισμού.
- δ. Διεθνείς οικονομικές σχέσεις. Διάρθρωση του ισοζυγίου πληρωμών και οι συναλλαγματικές ισοτιμίες. Διεθνές εμπόριο, οικονομική ανάπτυξη και οικονομικές ανισότητες σε διεθνές επίπεδο. Σύγχρονες μορφές ανταγωνισμού στην παγκόσμια οικονομία. Οικονομικές διαστάσεις της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης.
- ε. Η ελληνική οικονομία σήμερα. Διάρθρωτικά χαρακτηριστικά και εξελικτικές τάσεις. Αναπτυξιακές προοπτικές και προβλήματα. Η διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής στις σημερινές συνθήκες στόχοι, περιορισμοί και διλήμματα.

2. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΜΜΕ

- α. Θεωρίες και μοντέλα μαζικής Επικοινωνίας: Γραμμικά μοντέλα, Κυκλικά μοντέλα, Συνθετα μοντέλα Επικοινωνίας. Θεωρητικές προσεγγίσεις στα ΜΜΕ. Ημερήσια θεματολογία διατάξη των ΜΜΕ. Καθοδηγητές γνώμης Διαδικασία θυροφύλαξης. Θεωρία των ειδήσεων.
- β. Πολιτική και ΜΜΕ. Κοινή γνώμη και δημοσκοπήσεις. Πολιτική συμπεριφορά και μαζική Επικοινωνία. Εκλογές και ΜΜΕ. ΜΜΕ, δημοκρατία και δημόσια σφαίρα. Κόμματα, πολιτικοί και Μέσα Ενημέρωσης. Πολιτική γλώσσα και πολιτική πραγματικότητα. Πολιτική διαφήμιση.
- γ. Διεθνές Επικοινωνιακό Σύστημα. Διεθνείς Επικοινωνιακές ροές. Παγκοσμιοποίηση της Επικοινωνίας. Πολιτισμικός ιμπεριαλισμός – η σχετική συζήτηση. «Ψηφιακός κόσμος» και «παγκόσμιο χωρίο». Συγκριτική ανάλυση Επικοινωνιακών συστημάτων. Διεθνή πρακτορεία ειδήσεων.
- δ. Η πολιτική των ΜΜΕ. Θεσμοί εποπτείας: Το νομοθετικό πλαίσιο των μέσων ενημέρωσης στην Ελλάδα. Η απορρυθμίσση του επικοινωνιακού πεδίου. Μοντέλα απορρυθμίσσης. Κωδικές δεοντολογίας των μέσων ενημέρωσης. Καλωδιακή και ψηφιακή τηλεόραση – πολιτικές ρυθμίσσης. Το ιδιοκτησιακό καθεστώς στα ΜΜΕ. Θεσμοί εποπτείας στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

- α. Θεωρίες κοινωνικής πολιτικής και του Κράτους-Πρόνοιας: Νεοκλασική, Νεοφιλελεύθερη, Κεϋνσιανή, Νεο-κεϋνσιανή, Μαρξιστική αντίληψη. Κύριες απόψεις για την κοινωνική πολιτική μετά την κρίση του Κράτους Πρόνοιας.
- β. Κοινωνικό Δίκαιο και Κοινωνικό Κράτος. Κοινωνικά δικαιώματα και αρχές κοινωνικού κράτους δικαίου.
- γ. Φάσεις εξέλιξης της κοινωνικής πολιτικής στη Νεώτερη Ελλάδα (Υγεία, Ασφάλιση, Πρόνοια).
- δ. Οργάνωση φορείς και μορφές κοινωνικής πολιτικής: Κράτος, Δημόσιοι Οργανισμοί, Κοινωνικοί Οργανισμοί, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Διεθνείς Οργανισμοί, ως φορείς κοινωνικής πολιτικής. Κύριες μορφές κοινωνικής πολιτικής (αμεση και έμμεση κοινωνική πολιτική).
- ε. Σχεδιασμός και αξιολόγηση κοινωνικής πολιτικής: Εννοιολογική προσέγγιση και θεωρητική θεμελίωση του σχεδιασμού κοινωνικής πολιτικής. Στάδια παρέμβασης (στόχοι, διαδικασία και μορφές παρέμβασης) ανάλυσης, εφαρμογής και αξιολόγησης της κοινωνικής πολιτικής).

στ. Οικονομική ανάπτυξη και κοινωνική πολιτική: Εισοδηματικές ανισότητες, διαφοροποιήσεις εισοδηματικών μεριδίων, αναδιανομή εισοδήματος. Αγορά εργασίας, εργατικό δυναμικό, απασχόληση, ανεργία.

ζ. Κοινωνική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Διάρθρωση συστημάτων κοινωνικής προστασίας στην Ε.Ε. (Υγεία, Ασφάλιση, Πρόνοια). Κοινωνική πολιτική στην Ε.Ε. Από τη συνθήκη της Ρώμης, στη συνθήκη του Μάαστριχτ και τη συνθήκη του Άμστερνταμ. Επιπτώσεις της ΟΝΕ στην κοινωνική πολιτική και την αγορά εργασίας.

η. Συγχρόνα προβλήματα και προοπτικές της κοινωνικής πολιτικής και του Κράτους-Πρόνοιας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Υγεία, Κοινωνική Ασφάλιση, Πρόνοια)

4. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

α. Θεωρία Περιφερειακής Ανάπτυξης: Μακροοικονομικά υποδείγματα περιφερειακής ζήτησης: το υπόδειγμα εξαγωγικής βάσης. Περιφερειακά υποδείγματα εισροών-εκροών. Θεωρίες διαπεριφερειακής διάχυσης της ανάπτυξης. Θεωρίες σωρευτικής αιτιότητας. Η θεωρία των αναπτυξιακών πόλων. Ποσοτικές Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης. Θεωρία επιλογής τοπικού εγκαταστάσεων των επιχειρήσεων.

β. Περιφερειακή Πολιτική: Σκοπός και στόχοι της Περιφερειακής Πολιτικής. Τα μέσα της Περιφερειακής Πολιτικής. Περιφερειακός Προγραμματισμός. Το θεσμικό πλαίσιο της Περιφερειακής Πολιτικής της Ε.Ε. Η μορφή του περιφερειακού προβλήματος και οι διαστάσεις των περιφερειακών ανισοτήτων στην Ελλάδα. Η περιφερειακή Πολιτική στην Ελλάδα πριν το 1ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Το 1ο και το 2ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης για την Ελλάδα. Αρχές και θεσμοί της περιφερειακής συγκρότησης του ελληνικού κράτους.

5. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ.

α. Θεωρίες για το κράτος. Η έννοια της εξουσίας. Θεωρίες κοινωνικού συμβολαίου. Μορφές κράτους.

β. Θεωρίες Δημοκρατίας: Η έννοια της λαϊκής κυριαρχίας. Νομιμότητα και Νομιμοποίηση. Από το φιλελεύθερο στο κοινωνικό κράτος. Φιλελεύθερη αρχή Δημοκρατική αρχή - Κοινωνική αρχή. Ο κλασικός φιλελευθερισμός και η κρίση του. Νεοφιλελευθερισμός κοινωνικά προβλήματα και κρατικές λειτουργίες. Αναπτυξιακά μοντέλα, θεωρίες της ρύθμισης, απορρύθμισης, επαναρύθμισης.

γ. Έθνος - Κράτος: Η ιστορική πορεία διαμόρφωσης του έθνους-κράτους. Η πολιτική έννοια του λαού. Το εθνικό κράτος την εποχή της διαδικασίας παγκοσμιοποίησης.

δ. Συνταγματικοί θεσμοί στην Ελλάδα:

i) Εκλογικό Σώμα. Σύνθεση αρμοδιότητες του εκλογικού σώματος, οι συνταγματικές αρχές που διέπουν την ψηφο και την ψηφοφορία, ο ισχύων εκλογικός νόμος.

ii) Βουλή

Οργάνωση και λειτουργία της Βουλής, η διάλυση της Βουλής. Ο Κοινοβουλευτικός έλεγχος, η κοινοβουλευτική νομοθετική διαδικασία. Η Νομική θέση του βουλευτή

iii) Κυβέρνηση

Η αναδείξη της κυβέρνησης και η απαλλαγή της από τα καθήκοντα της. Η αναπλήρωση του πρωθυπουργού και των μελών της κυβέρνησης. Η ευθύνη των μελών του υπουργικού συμβουλίου

iv) Προεδρος της Δημοκρατίας. Εκλογή, θητεία και αναπλήρωση του Προέδρου της Δημοκρατίας, οι αρμοδιότητες του Προέδρου της Δημοκρατίας, η νομική θέση του Προέδρου της Δημοκρατίας, ασυμβίβαστα, ευθύνη του Προέδρου της Δημοκρατίας.

v) Δικαστικοί λειτουργοί.

Τα συνταγματικά πλαίσια της δικαστικής λειτουργίας. Τα δικαιώματα της δικαστικής προστασίας και ακροασης. Η αρχή του νομίμου Δικαστή. Τα δικαστήρια που προβλέπονται από το Σύνταγμα

ΠΙΝΑΚΑΣ Β

6. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

- α. Η μαζική Δημοκρατία. Απο τον πολιτικό αποκλεισμό στην καθολική ψηφοφορία. Κομμάτα Κομματικά συστήματα. Εκλογικά συστήματα. Κόμματα σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Εσωκομματική Δημοκρατία. Χρηματοδότηση κομμάτων
- β. Ομάδες συμφερόντων: Η έννοια και τυπολογία. Οι λειτουργίες και η δράση των ομάδων συμφερόντων. Οι ομάδες συμφερόντων και η δομή εξουσίας. Κορπορατισμός – Νεοκορπορατισμός.
- γ. Κοινωνικές τάξεις, κοινωνική διαστρωμάτωση και πολιτική. Πολιτική και εκλογική συμπεριφορά.
- δ. Το πολιτικό και κομματικό σύστημα στην Ελλάδα.
- ε. Συγκριτική ανάλυση πολιτικών συστημάτων: Η.Π.Α., Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία

7. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

- α. Η συγκρότηση του νεοελληνικού κράτους: κοινωνικές και εθνικές προσδοκίες, πολιτεύμα, οικονομία και νοοτροπίες
- β. Οι μεγάλες πολιτικές περιόδους: από το επαναστατικό πολιτικό καθεστώς στη διαδοχή των συνταγματικών πλαισίων
- γ. Οι εκτροπές του πολιτικού συστήματος, πολιτικές εξεγέρσεις και επαναστάσεις.
- δ. Η διαμόρφωση των κοινωνικών ομάδων και τάξεων και η ενσωμάτωσή τους στο νεοελληνικό κράτος
- ε. Η διαδοχική επέκταση των εθνικών συνόρων: οι μηχανισμοί ενσωμάτωσης και αφομοίωσης των νέων επαρχιών του ελληνικού κράτους
- στ. Οι σχέσεις ελληνισμού της ομογένειας και του ελλαδικού κράτους: οι κοινότητες του εξωτερικού και οι αρθρώσεις με την κοινωνία, την πολιτική και την οικονομία του εθνικού κράτους
- ζ. Πολιτικές και Οικονομικές διεθνείς σχέσεις του ελληνικού κράτους στη διάρκεια του 19ου αι μέχρι την αγωγή του 20ου αι
- η. Οι πολεμικές περιόδους και η διεθνής θέση της Ελλάδας στη διάρκεια τους. Πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες τους
- θ. Η βαλκανική και ευρωπαϊκή θέση της Ελλάδας στις διάφορες περιόδους του 20ου αι.: από τους βαλκανικούς πολέμους στις ανατροπές του 1992.
- ι. Η εξέλιξη των πολιτικών κομμάτων και η πορεία του πελατειακού συστήματος στην Ελλάδα από το 19ο αι στον 20ο αι
- ια. Η μεταβολή της κοινωνικής και οικονομικής οργάνωσης: από τη μεταβολή των εγγείων σχέσεων στη σύγχρονη διαρθρωση της ελληνικής οικονομίας. Παραδοσιακοί και νέοι τομείς στην οργάνωση της οικονομίας και κοινωνίας
- ιβ. Ιδεολογικά πολιτικά και οικονομικά ρεύματα η θέση της Μεγάλης Ιδέας και ο πολιτικός και οικονομικός εθνικισμός από τη δημιουργία του κράτους στη σύγχρονη οργάνωσή του.
- ιγ. Οι σχέσεις πολιτικής και πελατειακού συστήματος και οι συνέπειες του στη δομή και την οργάνωση του Δημόσιου Τομέα
- ιδ. Οι πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές τομές της μεταπολεμικής περιόδου.

8. ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΘΕΩΡΙΑ ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΩΝ

- α. Εισαγωγή στις Πιθανότητες. Δεσμευμένη πιθανότητα. Δειγματοχώρος, γεγονότα και οι πιθανότητες τους, ιδιότητες των πιθανοτήτων, ανεξάρτητα γεγονότα.
- β. Κατανομές Πιθανότητας Poisson, υπεργεωμετρική, διωνυμική, ομοιόμορφη, κανονική, εκθετική Τυχαιές Μεταβλητές (μέσος, διαμέσος, διασπορά)
- γ. Τεχνικές Δειγματοληψίας και Δειγματοληπτικές Κατανομές
- δ. Εκτιμητική Στατιστική Εκτίμηση του μέσου σε σ γνωστό, εκτίμηση του μέσου σε σ αγνώστο, εκτίμηση αναλογία
- ε. Έλεγχος Υποθέσεων: Μηδενική και εναλλακτική υπόθεση, Τύπος λάθους I, τύπος λάθους II Μονοπλευρο και αμφιπλευρο test. Έλεγχος υποθέσεων και αποφασίες. Στατιστική συμπερασματολογία μέσου, αναλογίας και διασπορας

στ. Ανάλυση Παλινδρόμησης και Συσχέτισης: Ελάχιστα τετράγωνα, υποθέσεις παλινδρόμησης, εκτίμηση και προβολή, ανάλυση υπολοίπων, Πίνακας ANOVA.

9. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ

α. Φυσικό περιβάλλον Οικοσυστήματα – Βιοποικιλότητας – Φέρουσα ικανότητας – Εντροπία – Αποκατάσταση ή ανακτηση οικοσυστημάτων – Ευπαθή ή ευαίσθητα οικοσυστήματα (ιδίως βουνά, ακτές, μικρά νησιά) – Υγροτοποι – Βιότοποι – Δάση και δασικές εκτάσεις – Δρυμοί – Αισθητικά δάση – Θαλάσσια οικοσυστήματα – Ατμόσφαιρα – Υδρόσφαιρα – Λιθόσφαιρα – Κλίμα – Πανίδα: είδη απειλούμενα – Χλωρίδα: είδη απειλούμενα – Φυσικό κεφάλαιο – Γεωργική γη – Νομικό καθεστώς προστασίας των ανωτέρω – Μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων

β. Οικιστικό ή αστικό περιβάλλον Πολεοδομία – Σχεδιασμός – Σχέδια πόλεων και όροι δομήσεως – Ζώνες οικιστικού ελέγχου – Βιώσιμο αστικό περιβάλλον – Βιόσφαιρα πόλεων – Κοινοχρηστοί, κοινωφελείς χώροι, οικοδομήσιμοι χώροι – Νομικό καθεστώς προστασίας.

γ. Πολιτιστικό περιβάλλον: Αρχαιότητες – Μνημεία – Ιστορικοί τόποι – Διατηρητέα κτίρια – Παραδοσιακοί οικισμοί – Αρχαιολογικοί χώροι – Νομικό καθεστώς προστασίας.

δ. Βιώσιμη ανάπτυξη: Εθνικό στρατηγικό σχέδιο βιώσιμου αναπτύξεως – Χωροταξία – Χρήσεις γης – Σχέσεις φυσικού και τεχνητού κεφαλαίου – Πράσινοι λογαριασμοί – Διαφορές οικονομικής μεγεθύνσεως και βιώσιμου αναπτύξεως – Ενσωμάτωση κριτηρίων βιωσιμότητας στις δημοσιες πολιτικές – Νομικό καθεστώς βιώσιμου αναπτύξεως.

ε. Βιώσιμη ενέργεια Ενεργειακά Συστήματα – Αποδοτικότητας – Διαχείριση προσφοράς και ζήτησεως – Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

στ. Ευρωπαϊκό και διεθνές δικαίο περιβάλλοντος: Διακηρύξεις Στοκχόλμης (1972) και Ρίο (1992) για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη – Agenda 21- Συνθήκες Maastricht (1992) και Amsterdam (1997) – Σύμβαση Παρισίων (1972) – Σύμβαση Βέρνης (1979) – Σύμβαση Γρανάδας (1986).

10. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

α. Εξέλιξη υπολογιστικών συστημάτων β. Αρχιτεκτονική υπολογιστών γ. Λειτουργικά Συστήματα δ. Βασείς Δεδομένων ε. Δίκτυα (κατηγορίες και τοπολογίες) στ. Αυτοματισμός Γραφείου ζ. Πληροφοριακά Συστήματα η. Γενικές Εφαρμογές ψηφιακής τεχνολογίας θ. Επίδραση της Πληροφορικής στην Κοινωνία – Κοινωνία της Πληροφορίας.

11. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

α. Ιστορική εξέλιξη της διεθνούς κοινωνίας (αρχαιότητα, μεσαιώνας, Ειρήνη της Βεσφαλίας, Συνέδριο της Βιεννης και Ευρωπαϊκή Συμφωνία, Διασκέψεις της Χάγης, Κοινωνία των Εθνών, αποσποικιοποίηση ΟΗΕ)

β. Συγχρονες διεθνείς σχέσεις (Σχολές σκεψεις στις διεθνείς σχέσεις, Η μεταπολεμική διεθνής κοινωνία στο πλαίσιο της συγκρίσης των πολιτικών συστημάτων, Η δομή και οι έννοιες του διεθνούς πολιτικού συστήματος, Οι διαδικασίες άσκησης εξωτερικής πολιτικής: διπλωματία, μυστικές δραστηριότητες, πόλεμος.

γ. Η δομή της διεθνούς κοινωνίας

i) Το κράτος (στοιχεία του κράτους: λαός, έδαφος, εξουσία, Η εδαφική κυριαρχία και ακεραιότητα του κράτους, Ομοσπονδιακό – συναμοσπονδιακό φαινόμενο).

ii) Οι διεθνείς οργανισμοί (Χαρακτηριστικά, τυπολογία, όργανα, λειτουργία, λήψη αποφάσεων)

iii) Οι ιδιωτικοί παραγοντες της διεθνούς κοινωνίας (θρησκευτικοί διεθνείς, πολιτικές διεθνείς, συνδικαλιστικές διεθνείς, Μη-κυβερνητικοί διεθνείς οργανισμοί, πολυεθνικές εταιρείες)

δ. Το Διεθνές Δίκαιο (Υποκείμενα, πηγές, σχέσεις διεθνούς και εσωτερικού δικαίου σύμφωνα με το διεθνές δικαίο και το ελληνικό σύνταγμα.

12. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

α. Η φύση της δημοσιας διοίκησης στο πλαίσιο του πολιτικού συστήματος και της δημοκρατίας. Το αντικείμενο και η αποστολή της. Η έννοια του δημοσίου συμφέροντος. Ο δημοσιος τομέας (νομικές, οικονομικές και πολιτικές διαστάσεις) και οι σύγχρονες μεταρρυθμίσεις του

- β. Η κυβερνητική οργάνωση, οι ανασχηματισμοί. Η υπουργική οργάνωση και οι μεταβολές της. Η πολιτική ηγεσία των υπουργείων, η διοικητική ηγεσία και οι σχέσεις μεταξύ τους. Η κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ υπουργείων και η εσωτερική οργάνωσή τους. Αποσυγκέντρωση, αποκεντρωση / αυτοδιοίκηση. Σχέσεις μεταξύ διοικητικών επιπέδων. Τυπικές και ατυπικές οφειές της διοικητικής οργάνωσης
- γ. Η στελέχωση της διοίκησης. Συστήματα στελέχωσης, διαδικασίες επιλογής, σταδιοδρομία. Συσχέτιση διοικητικής οργάνωσης και στελέχωσης.
- δ. Διοικητικές διαστάσεις των οικονομικών λειτουργιών της διοίκησης. Προϋπολογισμός, προγραμματισμός, έλεγχος δαπανών.
- ε. Μορφές ελέγχου της δράσης της διοίκησης από νομική, πολιτική, οικονομική, άποψη.
- στ. Το κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον της διοίκησης.
- ζ. Απόπειρες διοικητικής μεταρρύθμισης και η προβληματική τους. Η έννοια του διοικητικού εκσυγχρονισμού

13. ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

- α. Ο οικονομικός ρόλος του κράτους στις σύγχρονες κοινωνίες. Εναλλακτικές θεωρητικές προσεγγίσεις.
- β. Ο μηχανισμός της αγοράς και η λογική των ρυθμιστικών παρεμβάσεων του κράτους: Ατέλειες και αποτυχίες της αγοράς. Δημόσια αγαθά. Εξωτερικές οικονομίες και επιβαρυνσεις.
- γ. Ο κρατικός προϋπολογισμός. Η διαδικασία του κρατικού προϋπολογισμού (κατάρτιση, ψηφισή, εκτέλεση και έλεγχος). Φύση και κριτήρια διάκρισης των δημοσίων δαπανών. Χρηματοδότηση των δημοσίων δαπανών (φορολογία και δημόσιος δανεισμός). Ο κρατικός προϋπολογισμός και το σύστημα των μακροοικονομικών κατηγοριών.
- δ. Μορφές οικονομικής πολιτικής, συμπληρωματικότητες και αντιθέσεις: Σταθεροποιητική (δημοσιονομική και νομισματική), εισοδηματική, κοινωνική και αναπτυξιακή πολιτική. Αναδιατάξεις της οικονομικής πολιτικής στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης. Δυνατότητες και όρια ασκήσης οικονομικής πολιτικής σε ένα διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον.
- ε. Τα δημόσια οικονομικά στην Ελλάδα σήμερα: Δημόσιες δαπάνες και φορολογία: διαρθρωτικά χαρακτηριστικά και εξελικτικές τάσεις. Ελλείμματα του κρατικού προϋπολογισμού και δημόσιο χρέος. Κοινωνική Ασφάλιση. Δημόσιες επιχειρήσεις. Ευρωπαϊκή ενοποίηση και κρατικός προϋπολογισμός.

14. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

- α. Η επιστημονολογική αυτονομία ή συνάφεια των κοινωνικών επιστημών σε σχέση με άλλες επιστήμες. Η θεωρητική και η ερμηνευτική παράδοση. Οι θεωρητικές παραδοχές της ποσοτικής και της ποιοτικής προσέγγισης.
- β. Η συνδεση θεωρίας και εμπειρικής έρευνας. Ο έλεγχος και η ανάπτυξη της θεωρίας στο πλαίσιο της ερευνητικής διαδικασίας.
- γ. Η λογική του πειράματος, η έννοια της αιτιότητας και οι πειραματικοί σχεδιασμοί.
- δ. Οι ποσοτικές μέθοδοι συλλογής και ανάλυσης δεδομένων. Η μέτρηση των θεωρητικών εννοιών, η αξιοπιστία και η εγκυρότητα της μέτρησης.
- ε. Οι ποιοτικές μέθοδοι συλλογής και ανάλυσης στοιχείων. Η συμμετοχική Παρατήρηση, η ανάλυση περιεχομένου, οι συνεντεύξεις βαθούς, η ιστορική – συγκριτική ανάλυση, η καταγραφή και η κατηγοριοποίηση των δεδομένων.

2 Το τελικό στάδιο περιλαμβάνει:

- α) Γραπτή δοκιμασία με ανάπτυξη θέματος που επιλέγει ελεύθερα ο υποψήφιος από τον παρακάτω πίνακα των γνωστικών πεδίων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΠΕΔΙΩΝ

α. Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση.

Θέματα οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές, εμπειρίες και προοπτικές.

β. Ανασυγκρότηση του ελληνικού διοικητικού συστήματος στο πλαίσιο του διεθνούς και ευρωπαϊκού περιβάλλοντος.

Δρασεις των διεθνών οργανισμών (π.χ ΟΟΣΑ, ΟΗΕ) και Ευρωπαϊκής Ένωσης για το διοικητικό εκσυγχρονισμό. Θεσμικές μεταρρυθμίσεις για την περιφερειακή διοίκηση και αυτοδιοίκηση

γ. Το σύστημα κοινωνικών υπηρεσιών στην Ελλάδα σήμερα και οι προοπτικές του.

Υγεία. Κοινωνική Ασφάλιση. Πρόνοια. Απασχόληση - Ανεργία. Κοινωνικός Αποκλεισμός.

δ. Διοίκηση και ανάπτυξη ανθρωπίνων πόρων: Σύγχρονα συστήματα διοίκησης προσωπικού και προοπτικές.

ε. Εφηρμοσμένη επικοινωνία: Δημόσιες σχέσεις - διαφήμιση, πολιτιστική διαχείριση.

στ. Προοπτικές ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής ενοποίησης υπό συνθήκες εντεινόμενου διεθνούς ανταγωνισμού και ο επαναπροσδιορισμός των οικονομικών πολιτικών του κράτους.

β) Την παρουσίαση από τον υποψήφιο σε πενταμελή εξεταστική επιτροπή, που ορίζεται από την ΚΕΕ, ενός φακέλου με οποιοδήποτε επίκαιρο θέμα ή πρόβλημα. Η παρουσίαση είναι γραπτή και προφορική με στόχο τη διακρίβωση των συνθετικών και αναλυτικών ικανοτήτων του υποψηφίου και βαθμολογείται από την επιτροπή αυτή.

γ) Την εξέταση σε μία ξένη γλώσσα που επιλέγει ο υποψήφιος μεταξύ της αγγλικής, γαλλικής, γερμανικής ή ιταλικής. Η εξέταση συνίσταται στη γραφή με υπαγόρευση ξένου κειμένου και τη μετάφρασή του στην ελληνική, στη μετάφραση ελληνικού κειμένου στην ξένη γλώσσα και στη συνδιάλεξη του υποψηφίου με τους εξεταστές στην ξένη γλώσσα.

Ειδικά όσοι επιθυμούν να ενταχθούν στα τμήματα:

γα) Εμπορικών Ακολουθών, εξετάζονται υποχρεωτικά στο τελικό στάδιο του διαγωνισμού στην αγγλική γλώσσα και κατ' επιλογή τους σε μία από τις παρακάτω κοινοτικές γλώσσες: γαλλική ή γερμανική.

γβ) Ακολουθών Τύπου, εξετάζονται υποχρεωτικά στο τελικό στάδιο στην αγγλική γλώσσα και σε μια άλλη ξένη γλώσσα.

γγ) Δεν μπορεί να ενταχθεί στα τμήματα Εμπορικών Ακολουθών και Ακολουθών Τύπου, υποψήφιος ο οποίος δεν συγκέντρωσε βαθμό τουλάχιστον είκοσι πέντε (25) κατά μέσο όρο στις εξετάσεις των δύο (2) γλωσσών και τη βάση σε κάθε γλώσσα χωριστά, δηλ. δεκαπέντε (15)

γδ) Όσοι από τους υποψηφίους για τα τμήματα Εμπορικών Ακολουθών και Ακολουθών Τύπου δεν ενταχθούν σ' αυτά (και εφόσον η επιλογή των εξεταζομένων μαθημάτων τους το επιτρέπει), μπορούν να ενταχθούν στο τμήμα Γενικής Διοίκησης, ή Κοινωνικής Διοίκησης (Πρόγραμμα Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας, Πρόγραμμα Διοίκησης Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής) ή Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης. Στην περίπτωση αυτή για τον υπολογισμό της τελικής βαθμολογίας τους λαμβάνεται υπόψη ο μεγαλύτερος από τους δύο βαθμούς που έλαβε στις εξετάσεις των δύο (2) γλωσσών που προβλεπονται για τα οικεία τμήματα.

Δ. Διαδικασία διεξαγωγής του εισαγωγικού διαγωνισμού

1 Οι υποψήφιοι προσέρχονται μισή τουλάχιστον ώρα πριν από την έναρξη των εξετάσεων στις αίθουσες των εξεταστικών κέντρων με βάση τους ονομαστικούς πίνακες που είναι αναρτημένοι στην είσοδο της κάθε αίθουσας, έχοντας μαζί τους αστυνομική ταυτότητα ή διαβατήριο. Γίνεται έλεγχος ταυτοτήτων και λαμβάνονται παρουσίες από τους επιτηρητές.

2 Τα θέματα που επιλέγονται από την 7μελή επιτροπή επιλογής θεμάτων παραδίδονται από τον προεδρο αυτής σε μέλη της ΚΕΕ για την μεταφορά στο εξεταστικό κέντρο. Ακολουθεί κληρώση και αποσφραγισή αυτών παρουσία εκπροσώπων των

υποψηφίων όλων των αιθουσών του εξεταστικού κέντρου και εκφώνηση. Μετά την εκφώνηση του θέματος δεν επιτρέπεται η είσοδος υποψηφίων στην αίθουσα.

3. Οι ενδείξεις των ατομικών στοιχείων του υποψηφίου στα γραπτά δοκίμια καλυπτονται με σκούρο αδιαφανές χαρτί που επικολλάται κατά την παράδοση του γραπτού στον υπεύθυνο της αίθουσας, ο οποίος κάνει το σχετικό έλεγχο των στοιχείων του υποψηφίου και μονογράφει το γραπτό.

Ε. Διαδικασία βαθμολόγησης - Πίνακας εισαγομένων στη Σχολή

1. Η βαθμολογική κλίμακα των εισιτηρίων εξετάσεων για όλες τις δοκιμασίες (προκαταρκτικό και τελικό στάδιο), αρχίζει από τον αριθμό ένα (1) και τελειώνει στον αριθμό πενήντα (50), με βάση για μέσο όρο τον αριθμό εικοσιπέντε (25), για δε κάθε μάθημα χωριστά τον αριθμό δεκαπέντε (15).

2. Θεωρούνται ως επιτυχόντες του προκαταρκτικού σταδίου σύμφωνα με το Νόμο, κατά τη σειρά επιτυχίας, υποψήφιοι διπλάσιοι του προκαθορισμένου αριθμού εισακτέων στη Σχολή, εφ' όσον έχουν συγκεντρώσει τη βάση της βαθμολογίας προστιθεμένων και των ισοβαθμισάντων με τον τελευταίο.

3. Η βαθμολόγηση στο προκαταρκτικό στάδιο γίνεται από δύο βαθμολογητές για κάθε μάθημα. Ο μέσος όρος των δύο βαθμολογητών αξιολογεί την επίδοση του υποψηφίου σε κάθε μάθημα. Σε περίπτωση που υπάρχει διαφορά βαθμών μεγαλύτερη των οκτώ (8) μονάδων η βαθμολόγηση γίνεται από τρίτο βαθμολογητή.

4. Η βαθμολόγηση στο τελικό στάδιο γίνεται, για μέν το γνωστικό πεδίο από τρεις (3) βαθμολογητές, για δε το φάκελο από την 5μελή επιτροπή. Ο τρόπος βαθμολόγησης των ξένων γλωσσών καθορίζεται από την Κ.Ε.Ε.

5. Ο μέσος όρος των βαθμών από τις τρεις δοκιμασίες του τελικού σταδίου, (τέσσερεις για τους υποψηφίους των τμημάτων Εμπορικών Ακολουθών και Ακολουθών Τύπου) και τις τρεις δοκιμασίες του προκαταρκτικού σταδίου, αποτελεί τον τελικό βαθμό του εξεταζομένου, σύμφωνα με τον οποίο κατατάσσεται στον τελικό πίνακα εισαγομένων στην ΕΣΔΔ, με την επιφύλαξη των παραγράφων γγ και γδ του κεφαλαίου Γ.

6. Σε περίπτωση ισοβάθμισης υποψηφίων στο τελικό στάδιο, η σειρά αναγραφής στον πίνακα των επιτυχόντων προσδιορίζεται από την Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων με κληρώση η οποία πραγματοποιείται σε δημόσια συνεδρίαση. Ο ακριβής χρόνος και τόπος της συνεδρίασης αυτής ορίζεται με απόφαση της ΚΕΕ.

7. Μετά την έκδοση των αποτελεσμάτων, οι εισαγόμενοι στη Σχολή υποβάλλουν, εντός δεκα ημερών, γραπτή δήλωση στο Διευθυντή της ΕΣΔΔ, μέλος της ΚΕΕ, με την οποία προσδιορίζουν τη σειρά προτεραιότητας των τμημάτων που επιθυμούν να ακολουθήσουν. Η κατανομή στα τμήματα γίνεται με βάση τη σειρά επιτυχίας στον εισαγωγικό διαγωνισμό και τη δήλωση προτιμήσεων των υποψηφίων. Σε περίπτωση κατά την οποία μετά την ολοκλήρωση της κατανομής στα τμήματα παραμείνουν κενές θέσεις από τις προγραμματισμένες για κάθε τμήμα είναι δυνατόν να καλυφθούν με την ίδια διαδικασία, από τους επομένους στον κατάλογο των αποτελεσμάτων του εισαγωγικού διαγωνισμού εφ' όσον έχουν πάρει τη βάση στη βαθμολογία.

8. Συντάσσεται ο οριστικός πίνακας εισαγομένων στη Σχολή που κυρώνεται με πράξη της ΚΕΕ και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ακολουθεί η εγγραφή στη Σχολή.

ΣΤ. Πρόγραμμα διεξαγωγής του διαγωνισμού

1. Ημερομηνία έναρξης ορίζεται η Δευτέρα 22 Νοεμβρίου 1999. Η διάρκεια της δοκιμασίας στα εξεταζόμενα μαθήματα είναι τρεις (3) ώρες από την εκφώνηση του θέματος. Ώρα διεξαγωγής των εξετάσεων ορίζεται από 17.00 έως 20.00. Οι εξετάσεις θα διεξαχθούν σε χώρους που θα γνωστοποιηθούν στους ενδιαφερομένους με ανακοίνωση που θα

τοιχοκολληθεί στο ισόγειο του κτιρίου που στεγάζεται η Σχολή (Πειραιώς και Θράκης 2 Ταυρος)

Προκαταρκτικό στάδιο

- α) Δευτέρα 22-11-99: Πολιτική Οικονομία
- β) Τρίτη 23-11-99: Επικοινωνία και Μ Μ Ε.
- γ) Τετάρτη 24-11-99: Κοινωνική Πολιτική
- δ) Πέμπτη 25-11-99: Περιφερειακή Ανάπτυξη και Πολιτική
- ε) Παρασκευή 26-11-99: Οργάνωση και Λειτουργία του Κράτους
- στ) Σάββατο 27-11-99: Δημόσια Οικονομικά
- ζ) Κυριακή 28-11-99: Μεθοδολογία Κοινωνικών Επιστημών
- η) Δευτέρα 29-11-99: Πολιτική και Κοινωνική Ιστορία της Νεώτερης και Σύγχρονης Ελλάδας
- θ) Τρίτη 30-11-99: Οργάνωση της Διεθνούς Κοινωνίας
- ι) Τετάρτη 1-12-99: Πολιτική Κοινωνιολογία
- ια) Πέμπτη 2-12-99: Δημόσια Διοίκηση
- ιβ) Παρασκευή 3-12-99: Πολιτική Περιβάλλοντος και Ανάπτυξη
- ιγ) Σάββατο 4-12-99: Στατιστική και Θεωρία των Πιθανοτήτων
- ιδ) Κυριακή 5-12-99: Πληροφορική

Τελικό στάδιο

Με ανακοίνωση της Κεντρικής Επιτροπής Εξετάσεων, που θα τοιχοκολληθεί στο κτίριο της ΕΣΔΔ εντός δέκα (10) ημερών από την έκδοση των αποτελεσμάτων του προκαταρκτικού σταδίου, θα ορισθούν οι ημερομηνίες και οι χώροι διεξαγωγής των εξετάσεων του τελικού σταδίου.

Για περισσότερες πληροφορίες καθώς και για την παραλαβή του εντύπου της αιτήσεως οι ενδιαφερομένοι μπορούν να απευθύνονται στη Σχολή, (Πειραιώς και Θράκης 2 Ταυρος (ισόγειο), ή στα τηλέφωνα 3496225, 3496235 και 3496242.

Η ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ